

AREA DEVELOPMENT OF **CHONG-MEK**

PERMANENT CHECKPOINT, UBON RATCHATHANI

โครงการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก
จังหวัดอุบลราชธานี

URA THESIS
2017

BY. MR. NATTAPHON PORN-ON ID 1551020551115

โครงการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

จังหวัดอุบลราชธานี

นายณัฐพล พรอ่อน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมและการออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา ๒๕๖๐

โครงการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

จังหวัดอุบลราชธานี

นายณัฐพล พรอ่อน

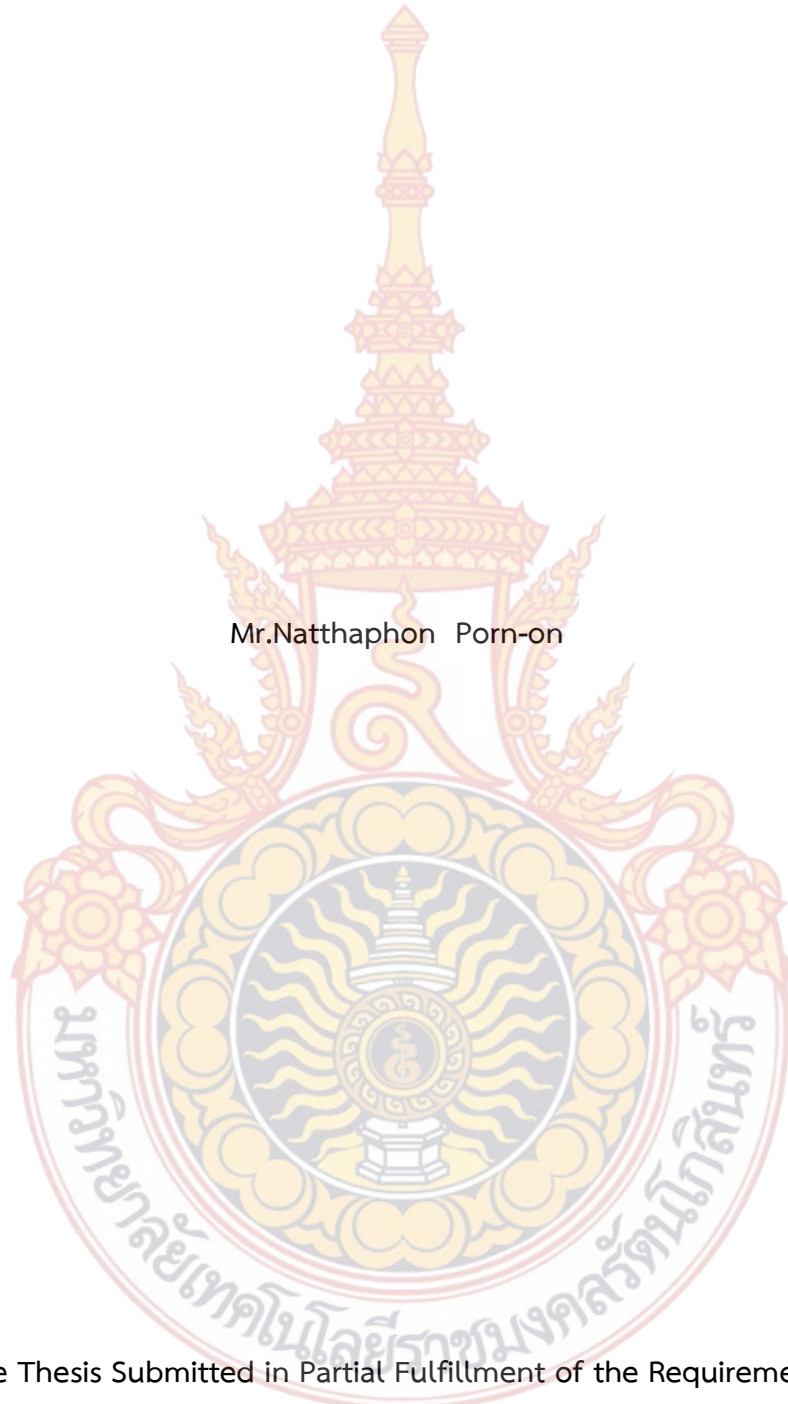

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมและการออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา ๒๕๖๐

Area Development of Chong-Mek Permanent Checkpoint,

Ubon Ratchathani

Mr.Natthaphon Porn-on

The Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Bachelor's Degree of Architecture in Architectural Technology
Department of Architecture and Urban Design , Faculty of Architectural and Design
Rajamangala University of Technology Rattanakosin
Academic Year 2017

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : โครงการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี
โดย : นายณัฐพล พรอ่อน
สาขาวิชา : สถาปัตยกรรมและการออกแบบชุมชนเมือง
อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ราศี ทองเงิน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิต

..... คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
(อาจารย์เสาวณิต ทองมี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฐิติมา สิริธีรณยานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ราศี ทองเงิน)

..... กรรมการ
(อาจารย์ วงขวัญ อุตตะมะ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยา พิมลสิทธิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์พลิชฐ์ นิติวรคุณาพันธุ์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : โครงการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี
ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ : นายณัฐพล พรอ่อน
อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ราศี ทองเงิน
คณะ : สถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมที่แสดงถึงความเป็นพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน โดยการสำรวจพื้นที่ทั้งโครงการ เพื่อนำมาสู่กระบวนการวิเคราะห์ เพื่อหาคีย์ภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาพื้นที่ในอนาคต

จากการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งปัจจุบันมีอัตราการค้าชายแดนการนำเข้าและส่งออกที่สูงสุดของจังหวัด จึงจำเป็นที่จะต้องมีการออกแบบให้เอื้อต่อการค้าการส่งออก และบริบทของพื้นที่ปัจจุบันเปรียบเสมือนศูนย์กลางเศรษฐกิจชายแดนอีสานตอนล่าง ทำให้เกิดการค้า และพาณิชย์กรรมในด้านต่างๆมากมายในบริเวณดังกล่าว ซึ่งรวมไปถึงพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก ในปัจจุบันมีแนวโน้มในการพัฒนาพื้นที่เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจการค้าชายแดนและศูนย์กลางกระจายแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นด้านหลักของจังหวัดอุบลราชธานีที่ทางภาครัฐวางนโยบายเปิดเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในอนาคต ทำให้พื้นที่มีศักยภาพในการพัฒนามากกว่าพื้นที่ผ่านแดนใกล้เคียง โดยพื้นที่ที่มีความเหมาะสมและจำเป็นต้องพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็กเพื่อรองรับเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในอนาคต และสรุปเป็นแนวทางการออกแบบของพื้นที่

โดยแนวทางการพัฒนา ทำให้การออกแบบเน้นไปที่การสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจการค้าและที่พักอาศัย โดยดึงเอาแนวความคิดจินตภาพและองค์ประกอบของเมือง นำแนวความคิด Smart Growth มาเป็นแนวทางในการออกแบบ เนื่องจากพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็กมีเอกลักษณ์เพียงด้านวัฒนธรรมทางการค้าชายแดน ยังขาดอัตลักษณ์ของพื้นที่ และพื้นที่ยังสามารถเชื่อมต่อกับเมืองทางเศรษฐกิจลาวได้ ได้อย่างสะดวกจากทางถนนสายหลัก อีกด้วย ในพื้นที่โครงการจะประกอบด้วยความหลากหลายของเศรษฐกิจต่างๆ เพื่อให้พื้นที่สามารถเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจมาตรฐานสากล และเข้ากับบริบทของพื้นที่ที่สมควรจะเป็นในอนาคต

ลายมือชื่อนักศึกษา

สาขาสถาปัตยกรรมและการออกแบบชุมชนเมือง

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา ๒๕๖๐

Title: Area Development of Chong-Mek Permanent Checkpoint,Ubon Ratchathani

Student: Mr.Natthaphon Porn-on

Advisor: Mrs.Rasee Tongngen

Faculty: Architecture and Design

Academic year : 2017

Abstract

This thesis aims to develop a permanent Chong Mek border crossing, Ubon Ratchathani in physical, economic and social aspects demonstrating the economic frontier by exploring the project area to analyze problems and ways to develop the area in the future.

According to the study, it has been found that currently the permanent Chong Mek border crossing area, Ubon Ratchathani is the area of the most imports and exports of the province. It needs to be designed to facilitate the export trade. Also, the context of the current area as the economic center of Northeast Lower border causes a lot of trades and businesses in many different areas. These include a permanent Chong Mek border crossing area. The current trend in the development of the space frontier is to be the center of economy, trade and distribution center of tourist attractions. The main aspect of the government's policy is to open a special economic development zone in the future. The area has a great potency for development over the nearby border crossings. The area is appropriate and necessary to be developed to support the economy in the future and to be summarized as a guideline for designing.

The development guideline makes the design focused on creating economic activity, commercial and residential areas by pulling out imaginary concepts and elements of the city. Also, the concept of Smart Growth is used in the design. The permanent Chong Mek border crossing area is a unique cultural border trade but it lacks identity. The area can also be connected to Laos economic areas with easy access from the main road. In the project area, there also will be a variety of different economies. The area will be the center of the international economy and blend with the other areas in the future.

Student's signature.....

Architectural and Urban Design Program

Advisor's signature

Academic year 2017

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยการสนับสนุน การช่วยเหลือรวมทั้งการอนุเคราะห์ในหลายๆด้าน ทั้งทางด้านข้อมูล ความรู้ คำแนะนำ กำลังกายกำลังใจ และกำลังทรัพย์ จนสามารถมาถึงจุดนี้ได้

ขอขอบคุณ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดอุบล สำนักงานเทศบาลตำบลช่องเม็ก สำนักงานสถิติจังหวัดอุบล สำนักงานนโยบายและแผนจังหวัดอุบล กรมศุลกากรช่องเม็กจังหวัดอุบล ที่อนุเคราะห์ข้อมูลจังหวัดอุบลราชธานี และพื้นที่เทศบาลตำบลช่องเม็ก รวมทั้งแผนการพัฒนาในแต่ละปีงบประมาณ โครงการที่ทำการพัฒนา โครงการที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ ข้อมูลทางการท่องเที่ยว และข้อมูลชายแดนประเทศไทยและสปป.ลาว พื้นที่ทำการศึกษาในการจัดทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

ขอขอบคุณ พี่ๆสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองอุบลราชธานี โดยเฉพาะ นายเริงศักดิ์ สร้อยสน (นักผังเมืองชำนาญการพิเศษ) , ว่าที่ร้อยตรีอาทิตย์ ศรีสินธุ์ชัย(นักผังเมืองปฏิบัติการ) , นายสมเกียรติ จินตนาผล(นายช่างโยธาชำนาญงาน) , นางสาวเพ็ญศิริ กองแก้ว(พนักงานวิเคราะห์ผังเมือง) ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับพื้นที่เทศบาลตำบลช่องเม็กและพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี และขอบคุณ นายเกรียงศักดิ์ บำรุงศรี(นายช่าง ช.๓) , นายณัฐพงษ์ สมาทอง(นายช่าง ช.๓) ที่ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือในด้านงานแผนที่ ข้อมูลภาคพื้นที่ และการใช้โปรแกรมทางด้านงานแผนที่

ขอขอบคุณอาจารย์ในสาขาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ที่คอยให้ความรู้ เปิดโลกทัศน์ อบรมสั่งสอนและคอยให้คำแนะนำในการเรียนจนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์เสนอคณะกรรมการได้

ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ คุณย่า คุณอา คุณตาคุณยาย ที่คอยเป็นกำลังใจ คอยห่วงใย และช่วยเหลือคอยสนับสนุนทั้งร่างกาย แรงใจ และกำลังทรัพย์จนมาได้ถึงจุดนี้ รู้สึกโชคดีมากที่มีครอบครัวที่ดีเช่นนี้ ขอขอบคุณมากๆเลยที่ไม่ทิ้งกัน และผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบากเหน็ดเหนื่อยมาด้วยกัน

สุดท้ายขอขอบคุณเพื่อนๆที่คอยช่วยเหลือ ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมา ที่คอยให้กำลังใจช่วยเหลือกัน ร่วมสู้มาด้วยกันจนมาถึงจุดนี้ได้

ผู้ศึกษา/ผู้จัดทำวิทยานิพนธ์
นายณัฐพล พรอ่อน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
สารบัญแผนภูมิ	ฅ
สารบัญแผนที่	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑-๑
๑.๑ ความเป็นมาของโครงการ	๑-๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๑-๓
๑.๓ ขอบเขตการศึกษา	๑-๔
๑.๓.๑ ขอบเขตด้านพื้นที่	๑-๔
๑.๓.๑.๑ พื้นที่ศึกษา	๑-๔
๑.๓.๑.๒ พื้นที่โครงการ	๑-๖
๑.๓.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา	๑-๘
๑.๔ ขั้นตอนและวิธีดำเนินการศึกษา	๑-๘
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑-๙
๑.๖ คำจำกัดความ	๑-๙
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรณีศึกษา	๒-๑
๒.๑ แนวความคิดจินตภาพและองค์ประกอบของเมือง (The Image Of The City)	๒-๑
๒.๒ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรณีศึกษา	๒-๒
๒.๓ กรณีศึกษา	๒-๓
๒.๓.๑ โครงการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	๒-๓
๒.๓.๒ โครงการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบึงหวดหลวง สปป.ลาว	๒-๑๒
สรุปบทที่ ๒	๒-๑๕
บทที่ ๓ การศึกษาที่ตั้งและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	๓-๑
๓.๑ พื้นที่ศึกษา	๓-๑
๓.๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพ	๓-๑
๓.๑.๑.๑ ลักษณะที่ตั้งและภูมิประเทศ	๓-๑

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
๓.๑.๑.๒ ระบบโครงข่ายการสัญจร	๓-๕
๓.๑.๑.๓ การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๓-๘
๓.๑.๑.๔ โครงสร้างสาธารณูปโภค	๓-๑๔
๓.๑.๑.๕ โครงสร้างสาธารณูปการ	๓-๑๗
๓.๑.๒ ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	๓-๒๙
๓.๑.๒.๑ ชุมชนและประชากร	๓-๒๙
๓.๑.๒.๒ กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม	๓-๓๓
๓.๑.๒ กฎหมาย ข้อมูล และโครงการที่เกี่ยวข้อง	๓-๓๘
๓.๑.๓.๑ กฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้อง	๓-๓๘
๓.๑.๓.๒ โครงการและแผนงานที่เกี่ยวข้อง	๓-๕๒
๓.๒ พื้นที่โครงการ	๓-๗๑
๓.๒.๑ การกำหนดขอบเขตพื้นที่โครงการ	๓-๗๑
๓.๒.๒ ประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของพื้นที่โครงการ	๓-๗๒
๓.๒.๓ ข้อมูลด้านกายภาพ	๓-๗๓
๓.๒.๓.๑ โครงข่ายการสัญจรและการเข้าถึง	๓-๗๓
๓.๒.๓.๒ การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๓-๘๐
๓.๒.๓.๓ การใช้ประโยชน์อาคาร	๓-๘๓
๓.๒.๓.๔ กรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน	๓-๘๖
๓.๒.๓.๕ โครงสร้างสาธารณูปการ	๓-๘๗
๓.๒.๓.๖ มวลอาคารและพื้นที่ว่าง	๓-๘๙
๓.๒.๓.๗ ลักษณะสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรม	๓-๙๐
๓.๒.๓.๘ ความสูงอาคาร	๓-๙๒
๓.๒.๓.๙ มรดกวัฒนธรรม	๓-๙๕
๓.๒.๓.๑๐ ศักยภาพการมองเห็นและการเข้าถึงพื้นที่	๓-๙๕
๓.๒.๓.๑๑ องค์กรประกอบทางจินตภาพ	๓-๙๗
๓.๒.๓.๑๒ ความเป็นสถานที่	๓-๙๙
๓.๓.๔ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม	๓-๑๐๑
๓.๓.๔.๑ สภาพชุมชนและลักษณะทางสังคม	๓-๑๐๑
๓.๓.๔.๒ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	๓-๑๐๒
สรุปบทที่ ๓ การศึกษาที่ตั้งและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	๓-๑๐๓

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่โครงการ	๔-๑
๔.๑ การวิเคราะห์ศักยภาพและปัญหาพื้นที่โครงการ	๔-๑
๔.๑.๑ ศักยภาพของพื้นที่โครงการ	๔-๑
๔.๑.๒ ปัญหาของพื้นที่โครงการ	๔-๒
๔.๒ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคาม	๔-๓
๔.๓ สรุปผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม	๔-๑๑
๔.๔ สรุปทิศทางและแนวโน้มการเจริญเติบโตของชุมชน	๔-๑๑
๔.๕ สรุปวิเคราะห์ ข้อดี - ข้อเสีย และการแก้ไขของพื้นที่ สรุปบทที่ ๔	๔-๑๒ ๔-๑๓
บทที่ ๕ การกำหนดรายละเอียดโครงการและการออกแบบวางผังโครงการ	๕-๑
๕.๑ วิสัยทัศน์ในการพัฒนาพื้นที่	๕-๑
๕.๑.๑ วัตถุประสงค์ของโครงการ	๕-๑
๕.๒ แนวคิดในการออกแบบและวางผัง	๕-๒
๕.๓ การกำหนดรายละเอียดโครงการ	๕-๕
๕.๓.๑ ลักษณะโครงข่ายการสัญจร	๕-๖
๕.๓.๒ การกำหนดตำแหน่งอาคาร สิ่งปลูกสร้างและพื้นที่ว่าง	๕-๑๐
๕.๓.๒.๑ การใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต	๕-๑๐
๕.๓.๒.๑ การใช้ประโยชน์อาคารในอนาคต	๕-๑๒
๕.๓.๓ การกำหนดมุมมองสำคัญของพื้นที่โครงการ	๕-๑๔
๕.๓.๔ การควบคุมรายละเอียดการออกแบบของสิ่งปลูกสร้าง	๕-๑๕
๕.๓.๔.๑ ความสูงอาคาร	๕-๑๕
๕.๓.๔.๒ ความหนาแน่นของสิ่งปลูกสร้าง	๕-๑๗
๕.๓.๔.๓ รูปแบบทางสถาปัตยกรรม	๕-๑๙
๕.๓.๔.๔ รูปแบบภูมิทัศน์	๕-๒๐
๕.๔ การออกแบบวางผังโครงการ	๕-๒๕
๕.๔.๑ ผังแม่บทพื้นที่โครงการ	๕-๒๕
๕.๔.๑.๑ ระยะเวลาในการดำเนินการ ๓๐ ปี	๕-๒๘
๕.๔.๒ รูปด้านพื้นที่โครงการ	๕-๓๓
๕.๔.๓ รายละเอียดโครงการ	๕-๓๔

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
๕.๔.๓.๑ รายละเอียดการออกแบบพื้นที่โครงการ Zone A	๕-๓๔
๕.๔.๓.๑ รายละเอียดการออกแบบพื้นที่โครงการ Zone B	๕-๓๒
๕.๔.๓.๑ รายละเอียดการออกแบบพื้นที่โครงการ Zone C	๕-๓๕
๕.๔.๓.๑ รายละเอียดการออกแบบพื้นที่โครงการ Zone D	๕-๓๘
สรุปบทที่ ๕	๕-๔๔
บทที่ ๖ สรุปและข้อเสนอแนะ	๖-๑
๖.๑ สรุปผลการพัฒนาโครงการ	๖-๑
๖.๒ มาตรการการนำไปสู่การปฏิบัติ	๖-๑
๖.๓ ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	๖-๒
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ประวัตินักศึกษา	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๓.๑ การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา	๓-๑๑
ตารางที่ ๓.๒ สถานศึกษาในเขตผังพื้นที่ศึกษา	๓-๑๗
ตารางที่ ๓.๓ จำนวนประชากรในเขตพื้นที่ พ.ศ.๒๕๕๙	๓-๓๑
ตารางที่ ๓.๔ จำนวนประชากรเทศบาลตำบลช่องเม็ก พ.ศ.๒๕๕๙	๓-๓๑
ตารางที่ ๓.๕ จำนวนประชากรแฝง พ.ศ.๒๕๕๙	๓-๓๒
ตารางที่ ๓.๖ สถิติมูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ผ่านด่านศุลกากรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี	๓-๓๓
ตารางที่ ๓.๗ สถิติมูลค่าการนำเข้าสูงสุดผ่านด่านศุลกากรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี	๓-๓๔
ตารางที่ ๓.๘ สถิติมูลค่าการส่งออกสูงสุดผ่านด่านศุลกากรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี	๓-๓๔
ตารางที่ ๓.๘ สถิติมูลค่าการส่งออกสูงสุดผ่านด่านศุลกากรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี(ต่อ)	๓-๓๕
ตารางที่ ๓.๙ จำนวนประชากรเทศบาลตำบลช่องเม็ก พ.ศ.๒๕๕๙	๓-๑๐๑
ตารางที่ ๔.๑ วิเคราะห์ศักยภาพของโครงการในด้านต่างๆ	๔-๑
ตารางที่ ๔.๒ วิเคราะห์ปัญหาของโครงการในด้านต่างๆ	๔-๒
ตารางที่ ๔.๓ วิเคราะห์จุดแข็งของโครงการในด้านต่างๆ	๔-๓
ตารางที่ ๔.๔ วิเคราะห์จุดอ่อนของโครงการในด้านต่างๆ	๔-๕
ตารางที่ ๔.๕ วิเคราะห์โอกาสของโครงการในด้านต่างๆ	๔-๗
ตารางที่ ๔.๖ วิเคราะห์ภาวะคุกคามของโครงการในด้านต่างๆ	๔-๙
ตารางที่ ๔.๗ สรุปวิเคราะห์ ข้อดี - ข้อเสีย และการแก้ไข	๔-๑๓
ตารางที่ ๕.๑ ระยะเวลาในการดำเนินการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๕-๒๘
ตารางที่ ๕.๒ ระยะเวลาในการดำเนินการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก (ต่อ)	๕-๒๙

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๒.๑ ทศนิยมภาพโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดสระแก้ว, พ.ศ.๒๕๕๙.	๒-๖
ภาพที่ ๒.๒ การใช้พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	๒-๙
ภาพที่ ๒.๓ แนวความคิดในการในการจัดทำผังพื้นที่ปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่ อุตสาหกรรม และโลจิสติกส์รองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	๒-๑๐
ภาพที่ ๒.๔ ตัวอย่างสิ่งอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้า	๒-๑๐
ภาพที่ ๒.๕ ทศนิยมภาพบริเวณพื้นที่ศูนย์อุตสาหกรรมและโลจิสติกส์เพื่อรองรับเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	๒-๑๑
ภาพที่ ๒.๖ ทศนิยมภาพบริเวณจุดผ่านแดนแห่งใหม่ (ตำบลป่าไร่)	๒-๑๑
ภาพที่ ๒.๗ บรรยากาศโครงการพัฒนาเศรษฐกิจบึงชาตุลวง	๒-๑๓
ภาพที่ ๓.๑ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๗ (ถนนสถิตินิมานการ)	๓-๕
ภาพที่ ๓.๒ ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๒๓๙๖	๓-๖
ภาพที่ ๓.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของถนนและการเข้าถึงของพื้นที่รอบข้าง (RWG, ๒๐๐๖)	๓-๖
ภาพที่ ๓.๔ รูปการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน	๓-๑๓
ภาพที่ ๓.๕ สระหนองเม็ก มีการติดตั้งไฟส่องสว่างแต่ไม่สามารถใช้งานได้	๓-๑๔
ภาพที่ ๓.๖ เส้นทางสัญจร หมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งหนองบัว ยังไม่มีไฟส่องสว่างข้างทาง	๓-๑๔
ภาพที่ ๓.๗ ประปาของ กปภ. สาขาพิบูลมังสาหาร	๓-๑๖
ภาพที่ ๓.๘ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลช่องเม็ก	๓-๑๙
ภาพที่ ๓.๙ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านช่องเม็ก	๓-๒๐
ภาพที่ ๓.๑๐ สถานที่ราชการช่องเม็ก	๓-๒๑
ภาพที่ ๓.๑๑ สถานที่ราชการช่องเม็กสังกัดท้องถิ่น	๓-๒๑
ภาพที่ ๓.๑๒ ที่ทำการไปรษณีย์ช่องเม็ก	๓-๒๑
ภาพที่ ๓.๑๓ สถานศาสนา	๓-๒๖
ภาพที่ ๓.๑๔ แหล่งนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ	๓-๒๗
ภาพที่ ๓.๑๕ ตลาดการค้าชายแดนช่องเม็ก	๓-๓๖
ภาพที่ ๓.๑๖ วัดสิรินธรวราราม(ภูพร้าว)	๓-๓๖
ภาพที่ ๓.๑๗ พัทธยาน้อย	๓-๓๗
ภาพที่ ๓.๑๘ เขื่อนสิรินธร	๓-๓๘
ภาพที่ ๓.๑๙ ที่ตั้งและขอบเขตโครงการ	๓-๖๓
ภาพที่ ๓.๒๐ ผังแม่บทโครงการศูนย์ประชุมชายแดนช่องเม็ก	๓-๖๓
ภาพที่ ๓.๒๑ ทศนิยมภาพโครงการศูนย์ประชุมชายแดนช่องเม็ก	๓-๖๔
ภาพที่ ๓.๒๒ ที่ตั้งและขอบเขต	๓-๖๕
ภาพที่ ๓.๒๓ การวิเคราะห์พื้นที่โครงการ	๓-๖๕
ภาพที่ ๓.๒๔ องค์ประกอบการพัฒนาปรับปรุงถนนและระบบระบายน้ำย่านพาณิชย์กรรมใหม่ช่องเม็ก	๓-๖๕
ภาพที่ ๓.๒๕ ที่ตั้งและขอบเขตโครงการศูนย์นันทนาการและบริการชุมชนบ้านหนองเม็ก	๓-๖๖

สารบัญภาพ(ต่อ)

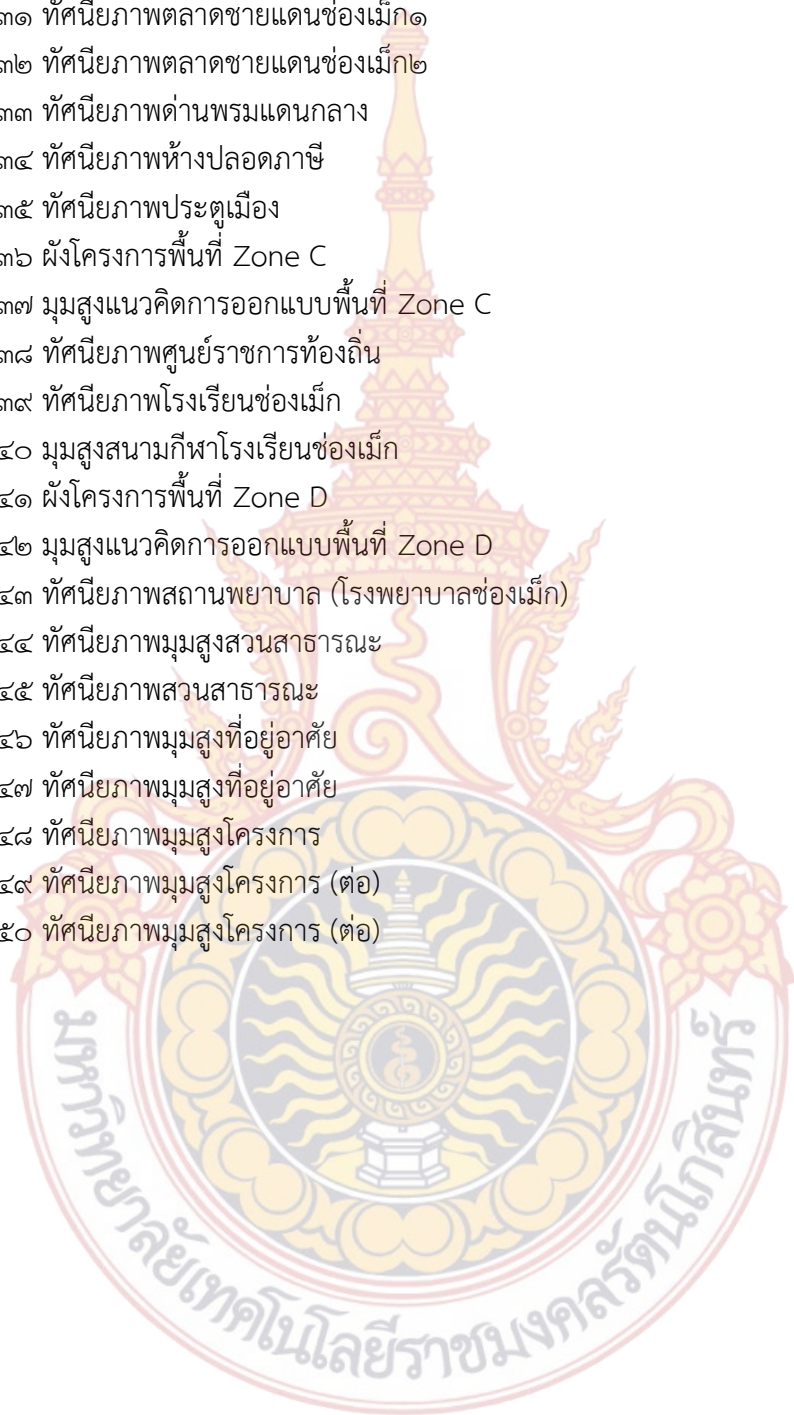
	หน้า
ภาพที่ ๓.๒๖ การวิเคราะห์พื้นที่เพื่อการออกแบบ (Site Analysis)	๓-๖๖
ภาพที่ ๓.๒๗ การใช้ที่ดินและอาคาร	๓-๖๖
ภาพที่ ๓.๒๘ ทศนียภาพผังแม่บทโครงการศูนย์นันทนาการและบริการชุมชนบ้านหนองเม็ก	๓-๖๗
ภาพที่ ๓.๒๙ ทศนียภาพโครงการศูนย์นันทนาการและบริการชุมชนบ้านหนองเม็ก	๓-๖๗
ภาพที่ ๓.๓๐ ที่ตั้งโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทุ่งหนองบัว	๓-๖๘
ภาพที่ ๓.๓๑ องค์ประกอบการพัฒนาโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทุ่งหนองบัว	๓-๖๘
ภาพที่ ๓.๓๒ ถนนสายหลัก ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๗ (ถนนสถิตินิมานกาล)	๓-๗๔
ภาพที่ ๓.๓๓ ถนนสายรอง ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๒๓๙๖	๓-๗๔
ภาพที่ ๓.๓๔ ถนนสายย่อยหรือซอยพื้นที่โครงการ	๓-๗๖
ภาพที่ ๓.๓๕ ระบบเดินรถโดยสารสาธารณะ	๓-๗๗
ภาพที่ ๓.๓๖ ที่อยู่อาศัย	๓-๘๐
ภาพที่ ๓.๓๗ พื้นที่พาณิชยกรรม	๓-๘๐
ภาพที่ ๓.๓๘ สถานที่ราชการ	๓-๘๐
ภาพที่ ๓.๓๙ สถาบันการศึกษา	๓-๘๑
ภาพที่ ๓.๔๐ สถานศาสนา	๓-๘๑
ภาพที่ ๓.๔๑ พื้นที่โล่งว่าง	๓-๘๑
ภาพที่ ๓.๔๒ ที่อยู่อาศัย	๓-๘๓
ภาพที่ ๓.๔๓ พื้นที่พาณิชยกรรม	๓-๘๓
ภาพที่ ๓.๔๔ สถานที่ราชการ	๓-๘๓
ภาพที่ ๓.๔๕ สถาบันการศึกษา	๓-๘๔
ภาพที่ ๓.๔๖ สถานศาสนา	๓-๘๔
ภาพที่ ๓.๔๗ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านช่องเม็ก	๓-๘๗
ภาพที่ ๓.๔๘ สถานที่ราชการช่องเม็ก	๓-๘๗
ภาพที่ ๓.๔๙ มวลอาคารและพื้นที่ว่าง	๓-๘๙
ภาพที่ ๓.๕๐ อายุอาคาร	๓-๙๑
ภาพที่ ๓.๕๑ สภาพอาคาร	๓-๙๒
ภาพที่ ๓.๕๒ ความสูงอาคาร	๓-๙๓
ภาพที่ ๓.๕๓ วัฒนธรรมการค้าชายแดน	๓-๙๕
ภาพที่ ๓.๕๔ มุมมองจากทางหลวงแผ่นดิน ๒๑๗	๓-๙๕
ภาพที่ ๓.๕๕ มุมมองจากถนนการเคหะ	๓-๙๖
ภาพที่ ๓.๕๖ มุมมองจากทางหลวงแผ่นดิน ๒๑๗ (หน้าสถานีตำรวจช่องเม็ก)	๓-๙๖
ภาพที่ ๓.๕๗ มุมมองจากหน้าที่ทำการด่านพรมแดนกลาง	๓-๙๖
ภาพที่ ๓.๕๘ มุมมองจากทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๒๓๙๖	๓-๙๖

สารบัญภาพ(ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ ๓.๕๙ จุดหมายตา ภูมิลักษณะ (Landmark)	๓-๙๘
ภาพที่ ๓.๖๐ บรรยากาศของพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๓-๑๐๐
ภาพที่ ๓.๖๑ กิจกรรมทางสังคม	๓-๑๐๑
ภาพที่ ๓.๖๒ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	๓-๑๐๒
ภาพที่ ๕.๑ วิสัยทัศน์การพัฒนา	๕-๑
ภาพที่ ๕.๒ Concept Diagrams	๕-๒
ภาพที่ ๕.๓ ที่ทำการด่านพรมแดนและแนวคิดในการออกแบบ	๕-๓
ภาพที่ ๕.๔ ดอกบัวแนวคิดในการออกแบบ	๕-๓
ภาพที่ ๕.๕ แรงบันดาลใจในการใช้ดอกบัวในการออกแบบ	๕-๔
ภาพที่ ๕.๖ รูปแบบแนวคิดการออกแบบถนนแต่ละสาย	๕-๖
ภาพที่ ๕.๗ รูปแบบแนวคิดการออกแบบถนนแต่ละสาย	๕-๗
ภาพที่ ๕.๘ การเปิดมุมมองไปยังพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๕-๑๔
ภาพที่ ๕.๙ จุดหมายตาของมุมมองสำคัญ	๕-๑๔
ภาพที่ ๕.๑๐ รูปแบบสถาปัตยกรรมในพื้นที่และใกล้เคียง	๕-๑๙
ภาพที่ ๕.๑๑ รูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่หลังคากรีนรูฟเพื่อลดความร้อน	๕-๑๙
ภาพที่ ๕.๑๒ รูปแบบสถาปัตยกรรมสถานาศาสนา	๕-๑๙
ภาพที่ ๕.๑๓ แนวคิดในการออกแบบหอนาฬิกา	๕-๒๐
ภาพที่ ๕.๑๔ พันธุ์ไม้ตะแบก	๕-๒๑
ภาพที่ ๕.๑๕ ลักษณะทั่วไปของต้นยางนา ต้นไม้ประจำจังหวัดอุบลราชธานี	๕-๒๑
ภาพที่ ๕.๑๖ พันธุ์ไม้พื้นถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี	๕-๒๒
ภาพที่ ๕.๑๗ พันธุ์ไม้พื้นถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี(ต่อ)	๕-๒๓
ภาพที่ ๕.๑๘ พันธุ์ไม้พื้นถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี(ต่อ)	๕-๒๔
ภาพที่ ๕.๑๙ ลวดลายที่มีเอกลักษณ์บนพื้นทางเดินเท้าเดิม	๕-๒๔
ภาพที่ ๕.๒๐ รูปด้านพื้นที่โครงการพัฒนาด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๕-๓๓
ภาพที่ ๕.๒๑ รูปตัดพื้นที่โครงการพัฒนาด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๕-๓๓
ภาพที่ ๕.๒๒ รูปแบบแนวคิดการออกแบบพื้นที่ Zone A	๕-๓๔
ภาพที่ ๕.๒๓ มุมสูงพื้นที่โรงแรม ร้านอาหาร และสถานบันเทิง	๕-๓๕
ภาพที่ ๕.๒๔ ทศนียภาพพื้นที่โรงแรม ร้านอาหาร และสถานบันเทิง	๕-๓๕
ภาพที่ ๕.๒๕ ทศนียภาพพื้นที่โรงแรม	๕-๓๕
ภาพที่ ๕.๒๖ ทศนียภาพพื้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสาร	๕-๓๖
ภาพที่ ๕.๒๗ ทศนียภาพพื้นที่อาคารจอดรถ	๕-๓๖
ภาพที่ ๕.๒๘ ผังแม่บทการออกแบบพื้นที่ Zone B	๕-๓๗
ภาพที่ ๕.๒๙ มุมสูงแนวคิดการออกแบบพื้นที่ Zone B	๕-๓๗
ภาพที่ ๕.๓๐ มุมสูงพื้นที่ตลาดชายแดนช่องเม็ก	๕-๓๘

สารบัญภาพ(ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ ๕.๓๑ ทศนิยมภาพตลาดขายแดนช่องเม็ก๑	๕-๓๘
ภาพที่ ๕.๓๒ ทศนิยมภาพตลาดขายแดนช่องเม็ก๒	๕-๓๘
ภาพที่ ๕.๓๓ ทศนิยมภาพด่านพรมแดนกลาง	๕-๓๙
ภาพที่ ๕.๓๔ ทศนิยมภาพห้างปลอดภาษี	๕-๓๙
ภาพที่ ๕.๓๕ ทศนิยมภาพประตูเมือง	๕-๓๙
ภาพที่ ๕.๓๖ ผังโครงการพื้นที่ Zone C	๕-๔๐
ภาพที่ ๕.๓๗ มุมสูงแนวคิดการออกแบบพื้นที่ Zone C	๕-๔๑
ภาพที่ ๕.๓๘ ทศนิยมภาพศูนย์ราชการท้องถิ่น	๕-๔๑
ภาพที่ ๕.๓๙ ทศนิยมภาพโรงเรียนช่องเม็ก	๕-๓๑
ภาพที่ ๕.๔๐ มุมสูงสนามกีฬาโรงเรียนช่องเม็ก	๕-๔๒
ภาพที่ ๕.๔๑ ผังโครงการพื้นที่ Zone D	๕-๔๓
ภาพที่ ๕.๔๒ มุมสูงแนวคิดการออกแบบพื้นที่ Zone D	๕-๔๔
ภาพที่ ๕.๔๓ ทศนิยมภาพสถานพยาบาล (โรงพยาบาลช่องเม็ก)	๕-๔๔
ภาพที่ ๕.๔๔ ทศนิยมภาพมุมสูงสวนสาธารณะ	๕-๔๔
ภาพที่ ๕.๔๕ ทศนิยมภาพสวนสาธารณะ	๕-๔๕
ภาพที่ ๕.๔๖ ทศนิยมภาพมุมสูงที่อยู่อาศัย	๕-๔๕
ภาพที่ ๕.๔๗ ทศนิยมภาพมุมสูงที่อยู่อาศัย	๕-๔๕
ภาพที่ ๕.๔๘ ทศนิยมภาพมุมสูงโครงการ	๕-๔๖
ภาพที่ ๕.๔๙ ทศนิยมภาพมุมสูงโครงการ (ต่อ)	๕-๔๗
ภาพที่ ๕.๕๐ ทศนิยมภาพมุมสูงโครงการ (ต่อ)	๕-๔๘

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ ๓.๑ จำนวนประชากรเทศบาลตำบลช่องเม็ก พ.ศ.๒๕๕๙
แผนภูมิที่ ๓.๑ ขั้นตอนในการดำเนินงาน

หน้า

๓-๓๒

๓-๕๖

สารบัญแผนที่

	หน้า
แผนที่ ๑.๑ ขอบเขตพื้นที่ศึกษา	๑-๕
แผนที่ ๑.๒ ขอบเขตพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๑-๗
แผนที่ ๒.๑ ขอบเขตพื้นที่ปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่พหุขัยกรรมเพื่อรองรับเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	๒-๔
แผนที่ ๒.๒ ผังนโยบายพัฒนาพื้นที่ด้านการท่องเที่ยว	๒-๗
แผนที่ ๒.๓ ผังพื้นที่ปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมและโลจิสติกส์ รองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	๒-๘
แผนที่ ๒.๔ ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต	๒-๑๕
แผนที่ ๓.๑ ลักษณะภูมิประเทศ	๓-๒
แผนที่ ๓.๒ ขอบเขตการปกครองในพื้นที่	๓-๓
แผนที่ ๓.๓ ขอบเขตพื้นที่ศึกษา	๓-๔
แผนที่ ๓.๔ โครงข่ายการสัญจร	๓-๗
แผนที่ ๓.๕ การใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายกระทรวง พ.ศ.๒๕๕๘	๓-๑๐
แผนที่ ๓.๖ การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน	๓-๑๒
แผนที่ ๓.๗ ที่ตั้งและรัศมีการให้บริการของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ศึกษา	๓-๑๘
แผนที่ ๓.๘ ตำแหน่งที่ตั้งสถานพยาบาลและสถานที่ราชการ	๓-๒๒
แผนที่ ๓.๙ ที่ตั้งและรัศมีการให้บริการของสถานบริการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	๓-๒๓
แผนที่ ๓.๑๐ ตำแหน่งที่ตั้งศาสนสถาน (วัด)	๓-๒๕
แผนที่ ๓.๑๑ ที่ตั้งแหล่งนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ	๓-๒๘
แผนที่ ๓.๑๒ การใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายกระทรวง พ.ศ.๒๕๕๘	๓-๔๓
แผนที่ ๓.๑๓ ป่าสงวนแห่งชาติป่าช่องเม็ก	๓-๔๘
แผนที่ ๓.๑๔ พื้นที่ห้ามก่อสร้างและตัดแปลงอาคารบางชนิด	๓-๕๐
แผนที่ ๓.๑๕ พื้นที่ศึกษาและตำแหน่งพื้นที่ออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะ	๓-๕๔
แผนที่ ๓.๑๖ ขอบเขตการวางผังพื้นที่เฉพาะบริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๓-๕๕
แผนที่ ๓.๑๗. แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต	๓-๕๙
แผนที่ ๓.๑๘ แผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่งในอนาคต	๓-๖๑
แผนที่ ๓.๑๙ ผังปฏิบัติการเชิงพื้นที่ (Area Action Plan)	๓-๖๒
แผนที่ ๓.๒๐ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร และศรีสะเกษ พ.ศ.๒๕๕๘	๓-๗๐
แผนที่ ๓.๒๑ ขอบเขตพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๓-๗๒
แผนที่ ๓.๒๒ โครงข่ายการสัญจรโครงการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๓-๗๘
แผนที่ ๓.๒๓ ตำแหน่งจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรโครงการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๓-๗๙
แผนที่ ๓.๒๔ การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันโครงการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๓-๘๒
แผนที่ ๓.๒๕ การใช้ประโยชน์อาคารในปัจจุบันโครงการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๓-๘๕

สารบัญแนบที่(ต่อ)

	หน้า
แผนที่ ๓.๒๖ กรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน	๓-๘๖
แผนที่ ๓.๒๗ โครงสร้างสาธารณูปการโครงการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๓-๘๘
แผนที่ ๓.๒๘ มวลอาคารและพื้นที่ว่างโครงการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๓-๙๐
แผนที่ ๓.๒๙ ความสูงอาคารโครงการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๓-๙๔
แผนที่ ๓.๓๐ ศักยภาพการมองเห็นโครงการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๓-๙๗
แผนที่ ๓.๓๑ จินตภาพเมืองพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๓-๙๙
แผนที่ ๔.๑ การวิเคราะห์จุดแข็งของโครงการ	๔-๔
แผนที่ ๔.๒ การวิเคราะห์จุดอ่อนของโครงการ	๔-๖
แผนที่ ๔.๓ การวิเคราะห์จุดโอกาสของโครงการ	๔-๘
แผนที่ ๔.๔ การวิเคราะห์จุดภาวะคุกคามของโครงการ	๔-๑๐
แผนที่ ๔.๕ การวิเคราะห์ทิศทางการขยายตัวของเมืองพื้นที่โครงการ	๔-๑๒
แผนที่ ๕.๑ ผังโครงข่ายการสัญจรพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๕-๘
แผนที่ ๕.๒ ผังโครงข่ายการสัญจรทางเท้า ,ทางจักรยาน , เส้นทางรถบรรทุก พื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๕-๙
แผนที่ ๕.๓ ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๕-๑๑
แผนที่ ๕.๔ ผังการใช้ประโยชน์อาคารในอนาคตพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๕-๑๓
แผนที่ ๕.๕ ผังความสูงอาคารอาคารในอนาคตพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๕-๑๖
แผนที่ ๕.๖ ผังมวลอาคารและพื้นที่ว่างพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๕-๑๘
แผนที่ ๕.๗ ผังแม่บทพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๕-๒๖
แผนที่ ๕.๘ ผังแม่บทพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก	๕-๒๗
แผนที่ ๕.๙ ผังแม่บทพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก ระยะที่ ๑	๕-๓๐
แผนที่ ๕.๑๐ ผังแม่บทพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก ระยะที่ ๒	๕-๓๑
แผนที่ ๕.๑๑ ผังแม่บทพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก ระยะที่ ๓	๕-๓๒

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาของโครงการ

พื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ เทศบาลตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี เดิมในอดีตพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก และพื้นที่เทศบาลตำบลช่องเม็กนั้น เป็นพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ คือ ป่าช่องเม็กและป่าห้วยยอดมน และเป็นช่องทางเข้า-ออกประเทศ ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กรรมสิทธิ์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ กรรมป่าไม้และที่กรมธนารักษ์ ใน พ.ศ. ๒๔๘๐ ชาวบ้านอพยพเข้ามาอาศัยทำกินบริเวณพื้นที่ บ้านหนองเม็ก บ้านโป่งดินดำ และบ้านเหล่าอินแปลง ต่อมา พ.ศ. ๒๕๑๔ ชุมชนเดิมที่อาศัยอยู่บริเวณอ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธรอพยพเข้ามาตั้งชุมชนบริเวณพื้นที่ป่าช่องเม็ก พ.ศ. ๒๕๒๙ ทางราชการได้ประกาศยกเลิกเขตป่าสงวนแห่งชาติห้วยยอดมนและป่าช่องเม็กบางส่วน เพื่อทำประโยชน์ให้ชาวบ้าน อยู่อาศัย ทำกิน พ.ศ. ๒๕๓๐ ราชการได้เปิดจุดผ่อนปรนชายแดนชั่วคราว ให้ชาวบ้านในพื้นที่ได้ทำการค้า-ขาย กับเพื่อนบ้าน สปป.ลาว และมีการจัดระเบียบการใช้ที่ดิน เพื่อแบ่งแปลงที่ดินให้ชาวบ้านได้เข้ามาเช่า และทำการออกแบบแปลนอาคาร ที่ชาวบ้านสามารถก่อสร้างเองได้ พ.ศ. ๒๕๓๖ คณะรัฐมนตรีอนุมัติโครงการพัฒนาด่านช่องเม็ก เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวชายแดน ซึ่งมีการออกแบบและทำการตัดถนนใหม่ตามโครงการพัฒนาด่านช่องเม็ก และการเคหะแห่งชาติทำการออกแบบและก่อสร้างอาคารพาณิชย์ เพื่อเป็นการจัดระเบียบพื้นที่ด่านช่องเม็ก

ปัจจุบันพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก เป็นด่านผ่านแดนถาวร ๑ ใน ๒ แห่ง ในจังหวัดอุบลราชธานี และเป็นด่านผ่านแดนข้ามไปยัง สปป.ลาว แห่งเดียวที่ไม่มีลำน้ำโขงขวางกั้น มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นรวม ๓,๗๔๗ คน และจำนวนครัวเรือน ๑,๗๙๕ ครัวเรือน และมีเกณฑ์เพิ่มขึ้นในทุกปี (ที่มา : ข้อมูลประชากรเทศบาลตำบลช่องเม็ก พ.ศ. ๒๕๕๙ สำนักงานเทศบาลตำบลช่องเม็ก) การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๐ ประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ ๒๐ เป็นพนักงานและข้าราชการ ร้อยละ ๑๐ ประกอบกิจการบ้านพัก ด่านผ่านแดนถาวรช่องเม็กเป็นด่านที่ศักยภาพด้าน เศรษฐกิจชายแดนและการท่องเที่ยวชายแดน มากที่สุดของจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับจังหวัดอุบลราชธานี เฉลี่ยมากถึงเดือนละ ๑๕,๘๕๑.๘๕ - ๑๙,๕๒๖.๒๔ ล้านบาทต่อเดือน และมากถึง ๒๐๒,๙๐๖.๗๙ ล้านบาทต่อปี (ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ขอบเขตพื้นที่โครงการเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเขตผังเมืองเฉพาะที่กรมโยธาธิการและผังเมืองจัดทำขึ้น และปิดงบประมาณโครงการในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งการจัดทำผังเมืองเฉพาะ มีการเสนอแนวคิดในการพัฒนา คือ การวางผังตั้งอยู่บนพื้นฐานการสร้างชุมชนที่ยั่งยืน สามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตด้วยตนเอง โดยมีโครงการในการพัฒนา

ดังนี้ ๑.)โครงการศูนย์ประชุมสัมมนาชายแดนช่องเม็ก ตั้งอยู่ที่ชุมชนบ้านโป่งดินดำ มีความจุที่รองรับ ๑๕๐-๒๐๐ คน ๒.)โครงการปรับปรุงระบบระบายน้ำและพิจารณาจรรยาบรรณชุมชนบ้านหนองเม็ก และ ย่านพาณิชย์ใหม่ชุมชนบ้านเหล่าอินแปลง ๓.) โครงการศูนย์นันทนาการและบริการชุมชนบ้านหนองเม็ก ๔.) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทุ่งหนองบัว บริเวณชุมชนทุ่งหนองบัว และมีการออกแบบวางผังใหม่เพื่อเป็นศูนย์กลางพาณิชยกรรมแห่งใหม่ บริเวณชุมชนบ้านเหล่าอินแปลง ส่วนพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็กเป็นเพียงส่วนหนึ่งของโครงการจัดทำผังเฉพาะชุมชนชายแดนช่องเม็ก และเนื่องจากพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก เป็นย่านพาณิชย์เดิม และเป็นศูนย์กลางพาณิชยกรรมหลัก จึงมีความเหมาะสมที่จะมีการพัฒนาเป็นศูนย์กลางพาณิชยกรรมและศูนย์กลางการเชื่อมโยงโลจิสติกส์ระหว่างจังหวัดใกล้เคียง และ ระหว่างประเทศที่ได้มาตรฐานสากล จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดอุบลราชธานี อานาจเจริญ โยธธร และศรีสะเกษ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๗๘) โดยเน้นยุทธศาสตร์การพัฒนากระบวนเมืองและการตั้งถิ่นฐาน ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความเป็นเมืองและเมืองชายแดน และยุทธศาสตร์การพัฒนาด่านชายแดนให้เป็นประตูการค้าชายแดน และโลจิสติกส์ที่มีศักยภาพ อีกทั้งจากแผนพัฒนาจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมการค้าการลงทุน ว่าด้วยมีแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการให้บริการโลจิสติกส์เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุน ทำให้ปัจจุบันทุกภาคส่วนให้ความสำคัญ ด้านการค้าชายแดนและระบบโลจิสติกส์มากขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก ให้เป็นศูนย์กลางพาณิชยกรรมชายแดนที่ได้มาตรฐานสากล เป็นประตูการค้าสากลที่ควบคู่ไปกับการบริการโลจิสติกส์ และเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวชายแดน โดยพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็กมีศักยภาพด้านการค้าและการท่องเที่ยวชายแดนเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากขาดที่พักอาศัยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและย่านการค้าที่ได้มาตรฐานสากล จึงทำให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่เฉพาะเวลากลางวัน คือ เดินทางแบบ เข้ามา เย็นกลับ ทำให้จำเป็นต้องมีการพัฒนาและส่งเสริมให้พื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก ให้มีความน่าสนใจดึงดูดนักท่องเที่ยวในหลาย ๆ ด้านให้มากขึ้น เช่น การจัดระเบียบย่านพาณิชยกรรมที่เป็นระบบและได้มาตรฐานสากล การจัดแสดงสินค้า การเพิ่มที่พักอาศัย รีสอร์ท โรงแรม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ เพิ่มพื้นที่สาธารณะ ศูนย์การประชุมนานาชาติ เป็นต้น ทั้งนี้การพัฒนาพื้นที่ต้องคำนึงถึงบริบทและความเป็นมาของพื้นที่ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา ซึ่งจะเป็นผลทำให้มีการผลักดันและเพิ่มบทบาทของพื้นที่มากขึ้น เป็นประตูการค้ามาตรฐานสากล ศูนย์กลางการค้าชายแดน และระบบการบริการโลจิสติกส์ที่ดี

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- ๑.๒.๑.๑.) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็กและเขตการค้าชายแดนด้านช่องเม็ก ซึ่งเป็นย่านชุมชนที่มีความสำคัญมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อพื้นที่ ทั้งในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- ๑.๒.๑.๒.) เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก
- ๑.๒.๑.๓.) เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐานและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้าน เพื่อนำไปสู่การออกแบบวางผัง พื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็กที่มุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

๑.๒.๒ วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๑.๒.๒.๑.) เพื่อวิเคราะห์ปัญหา ศักยภาพของพื้นที่ ความต้องการในอนาคต รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากการขยายตัวและกำหนดความเป็นไปได้ของเขตการค้าชายแดน .
- ๑.๒.๒.๒.) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็กที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ตลอดจนความต้องการในอนาคตของพื้นที่ด้านการค้าชายแดนช่องเม็ก
- ๑.๒.๒.๓.) เพื่อทำการออกแบบพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็กที่สามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ที่สำคัญของพื้นที่ที่สอดคล้องกับบริบทเมืองประตูการค้าชายแดนสากลและผสมผสานกับวิถีชีวิตชุมชนเดิมอย่างเหมาะสม
- ๑.๒.๒.๔.) เพื่อให้ได้แนวทางการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ให้มีศักยภาพเหมาะสมแก่การเป็นประตูการค้าชายแดนสากลและรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษในอนาคต
- ๑.๒.๒.๕.) เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาการวางผังและโครงการอาคารพาณิชย์ของการเคหะแห่งชาติที่จัดสร้างเป็นบ้านเช่าให้ประชาชนค้าขายและไม่ประสบผลสำเร็จ
- ๑.๒.๒.๕.) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาพื้นที่ทั้งบริเวณเขตการค้า ชุมชน และพื้นที่ สาธารณะ
- ๑.๒.๒.๗.) เพื่อทำการออกแบบจัดทำผังแม่บทพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี

๑.๓ ขอบเขตการศึกษา

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านพื้นที่

๑.๓.๑.๑ ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

พื้นที่เพื่อการศึกษา ได้แก่ พื้นที่ที่มีบริบทเกี่ยวเนื่องและมีผลกระทบต่อกรออกแบบเขตการค้าชายแดนจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก พื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งครอบคลุมทั้งเขตเทศบาลตำบลช่องเม็ก และทำการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวข้องในระดับระหว่างประเทศและภายในประเทศ พร้อมสรุปข้อมูลทุกด้านเพื่อนำไปสู่การออกแบบ มีขอบเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จรด	ลำห้วยหลวง ตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร ตลอดแนวเป็นระยะทางประมาณ ๘ กิโลเมตร จากแนวเขตชายแดนไทย-ลาวด้านทิศตะวันออกไปบรรจบกับอ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธร
ทิศตะวันออก	จรด	แนวเขตชายแดนระหว่างประเทศไทยกับเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมระยะทางประมาณ ๙ กิโลเมตร
ทิศตะวันตก	จรด	อ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธร รวมระยะทางประมาณ ๗.๕ กิโลเมตร
ทิศใต้	จรด	อ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธร บริเวณปากคลองห้วยด่านแม่น้ำด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของพื้นที่ และแนวป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี(ป่าห้วยยอดมน)

พื้นที่ศึกษาครอบคลุมพื้นที่เทศบาลตำบลช่องเม็กทั้งหมด ซึ่งมีพื้นที่รวม ๓๒.๗๖ ตารางกิโลเมตร

๑.๓.๑.๑ ขอบเขตพื้นที่โครงการ

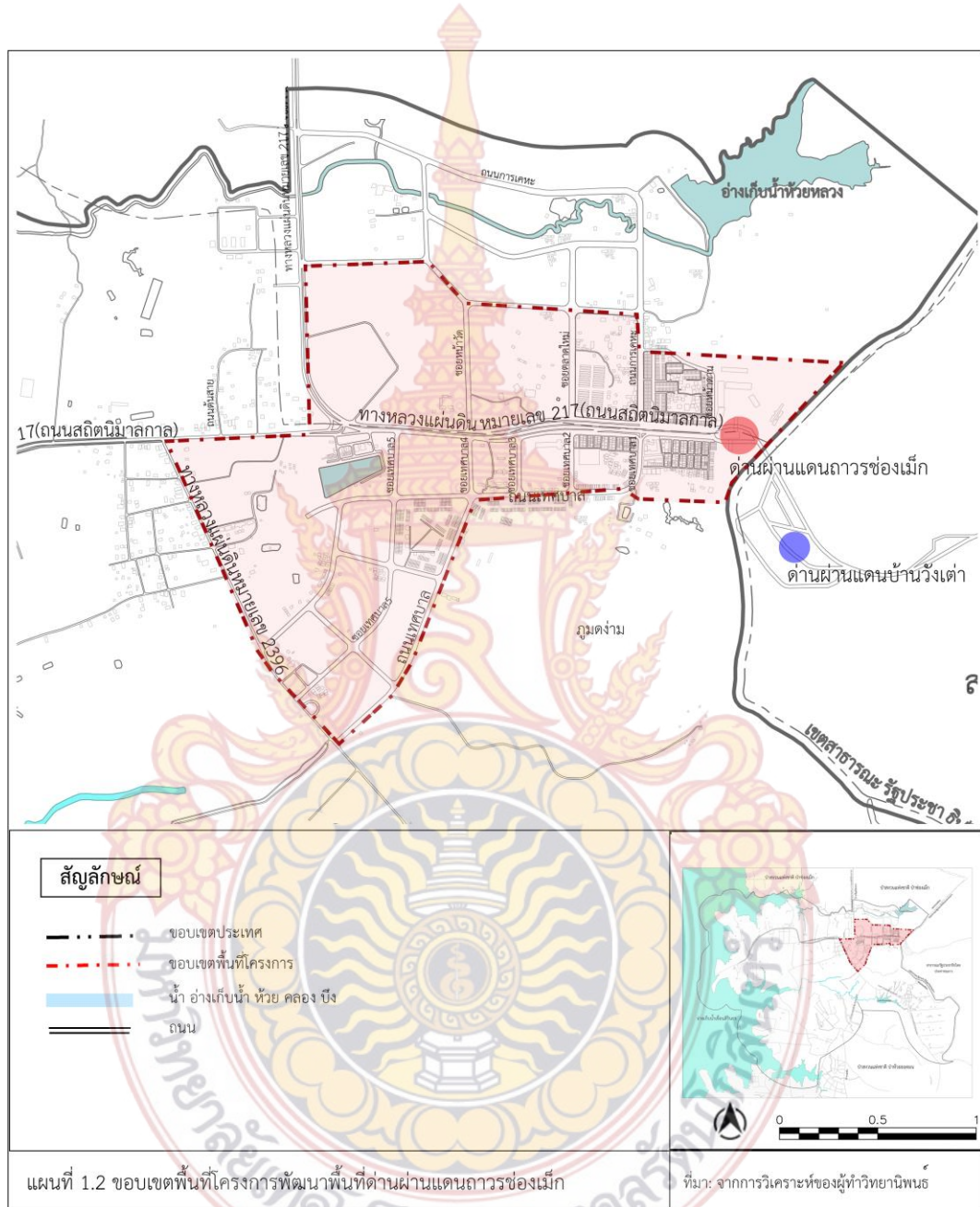
พื้นที่โครงการผ่านแดนถาวรช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี และอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดที่เชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กำหนดขอบเขตพื้นที่โครงการกำหนดจากพื้นที่ชุมชนที่ขึ้นทะเบียนกับเทศบาลช่องเม็ก ประกอบไปด้วย ชุมชนช่องเม็ก ชุมชนบ้านเหล่าอินแปลงบางส่วน มีขอบเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จรด. ถนนชุมชนไม่ปรากฏชื่อติดกับ กฟภ.สาขาช่องเม็กและเขตป่าช่องเม็ก
ทิศใต้	จรด. ถนนเทศบาลตำบลช่องเม็ก
ทิศตะวันออก	จรด แนวเขตชายแดนระหว่างประเทศไทย กับ บ้านวังเต่า เมืองปากเซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศตะวันตก	จรด เขตถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๗ (ถนนสถิตนิมานกาล) และ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๙๖

พื้นที่โครงการมีพื้นที่ครอบคลุมเทศบาลตำบลช่องเม็กบางส่วน บริเวณตลาดช่องเม็ก หน้าด่านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก ซึ่งมีพื้นที่รวมทั้งสิ้น ๑.๗๐ ตารางกิโลเมตร

แผนที่ ๑.๒ ขอบเขตพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตของการศึกษาด้านเนื้อหา

- ๑) ศึกษาข้อมูลบริเวณพื้นที่ที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็กซึ่งประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานของลักษณะทางกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจ
- ๒) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของลักษณะทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ และวิถีชีวิตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเพื่อนำมากำหนดทิศทางการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงในอนาคต
- ๓) ศึกษาวิเคราะห์การใช้งานในพื้นที่ปัจจุบัน ปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ รวมไปถึงบริบทของเมืองประตูการค้าสากลในรูปแบบเมือง
- ๔) ออกแบบ จัดทำรายละเอียด และเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่พาณิชยกรรม ที่พักอาศัย หน่วยงานราชการ ให้มีบริบทเมืองเป็นประตูการค้าสากลที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

๑.๔ ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

- ๑.๔.๑ ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของที่ตั้งและความเป็นไปได้ของโครงการ และเลือกขอบเขตพื้นที่โครงการ
- ๑.๔.๒ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่ที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี
- ๑.๔.๓ ศึกษารวบรวมข้อมูลระดับพื้นที่ศึกษาและระดับพื้นที่โครงการจำแนกได้ ๒ ระดับคือ
 - ๑) ระดับพื้นที่ศึกษา ได้แก่ ข้อมูลด้านกายภาพ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม แผนนโยบาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 - ๒) ระดับพื้นที่โครงการ ได้แก่ การกำหนดขอบเขตพื้นที่โครงการ การศึกษาประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของพื้นที่ ข้อมูลด้านกายภาพ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม
- ๑.๔.๔ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ในประเด็นเกี่ยวกับ ปัญหา ศักยภาพ จุดอ่อน จุดแข็ง ฯลฯ ตลอดจนความต้องการในอนาคตของพื้นที่ที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก
- ๑.๔.๕ ประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ศึกษาและพื้นที่โครงการที่กล่าวไว้ข้างต้น เพื่อระบุ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของพื้นที่
- ๑.๔.๖ ทำการออกแบบวางผังแม่บท จัดทำรายละเอียดทางกายภาพในการพัฒนาด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก สู่ผังโครงการที่แสดงให้เห็นถึงระบบโครงข่ายการสัญจรต่าง ๆ ของพื้นที่และรวมถึงจัดทำรายละเอียดบริบทต่าง ๆ ของโครงการ (เช่น ผังผัง รูปตัด ทัศนียภาพ) แบบขยายส่วนสำคัญ และหุ่นจำลอง
- ๑.๔.๗ นำเสนอแผนและขั้นตอนสู่การนำไปปฏิบัติ รวมทั้งข้อเสนอแนะการศึกษา

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทราบถึงประวัติศาสตร์ของพื้นที่ การเปลี่ยนแปลงในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

๑.๕.๒ มีความรู้ ความเข้าใจแนวความคิด และวิธีการของการพัฒนาพื้นที่

๑.๕.๓ ทำการออกแบบผังแม่บทและรายละเอียด ทางด้านกายภาพโครงการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี ให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่ย่านชุมชน และหน่วยงานราชการต่างๆโดยรอบ

๑.๕.๔ ได้แนวทางในการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ชายแดนอื่น ๆ ที่มีลักษณะปัญหาและศักยภาพใกล้เคียงกัน

๑.๕.๕ สามารถนำผลการศึกษาและผลงาน ไปเป็นแนวทางในพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก และพื้นที่ผ่านแดนอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกันในจังหวัดอุบลราชธานีได้

๑.๕.๖ ได้แนวทางการแก้ปัญหาการวางผังและโครงการอาคารพาณิชย์ของการเคหะแห่งชาติที่จัดสร้างเป็นบ้านเช่าให้ประชาชนค้าขายและไม่ประสบผลสำเร็จ

๑.๖ คำจำกัดความ (Key Word)

๑.๖.๑ การพัฒนาพื้นที่ หมายถึง การปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ให้ดีขึ้นทั้งในด้านประชากร สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยการนำแนวคิดทฤษฎีและกระบวนการวิเคราะห์ เข้ามาแก้ไขปัญหา และพัฒนาศักยภาพของพื้นที่นั้นๆ ให้ดีขึ้น

๑.๖.๒ ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก เป็นด้านผ่านแดนถาวรไทย-ลาว ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นจุดผ่านแดน ๑ ใน ๒ ด้านผ่านแดน และเป็น ๑ ใน ๗ จุดผ่านแดนของจังหวัดอุบลราชธานี เป็นด้านเดียวในภาคอีสาน ที่สามารถเดินทางไปประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยไม่ต้องข้ามลำน้ำโขง

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรณีศึกษา

จากการศึกษา บริบท ศักยภาพ ปัญหา แผนการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนช่องเม็กโดยพื้นที่ผ่านแดนมีการกำหนดพื้นที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม สถานที่ราชการในหลายหน่วยงาน และศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ และการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะนำแนวความคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และวิธีการมาให้เป็นพื้นฐานในการคิด วิเคราะห์ข้อมูล และเปรียบเทียบศักยภาพ ในพื้นที่โครงการเพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาพื้นที่ ที่ถูกต้อง และเหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ในพื้นที่โครงการในปัจจุบัน โดยมีแนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ยกมาใช้ในการศึกษาและเป็นแนวทางในการออกแบบพื้นที่ดังนี้

๒.๑ แนวความคิดจินตภาพและองค์ประกอบของเมือง (The Image Of The City)

ทฤษฎีภาพลักษณ์ หรือจินตภาพของเมือง (Image of the city) เควิน ลินซ์ ได้ศึกษาองค์ประกอบของเมือง ที่ได้จากการสังเกต ที่ประกอบด้วย เอกลักษณ์ (Identity) โครงสร้าง (Structure) และความหมาย (Meaning) ส่วนประกอบทั้งสามต่างมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด สิ่งต่างๆที่ก่อให้เกิดจินตภาพได้ชัดเจนต้องมีคุณสมบัติด้านเอกลักษณ์ และโครงสร้างอย่างชัดเจนปรากฏเป็นร่องรอยในความทรงจำแก่ผู้พบเห็นโดยเป็นมโนภาพของเมืองอย่างชัดเจนแก่ผู้พบเห็นของแต่ละเมืองจะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะต่างๆของเมืองนั้นๆ ลินซ์ พบว่ามีองค์ประกอบทางกายภาพของเมือง (The City Image and Its Elements) ที่ผู้คนมักใช้ในการสร้างจินตภาพขึ้นในใจระหว่างตนเอง และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับเมือง ให้แนวคิดองค์ประกอบในการรับรู้ ทำให้ได้ภาพในการค้นหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมืองจากผู้พบเห็นที่ช่วยให้ผู้คนใช้ในการสร้างมโนภาพของตัวเองเกี่ยวกับเมือง ตามองค์ประกอบพื้นฐาน ๕ ประการดังนี้

๑.) เส้นทาง (Path) ทางสัญจร เป็นช่องทางการเคลื่อนที่ใช้สัญจรไปมา เช่น ถนน ทางรถไฟ ทางด่วน ทางเท้า เป็นต้น

๒.) เส้นขอบ (Edge) เส้นขอบ หรือ ขอบเขต เป็นองค์ประกอบที่มีลักษณะกำหนดขอบเขตของบริเวณที่ไม่ได้ใช้เป็นเส้นทางตามทัศนของผู้สังเกต อาจปรากฏเป็นเส้นกั้นจากส่วนหนึ่งไปอีกส่วนหนึ่ง ที่เป็นแนวกันตามธรรมชาติ เช่น ชายฝั่งทะเล หรือ ริมฝั่งแม่น้ำ

๓.) ย่าน (Districts) เป็นบริเวณพื้นที่ชุมชนที่มีขนาดของพื้นที่ตามลักษณะเฉพาะของชุมชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเมือง มีเอกลักษณ์ของบริเวณอันเกิดจากลักษณะเฉพาะร่วมกันของบริเวณที่ผู้สังเกตเข้าสู่ภายในเมืองได้ โดยแต่ละพื้นที่จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันตามโครงสร้างทางสังคม

วิถีชีวิตของชุมชนจะแสดงลักษณะกิจกรรมของผู้คนที่ปรากฏเป็นย่านที่มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันในเมือง

๔.) ชุมทาง (Node) จุดศูนย์รวม หรือ ชุมทาง มักเป็นจุดศูนย์กลางของเส้นทาง เช่น บริเวณสี่แยก หรือ อาจเป็นสถานที่ซึ่งมีกิจกรรมหนาแน่นบริเวณจัตุรัสใจกลางเมือง จุดศูนย์รวมจึงเป็นจุดเด่นเฉพาะตัวของย่านในเมือง เกิดความสัมพันธ์กับเส้นทางต่างๆที่รวมกันเป็นชุมทางเมื่อมาถึงและเดินทางเชื่อมต่อไปยังที่อื่นๆ

๕.) ภูมิสัญลักษณ์ (Landmark) จุดสังเกต หรือ จุดหมายตา เป็นจุดอ้างอิง หรือ ภูมิสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นจุดหมายตา แตกต่างจากชุมทาง ที่บุคคลไม่สามารถเข้าสู่ภายในจุดหมายตาได้ โดยทำหน้าที่เป็นสัญญาณชี้แนะสำหรับสภาพแวดล้อม เช่น ป้าย อาคารสำคัญๆ อนุสาวรีย์ เป็นต้น

๒.๒ แนวความคิดการเติบโตอย่างชาญฉลาด (Smart Growth)

โดยสมาคมวางแผนอเมริกัน (American Planning Association-APA, ๑๙๖๐) แนวคิดการเติบโตอย่างชาญฉลาดจัดอยู่ในผังแบบผสมผสาน กำหนดแนวทางการแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน

๑) การปรับปรุงกายภาพและโครงการพื้นฐานของเมือง ต้องปรับปรุงพื้นที่ให้สอดคล้องกับโครงสร้างพื้นฐานทางธรรมชาติและสภาพแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐานสรรค์สร้างที่ได้ลงทุนไว้แล้ว และสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมกับการอยู่อาศัย ดังนั้นในการพัฒนาให้เกิดความงดงาม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องยกระดับกายภาพของพื้นที่ให้เกิดความสมดุลย์กับโครงสร้างพื้นฐาน ดังกล่าวประกอบด้วย การปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดินและการปรับปรุงพื้นที่โครงสร้างพื้นฐานสีเขียว

๒) การสร้างเสริมความงามและควมมีชีวิตชีวาให้แก่เมือง ใช้กลยุทธ์การพัฒนาให้เกิดพื้นที่สุนทรีย์ภาพ ภายในเขตเมืองโดยสร้างความสมดุลย์ให้เกิดขึ้นระหว่างธรรมชาติกับกิจกรรมการอยู่อาศัย กิจกรรมนันทนาการและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะทำให้ลักษณะของระบบเมืองนิเวศ Eco City

๓) การเสริมสร้างความน่าอยู่และความปลอดภัย ความน่าอยู่และความยั่งยืนของที่อยู่อาศัยเกิดจากการผสมผสานของประชาชนทุกระดับรายได้ ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน ความงดงามของย่านที่อยู่อาศัยไม่ได้เกิดจากการเป็นบ้านเดี่ยวราคาแพง หรืออาคารพักอาศัยระดับสูง ซึ่งตั้งอยู่กันเป็นกลุ่มเป็นก้อน

๔) การเสริมสร้างความสะดวกสบาย ความกระชับ โดยมีความประหยัดของเมืองที่งดงามตามความหมายของการเติบโตอย่างชาญฉลาดต้องมีความกระชับ ไม่กระจัดกระจายตามแนวถนน มีความคุ้มค่าในการพัฒนาโครงการพื้นฐานและสาธารณูปการ เกณฑ์การเติบโตอย่างชาญฉลาดจำนวน ๑๐ ข้อดังต่อไปนี้ ๑)การใช้ประโยชน์ที่ดินแบบผสมผสาน ๒)การส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับประชาชนทุกระดับรายได้ ๓)การออกแบบอาคารและกลุ่มอาคารให้เกาะกลุ่มและการออกแบบชุมชน ที่กระชับ มีความเป็นระเบียบของกลุ่มอาคาร ๔)การสร้างชุมชนแห่งการเดินการออกแบบปรับปรุงโครงข่ายทางเดินให้เชื่อมต่อกันทั่วทั้งชุมชนและระหว่างชุมชน ๕)การส่งเสริมทางเลือกการเดินทางที่มีความหลากหลายและสนับสนุน การเดินทางด้วยระบบขนส่งมวลชน ๖)การสงวนรักษาพื้นที่การเกษตร พื้นที่งดงามตามธรรมชาติ พื้นที่ธรรมชาติ พื้นที่ประวัติศาสตร์ และพื้นที่

เสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ๗) การลงทุนพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ชุมชนที่รัฐได้ลงทุนสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานไว้แล้ว ๘) การสร้างความโดดเด่น เอกลักษณ์ และจิตวิญญาณแก่สถานที่ รวมทั้งการสร้างสถานที่พิเศษที่งดงามภายในบริเวณชุมชน ๙) การสร้างระบบการพัฒนาการตัดสินใจด้วยการคาดการณ์อนาคตและคาดการณ์ถึงความคุ้มค่าการลงทุน ๑๐) การกระตุ้นชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีส่วนร่วมการวางผังพัฒนาเมือง

๒.๓ กรณีศึกษา

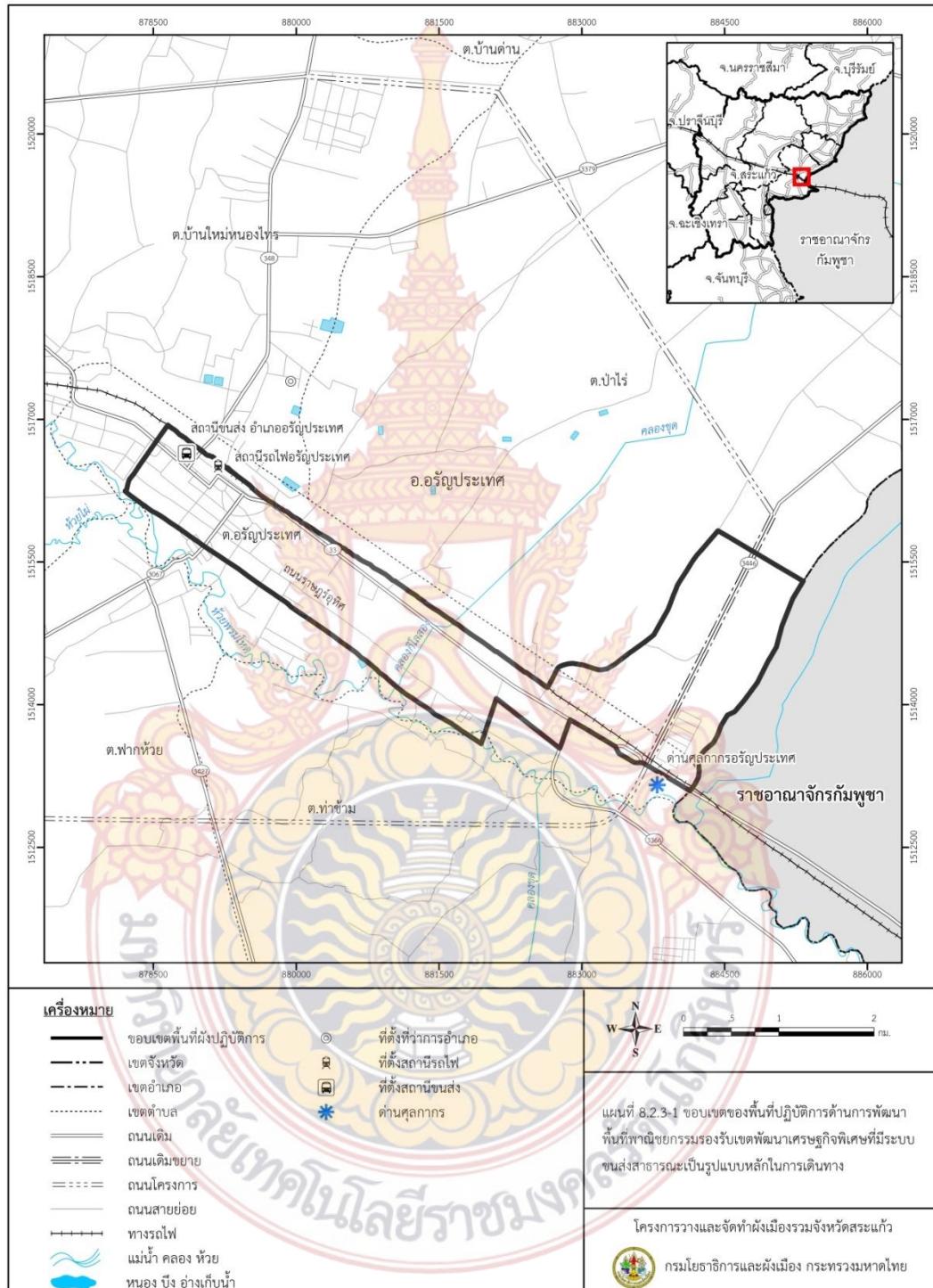
๒.๓.๑ โครงการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

๒.๓.๑.๑ โครงการผังพื้นที่ปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่พาณิชย์กรรมรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีระบบขนส่งสาธารณะเป็นรูปแบบหลักในการเดินทาง

พื้นที่อำเภออรัญประเทศ โดยเฉพาะช่วงระหว่างพื้นที่ชุมชนดั้งเดิมต่อเนื่องไปจนถึงด้านชายแดนตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ จัดเป็นพื้นที่มีศักยภาพในการพัฒนาอย่างมาก เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายปลายทาง(Destination) คือ ตลาดโรงเกลือ และด้านชายแดนเป็นแหล่งกำเนิดกิจกรรมหลัก ดึงดูดให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวให้เข้ามาใช้บริการได้ ส่วนบริเวณพื้นที่เมืองอรัญประเทศที่เป็นชุมชนดั้งเดิมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เป็นศูนย์กลางพาณิชย์กรรมของประชาชนในพื้นที่ แต่ปัญหาหลักคือการเดินทางที่ต้องใช้พาหนะส่วนบุคคลเป็นหลักทำให้เกิดความล่าช้าโดยเฉพาะการหาที่จอดพาหนะ การกำหนดพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดสระแก้ว จะเป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริมการพัฒนาเข้าสู่บริเวณด้านชายแดนและชุมชน-ชายแดน ซึ่งเมื่อมีการพัฒนาก็จะมีปริมาณการเดินทางสูงขึ้น

พื้นที่พาณิชย์กรรมชายแดน มีขนาดพื้นที่โดยรวมประมาณ ๗.๓๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๔,๖๐๘.๒๒ ไร่ มีแนวคิดหลักสำหรับการจัดทำผังพื้นที่ปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่พาณิชย์กรรมรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่มีระบบขนส่งสาธารณะเป็นรูปแบบหลักในการเดินทาง คือ การพัฒนาพื้นที่พาณิชย์กรรมชายแดนเพื่อรองรับการเป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยมีระบบการขนส่งสาธารณะเป็นทางเลือกที่สำคัญในการเดินทาง เชื่อมโยง สถานีขนส่งอรัญประเทศ - สถานีรถไฟอรัญประเทศ - พื้นที่พาณิชย์กรรมดั้งเดิมอรัญประเทศ - พื้นที่พาณิชย์กรรมชายแดน ซึ่งบริเวณระหว่างพื้นที่พาณิชย์กรรมดั้งเดิมอรัญประเทศกับพื้นที่พาณิชย์กรรมชายแดนยังมีพื้นที่สำหรับรองรับการพัฒนาได้ และเมื่อมีนโยบายด้านการเปิดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ก็จะเป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนาได้สูงขึ้นทำให้พื้นที่ผังปฏิบัติการมีความเหมาะสมที่จะได้รับการพัฒนา

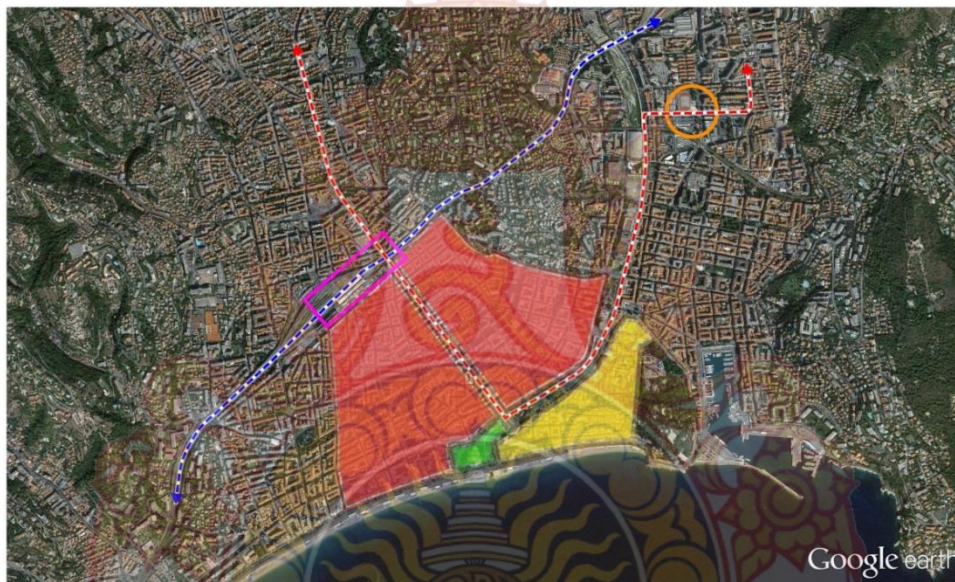
แผนที่ ๒.๑ ขอบเขตพื้นที่ปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่พาณิชย์กรรมเพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ที่มา : โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดสระแก้ว, พ.ศ.๒๕๕๙.
กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

แนวคิดในการจัดทำผังพื้นที่ปฏิบัติการ

๑) แนวคิดด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินและออกแบบชุมชนเมือง กำหนดให้เกิดการพัฒนาด้านพาณิชยกรรมเต็มศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงพื้นที่ได้ดีขึ้น การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและการออกแบบชุมชนเมืองจะต้องสอดคล้องกับระบบขนส่งสาธารณะและการเดินเท้าเป็นหลัก มีการปรับพฤติกรรมการเดินทางจากพาหนะส่วนบุคคลมาเป็นระบบขนส่งสาธารณะที่เชื่อมต่อกับพื้นที่ข้างเคียงและการขนส่งรูปแบบต่างๆ ได้สะดวก นอกจากนั้นต้องมีการเสนอพื้นที่พาณิชยกรรมแบบพิเศษในผังพื้นที่ปฏิบัติการบางส่วนให้เกิดการจำกัดการใช้พาหนะแบบมีเครื่องยนต์เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของพื้นที่พาณิชยกรรมที่เป็นจุดดึงดูดการพัฒนาให้กับพื้นที่รอบข้างได้ เพิ่มมูลค่าของพื้นที่ให้กับพื้นที่พาณิชยกรรม

สัญลักษณ์	←---→	แนวรถไฟระหว่างเมือง	พื้นที่ชุมชนดั้งเดิม (การพัฒนาพาณิชยกรรมโดยมีความเป็นชุมชนดั้งเดิมเป็นตัวตั้ง)	บริเวณเชื่อมต่อระหว่างระบบรางระหว่างเมือง กับระบบ Tram ในเมือง
	←---→	แนวรถรางบนดิน (Tram)	พื้นที่พัฒนาพาณิชยกรรมโดยมีระบบขนส่งสาธารณะเป็นแกนหลัก	บริเวณเชื่อมต่อระหว่างระบบรางระหว่างเมือง กับระบบ Tram ในเมือง
	←---→		การให้พื้นที่โล่งว่างเพื่อรองรับการพัฒนาเมือง	

๒) แนวคิดด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แนวคิดการสร้างเมืองรูปแบบใหม่ที่ลดการใช้พาหนะส่วนบุคคลทำให้เกิดการเดินทางรูปแบบใหม่ การเข้าถึงพื้นที่ที่สะดวกขึ้น มูลค่าของพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้สังคมทั้งหมดในผังพื้นที่ปฏิบัติการมีสภาพทางสังคมที่เป็นเมืองที่มีมาตรฐาน เกิดการพัฒนาพื้นที่พาณิชยกรรมในรูปแบบใหม่ที่ใช้ระบบขนส่งสาธารณะที่ได้มาตรฐานสากลเป็นหลัก แต่ต้องรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมของประชาชนในพื้นที่เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ เพื่อให้เกิดเป็นพื้นที่พัฒนาด้านพาณิชยกรรมที่มีพื้นฐานมาจากชุมชนดั้งเดิม

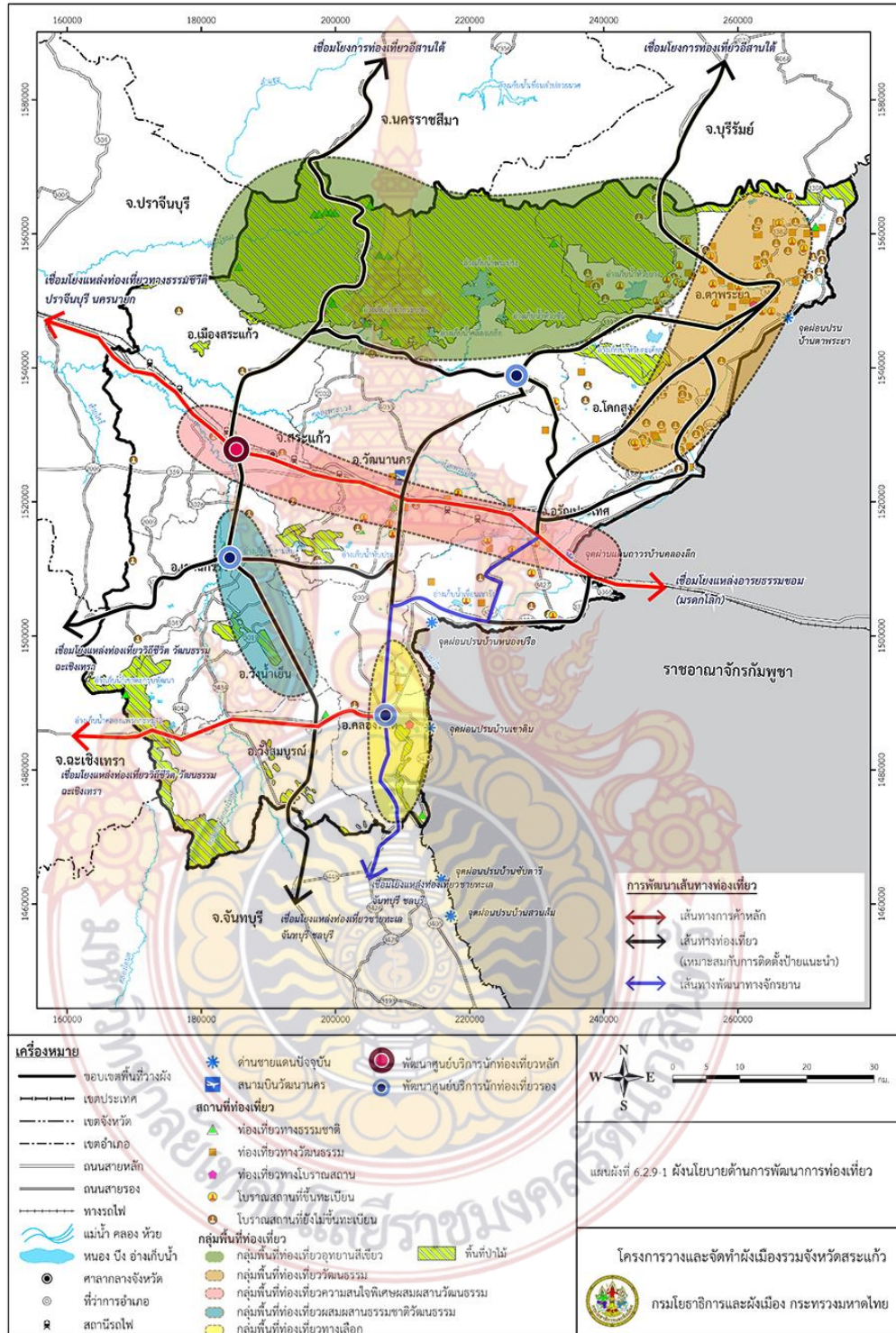
๓) แนวคิดด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม แนวคิดการจัดการพื้นที่โล่งเพื่อนันทนาการสำหรับให้บริการเมืองในบริเวณที่สามารถดำเนินการได้ นอกจากนั้นการปรับปรุงสภาพของถนนให้สวยงามเหมาะสมกับการเดินเท้า จะส่งผลให้สิ่งแวดล้อมของเมืองมีความสมดุลมากขึ้น

๔) แนวคิดด้านโครงสร้างพื้นฐาน ควรจัดให้มีป้ายหยุดรถของระบบขนส่งสาธารณะในระยะห่างระหว่าง ๒๕๐ - ๕๐๐ เมตรต่ป้าย เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเข้าใช้ระบบ นอกจากนั้นต้องมีการจัดระบบโครงข่ายสำหรับการเดินเท้า มีทางข้าม มีทางลาด มีการจัดพื้นที่จอดรถสาธารณะที่เหมาะสม นอกจากนั้นต้องมีการให้บริการระบบบริหารจัดการน้ำ ระบบน้ำประปา ระบบกำจัดขยะ และระบบบำบัดน้ำเสียในบริเวณพื้นที่ผังปฏิบัติการที่ดีอีกด้วย

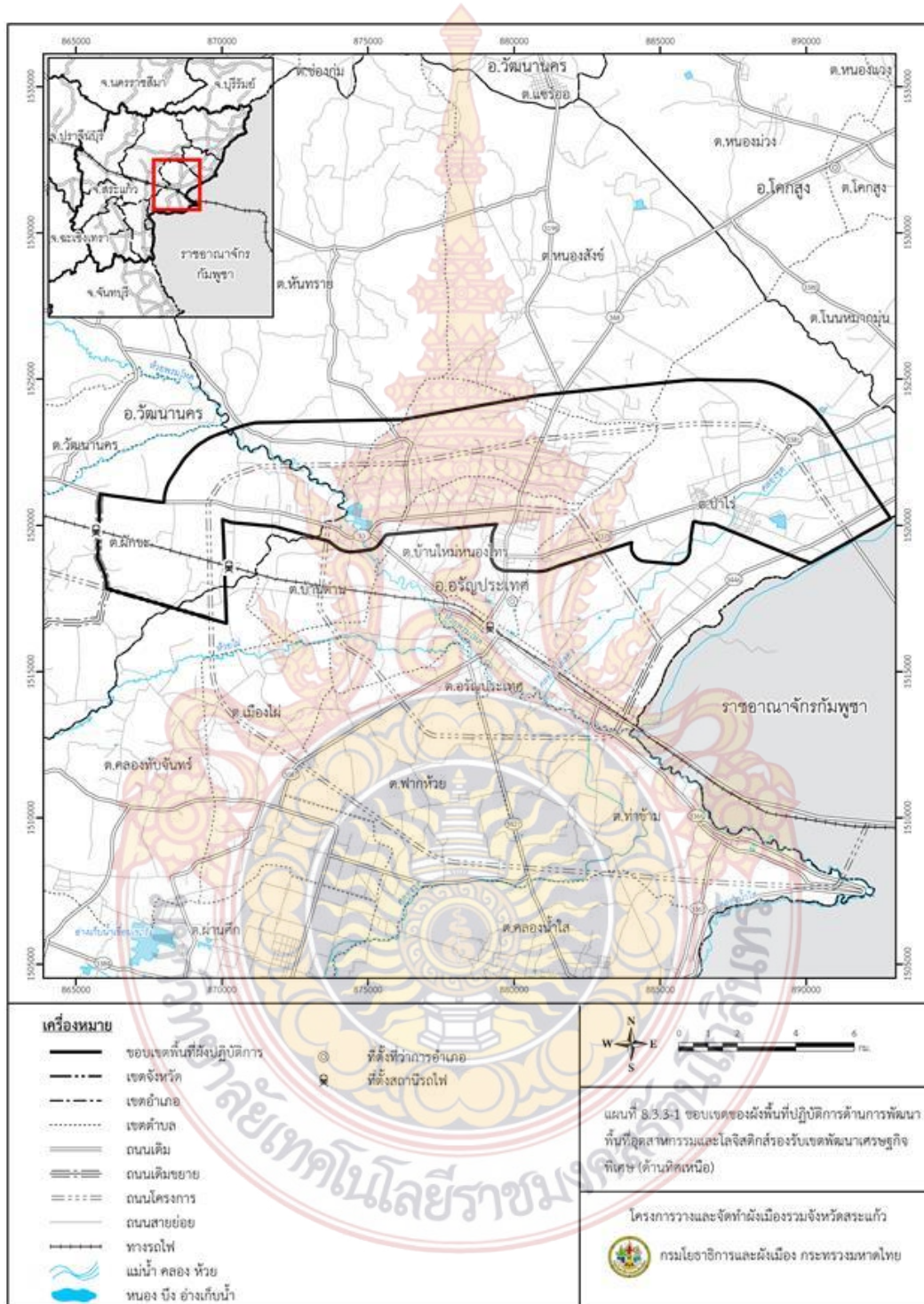
ภาพที่ ๒.๑ ทศนิยมภาพโครงการ
 (ที่มา : โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดสระแก้ว, พ.ศ.๒๕๕๙.
 กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย)

แผนที่ที่ ๒.๒ ผังพัฒนาพื้นที่ด้านการท่องเที่ยว

ที่มา : โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดสระแก้ว, พ.ศ.๒๕๕๙.
กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

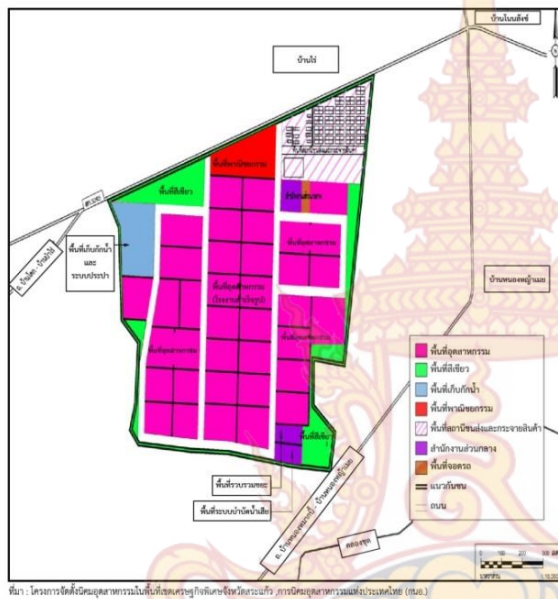
๒.๓ ผังพื้นที่ปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมและโลจิสติกส์รองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (ด้านทิศเหนือ)

ที่มา : โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดสระแก้ว, พ.ศ.๒๕๕๙.

กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

การนิคมอุตสาหกรรมได้เสนอแผนผังการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว โดยจำแนกประเภทอุตสาหกรรมออกเป็นหลายประเภท มีทางหลวงแผ่นดิน - หมายเลข ๓๓๘๗ เป็นเส้นทางหลักในการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมและพื้นที่ภายนอก ดังแสดงใน (ภาพการใช้พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว) และ ทัศนียภาพของนิคมอุตสาหกรรมแสดงใน (ภาพทัศนียภาพของนิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว)

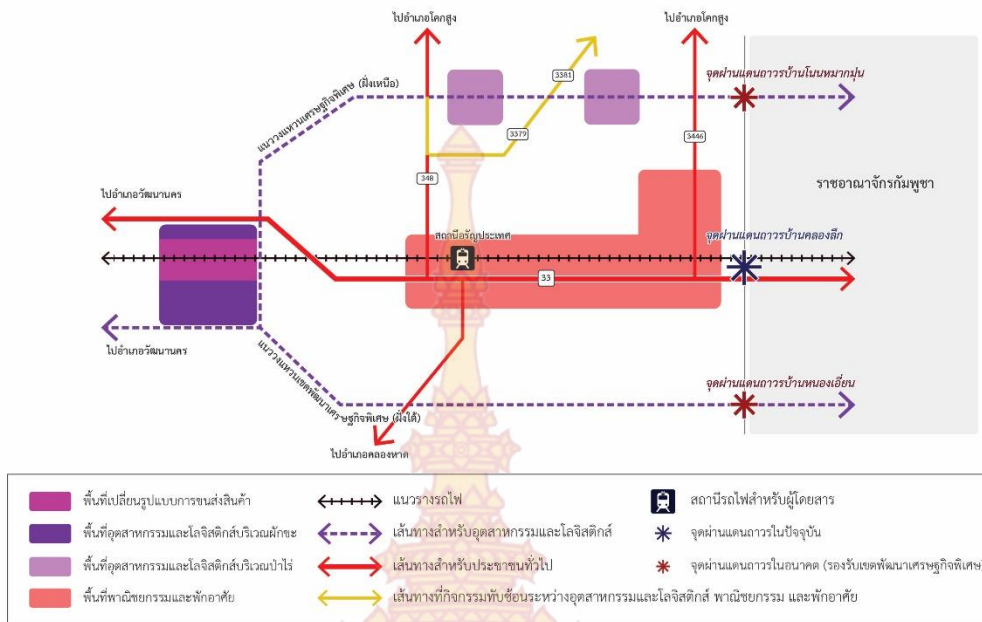
อุตสาหกรรมเป้าหมาย

- การให้บริการโลจิสติกส์ และศูนย์กระจายสินค้า
- อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรและอาหาร
- อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
- อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ
- อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักร และชิ้นส่วน
- อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์
- อุตสาหกรรมกิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว
- อุตสาหกรรมและกิจการบริการอื่นๆ ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ ๒.๒ การใช้พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว
(ที่มา : โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดสระแก้ว, พ.ศ.๒๕๕๘.
กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย)

แนวคิดในการจัดทำผังพื้นที่ปฏิบัติการ

แนวคิดหลักสำหรับการจัดทำผังพื้นที่ปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม และ โลจิสติกส์รองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (ด้านทิศเหนือ) คือ การพัฒนาพื้นที่ - อุตสาหกรรมและโลจิสติกส์เพื่อรองรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (ฝั่งเหนือ) โดยมี เป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมและโลจิสติกส์ที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ สามารถเชื่อมโยงกับการขนส่งระบบรางได้ และไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่พาณิชยกรรมหลักตามแนวทางหลวงแผ่นดิน - หมายเลข ๓๓ ต่อเนื่องบริเวณด้านชายแดนบ้านคลองลึกซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ ๒.๓ แนวความคิดในการในการจัดทำผังพื้นที่ปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมและโลจิสติกส์รองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว (ด้านทิศเหนือ)

๑) แนวคิดด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านอุตสาหกรรมและโลจิสติกส์ กำหนดให้มีการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมและโลจิสติกส์ ๓ บริเวณ คือ พื้นที่อุตสาหกรรมและคลังสินค้าบริเวณตำบลฝักชะพื้นที่อุตสาหกรรมและโลจิสติกส์ที่บริเวณตำบลป่าไร่ตามแผนแม่บทการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และพื้นที่รองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมบริเวณป่าไร่โดยพื้นที่ทั้ง ๓ บริเวณนี้มีการพัฒนาเพื่อรองรับการเป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ภาพที่ ๒.๔ ตัวอย่างสิ่งอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้า

๒) แนวคิดด้านการจัดระบบคมนาคมและขนส่ง แนวคิดในการใช้ระบบรางเป็นแกนหลักสำหรับขนส่งสินค้านระหว่างเมือง พร้อมด้วยระบบถนนสายหลักระหว่างเมืองสำหรับการเข้าถึงพื้นที่อุตสาหกรรมทั้ง ๓ บริเวณ โดยแยกกิจกรรมด้านอุตสาหกรรมและโลจิสติกส์ออกจากกิจกรรมด้านพาณิชยกรรมและที่พักอาศัย

๓) แนวคิดด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม แนวคิดในการใช้พื้นที่อนุรักษ์ป่าไม้และพื้นที่ชนบท และเกษตรกรรมสำหรับเป็นพื้นที่กันชนระหว่างการพัฒนาอุตสาหกรรมและคลังสินค้า พื้นที่พาณิชย์ และการพักอาศัย

๔) แนวคิดด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพิ่มด่านผ่านแดนแห่งใหม่บริเวณตำบลป่าไร่ เพื่อใช้เป็นช่องทางการขนส่งสินค้าผ่านแดนทางระบบถนนสายหลัก แยกการเดินทางของคนและสินค้าออกจากกัน โดยการขนส่งคนให้ใช้ด้านชายแดนบ้านคลองลึก ส่วนการขนส่งสินค้าให้ใช้จุดผ่านแดนแห่งใหม่ที่บริเวณป่าไร่ หรือหนองเอี่ยน ซึ่งเชื่อมโยงด้านด้วยแนวถนนวงแหวนเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้บริการด้านอุตสาหกรรมและโลจิสติกส์

ภาพที่ ๒.๕ ทศนิยมภาพบริเวณพื้นที่ศูนย์อุตสาหกรรมและโลจิสติกส์เพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ภาพที่ ๒.๖ ทศนิยมภาพบริเวณจุดผ่านแดนแห่งใหม่ (ตำบลป่าไร่)
(ที่มา : โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดสระแก้ว, พ.ศ.๒๕๕๙.
กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย)

๒.๓.๒ โครงการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบึงธาตุหลวง สปป.ลาว

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งมีพลเมืองประมาณ ๖ ล้านคน กำลังจะจับมือกับจีนในการเนรมิตรให้ บึงน้ำเสียกลางกรุงเวียงจันทน์เป็นศูนย์กลางการค้า การท่องเที่ยว การเงิน และแหล่งวัฒนธรรมของเวียงจันทน์ จะเป็นสถานที่ ที่ดึงดูดนักธุรกิจ นักลงทุนและนักท่องเที่ยว ให้ไปใช้ชีวิตและทำธุรกิจในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ซึ่งหากเป็นเช่นนั้น และไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง ก็จะเป็นการเปลี่ยนโฉมหน้าของเวียงจันทน์ ให้เป็นเมืองที่โดดเด่นอันดับหนึ่งในลาว และเป็นเมืองที่น่าสนใจของอาเซียน โดยเฉพาะในกลุ่ม GMS (GREATER MAEKONG SUB-REGION) ซึ่งมี ๖ ประเทศ ประกอบด้วย ไทย กัมพูชา เวียดนาม พม่า ลาวและจีน

สถานที่ดังกล่าว เรียกชื่อว่า “บึงธาตุหลวง” (PHA THAT LUANG LAKE)ซึ่งลาวเรียกว่า SPECIFIC ECONOMIC ZONE (SEZ) เข้าใจว่า ลาวจะให้จีนเป็นผู้ลงทุนในการก่อสร้าง “บึงธาตุหลวง” เป็นการนำบึงที่เก็บกักน้ำเสียในกรุงเวียงจันทน์ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ต่ำ มาปรับปรุงโดยทำให้น้ำเสียในพื้นที่ดังกล่าวเป็นน้ำดีและใช้เป็นศูนย์กลางธุรกิจและที่อยู่อาศัยรูปแบบการก่อสร้างจะเน้นและคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่เป็นมิตรกับชีวิตเป็นหลัก จากนั้นเพิ่มเติมสิ่งก่อสร้างต่างๆ เข้าไป “บึงธาตุหลวง” แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๕ เขตหลัก ได้แก่

๑. เขตท่องเที่ยว
๒. เขตสถานทูตและวัฒนธรรม
๓. เขตธุรกิจการเงิน
๔. เขตพื้นที่พักอาศัยที่เน้น LIFE STYLE แบบใหม่
๕. เขตที่พักอาศัย ที่อิงกับธรรมชาติ

นอกจากนี้ ยังเน้นให้มีสวนสาธารณะขนาดใหญ่ มีหอคอยแฝด ๒ หอคอย ขนาดใหญ่สูง ๑๕๐ เมตรพื้นที่ในเขตท่องเที่ยว สถานทูต วัฒนธรรมและธุรกิจการเงินนั้น จะเชื่อมต่อกันด้วยถนนและคลอง (คล้ายกันกับคลองเวนิสในอิตาลี) ทำให้เกิดความคล่องตัวในด้านต่างๆ ทั้งการค้าโลจิสติกส์ การท่องเที่ยว มีจุดขายที่น่าสนใจคือมีร้านขายสินค้า BRAND NAME (ปลอดภาษี) มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจระดับโลก ทั้งโรงแรม ๕ ดาว และแหล่งบันเทิง ร้านอาหารระดับโลกและสนามกอล์ฟ

ภาพที่ ๒.๗ บรรยากาศโครงการพัฒนาเศรษฐกิจบึงชาตุหลวง
(ที่มา : <http://www.ebcitrade.com>)

ลาวพยายามวางกลยุทธ์ให้ประเทศของตนเองเป็น LAND-LINK หรือคือเป็นเมืองเชื่อมเมือง หรือเป็นประเทศที่เชื่อมต่อกับประเทศอื่นๆ ใน GMS แทนที่จะถูกเรียกว่าเป็น LAND-LOCK หรือคือประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเลเหมือนแต่ก่อน

หากเราวางแผนที่และพิจารณาในกลุ่ม GMS จะเห็นได้ว่า ลาวเป็นคู่แข่งของไทยด้านการเป็น CENTER OF INTERNATIONAL TRADE AND LOGISTICS IN GMS

ลาวมีพื้นที่ติดต่อกับไทย พม่า เวียดนาม กัมพูชา และจีน

ทุกวันนี้สินค้าอุตสาหกรรมที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสะพานนะเขตของลาว (ที่สะพานเซโน) ซึ่งห่างจากมุกดาหาร เพียงแค่ 30 นาที สามารถขนส่งไปลงเรือที่ท่าเรืออุ้งหวางทางตอนกลางประเทศเวียดนาม

กาแพและยางพาราที่จัมปาสักทางตอนใต้ของลาว เข้าไทยที่พิบูลมังสาหาร อุบลราชธานี เพื่อขนส่งไปลงเรือแหลมฉบังหรือคลองเตย

ในอนาคต หากมีการปรับเส้นทางให้ดี สินค้าหลายอย่างของไทยในภาคอีสาน สามารถขนส่งจากนครพนมไปลาว เข้าเวียดนามและจีน

ขณะนี้ สินค้าหลายอย่างของจีนขนส่งผ่านลาวเข้าพม่า เพื่อเข้าไทย ที่แม่สาย หรือสินค้าไทยขนส่งจากไทยที่แม่สายไปพม่าเพื่อเข้าจีนตามเส้นทาง R3B

ขณะเดียวกันสินค้าไทยไปจีนผ่านลาวที่เชียงของไปออกบ่อเต็นที่หลวงน้ำทา และต่อไปจิ่งหง (เชียงรุ่ง) ของจีน เพื่อเข้าคุนหมิง ตามเส้นทาง R3A

ในอนาคต สินค้าขนส่งโดยรถจากเวียดนาม กัมพูชา ลาว มาเลเซีย ผ่านเข้าไทยไปพม่า ตามเส้นทาง EWEC (EAST WEST ECONOMIC CORRIDOR) หรือเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ ที่เชื่อมเวียดนาม ลาว ไทย พม่า เข้าด้วยกัน และในอนาคตอันใกล้ สินค้าจากกลุ่ม ACMEC (5 ประเทศใน

แถบกลุ่มแม่น้ำโขงได้แก่ ไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชา พม่า)และมาเลเซียจะพุ่งต่อไปยังรัฐ 7 สว่น้อย (7 รัฐในภาคอีสานของอินเดีย) ในอินเดียโดยทางรถยนต์

ลองนึกภาพดูว่า หากขนส่งสินค้าทางเรือจากเวียดนาม กัมพูชา ลาวไปอินเดีย จะใช้เวลา 30 วัน แต่หากเป็นการขนส่งทางรถยนต์ จะใช้เวลาเพียง 15 วัน และหากเส้นทางที่เชื่อมระหว่างอินเดีย กับพม่า ระหว่างเมืองโมนีหว่า กับกาเลหว่า ในพม่าสร้างเสร็จ การขนส่งทางรถ จากแม่สอด ผ่านพม่า ไปอินเดียจะใช้เวลาเพียง 10 วัน

ด้วยเหตุนี้ หากลาววางกลยุทธ์ให้ประเทศของตนเป็น LAND-LINK ก็เป็นเรื่องที่น่าคิดว่า ความเป็นไปได้สูงมากที่สินค้าจากเวียดนาม จะผ่านลาวเข้าไทยไปพม่าและอินเดีย หรือสินค้าไทยผ่านลาว ไปจีนหรือเวียดนาม

ดังนั้น หากการก่อสร้าง “บึงธาตุหลวง” สำเร็จตามโครงการ ก็จะทำให้เกิดผลกระทบที่ติดตามมา ดังนี้

1. “บึงธาตุหลวง” จะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว การค้า และการทำธุรกิจของเวียงจันทน์ และของลาว
2. โรงงานอุตสาหกรรมจะอยู่รอบๆเวียงจันทน์ หรือจังหวัดใกล้เคียง แต่ธุรกรรมด้านการเงิน การติดต่อ เจริญขายสินค้า บริการ จะดำเนินการที่ “บึงธาตุหลวง”(เมื่อ 3 ปีที่แล้ว มีธนาคารต่างชาติ ในเวียงจันทน์ มากถึง 21 แห่ง) จะมีสถานที่แสดงสินค้าขนาดใหญ่เกิดขึ้นใน “บึงธาตุหลวง”
3. การท่องเที่ยวในอนาคต จะเป็นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรม เช่น นักท่องเที่ยว จากตะวันออกกลางหรือผู้มีฐานะดี จะจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เป็นการรักษาสุขภาพ เช่น การรักษาโรคฟัน การรักษาโรคหัวใจ โดยการจัดคณะทัวร์มารักษาที่กรุงเทพฯ และเที่ยวกรุงเทพฯหรือ จังหวัดใหญ่ๆ เช่น ภูเก็ต เชียงใหม่ จากนั้น ก็แวะเที่ยวต่อที่ “บึงธาตุหลวง” แล้วต่อไปกัมพูชา แล้ว กลับตะวันออกกลาง
4. พ่อค้า นักธุรกิจ หรือคนทำงานที่ต้องเดินทางโดยรถยนต์ระหว่างไทย ลาว จีน เวียดนาม พม่า ก็จะใช้ “บึง ธาตุหลวง” เป็นที่พักผ่อน หรือพักผ่อน เพื่อความบันเทิง รถยนต์หรูๆ จากจีนที่เคยมา เที่ยวประเทศไทยใน รูปของคาราวานครั้งละ 30 - 40 คัน ก็อาจจะเบนเข็มไปเวียงจันทน์แทนที่จะ เป็นเชียงใหม่ เชียงราย
5. ศูนย์กลางของ LOGISTICS ใน GMS ก็จะไปเปลี่ยนไป การขนถ่ายสินค้า การกระจายสินค้า การจัดเก็บสินค้า แทนที่จะเป็นหนองคาย อุดร เชียงราย ก็อาจจะเปลี่ยนเป็นเวียงจันทน์
6. อุดรธานี และหนองคาย ซึ่งเคยเป็นเมืองที่คึกคัก ก็อาจจะคึกคักมากขึ้น เพราะนักท่องเที่ยว ไทย แทนที่จะบินตรงไปเวียงจันทน์ ก็อาจจะบินไปลงอุดร แล้วต่อรถตู้ไปหนองคาย ข้ามสะพาน มิตรภาพไทย-ลาว ที่ หนองคาย เพื่อต่อไปเวียงจันทน์ โดยใช้เวลา 45 นาที (เหตุที่บินลงที่อุดร เพราะ ค่าตัวเครื่องบินแบบ LOW COST จะถูกกว่าบินจากกรุงเทพฯไปเวียงจันทน์ แต่หากลาวกับจีน หรือ ลาวกับ LOW COST AIRLINE จับมือกันลดค่าตัวระหว่างกรุงเทพฯ เวียงจันทน์ ก็น่าคิดว่า อุดร และ หนองคาย จะยังคงคึกคัก หรือไม่)
7. ทุกวันนี้ พ่อค้า แม่ค้าจากเวียงจันทน์ ข้ามโขงผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งแรกมาซื้อ สินค้าอุปโภค บริโภค จาก MODERN TRADE ที่อุดรและหนองคาย เพื่อนำไปขายที่เวียงจันทน์และ เมืองอื่นๆ หากจีนสร้าง “บึงธาตุหลวง” เสร็จ แน่แน่นอน

สรุปบทที่ ๒

จากการศึกษาแนวความคิด ภาพลักษณ์ หรือจินตภาพของเมือง (Image of the city) เควิน-ลินช์ สามารถนำมาใช้ในการ วิเคราะห์และหาแนวทางพัฒนาพื้นที่ เพื่อจัดระเบียบความเป็นย่านที่ดีของพื้นที่ และสร้างภาพลักษณ์ของพื้นที่ที่ชัดเจน ทำให้ดึงดูดประชากรและสร้างความจดจำพื้นที่ต่อประชากรและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ โดยแต่ละย่านของผังใช้แนวคิดการเติบโตอย่างชาญฉลาด (Smart Growth) เข้ามาผสมผสานในการออกแบบพื้นที่ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรอบพื้นที่ และสร้างความสะดวกสบาย ความปลอดภัยในแต่ละย่าน เชื่อมโยงเส้นทางแต่ละย่านด้วยเส้นทางกิจกรรม เพื่อสร้างความมีชีวิตชีวาในแต่ละย่าน และจากการศึกษาแนวทางการออกแบบจากกรณีศึกษา โครงการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ส่วนของโครงการผังพื้นที่ปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่พาณิชย์กรรมรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีระบบขนส่งสาธารณะเป็นรูปแบบหลักในการเดินทาง มีการออกแบบเขตเศรษฐกิจที่มีความเป็นย่านและมีความหลากหลายอีกทั้งเน้นการเดินทางโดยขนส่งสาธารณะ และในพื้นที่โครงการมีการออกแบบเส้นทางโลจิสติกส์ที่ดี ซึ่งบริบทพื้นที่มีความใกล้เคียงกัน เนื่องจากเป็นเขตเศรษฐกิจชายแดน ความเป็นชุมชนชายแดน จึงสามารถนำแนวทางการออกแบบบางส่วนมาเป็นแนวทางในการออกแบบพื้นที่ ผ่านผ่านแดนถาวรช่องเม็กได้ ผ่านผ่านแดนถาวรช่องเม็กเป็นเมืองที่มีพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดกิจกรรมทาง เศรษฐกิจการค้า บ้านพัก รีสอร์ท และการท่องเที่ยวชายแดน เป็นที่มาของการประกอบการและเกิดการจ้างงานสร้างรายได้ และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับเศรษฐกิจของพื้นที่ ผ่านผ่านแดนถาวรช่องเม็กและจังหวัดอุบลราชธานีมากขึ้น

บทที่ ๓

การศึกษาที่ตั้งและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ พื้นที่ศึกษา

๓.๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพ

๓.๑.๑.๑ ลักษณะที่ตั้งและภูมิประเทศ

พื้นที่ศึกษาตั้งอยู่ในตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดอุบลราชธานี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง พื้นที่เนิน มีภูเขาและป่าไม้ ลักษณะธรณีวิทยาเป็นดินร่วนปนทราย มีความหนาของชั้นดินต่ำ ชั้นหินส่วนใหญ่จะเป็นหินภูเขาสภาพรอบด้านส่วนใหญ่เป็นภูเขาติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อยู่ในชั้นความสูงระดับจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ ๑๘๓.๕๐ เมตร และมีลำน้ำโดยรอบพื้นที่จะเป็นลักษณะของลำห้วยหลวง ๓ เส้นที่เชื่อมอ่างเก็บน้ำชุมชนไปยังอ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธร เนื่องจากพื้นที่โดยรอบเป็นภูเขา อ่างเก็บน้ำและป่าสงวน ติดกับเขตแดน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและเป็นแหล่งวัฒนธรรมการค้าชายแดน ทำให้มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและเศรษฐกิจชายแดนที่โดดเด่นของอีสานใต้หรือเปรียบเสมือนศูนย์กลางกระจายการท่องเที่ยวและการค้าชายแดนอีสานใต้

พื้นที่เป็นเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และมีโครงข่ายการคมนาคมและขนส่งติดต่อสะดวก เนื่องจากพื้นที่ตั้งอยู่บนถนนสายหลักของจังหวัดทำให้พื้นที่มีการรองรับการขยายตัวและความเจริญในด้านต่างๆ นอกจากนี้ตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร ยังเป็นที่ตั้งของสถานที่สำคัญและหน่วยงานหลายแห่ง ได้แก่ ที่ทำการด่านพรมแดนกลาง กรมศุลกากรช่องเม็ก สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สถานขนส่งผู้โดยสารช่องเม็ก เทศบาลตำบลช่องเม็ก ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็ก ฐานปฏิบัติการตำรวจตระเวนชายแดน สถานีตำรวจภูธร-ช่องเม็ก สำนักงานกรมป่าไม้ สถานศึกษา ๔ แห่ง วัดและสำนักสงฆ์ ๖ แห่ง ส่วนใหญ่ประชากรในพื้นที่เปิดบ้านค้าขายกันร้อยละ ๘๐ ของพื้นที่ส่งผลทำให้มีการพัฒนาที่ดีขึ้นทั้งด้านการค้า การบริการที่อยู่อาศัย ส่งผลทำให้การคมนาคมและขนส่งดีขึ้นสะดวกขึ้น ตำบลช่องเม็กมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ข้างเคียง ดังนี้

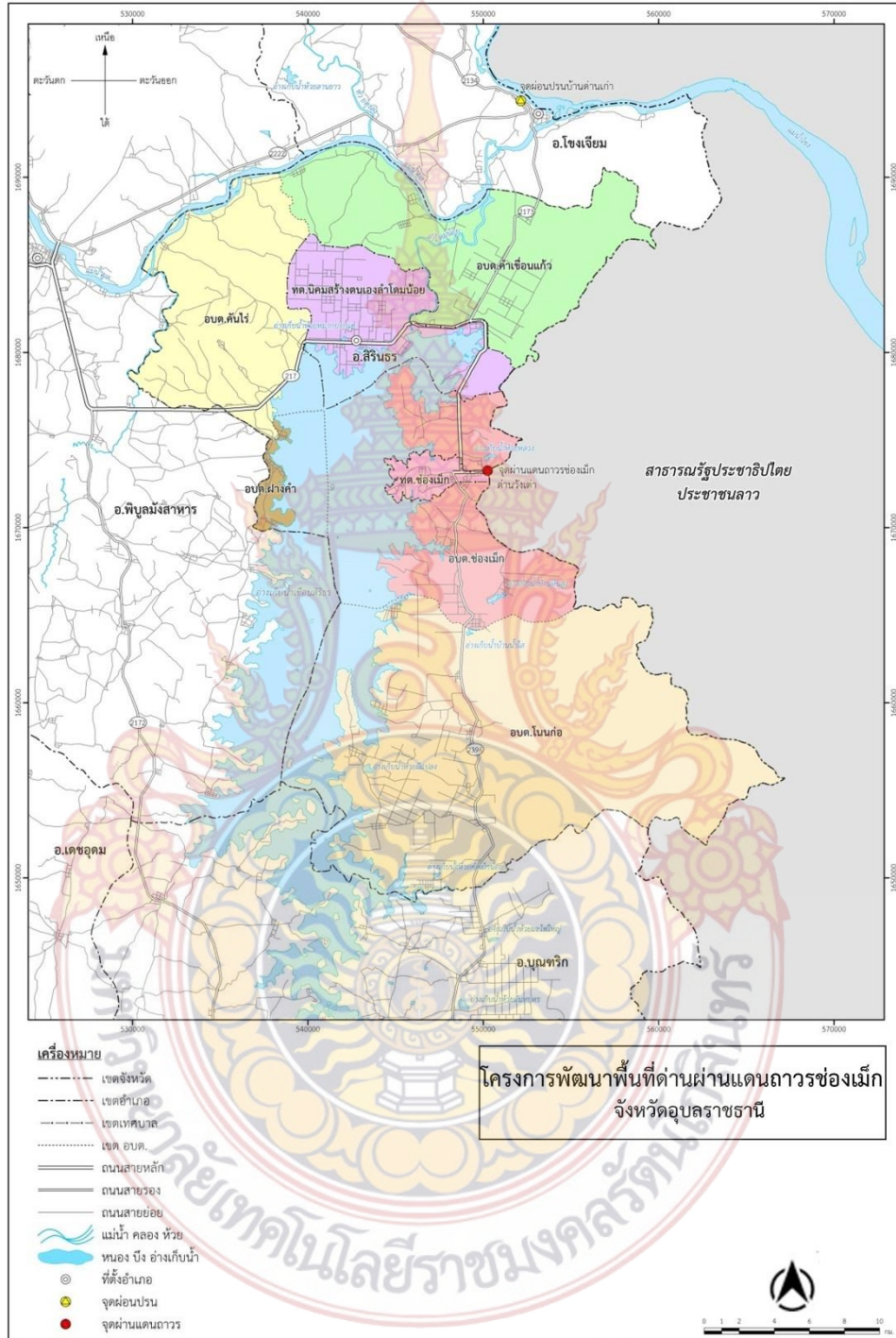
ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	เทศบาลตำบลนิคมสร้างตนเองลำโดมน้อยและอ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธร
ทิศใต้	ติดต่อกับ	องค์การบริหารส่วนตำบลโนนก่อ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เขตแดนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธร

แผนที่ ๓.๑ ลักษณะภูมิประเทศ

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ศึกษา

แผนที่ ๓.๒ ขอบเขตการปกครองในพื้นที่

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ศึกษา

แผนที่ ๓.๓ ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

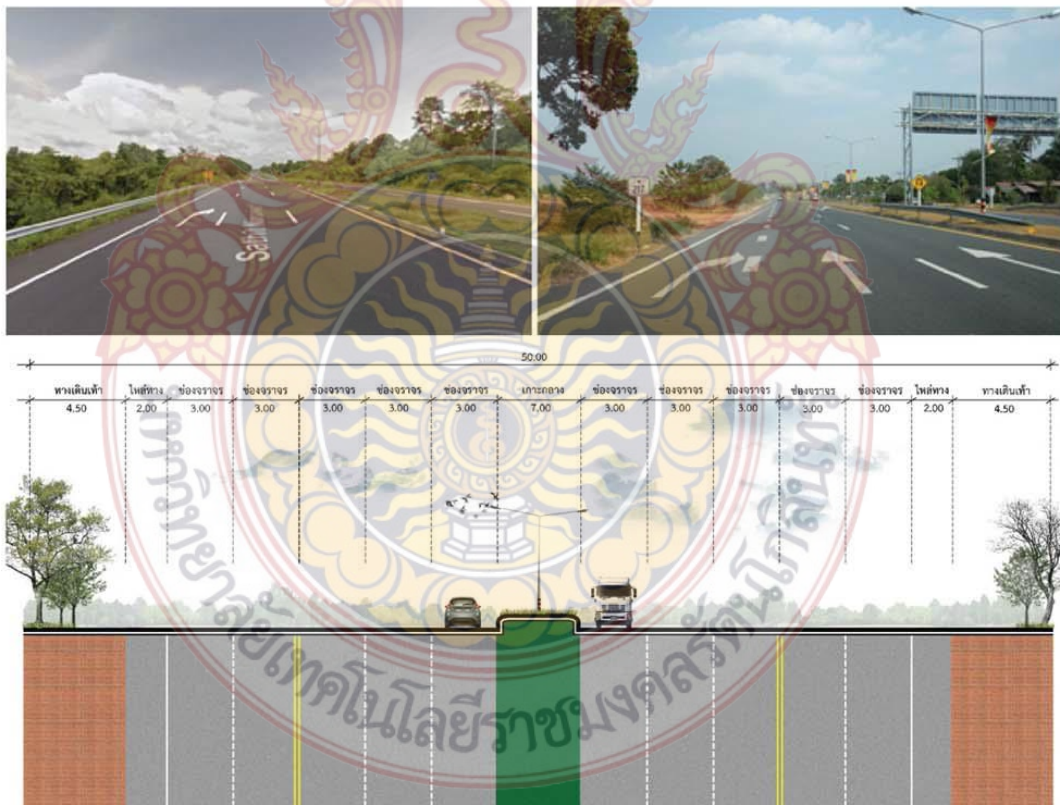
ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ศึกษา

๓.๑.๑.๒ ระบบโครงข่ายการสัญจร

การคมนาคมขนส่งระดับจังหวัดและอำเภอ สำหรับการคมนาคมและขนส่งระหว่างตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดใกล้เคียงที่สำคัญ ได้แก่ รถยนต์ มีถนนสายสำคัญที่เข้ามาถึงพื้นที่ดังนี้

๑.) ถนนสายหลัก ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 217 (ถนนสถิตินิมานกาล)

ถนนสถิตินิมานกาล หรือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๗ สายวารินชำราบ-ช่องเม็ก เริ่มจากเขตเทศบาลเมืองวารินชำราบ อำเภอวารินชำราบ จากนั้นผ่านอำเภอสว่างวีระวงศ์ อำเภอพิบูลมังสาหาร สูดท้ายผ่านอำเภอสิรินธร แล้วไปสิ้นสุดที่ด่านช่องเม็กตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี รวมระยะทางได้ ๘๖.๐๖๗ กิโลเมตร ช่วงวารินชำราบ-พิบูลมังสาหารแต่เดิมเป็นถนนเพียง ๒ ช่องทางจราจร เท่านั้น แต่ปัจจุบันได้ขยายถนนจาก ๒ ช่องทางจราจรมาเป็น ๔ ช่องทางจราจร ถนนสถิตินิมานกาล เดิมมีชื่อเรียกว่า "ทางหลวงแผ่นดินสายวาริน-พิบูล-ช่องเม็ก" ต่อมาได้รับการตั้งชื่อดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ในสมัยที่จอมพล ป. พิบูล-สงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นเกียรติแก่หลวงสถิตินิมานกาล (ชวน สุปียพันธ์ สถิตินิมานการ) อดีตนายช่างกำกับการก่อสร้างถนนสายนี้

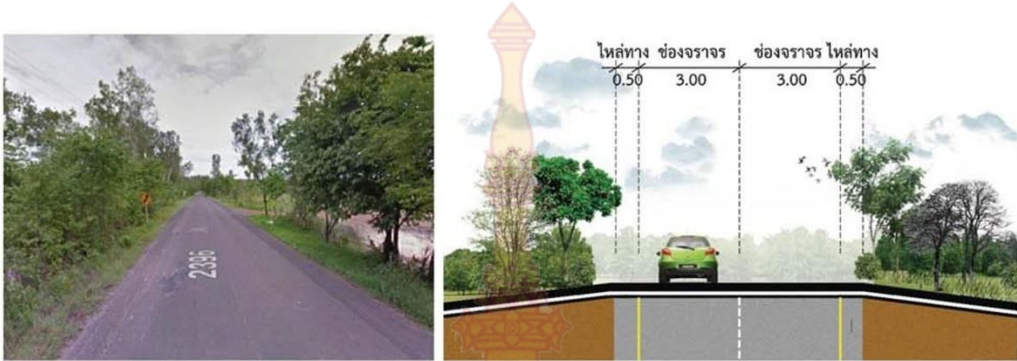

ภาพที่ ๓.๑ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๗ (ถนนสถิตินิมานกาล)

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๒.) ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๒๓๙๖

ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๒๓๙๖ หรือถนนสายช่องเม็ก-หนองแสง

ภาพที่ ๓.๒ ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๒๓๙๖
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

โดยถนนแต่ละประเภทจะมีวัตถุประสงค์ ปริมาณจราจร และการเข้าถึง (Accessibility) จากพื้นที่รอบข้างที่แตกต่างกันไป

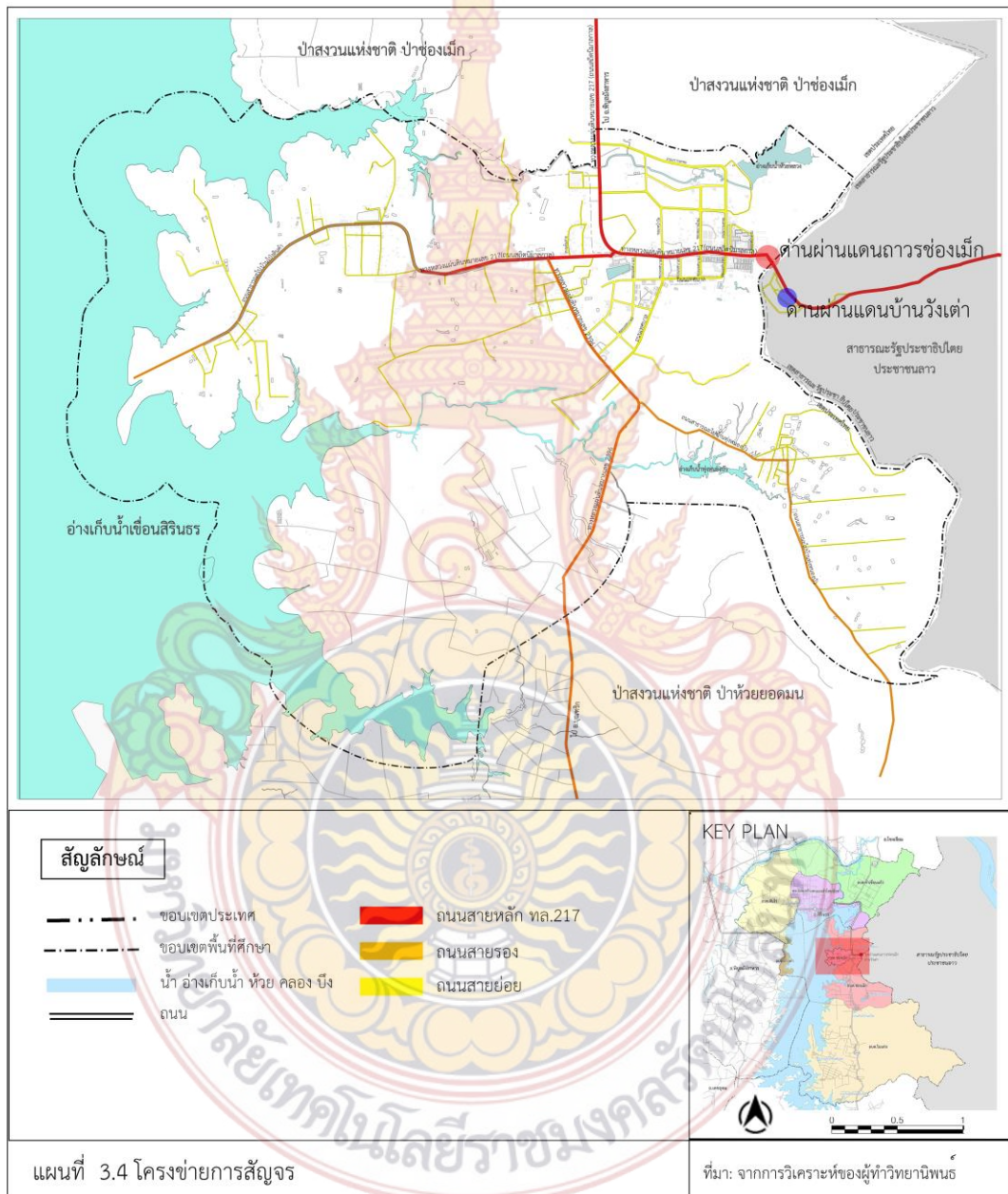
ภาพที่ ๓.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของถนนและการเข้าถึงของพื้นที่รอบข้าง (RWG, ๒๐๐๖)

จากรูปที่ ๓.๔ ทางพิเศษและถนนสายประธานจะเป็นเส้นทางที่มีปริมาณจราจรสูง มุ่งเน้นการระบายรถให้ได้มาก กระแสจราจรจึงได้รับการอนุญาตให้ใช้ความเร็วสูง โดยแลกมาด้วยการที่มีจำนวนจุดเชื่อมต่อบน สายทาง (ทางเข้า-ทางออก) ที่น้อย ทำให้การเข้าถึงจากพื้นที่รอบข้างทำได้โดยยาก ในขณะที่ถนนสายรองจะมีการอนุญาตให้มีการเชื่อมต่อและเข้าถึงมากยิ่งขึ้น และสำหรับถนนสายย่อยจะเป็นถนนที่เข้าถึงประชาชนและชุมชนโดยตรง มีการอนุญาตให้มีการเชื่อมต่อและเข้าถึงได้โดยง่าย แต่เป็นถนนขนาดเล็ก ไม่เอื้อให้ขับขี่ด้วยความเร็ว

สำหรับพื้นที่วางผังฯ พบว่า ปัจจุบันการจัดประเภทและหน้าที่ของถนนนั้นยังมีความสับสนและไม่สอดคล้องกับสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินเท่าที่ควร โดยจากลักษณะของโครงข่ายในภาพรวมแล้วมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๗ ซึ่งเป็นเส้นทางหลัก (Sub-Arterial Road) ในพื้นที่ซึ่งสามารถเชื่อมโยงจากถนนสายประธาน (Arterial Road) (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓ และ ๒๔) ที่อำเภอวารินชำราบโดยมีโครงข่ายทางสายรอง (Collector/Distributor Road) คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๙๖ เชื่อมโยงด้วยถนนสายย่อย (Local/Access Road) ในชุมชนบริเวณใกล้เคียงในพื้นที่ แต่ปัญหาที่สำคัญในการลงพื้นที่สำรวจภาคสนามคือ ลักษณะทางกายภาพของถนน

ยังคงมีลักษณะค่อนข้างคับแคบการควบคุมการเข้าออก และการควบคุมการจราจรไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เมื่อมีปริมาณจราจรเพิ่มขึ้นในอนาคตอาจมีผลกระทบต่อระดับการให้บริการของช่วงถนนอย่างมาก

แผนที่ ๓.๔ โครงข่ายการสัญจร

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๑.๑.๓ การใช้ประโยชน์ที่ดิน

การใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษา ตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามที่ได้จำแนกประเภทท้ายกฎกระทรวง เป็นไปตามข้อมูลของกฎกระทรวงให้บังคับใช้ผังเมืองรวม จังหวัดอุบลราชธานี (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๘) ให้เป็นไป ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๑.๑ ถึงหมายเลข ๑.๒๒ ที่กำหนดไว้เป็นสีชมพู ให้เป็นที่ดิน ประเภทชุมชน

(๒) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๒.๑ และหมายเลข ๒.๒ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียว ให้เป็นที่ดิน ประเภทชนบทและเกษตรกรรม

(๓) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๓ ที่กำหนดไว้เป็นสีขาวมีกรอบและเส้นทแยงสีเขียว ให้เป็นที่ดิน ประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม

(๔) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๔.๑ ถึงหมายเลข ๔.๘ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน มีเส้นทแยงสีขาว ให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้

(๕) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๕.๑ ถึงหมายเลข ๕.๓ ที่กำหนดไว้เป็นสีฟ้า ให้เป็นที่ดิน ประเภทที่โล่งเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ที่ดินประเภทชุมชน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย พาณิชยกรรม เกษตรกรรม สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันราชการ การสาธารณสุขและสาธารณสุขการ หรือสาธารณประโยชน์ สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่นให้เป็นไปตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ดำเนินการหรือประกอบกิจการได้ในอาคารที่ไม่ใช่อาคารขนาดใหญ่หรืออาคารสูง แต่ไม่หมายความรวมถึงโครงสร้างสำหรับใช้ในการรับส่งสัญญาณวิทยุ สัญญาณโทรทัศน์ หรือสัญญาณ สื่อสารทุกชนิด

(๒) ให้มีที่ว่างไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาต ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๒.๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน

(๒.๒) คลังน้ำมันและสถานที่เก็บรักษาน้ำมัน ลักษณะที่สาม ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุม น้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อการจำหน่าย

(๓) คลังก๊าซปิโตรเลียมเหลว สถานที่บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงบรรจุ สถานที่ บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทห้องบรรจุ และสถานที่เก็บรักษาก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงเก็บ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

(๔) เลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ห่าน เป็ด ไก่ ภู จระเข้ หรือสัตว์ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้า

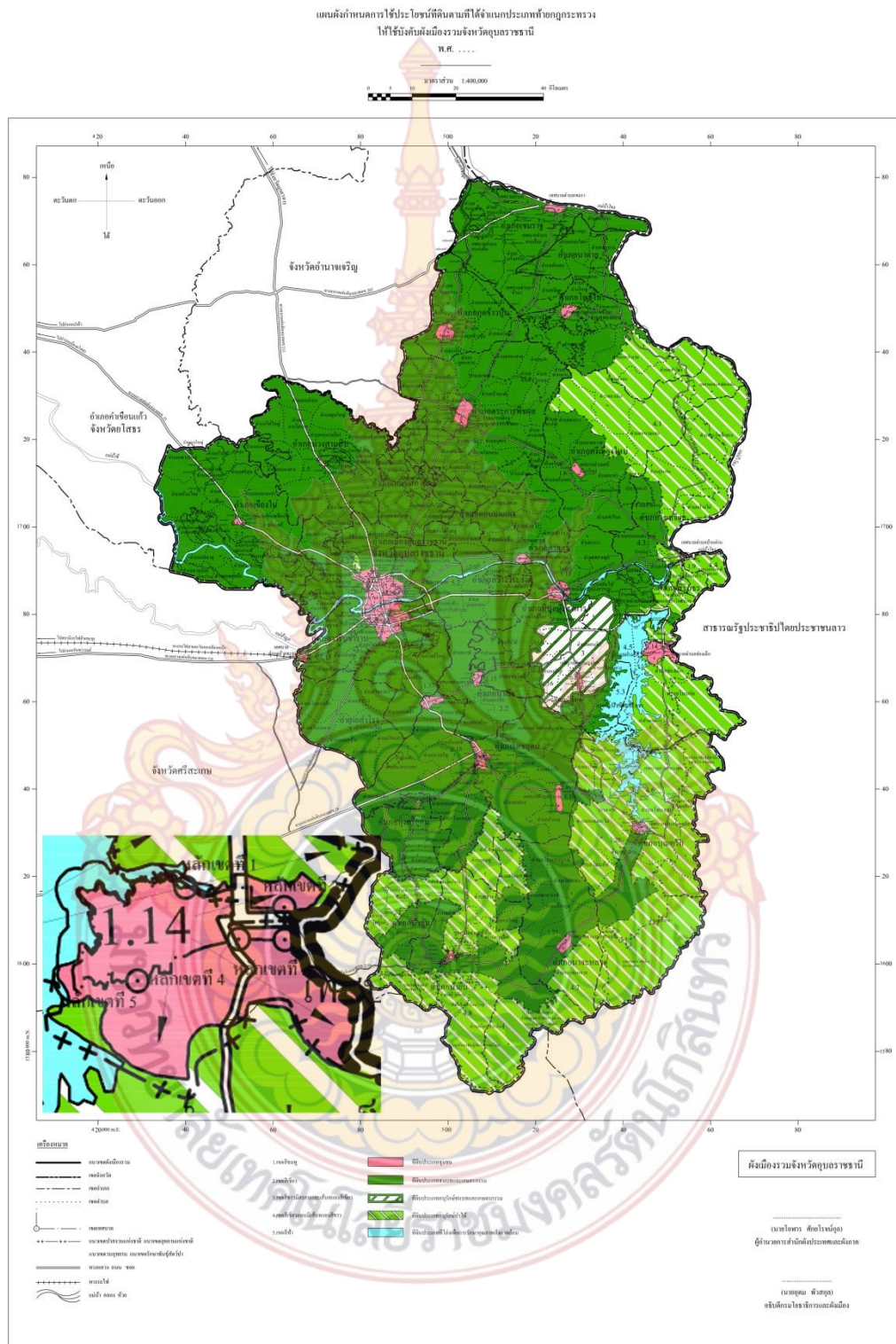
(๕) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรม

(๖) ไซโลเก็บผลิตผลทางการเกษตร

(๗) กำจัดมูลฝอย เว้นแต่เป็นกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น หรือได้รับอนุญาตให้ดำเนินการจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ที่ดินประเภทนี้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวขนานริมฝั่ง ตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้าง เพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

แผนที่ที่ ๓.๕ การใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายกระทรวง พ.ศ.๒๕๕๘

ที่มา : ผังเมืองรวมจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ.๒๕๕๘

การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน

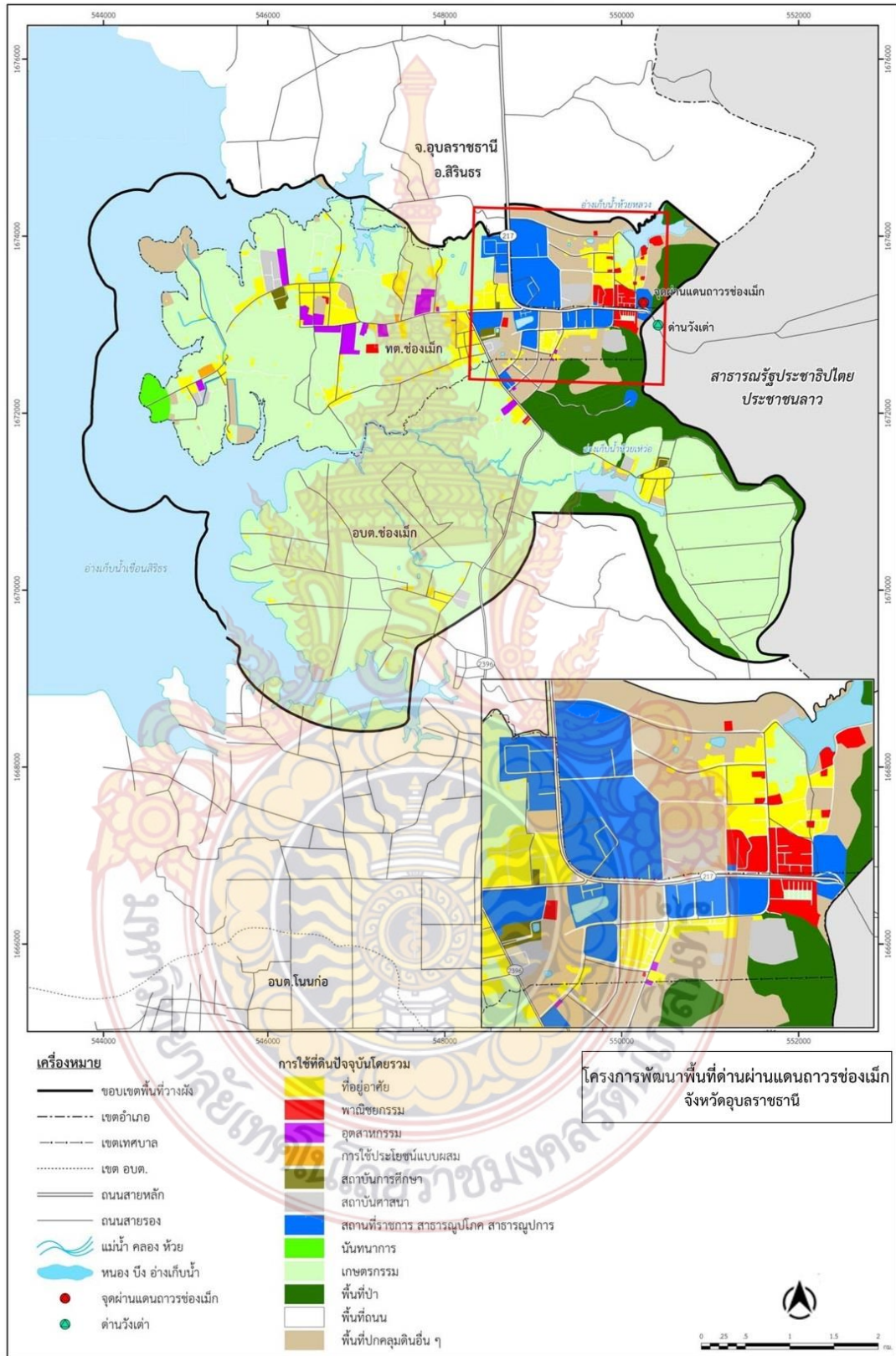
ประเภทและสัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษา จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลของผู้จัดทำวิทยานิพนธ์ ในภาพรวมของการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันทั้งพื้นที่ ซึ่งมีพื้นที่รวมทั้งสิ้น ประมาณ ๓๒.๙๑ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒๐,๕๖๘.๗๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๘๙ ของพื้นที่อำเภอสิรินธร (อำเภอสิรินธรมีพื้นที่ประมาณ ๓๗๐ ตารางกิโลเมตร) โดยจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินหลักในพื้นที่วางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดนบ้านช่องเม็ก ได้ ๑๒ ประเภท ได้แก่ พื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่พาณิชยกรรม พื้นที่อุตสาหกรรม พื้นที่การใช้ประโยชน์แบบผสม พื้นที่สถาบันการศึกษา พื้นที่สถาบันการศาสนา พื้นที่สถานี่ราชการ สาธารณูปโภคสาธารณูปการ พื้นที่นันทนาการ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ป่า พื้นที่ถนนและทางน้ำ และพื้นที่ปกคลุมดินอื่น

ตารางที่ ๓.๑ การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา

ลำดับ	ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่(ไร่)	ร้อยละ
๑	ที่อยู่อาศัย	๑.๕๐	๙๓๘.๑๒	๔.๕๖
๒	พาณิชยกรรม	๐.๒๒	๑๓๖.๑๒	๐.๖๖
๓	อุตสาหกรรม	๐.๒๗	๑๗๑.๑๘	๐.๘๓
๔	การใช้ประโยชน์แบบผสม	๐.๐๒	๑๔.๘๗	๐.๐๗
๕	สถาบันการศึกษา	๐.๐๘	๕๗.๕๘	๐.๒๓
๖	สถาบันการศาสนา	๐.๓๙	๒๔๔.๖๖	๑.๑๙
๗	สถานที่ราชการ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ	๐.๙๓	๕๗๘.๙๙	๒.๘๑
๘	นันทนาการ	๐.๑๓	๘๒.๐๙	๐.๔๐
๙	เกษตรกรรม	๑๗.๔๑	๑๐,๘๗๘.๘๓	๕๒.๘๙
๑๐	พื้นที่ป่า	๒.๐๗	๑,๒๙๐.๗๙	๖.๒๘
๑๑	พื้นที่ถนนและทางน้ำ	๘.๐๕	๕,๐๓๐.๑๖	๒๔.๕๖
๑๒	พื้นที่ปกคลุมดินอื่น ๆ	๑.๘๕	๑,๑๕๕.๓๖	๕.๖๒
	รวม	๓๒.๙๑	๒๐,๕๖๘.๘๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

แผนที่ที่ ๓.๖ การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

ภาพที่ ๓.๔ รูปการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน

การใช้ประโยชน์ที่ดินแบบผสมผสาน

ประเภทพื้นที่ป่าไม้

ประเภทพื้นที่เกษตรกรรม

ประเภทนันทนาการ

ประเภทที่อยู่อาศัย

ประเภทพาณิชยกรรม

ประเภทสถานที่ราชการ

ประเภทศาสนสถาน

ประเภทพื้นที่โล่งว่าง

ประเภทสถาบันการศึกษา

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๑.๑.๔ โครงสร้างสาธารณูปโภค

จากการศึกษาการให้บริการสาธารณูปโภคของพื้นที่ศึกษา โดยพิจารณาการให้บริการและความเพียงพอในปัจจุบัน เพื่อระบุถึงประเด็นที่จะต้องนำมาพิจารณาในการขยายการบริการให้เพียงพอเพื่อรองรับความต้องการในอนาคต ทั้งจากการขยายตัวของชุมชนและประชากร เนื่องจากการมีโครงการพัฒนาในพื้นที่ ซึ่งพบว่า มีการให้บริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ครอบคลุมทั่วพื้นที่เฉพาะไฟฟ้าและน้ำประปา แต่ก็ยังไม่มีการจัดการขยะมูลฝอยและการจัดการน้ำเสียชุมชนที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑ ด้านไฟฟ้า

ในเขตพื้นที่ศึกษาเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท ระบบไฟฟ้าขยายทั่วถึงทั้งพื้นที่ โดยได้รับบริการไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอสินธร ซึ่งมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าและการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าในพื้นที่รับผิดชอบรวม ๒๖,๒๘๑ ราย และ ๓.๖๗๓ ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง จัดอยู่ในลำดับที่ ๒๐ ของอำเภอที่ใช้ไฟฟ้าสูงสุดของจังหวัดอุบลราชธานี คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๑ ของการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าทั้งหมดของจังหวัดโดยผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทที่อยู่อาศัยมีปริมาณการใช้ไฟฟ้ามากที่สุดถึงร้อยละ ๗๕.๙๔ ของการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าทั้งหมด

ทั้งนี้ พบว่าการให้บริการด้านไฟฟ้าสาธารณะ ไฟส่องสว่างข้างทางสัญญาณระหว่างหมู่บ้านมีปริมาณน้อยและไฟฟ้าแรงต่ำแรงสูงยังไม่ครอบคลุมทั่วพื้นที่ เช่น สระหนองเม็ก และตลอดเส้นทางเข้าหมู่บ้านอย่างไรก็ตาม ใน ปี พ.ศ.๒๕๕๙ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ศึกษาได้มีการซ่อมแซมไฟฟ้าสาธารณะอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ ๓.๕ สระหนองเม็ก มีการติดตั้งไฟส่องสว่างแต่ไม่สามารถใช้งานได้
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

ภาพที่ ๓.๖ เส้นทางสัญญาณ หมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งหนองบัว ยังไม่มีไฟส่องสว่างข้างทาง
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๒. ระบบประปา

ในเขตพื้นที่ศึกษาได้รับบริการระบบประปาจาก ๒ แหล่ง คือ ระบบประปาจากการประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) สาขาพิบูลมังสาหาร หน่วยบริการเทศบาลตำบลช่องเม็ก และระบบประปาหมู่บ้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) การให้บริการระบบประปาของ กปภ. สาขาพิบูลมังสาหาร หน่วยบริการเทศบาลตำบลช่องเม็ก ซึ่งมีโรงสูบน้ำแรงต่ำบริเวณบ้านหนองเม็ก สูบน้ำจากอ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธรที่เป็นแหล่งน้ำดิบส่งน้ำไปยังโรงกรองน้ำที่มีขนาดกำลังการผลิต ๕๐ ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง (เดินระบบผลิต ๑๐-๑๕ ชั่วโมง/วันในช่วงหน้าฝนและหน้าหนาว และ ๑๗-๒๔ ชั่วโมงในช่วงหน้าแล้ง) ผ่านกระบวนการกำจัดความขุ่นด้วยการเติมปูนขาวและสารส้ม และฆ่าเชื้อโรคด้วยการเติมคลอรีน และกักเก็บน้ำในถังพักน้ำใส ๒ ถึงขนาด ๕๐๐ และ ๒๕๐ ลูกบาศก์เมตร ก่อนสูบน้ำประปาขึ้นสู่หอถังสูงขนาด ๑๒๐ ลูกบาศก์เมตร แล้วจำหน่ายสู่ผู้ใช้ในเขตเทศบาลตำบลช่องเม็ก และหมู่ที่ ๑๓ บ้านช่องเม็ก ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็กครอบคลุมพื้นที่บริการรวมทั้งหมดรวม ๑๑.๓๐๐ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓๔ ของเขตพื้นที่ศึกษา(๓๒.๙๑ ตารางกิโลเมตร)

สำหรับคุณภาพน้ำประปา (ตรวจวัดใน ๑๘ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙) พบว่า น้ำประปามีค่าความขุ่น (Turbidity) ๐.๒๔ NTU ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ๖.๘ และคลอรีนคงเหลือ ๑.๒ มิลลิกรัม/ลิตร ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำบริโภคทั้งหมดที่กำหนดให้มีค่าความขุ่น (Turbidity) ๐-๕ NTU ค่าความเป็นกรด-ด่าง(pH) ๖.๕-๘.๕ และคลอรีนคงเหลือ ๑.๐-๑.๕ มิลลิกรัม/ลิตร

ทั้งนี้ ในการดำเนินการผลิตและให้บริการน้ำประปาของ กปภ.สาขาพิบูลมังสาหาร หน่วยบริการช่องเม็ก ในช่วงหน้าแล้งประมาณเดือนเมษายน-มิถุนายน จะประสบปัญหาปริมาณน้ำดิบที่น้อยเพียงพอ เนื่องจากตำแหน่งสูบน้ำอยู่สูงกว่าระดับน้ำต่ำสุดในช่วงหน้าแล้งของอ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธร รวมทั้งแรงดันที่ถึงผู้ใช้ น้ำค่อนข้างต่ำ อันเป็นเหตุมาจากการรั่วไหลที่เกิดขึ้นจากท่อประปารั่วและ/หรือแตก

๒) การให้บริการระบบประปาหมู่บ้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่อยู่ในขอบเขตการให้บริการระบบประปาของ กปภ. ได้แก่ หมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งหนองบัว และหมู่ที่ ๑๐ บ้านด่านเม่น ที่มีจำนวนครัวเรือน ๑๕๓ และ ๒๔๔ ครัวเรือน และจำนวนประชากร ๕๑๖ และ ๙๒๔ คน ตามลำดับ องค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็ก ได้จัดให้มีระบบประปาหมู่บ้านไว้บริการ ซึ่งเป็นระบบประปาบาดาลทั้ง ๒ แห่ง คือ หมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งหนองบัว และหมู่ที่ ๑๐ บ้านด่านเม่น โดยสามารถให้บริการในพื้นที่ชุมชนได้อย่างทั่วถึงและเพียงพอ

นอกจากนี้ก็มีครัวเรือนที่จัดหาน้ำใช้เอง โดยขุดบ่อน้ำตื้นและบ่อน้ำบาดาล อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำไม่พบว่าเขตวางผังพื้นที่เฉพาะมีหมู่บ้านที่ยังไม่มีระบบประปาใช้ ประกอบกับจากการศึกษาพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง ยังพบว่า เขตพื้นที่วางผังเฉพาะจัดอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งน้อยด้วย

ภาพที่ ๓.๗ ประปาของ กปภ. สาขาพิบูลมังสาหาร
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓. การจัดการน้ำเสีย

การจัดการน้ำเสียชุมชน นอกจากอาคารที่เข้าข่ายอาคารที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องควบคุมการปล่อยน้ำเสียสู่แหล่งน้ำสาธารณะ หรือออกสู่สิ่งแวดล้อมตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (พ.ศ.๒๕๓๗) ประกาศกระทรวงฯ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๓๘) ประกาศกระทรวงฯ ฉบับที่ ๖(พ.ศ.๒๕๓๙) เรื่อง กำหนดให้ที่ดินจัดสรรเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อมแล้ว น้ำเสียชุมชนจากกิจกรรมอื่นๆ เกือบทั้งหมด เป็นการจัดการเฉพาะแหล่งกำเนิดน้ำเสียนั้นๆ โดยใช้ระบบบำบัดน้ำเสียแบบติดอยู่กับที่ (On-Site Treatment) ส่วนใหญ่บำบัดน้ำเสียที่มาจากส้วมโดยใช้บ่อเกรอะ บ่อซึม สำหรับน้ำเสียจากการชำระล้างร่างกายและห้องครัว มักจะระบายทิ้งโดยไม่ผ่านการบำบัดก่อน ซึ่งปัจจุบันเขตวางผังพื้นที่เฉพาะยังไม่มีการจัดการน้ำเสียที่เป็นรูปธรรมและไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม/แบบรวมศูนย์สำหรับบำบัดน้ำเสียที่เกิดขึ้น โดยมีเพียงรางระบายน้ำธรรมชาติและ/หรือไหลซึมลงดิน หรือ ไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติข้างเคียง โดยไม่ได้ผ่านการบำบัดอย่างถูกวิธี

๔. การจัดการขยะมูลฝอย

ใน ปี พ.ศ.๒๕๕๘ เขตพื้นที่ศึกษามีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนเกิดขึ้น ๓,๒๓๗.๕๕ ตัน หรือ ประมาณ ๘.๘๗ ตัน/วัน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตวางผังพื้นที่เฉพาะทั้ง ๒ แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลช่องเม็ก เก็บขนไปกำจัดด้วยรถเก็บขนจำนวน ๒ คัน วันละ ๒ เที่ยว ครอบคลุมพื้นที่เขตเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็ก เก็บขนไปกำจัดเฉพาะหมู่ที่ ๑๓ บ้านช่องเม็ก ด้วยรถเก็บขนจำนวน ๒ คัน วันละ ๒ เที่ยว โดยมีการดำเนินการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยเพื่อนำไปกำจัดทั้งสิ้น ๒,๕๑๘.๕๐ ตัน หรือประมาณ ๖.๙๐ ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๗๙ ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ซึ่งนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็กที่มีการดำเนินการที่ไม่ถูกต้อง/ถูกหลักสุขาภิบาล โดยเป็นลักษณะเทกองในหลุม/บ่อ แล้วเผาในที่โล่ง

ทั้งนี้ ยังพบว่ามีปริมาณขยะมูลฝอยที่ไม่มีบริการเก็บขนไปกำจัดอีก ๐.๒๔ ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๑ ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ซึ่งอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็ก โดยประชาชนในพื้นที่จึงดำเนินการกำจัดในครัวเรือนเองด้วยการเทกองและเผาในที่โล่ง หรือลักลอบทิ้งในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคตได้ และเมื่อ

พิจารณาการนำขยะมูลฝอยกลับไปใช้ประโยชน์ พบว่า มีปริมาณเพียง ๖๓๑.๔๕ ตัน หรือประมาณ ๑.๗๓ ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕๐ ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นเท่านั้น

๕. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งเป็นพื้นฐานการรองรับการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร ได้มีการขยายตัวอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น จึงทำให้มีจำนวนผู้ใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ ในเขตวางผังพื้นที่เฉพาะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะราคาคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือที่ถูกลง รวมทั้งราคาค่าบริการที่ถูกลงด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามการใช้เครื่องมือ / อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ภายในเขตพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลช่องเม็ก และหมู่ที่ ๑๓ บ้านช่องเม็ก ซึ่งเครื่องมือ/อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่พบมากที่สุดในครัวเรือน คือ โทรศัพท์ รองลงมาได้แก่ คอมพิวเตอร์ และโทรสาร ตามลำดับ โดยมีโทรศัพท์ ท.ศ.ท. (องค์การโทรศัพท์) โทรศัพท์สาธารณะ และตู้โทรศัพท์ จำนวน ๑๙, ๗ และ ๗ แห่ง ตามลำดับ

๓.๑.๑.๕ โครงสร้างสาธารณูปการ

พื้นที่ในเขตศึกษา อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ๒ แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลช่องเม็ก และองค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็ก ซึ่งมีการให้บริการสาธารณูปการหลัก ดังนี้

๑. สถานศึกษา

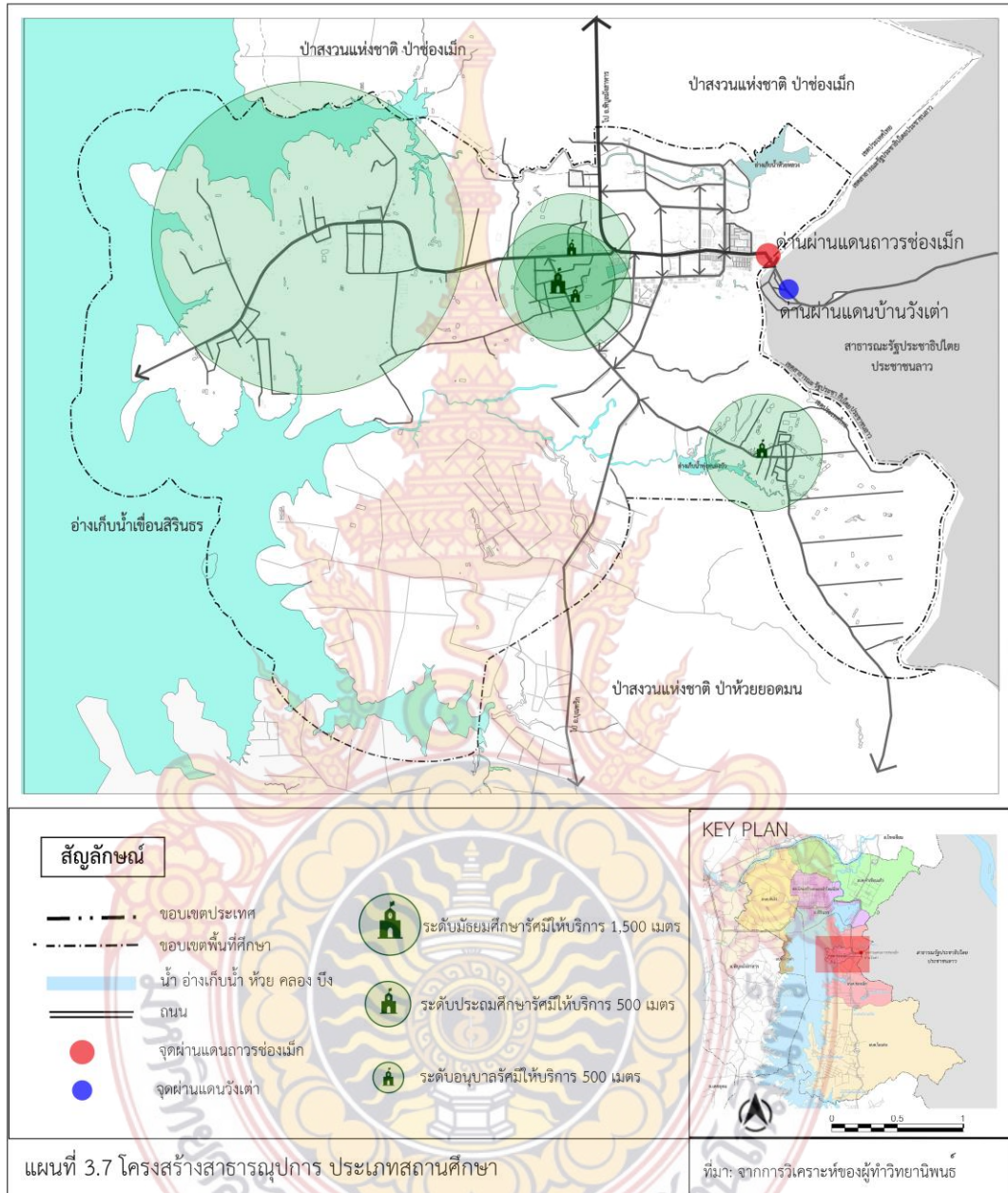
ในเขตพื้นที่ศึกษา พบสถานศึกษาทั้งหมด ๖ แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน ๓ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลช่องเม็ก จำนวน ๑ แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็ก จำนวน ๒ แห่ง

ตารางที่ ๓.๒ สถานศึกษาในเขตผังพื้นที่ศึกษา

สถานศึกษา	สังกัด	ระดับที่เปิดสอน
ร.ร.บ้านเหล่าอินทร์แปลง.	สพฐ.	ประถมศึกษา
ร.ร.บ้านทุ่งหนองบัว	สพฐ.	ประถมศึกษา
ร.ร.บ้านหนองเม็ก	สพฐ.	อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเหล่าอินทร์แปลง	อบต.ช่องเม็ก	เด็กก่อนวัยเรียน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทุ่งหนองบัว	อบต.ช่องเม็ก	เด็กก่อนวัยเรียน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลช่องเม็ก	ทต.ช่องเม็ก	เด็กก่อนวัยเรียน

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

แผนที่ ๓.๗ ที่ตั้งและรัศมีการให้บริการของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ศึกษา

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

สำหรับสถานศึกษา ๓ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านเหล่าอินทร์แปลง โรงเรียนบ้านทุ่งหนองบัว โรงเรียนหนองเม็ก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๓ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเหล่าอินทร์แปลง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทุ่งหนองบัว และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลช่องเม็ก เมื่อพิจารณาพื้นที่ให้บริการตามเกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม พ.ศ.๒๕๕๙ ซึ่งได้กำหนดให้สถานศึกษา ระดับอนุบาล และระดับประถมศึกษา มีระยะเดินทางไม่เกิน ๕๐๐ เมตร สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา มีระยะเดินทางไม่เกิน ๑,๕๐๐ เมตร พบว่าพื้นที่ในเขตพื้นที่ศึกษา ไม่

ครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่ และสถานศึกษากระจุกตัวอยู่เฉพาะในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลช่องเม็ก จากการสอบถามหน่วยงานในพื้นที่ พบว่า สถานศึกษาในระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพียงพอต่อความต้องการในพื้นที่ สำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อยังโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ ที่ตั้งอยู่ในตำบลนิคมสร้างตนเองลำโดมน้อย อำเภอสิรินธร ซึ่งจะมีรถโดยสารที่สามารถเดินทางไปได้สะดวก สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลช่องเม็ก ในสังกัดเทศบาลตำบลช่องเม็ก มีผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนจำนวนมาก ทำให้ครูผู้สอนไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ประกอบกับอาคารโรงอาหารค่อนข้างคับแคบ ส่งผลให้จะต้องแบ่งรอบในการรับประทานอาหารของนักเรียนเป็น ๒ รอบ

ภาพที่ ๓.๘ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลช่องเม็ก
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๒ การสาธารณสุข

พื้นที่ในเขตวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก พบสถานบริการด้านสาธารณสุข ๑ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านช่องเม็ก ซึ่งมีขอบเขตพื้นที่บริการในตำบลช่องเม็ก มีบุคลากรทางด้านสาธารณสุข จำนวน ๙ คน ประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพ ๑ คน นักวิชาการสาธารณสุข ๓ คน เจ้าหน้าที่ทันตสาธารณสุข ๑ คน พนักงานช่วยเหลือคนไข้ ๒ คน ผู้ช่วยแพทย์แผนไทย ๑ คน และธุรการ ๑ คน เมื่อพิจารณาพื้นที่ให้บริการตามเกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม พ.ศ.๒๕๔๙ พบว่าพื้นที่ตำบลช่องเม็กและพื้นที่เทศบาลตำบลช่องเม็กครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่ โดยมีข้อมูลพื้นฐานทางด้านสาธารณสุขในระดับอำเภอสิรินธร พ.ศ.๒๕๕๘ ดังนี้

๑) สถานการณ์การเจ็บป่วย

(๑) การป่วยของผู้ป่วยนอก ๓ อันดับแรก ได้แก่ การติดเชื้อของทางเดินหายใจส่วนบนแบบเฉียบพลันอื่นๆ เนื้อเยื่อผิดปกติ และความดันโลหิตสูงที่ไม่มีสาเหตุ นำตามลำดับ

(๒) การป่วยของผู้ป่วยใน ๓ อันดับแรก ได้แก่ ปอดบวม เบาหวาน และไข้จากไวรัสที่นำโดยแมลงและไข้เลือดออกที่เกิดจากไวรัสอื่น ๆ ตามลำดับ

๓) สถานการณ์เสียชีวิตจากการเจ็บป่วย โดยมีสาเหตุการเสียชีวิต ๓ อันดับแรก ได้แก่ วัณโรคหัวใจล้มเหลว และการติดเชื้อในกระแสเลือดไม่ระบุชนิด

ภาพที่ ๓.๘ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านช่องเม็ก
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านช่องเม็ก พบว่าเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการให้บริการ เนื่องจากมีคนไข้เข้ามาใช้บริการค่อนข้างมาก รวมถึงชาวต่างชาติที่ทำงานและข้ามแดนมาใช้บริการ ส่งผลให้จะต้องใช้งบประมาณเพื่อรองรับกับชาวต่างชาติด้วย ประกอบกับเจ้าหน้าที่จะต้องออกเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ และผู้ป่วยหลังคลอดตามชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบเดือนละ ๒ ครั้ง และมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่สามารถให้บริการสาธารณสุขเบื้องต้นแก่ชาวบ้านที่สามารถช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ได้

๓. สถาบันราชการ

- สถาบันราชการ ในพื้นที่ศึกษามีทั้งหมดประมาณ ๑๔ หน่วยงาน โดยไม่รวมสถาบันการศึกษาและสถานพยาบาล โดยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วนคือ

(๑.) ส่วนราชการในสังกัดส่วนภูมิภาค ๑๑ แห่ง ได้แก่ สำนักงานศุลกากรด่านช่องเม็ก , การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาช่องเม็ก , การประปาภาค ๘ อำเภอพิบูลย์รักษ์ สาขาช่องเม็ก , ฐานปฏิบัติการ อมตะ(กองร้อยตชด.ที่๒๒๖) , สถานีตำรวจภูธรช่องเม็ก, สำนักงานตำรวจสันติบาลช่องเม็ก , ที่ทำการด่านพรมแดนกลาง, หน่วยป้องกันรักษาป่าที่ อบ.๑๔, ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรช่องเม็ก, สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยช่องเม็ก, กองร้อยทหาร ๒๖๐๑(กรม ๒๖) , สถานีขนส่งผู้โดยสารสิริธร(ช่องเม็ก)

สถานีขนส่งผู้โดยสารช่องเม็ก

สถานีตำรวจภูธรช่องเม็ก

สำนักงานศุลกากร

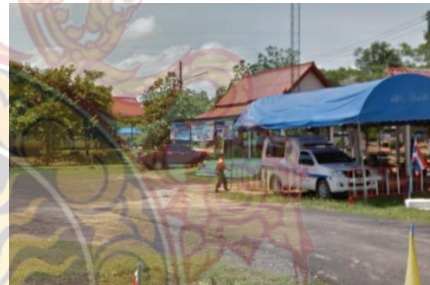
ที่ทำการด้านพรมแดนกลาง

ภาพที่ ๓.๑๐ สถานที่ราชการช่องเม็ก
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

(๒.) ส่วนราชการสังกัดท้องถิ่น ๒ แห่ง ได้แก่ สำนักงานเทศบาลตำบลช่องเม็ก , องค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็ก

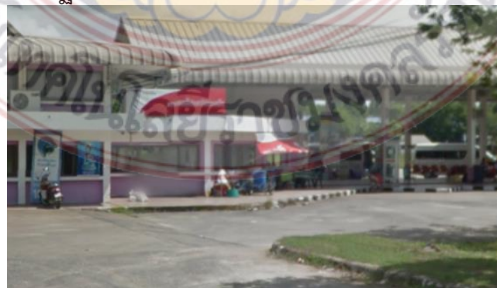
สำนักงานเทศบาลตำบลช่องเม็ก

สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล

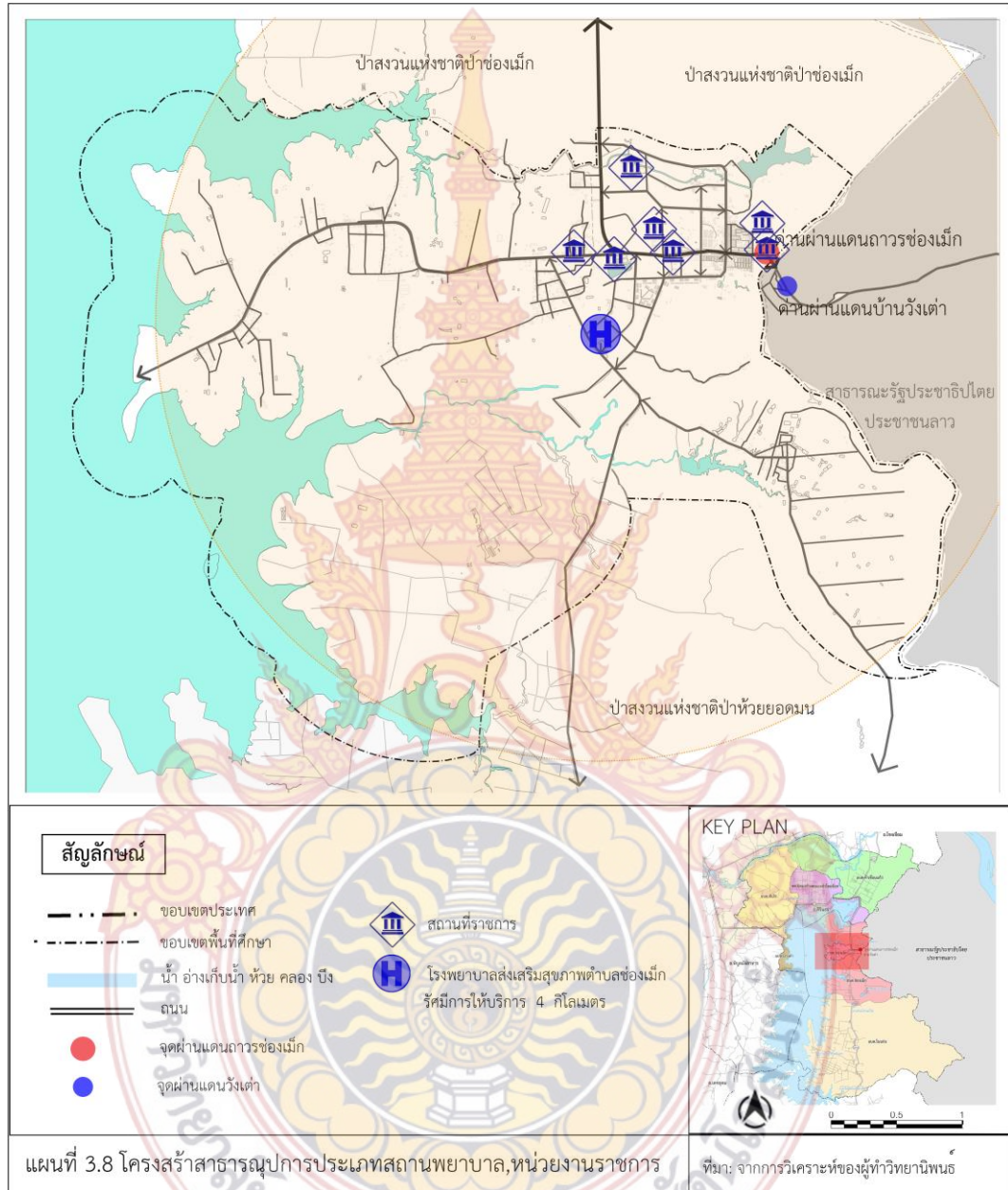
ภาพที่ ๓.๑๑ สถานที่ราชการช่องเม็กสังกัดท้องถิ่น
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

(๓.) หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ 1 แห่ง ได้แก่ ที่ทำการไปรษณีย์ช่องเม็ก

ภาพที่ ๓.๑๒ ที่ทำการไปรษณีย์ช่องเม็ก
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

แผนที่ที่ ๓.๘ ตำแหน่งที่ตั้งสถานพยาบาลและสถานที่ราชการ

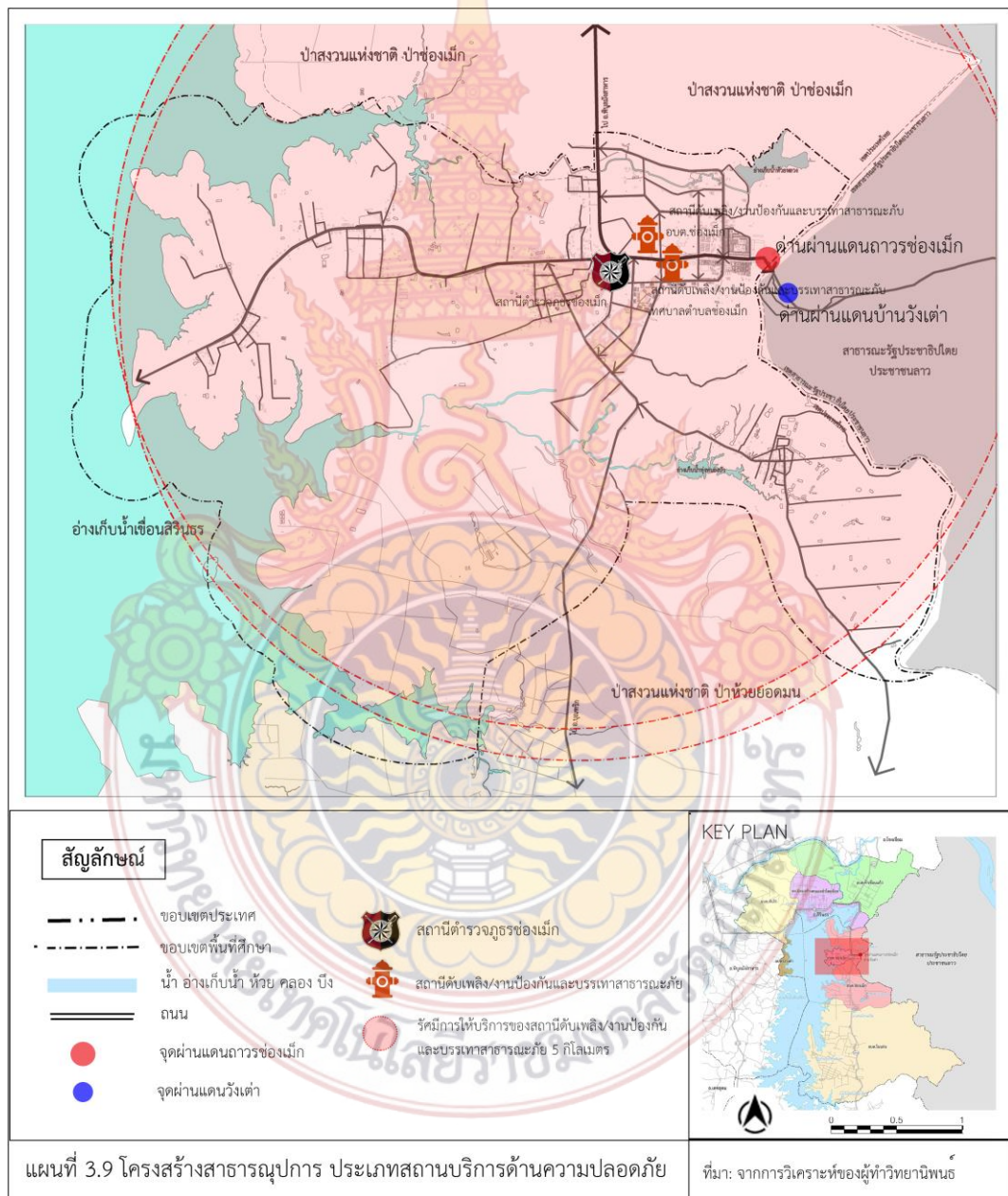
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๔. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

พื้นที่ในเขตวางผังเฉพาะชุมชนฯ มีสถานีตำรวจในพื้นที่ ๑ แห่ง คือสถานีตำรวจภูธรช่องเม็ก มีพื้นที่รับผิดชอบ ๒ ตำบล ได้แก่ ตำบลช่องเม็ก และตำบลโนนก่อ รวมทั้งมีหน่วยตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีอยู่ในพื้นที่ของเทศบาลที่ให้บริการประชาชนในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของราษฎร นอกจากนี้ในด้านการจัดระเบียบชุมชน เทศบาลตำบลช่องเม็กยังมีชุด

เทศกิจงานรักษาความสงบเรียบร้อย สังกัดสำนักปลัดเทศบาล เป็นผู้รับผิดชอบการจัดระเบียบชุมชน รวมทั้งงานรักษาความสงบภายในเขตเทศบาล โดยประสานความร่วมมือกับส่วนราชการในพื้นที่และหน่วยงานข้างเคียงในการปฏิบัติงาน รวมทั้งในแต่ละหมู่บ้านในพื้นที่เขตผังยังมีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ที่ช่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่อีกด้วย

แผนที่ ๓.๙ ที่ตั้งและรัศมีการให้บริการของสถานบริการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

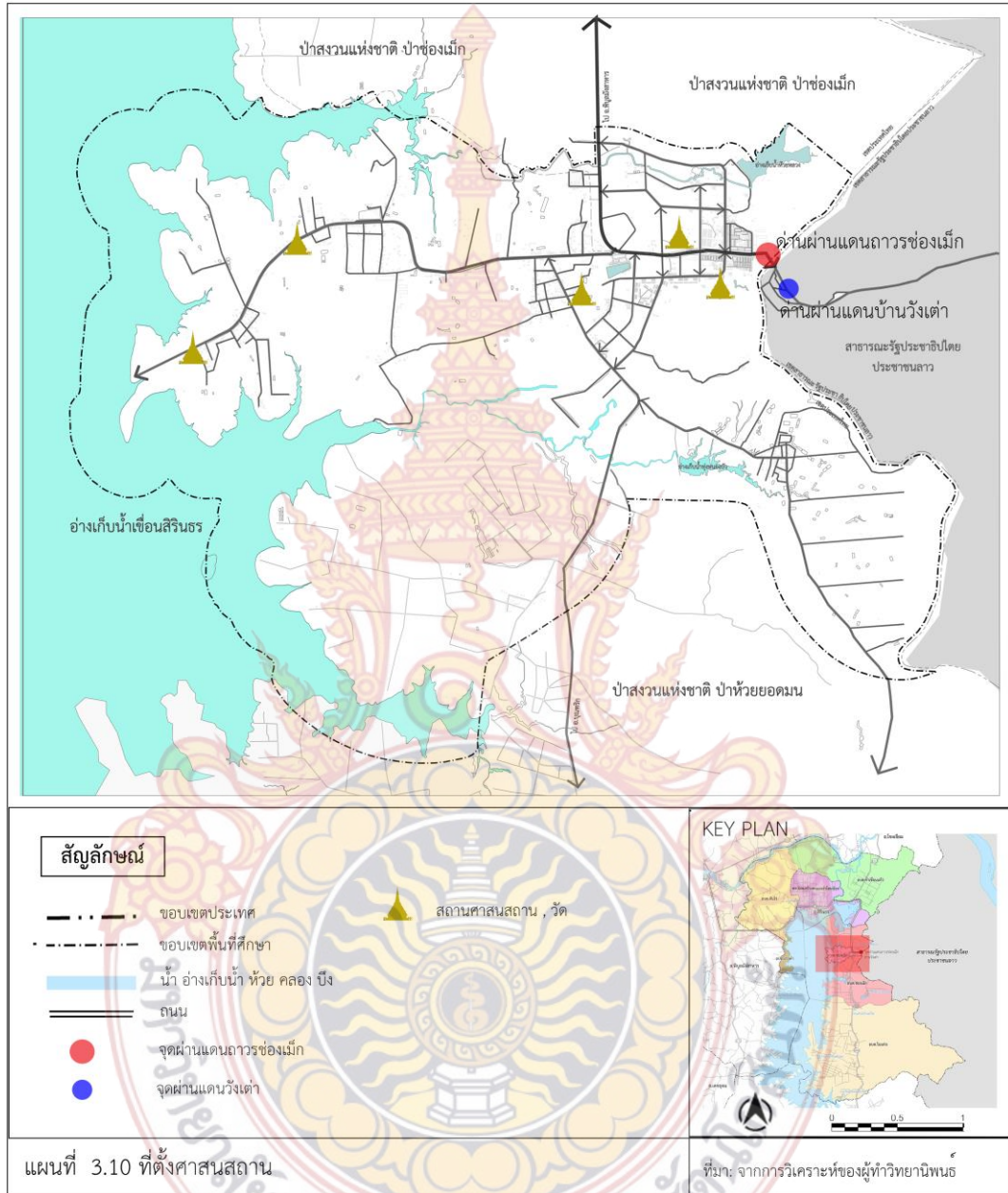
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

หน่วยงานให้บริการในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในเขตพื้นที่วางผังเฉพาะ ประกอบด้วย งานส่วนป้องกันปราบปรามอาชญากรรม บำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน ได้แก่สถานีตำรวจภูธรช่องเม็ก หน่วยตำรวจตระเวนชายแดนที่อยู่ในพื้นที่ให้บริการประชาชนในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของราษฎรร่วมด้วย และงานส่วนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ซึ่งมีจำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลช่องเม็ก และ องค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็ก ที่มีอุปกรณ์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั้งสองหน่วยงาน ประกอบด้วย รถดับเพลิง ๓ คัน รถน้ำ ๒ คัน และรถกู้ภัย ๑ คัน อีกทั้งในแต่ละหมู่บ้านยังมีอาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือน (อปพร.) ที่ช่วยบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ด้วย จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ พบว่า อุปกรณ์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานในพื้นที่ค่อนข้างเก่าและเสื่อมสภาพ อีกทั้ง ขาดแคลนอุปกรณ์ดับเพลิงที่เกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง เนื่องจากบริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็กมีการขนส่ง น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นประจำถ้าเกิดอุบัติเหตุจะไม่สามารถการดับเพลิงได้ รวมทั้งขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการดับเพลิง และขาดแคลนหัวรับน้ำดับเพลิงหรือประปาหัวแดง ในกรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้ขนาดใหญ่ที่จำเป็นต้องใช้น้ำดับเพลิงจำนวนมากเกินกว่าปริมาณความจุของรถดับเพลิง จะต้องไปเติมน้ำที่แหล่งน้ำที่อยู่ใกล้เคียง รวมทั้งขาดแคลนอุปกรณ์ในการดับไฟป่าด้วยแรงงานคน เนื่องจากในพื้นที่มีปัญหาเกิดไฟป่าในช่วงเดือนตุลาคม-พฤษภาคม เป็นประจำ

๕.สถาบันศาสนา ในพื้นที่มีทั้งหมด ๕ แห่ง ได้แก่ วัดโพธิ์สว่าง (บ้านโป่งดินดำ) วัดหนองเม็ก วัดสามัคคีสังฆาราม วัดป่าช่องเม็กธรรมาราม (ภูนกยูง) และวัดป่าภูมดงาม

แผนที่ที่ ๓.๑๐ ตำแหน่งที่ตั้งศาสนสถาน (วัด)

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

วัดป่าภูมดง่าม

วัดสามัคคีสังฆาราม

วัดป่าช่องเม็กธรรมาราม (ภูนกยูง)

วัดหนองเม็ก

วัดโพธิ์สว่าง (บ้านโป่งดินดำ)

ภาพที่ ๓.๑๓ สถานศาสนา

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๖.แหล่งนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ

พื้นที่ในเขตวางผังเฉพาะฯ มีแหล่งนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจที่สำคัญ ๒ แห่ง ได้แก่ สวนสาธารณะบ้านโป่งดินดำ เป็นสวนสาธารณะริมน้ำเชื่อมสิรินธร ปัจจุบันมีร้านค้า ตั้งอยู่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ศาลาพักผ่อนที่ค่อนข้างทรุดโทรม และสระหนองเม็ก ทางเทศบาล ตำบลช่องเม็กได้มีการจัดงานลอยกระทงบริเวณสระน้ำดังกล่าวทุกปี ในบริเวณใกล้เคียงมีสนามกีฬาที่มีสภาพทรุดโทรมไม่สามารถใช้งานได้เต็มที่ประสิทธิภาพ แหล่งนันทนาการทั้งสองสามารถพัฒนา ให้เป็นแหล่งนันทนาการที่ประชาชนในพื้นที่สามารถใช้เวลาว่างเที่ยวพักผ่อน อีกทั้งดึงดูดนักท่องเที่ยว ต่างถิ่นให้เข้ามาใช้พื้นที่ดังกล่าว

สวนสาธารณะบ้านโป่งดินดำ

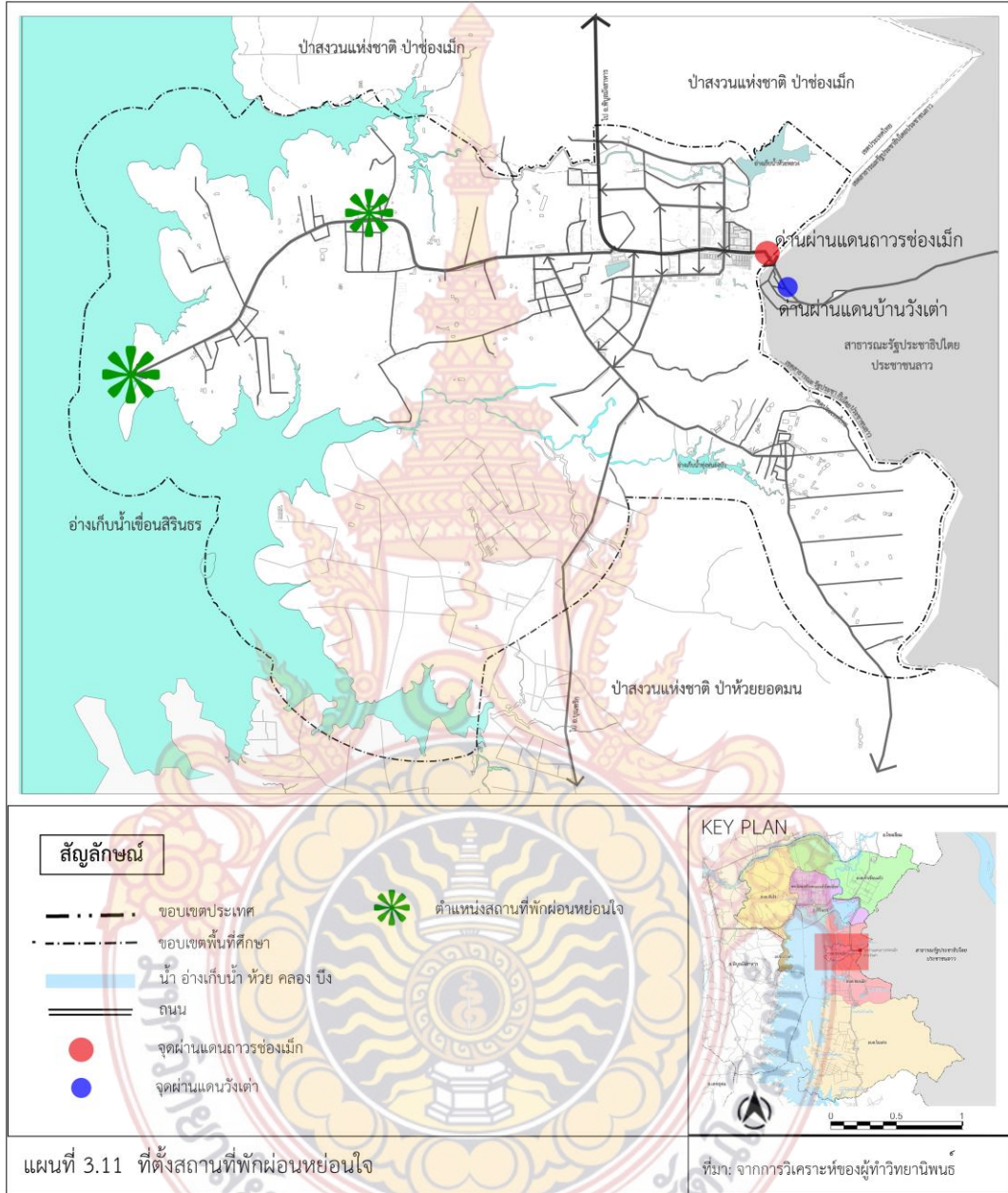

สระหนองเม็ก

ภาพที่ ๓.๑๔ แหล่งนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

แผนที่ ๓.๑๑ ที่ตั้งแหล่งนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๑.๒ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม

๓.๑.๒.๑ ชุมชนและประชากร

ระบบชุมชนในปัจจุบัน

ระบบชุมชนที่แสดงถึงการรวมกันของกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันทั้งความสัมพันธ์ในเชิงพื้นที่และความสัมพันธ์ทางสังคม เป็นหน่วยพื้นฐานของการพึ่งพาและการจัดการตนเอง มีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ขบวนการขับเคลื่อนทางสังคม และหน่วยจิตวิทยาวัฒนธรรมอันเป็นคุณค่าที่บ่งบอกถึงความเป็นตัวตน (Identity) ของชุมชน โดยเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ สิทธิ และอำนาจในการจัดการ โดยในปัจจุบันรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ของประเทศไทย ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับพัฒนาการอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยเฉพาะภายหลังปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่เริ่มมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ นับเป็นกระบวนการเป็นเมือง (Urbanization) ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ภายในเขตพื้นที่วางผังมีการแบ่งพื้นที่ตามขอบเขตของการปกครองเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดการและบริหารพื้นที่และชุมชนเช่นกัน ลักษณะชุมชนของพื้นที่ศึกษาพื้นที่ด้านช่องเม็กมีลักษณะรวมกลุ่มเป็นศูนย์กลางตามพื้นที่เมืองของแต่ละขอบเขตการปกครอง กลุ่มการตั้งถิ่นฐานของชุมชนจะมีความหนาแน่นสูงในบริเวณศูนย์กลางหลักของพื้นที่เทศบาลตำบลช่องเม็ก สำหรับพื้นที่การตั้งถิ่นฐานที่มีความหนาแน่นน้อยจะกระจายตัวอยู่โดยรอบศูนย์กลางหลัก โดยจะมีการตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ภายในพื้นที่เกษตรกรรม และตามถนนสายย่อย ภายในเขตพื้นที่ศึกษาจะประกอบไปด้วยเทศบาลตำบลจำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลช่องเม็ก และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็ก สามารถสรุปรายละเอียดของชุมชนภายในเขตการปกครองท้องถิ่นได้ดังนี้

เขตเทศบาลตำบลช่องเม็ก ประกอบไปด้วยที่เป็นชุมชนทั้งหมด ๘ ชุมชน ได้แก่

ชุมชนที่ ๑ ชุมชนบ้านหนองเม็ก

ชุมชนที่ ๒ ชุมชนบ้านโป่งดินดำ

ชุมชนที่ ๓ ชุมชนบ้านเหล่า

ชุมชนที่ ๔ ชุมชนช่องเม็ก

ชุมชนที่ ๕ ชุมชนสิทธิอุดม

ชุมชนที่ ๖ ชุมชนพักภู

ชุมชนที่ ๗ ชุมชนเสรีภาพ

ชุมชนที่ ๘ ชุมชนเอื้ออาทร

องค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็ก ประกอบไปด้วยที่เป็นหมู่บ้านทั้งหมด ๑๐ หมู่บ้าน

ได้แก่

หมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งหนองบัว

หมู่ที่ ๕ บ้านหินสูง

หมู่ที่ ๖ บ้านอ่างประดู่

หมู่ที่ ๗ บ้านห้วยน้ำใส

หมู่ที่ ๘ บ้านทุ่งหนองใหญ่
หมู่ที่ ๙ บ้านคำลือชา
หมู่ที่ ๑๐ บ้านด่านเม่น
หมู่ที่ ๑๑ บ้านสวนป่า
หมู่ที่ ๑๒ บ้านดอนกลาง
หมู่ที่ ๑๓ บ้านช่องเม็ก

จากการศึกษาข้อมูลปัจจุบันซึ่งประกอบด้วยข้อมูลจำนวนประชากร ความหนาแน่นประชากร การเป็นศูนย์กลางการปกครองระดับ อำเภอ ตำบล และข้อมูลหน่วยธุรกิจ บริการสังคม และประเภท เส้นทางคมนาคมที่ผ่านพื้นที่ในเขตการปกครอง สามารถสรุปบทบาทของชุมชนระดับต่างๆ ในพื้นที่ศึกษาได้ดังต่อไปนี้

เทศบาลตำบลช่องเม็ก มีบทบาทหน้าที่เป็นศูนย์กลางการบริหารปกครอง การเงิน และธนาคาร การศึกษา และสาธารณสุขของอำเภอ และเป็นพื้นที่การค้าชายแดน การบริการท่องเที่ยว การขนส่งสินค้า ในระดับจังหวัดและภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

องค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็ก มีบทบาทเป็นศูนย์กลางระดับตำบลให้บริการพื้นที่และชุมชนย่อย ในเขตการปกครองเป็นหลัก

ลักษณะประชากร

เขตพื้นที่ศึกษาครอบคลุมพื้นที่เขตเทศบาลตำบลช่องเม็กทั้งหมด และพื้นที่บางส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็ก (นอกเขตเทศบาลตำบลช่องเม็ก) ที่ประกอบด้วย ๓ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งหนองบัว หมู่ที่ ๑๐ บ้านด่านเม่น และหมู่ที่ ๑๓ บ้านช่องเม็ก ดังนั้น ในการศึกษาลักษณะของประชากรในเขตวางผังพื้นที่เฉพาะจะนำข้อมูลประชากรในเขตพื้นที่ดังกล่าวมาเป็นตัวแทน โดยรวบรวมข้อมูลจากสถิติการบริการด้านการทะเบียนราษฎรของกรมการปกครองสำหรับประชากรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลช่องเม็ก และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรทะเบียนราษฎร

ในปี พ.ศ.๒๕๕๙ เขตพื้นที่ศึกษามีจำนวนประชากรทะเบียนราษฎรรวมทั้งสิ้น ๔,๙๓๓ คน ประกอบด้วย ประชากรชายและประชากรหญิง จำนวน ๒,๔๕๖ และ ๒,๔๗๗ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๙.๘ และ ๕๐.๒ ของจำนวนประชากรทั้งหมด ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงประชากร ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๙ พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงประชากรในทิศทางที่เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในเขตเทศบาลตำบลช่องเม็ก ซึ่งโดยสรุปภาพรวมสถิติการเปลี่ยนแปลงย้อนหลังในช่วง ๑๐ ปี พบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรอยู่ในเกณฑ์เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๔.๔๙ ต่อปี

สำหรับจำนวนบ้านและขนาดครัวเรือน พบว่า ในปี พ.ศ.๒๕๕๙ มีจำนวนครัวเรือนรวมทั้งสิ้น ๒,๑๕๘ ครัวเรือน คิดเป็นขนาดครัวเรือนเฉลี่ย ๓ คน/ครัวเรือน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับขนาดครัวเรือนเมื่อ ๑๐ ปีก่อน (พ.ศ.๒๕๔๘) พบว่า มีจำนวนครัวเรือนเพิ่มขึ้น ๘๓๖ ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๓.๒ แต่มีขนาดครัวเรือนเฉลี่ยลดลงเป็น ๒ คน/ครัวเรือน และเมื่อพิจารณาความหนาแน่น

ของประชากรในปี พ.ศ.๒๕๕๙ พบว่า มีความหนาแน่นประมาณ ๑๕๐ คน/ตารางกิโลเมตร ซึ่งความหนาแน่นของประชากรส่วนใหญ่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลช่องเม็ก

ตารางที่ ๓.๓ จำนวนประชากรในเขตพื้นที่ พ.ศ.๒๕๕๙

พื้นที่	ประชากรชาย		ประชากรหญิง		รวม
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	
เทศบาลตำบลช่องเม็ก	๑,๘๔๙	๔๙.๓๕	๑,๘๙๘	๕๐.๖๕	๓,๗๔๗
อบต.ช่องเม็ก	๒,๘๖๗	๕๒.๗๑	๒,๕๗๒	๔๗.๒๙	๕,๔๓๙
เขตพื้นที่ศึกษา	๔,๗๑๖	๕๑.๓๔	๔,๔๗๐	๔๘.๖๖	๙,๑๘๖

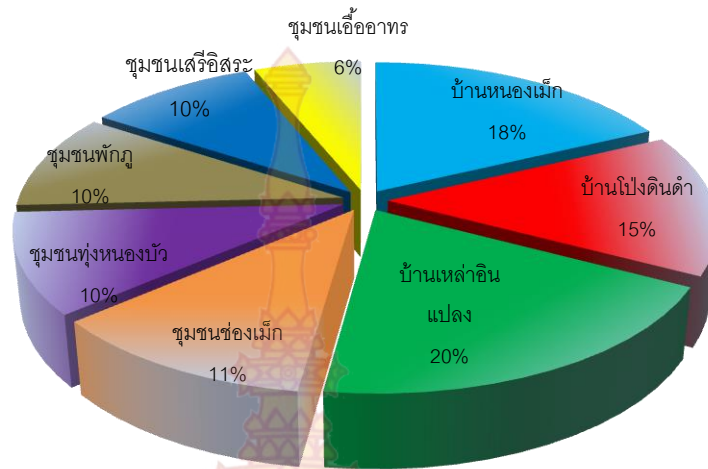
ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร์อำเภอสิรินธร

ตารางที่ ๓.๔ จำนวนประชากรเทศบาลตำบลช่องเม็ก พ.ศ.๒๕๕๙

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร	ชาย	หญิง
๑	ชุมชนบ้านหนองเม็ก	๓๐๑	๖๗๒	๒๙๑	๓๘๑
๒	ชุมชนบ้านโป่งดินดำ	๒๒๑	๕๕๒	๒๕๑	๓๐๑
๓	ชุมชนบ้านเหล่าฯ	๔๐๑	๗๓๓	๒๙๑	๔๔๒
๔	ชุมชนช่องเม็ก	๒๖๑	๔๓๒	๒๓๑	๒๐๑
๕	ชุมชนสิทธิอุดม	๑๙๑	๓๙๒	๒๐๑	๑๙๑
๖	ชุมชนพักภู	๑๓๑	๓๗๒	๑๘๑	๑๙๑
๗	ชุมชนเสรีภาพ	๒๐๙	๓๖๒	๑๗๑	๑๙๑
๘	ชุมชนเอื้ออาทร	๘๐	๒๓๒	๑๒๑	๑๑๑
	รวม	๑,๗๙๕	๓,๗๔๗	๑,๘๔๙	๑,๘๙๘

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร์เทศบาลตำบลช่องเม็ก

กราฟที่ ๓.๑ จำนวนประชากรเทศบาลตำบลช่องเม็ก พ.ศ.๒๕๕๙

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร์เทศบาลตำบลช่องเม็ก

ประชากรแฝง

เนื่องจากในพื้นที่ศึกษา เป็นที่ตั้งจุดผ่านแดนถาวรที่เป็นแหล่งการค้า การบริการ และมีกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ ส่งผลให้มีประชาชนเข้ามาสู่พื้นที่แหล่งงานเพื่อทำงานในจำนวนนี้ ส่วนหนึ่งเป็น การย้ายถิ่นโดยไม่ได้จดทะเบียนราษฎร์หรือแจ้งย้ายเข้าต่อหน่วยราชการปกครองแต่พำนักอยู่ในพื้นที่ หรือที่เรียกว่า “ประชากรแฝง” นอกจากจำนวนประชากรแฝงในพื้นที่แล้ว ยังประกอบไปด้วย “ประชากรจร” ซึ่งหมายถึง ประชากรที่ไม่ได้อาศัยในพื้นที่ แต่เข้ามาประกอบกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ ได้แก่ นักท่องเที่ยว หรือผู้ที่เข้ามาทำงานในพื้นที่ แต่ไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยการคำนวณหาประชากรแฝงในพื้นที่ศึกษา ได้พิจารณาภายใต้สมมติฐานต่างๆ ดังนี้

การจำแนกตามประเภทอาคารตามหลักเกณฑ์การประมาณประชากรสำหรับการประเมินผล ผังเมืองรวมของกรมโยธาธิการและผังเมือง ด้วยการนำหน่วยที่อยู่อาศัย (Housing Units) แต่ละประเภทที่ได้จากการสำรวจ มาคูณด้วยขนาดครัวเรือน (ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย ๒ คน/ตารางกิโลเมตร) ที่คำนวณตามค่าสัมประสิทธิ์คงที่ ดังสมการ

$$\text{จำนวนประชากร} = \text{จำนวนอาคาร (จำแนกประเภทอาคาร)} \times \text{ขนาดครัวเรือน}$$

ตารางที่ ๓.๕ จำนวนประชากรแฝง พ.ศ.๒๕๕๙

พื้นที่	ประชากรทะเบียนราษฎร์(คน)	ประชากรตามอาคาร	จำนวนประชากรแฝง (คน)
พื้นที่ศึกษา	๙,๑๘๖	๔,๙๖๕	๓๔๔

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร์อำเภอสิรินธร

: จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๑.๒.๒ กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม

ลักษณะทางเศรษฐกิจและการค้าชายแดน

๑. ภาพรวมด้านเศรษฐกิจ

จังหวัดอุบลราชธานีมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ๒ ประเทศ คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และราชอาณาจักรกัมพูชา โดยมีช่องทางการค้ารวม ๗ จุด แบ่งเป็นจุดผ่านแดนถาวร ๒ แห่ง และจุดผ่อนปรน ๕ แห่ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) ด่านพรมแดนช่องเม็กตั้งอยู่เขตรอยต่อพรมแดนช่องเม็ก อำเภอสิรินธร - ด่านวังเต่า ของ สปป.ลาว จุดผ่านแดนถาวรช่องเม็กติดต่อกับสปป.ลาว โดยเส้นทางคมนาคมทางบก สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง วัสดุก่อสร้าง สินค้าอุปโภคบริโภคและของใช้ประจำวัน เครื่องจักรการเกษตรและอุปกรณ์เครื่องจักร เหล็กเส้น เครื่องใช้ไฟฟ้า และปุ๋ยเคมี เป็นต้น และสินค้านำเข้า ได้แก่ ไม้แปรรูปสินค้ากรรม (กะหล่ำปลี มันฝรั่ง ถั่วลิสง เมล็ดกาแฟ) เป็นต้น

(๒) ด่านพรมแดนปากแซง ตั้งอยู่ที่ด่านปากแซง อำเภอนาตาล อยู่ห่างจากตัวจังหวัด ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๕๐ ประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร จุดผ่านแดนนี้พรมแดนระหว่างไทย - สปป.ลาว มีแม่น้ำโขงกั้นระหว่างเขตแดนตรงกันข้ามกับบ้านตาดสะพาน เมืองละคอนเพ็ง แขวงสาละวัน สปป.ลาว การคมนาคมและขนส่งสินค้าใช้ทางเรือและแพขนานยนต์ มีสินค้าออกสำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรการเกษตร สินค้าอุปโภค บริโภค วัสดุก่อสร้าง เหล็กเส้น ปุ๋ยเคมี และสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ ไม้แปรรูป และสินค้ากรรม เป็นต้น

๒. มูลค่าการค้าชายแดนและสถิติด้านการค้าชายแดน

สถิติมูลค่าการนำเข้า - ส่งออก ผ่านด่านศุลกากรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ โดยภาพรวมการนำเข้า-ส่งออก ไป สปป.ลาว ผ่านทั้งสองด่าน การส่งออกมีอัตราการขยายตัวลดลง ในปี พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๕๘ มีการนำเข้าทางด่านศุลกากรช่องเม็กมูลค่า ๒,๘๙๓.๖๖ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ ๙๔.๕๙ สำหรับสินค้าส่งออกไป สปป.ลาว ที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันดีเซล รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ เครื่องจักรที่ใช้ในการก่อสร้าง และส่วนประกอบ เป็นต้น ด้านสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ มันสำปะหลังเส้น พลังงานไฟฟ้า ไม้แปรรูป ผัก และของปรุงแต่งจากผัก เสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น

ตารางที่ ๓.๖ สถิติมูลค่าการนำเข้า - ส่งออก ผ่านด่านศุลกากรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี

ปี/พ.ศ.	นำเข้า		ส่งออก	
	น้ำหนัก/ตัน	มูลค่า/ล้านบาท	น้ำหนัก/ตัน	มูลค่า/ล้านบาท
๒๕๕๕	๑๓๕,๔๘๘.๖๔	๑๓๕๗.๗๑	๒๙๓,๖๙๐.๖๑	๙๖๗๒.๑๑
๒๕๕๖	๑๒๙,๔๘๘.๐๐	๑,๗๑๒.๕๖	๓๙๓,๗๙๐.๔๖	๑๐,๖๕๔.๕๓
๒๕๕๗	๔๘๓,๒๔๑.๕๘	๑๓,๓๘๕.๓๑	๑๑๙,๓๐๕.๓๔	๑,๕๖๙.๒๑
๒๕๕๘	๖๑๓,๑๖๘.๖๑	๑๓,๘๑๐.๗๑	๑๖๔,๑๘๑.๙๗	๒,๘๒๙.๐๔
๒๕๕๙	๕๐๓,๑๕๖.๔๑	๑๐,๘๕๐.๒๑	๒๒๓,๗๘๐.๕๖	๖,๙๕๘.๖๐

ที่มา : ศุลกากรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี

ตารางที่ ๓.๗ สถิติมูลค่าการนำเข้าสูงสุดผ่านด่านศุลกากรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี

ลำดับที่	ชนิดสินค้า	น้ำหนัก (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
๑	น้ำมันดีเซล	๑๑๔,๔๐๔.๑๕๗	๒,๔๔๐.๕๒๒
๒	น้ำมันเบนซินธรรมดาไร้สารตะกั่ว	๖๕,๗๖๙.๑๗๑	๑,๕๒๔.๘๒๗
๓	รถยนต์ปิคอัพ,รถบรรทุกเก่าใช้แล้ว	๒,๓๖๙.๔๘๙	๘๙๓.๒๙๑
๔	รถยนต์นั่งใหม่สำเร็จรูป	๑,๕๑๐.๐๓๐	๗๒๗.๕๔๗
๕	ปูนซีเมนต์,ปูนปรับสภาพดิน	๗๗,๗๓๗.๑๐๙	๔๐๒.๑๑๖
๖	โคพันธุ์พื้นเมือง	๒,๓๐๒.๑๘๐	๓๑๔.๖๓๑
๗	พลังงานไฟฟ้า	๐.๐๐๘	๒๔๕.๕๒๗
๘	ปุ๋ยเคมี,สารปรับปรุงดิน	๑๒,๗๔๘.๓๐๐	๑๗๑.๙๘๘
๙	น้ำมันหล่อลื่น	๒,๓๔๙.๘๕๓	๑๕๘.๑๗๗
๑๐	ผงชูรส	๑,๘๗๕.๗๔๐	๑๕๕.๒๙๕
รวม		๒๘๑,๐๖๖.๐๓๗	๗,๐๓๓.๙๑๐
๑๑	อื่นๆ	๓๓๒,๑๐๒.๕๗๙	๖,๗๗๖.๘๐๑
รวมทั้งหมด		๖๑๓,๑๖๘.๖๑๖	๑๓,๘๑๐.๗๑๑

ที่มา : ศุลกากรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี

ตารางที่ ๓.๘ สถิติมูลค่าการส่งออกสูงสุดผ่านด่านศุลกากรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี

ลำดับ	ชนิดสินค้า	น้ำหนัก/ตัน	มูลค่า/ล้านบาท
๑	มันสำปะหลังเส้น	๖๖,๓๔๘.๕๒	๕๒๑.๙๐
๒	พลังงานไฟฟ้า	๐.๐๐๘	๔๒๗.๖๔
๓	กะหล่ำปลี	๒๒,๖๘๐.๔๐	๓๕๔.๓๔
๔	มันเทศ	๑๖,๐๒๔.๘๐	๒๔๗.๐๒
๕	กาแฟ,กาแฟสำเร็จรูป ๓IN๑	๑,๒๔๙.๖๑	๑๗๔.๐๒
๖	มะขามเปียก	๕,๓๙๘.๗๐	๑๖๗.๖๑
๗	กาแฟคั่ว,เมล็ดกาแฟดิบ	๒,๑๘๑.๐๗	๑๕๓.๒๗

ตารางที่ ๓.๘ สถิติมูลค่าการส่งออกสูงสุดผ่านด่านศุลกากรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี(ต่อ)

ลำดับ	ชนิดสินค้า	น้ำหนัก/ตัน	มูลค่า/ล้านบาท
๘	ไม้แปรรูป	๒๕,๔๕๕.๓๓	๑๕๑.๘๘
๙	กล้วยดิบ	๑๐,๑๕๑.๓๐	๗๕.๓๘
๑๐	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	๑,๐๓๕.๑๕	๔๐.๐๕
รวม		๑,๐๓๕.๑๕	๔๐.๐๕
๑๑	อื่น ๆ	๑๔,๒๙๔.๑๐	๕๑๕.๙๒
รวมทั้งสิ้น		๑๕,๓๒๙.๒๕	๕๕๕.๙๗

ที่มา : ศุลกากรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี

๓. การท่องเที่ยว

ในเขตพื้นที่ชุมชนชายแดนช่องเม็ก และพื้นที่ต่อเนื่องมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ ตลาดการค้าชายแดนช่องเม็ก วัดสิรินธรวราราม(ภูพร้าว) พัทธยาน้อย และ เขื่อนสิรินธร จากการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวออกนอกประเทศ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวไทย นิยมใช้ด่านชายแดนช่องเม็กเพื่อสัญจรผ่านไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สปป.ลาว โดยแวะพักเพียงช่วงระยะเวลาสั้นๆ เพื่อทำพิธีการผ่านแดน เช่นเดียวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวฝั่งขาเข้าที่ส่วนใหญ่เป็นชาวลาว นิยมสัญจรผ่านเพื่อเดินทางไปท่องเที่ยวและจับจ่ายซื้อสินค้าภายในเขตเมืองอุบลราชธานี และจะแวะพักเพียงช่วงเวลาสั้นๆเพื่อทำพิธีการผ่านแดนเช่นกัน ดังนั้นแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวจึงควรหากิจกรรมเพื่อดึงดูดให้เกิดการแวะพักและกระตุ้นให้เกิดการจับจ่ายสินค้า เช่น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่น่าสนใจ หรือการพัฒนาจุดแวะพักพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกที่ตอบสนองพฤติกรรมนักท่องเที่ยว เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญภายในพื้นที่ และพื้นที่ต่อเนื่อง ได้แก่

๑) ตลาดการค้าชายแดนช่องเม็ก ตั้งอยู่ตำบลช่องเม็กบริเวณชายแดนประเทศ มีระยะทางห่างจากเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สปป.ลาว ประมาณ ๔๐ กิโลเมตร บริเวณด่านชายแดน นอกจากเป็นที่ตั้งของหน่วยราชการแล้ว ยังมีตลาดสินค้าชายแดน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเที่ยวชมและจับจ่ายสินค้าได้มีสินค้าหลากหลายประเภท เช่น เสื้อผ้าแฟชั่น เครื่องใช้ไฟฟ้า และสินค้าอุปโภคและบริโภคที่ใช้ในชีวิตประจำวัน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางไปท่องเที่ยวในแขวงจำปาสัก ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญได้แก่ เมืองปากเซ ปราสาทขอมวัดพู มหานทีสีทันดอน หรือสีพันดอน น้ำตกหลี่ผี และน้ำตกคอนพะเพ็ง

ภาพที่ ๓.๑๕ ตลาดการค้าชายแดนช่องเม็ก
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๒) **วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว** หรือนิยมเรียกกันว่า วัดเรืองแสงตั้งอยู่ที่ ตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นวัดที่ตั้งอยู่บนเนินเขาสูง โดยจำลองสภาพแวดล้อมของวัดป่าหิมพานต์หรือเขาไกรลาศ บริเวณบนยอดเขาจะมองเห็นพระอุโบสถสีปิดทองตั้งเด่นเป็นสง่า จุดเด่นของวัดคือ การได้มาชมภาพเรืองแสง เป็นสีเขียวของของต้นกล้วยกฤษ์ที่เป็นจิตรกรรมที่อยู่บนผนังด้านหลังของอุโบสถในยามค่ำคืน

ภาพที่ ๓.๑๖ วัดสิรินธรวราราม(ภูพร้าว)
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓) **พัทธาน้อย** ตั้งอยู่ที่ตำบลคันไร่ อำเภอสิรินธรมีระยะทางจากตัวเมืองอุบลราชธานี ประมาณ ๖๐ กิโลเมตร จากความสวยงามของเขื่อนสิรินธรเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวชมและพักผ่อนหย่อนใจเป็นจำนวนมาก กิจกรรมที่นิยมมากคือการล่องเรือชมธรรมชาติและนอนแพริมน้ำนอกจากนี้เขื่อนสิรินธรยังมีสถานที่เที่ยวสำคัญ คือ พัทธาน้อย หรือทะเลอีสานใต้ เป็นบริเวณริมอ่างเก็บน้ำมีพื้นที่รายกว้างและยาวเข้าไปกลางน้ำ รอบอ่างมีร้านอาหารและกิจกรรมนันทนาการริมน้ำ ในฤดูน้ำน้อยระดับน้ำเหนือเขื่อนสิรินธรต่ำลงมากๆ จะเห็นเป็นหาดทรายขาว

ภาพที่ ๓.๑๗ พัททยาน้อย

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๔) เขื่อนสิรินธร เป็นเขื่อนประเภทหินถมแกนดินเหนียว สร้างปิดกั้นแม่น้ำลำโดม อันเป็น สาขาของแม่น้ำมูล เป็นเขื่อนที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากจะ ให้ประโยชน์ทางด้านการผลิตกระแสไฟฟ้าแล้วยังอำนวยประโยชน์ทางด้านชลประทาน การป้องกัน อุทกภัย การประมง และการท่องเที่ยว ชื่อ " เขื่อนสิรินธร " ได้รับพระราชทานนามจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ให้เชิญพระนามของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช- กุมารี ขนานนามชื่อเขื่อน การก่อสร้างตัวเขื่อนและระบบส่งไฟฟ้าแล้วเสร็จในปี ๒๕๑๔ ภายใน บริเวณเขื่อนมีสวนสิรินธรเป็นสวนเฉลิมพระเกียรติ ประกอบด้วยสวนพฤกษศาสตร์สวนน้ำพุ ศาลา พักผ่อน และพันธุ์ไม้ดอกโทนสีม่วง ซึ่งเป็นสี ประจำวันพระราชสมภพคือวันเสาร์ ประดับไว้โดยรอบ พร้อม กับตัดแต่งต้นไม้ เป็นตัวอักษร "สธ" อันเป็นพระราชสัญลักษณ์ประจำพระองค์ ของสมเด็จพระ- เทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี นอกจากนี้ ยังมีประติมากรรมรูปหล่อเป็นช้าง ๓ เชือก เล่นดนตรีไทย ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรง โปรด ปราน อันได้แก่ ระนาด ซอ และขลุ่ย

ภาพที่ ๓.๑๘ เขื่อนสิรินธร

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๑.๓ กฎหมาย ข้อมูล และโครงการที่เกี่ยวข้อง

๓.๑.๓.๑ กฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้อง

๑.) กฎกระทรวง ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๕๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี ภายในแนวเขตตามแผนที่ทำยกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๒ กฎกระทรวงนี้มีให้ใช้บังคับในท้องที่ที่มีการประกาศใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม

ข้อ ๓ การวางและจัดทำผังเมืองรวมตามกฎกระทรวงนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขปโภค บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อม ในบริเวณแนวเขตตามข้อ ๑ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อ ๔ ผังเมืองรวมตามกฎกระทรวงนี้ มีนโยบายและมาตรการเพื่อจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน โครงข่ายคมนาคมขนส่งและบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับ และสอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมี สาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) ดำรงรักษาพื้นที่ที่มีคุณค่าทางการเกษตรให้เป็นแหล่งผลิตอาหารอย่างเพียงพอและเป็นศูนย์กลางการเกษตรของกลุ่มจังหวัด รวมถึงรักษาวินัยชีวิตชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น

(๒) ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและเชิงนิเวศ

(๓) ส่งเสริมและพัฒนาการบริการทางสังคม การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ให้เพียงพอและได้มาตรฐาน

(๔) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๕ การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในเขตผังเมืองรวม ให้เป็นไปตามแผนผังกำหนด การใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภท และรายการประกอบแผนผังท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๖ การใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภทท้ายกฎกระทรวงนี้ ให้เป็นไปดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๑.๑ ถึงหมายเลข ๑.๒๒ ที่กำหนดไว้เป็นสีชมพู ให้เป็นที่ดินประเภทชุมชน

(๒) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๒.๑ และหมายเลข ๒.๒ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียว ให้เป็นที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม

(๓) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๓ ที่กำหนดไว้เป็นสีขาวมีกรอบและเส้นทแยงสีเขียว ให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม

(๔) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๔.๑ ถึงหมายเลข ๔.๘ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน มีเส้นทแยงสีขาว ให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้

(๕) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๕.๑ ถึงหมายเลข ๕.๓ ที่กำหนดไว้เป็นสีฟ้า ให้เป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๗ ที่ดินประเภทชุมชน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย พาณิชยกรรม เกษตรกรรม สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ หรือสาธารณประโยชน์ สำหรับการให้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่นให้เป็นไปตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ดำเนินการหรือประกอบกิจการได้ในอาคารที่ไม่ใช่อาคารขนาดใหญ่หรืออาคารสูง แต่ไม่หมายความรวมถึงโครงสร้างสำหรับการรับส่งสัญญาณวิทยุ สัญญาณโทรทัศน์ หรือสัญญาณ สื่อสารทุกชนิด

(๒) ให้มีที่ว่างไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาต ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๒.๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน

(๒.๒) คลังน้ำมันและสถานที่เก็บรักษาน้ำมัน ลักษณะที่สาม ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุม น้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อการจำหน่าย

(๓) คลังก๊าซปิโตรเลียมเหลว สถานที่บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงบรรจุ สถานที่บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทห้องบรรจุ และสถานที่เก็บรักษาก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงเก็บ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

(๔) เลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ห่าน เป็ด ไก่ ฝูง จระเข้ หรือสัตว์ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้า

(๕) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรม

(๖) ไซโลเก็บผลิตผลทางการเกษตร

(๗) กำจัดมูลฝอย เว้นแต่เป็นกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น หรือได้รับอนุญาตให้ดำเนินการจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

ที่ดินประเภทนี้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวขนานริมฝั่ง ตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้าง เพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณสุข

ข้อ ๘ ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม การอยู่อาศัย พาณิชยกรรม สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันราชการ การสาธารณสุขและสาธารณูปการ สำหรับการ ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่นให้เป็นไปตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ดำเนินการหรือประกอบกิจการได้ในอาคารที่ไม่ใช่อาคารขนาดใหญ่หรืออาคารสูง แต่ไม่หมายความรวมถึงโครงสร้างสำหรับใช้ในการรับส่งสัญญาณวิทยุ สัญญาณโทรทัศน์ หรือสัญญาณ สื่อสารทุกชนิด

(๒) ให้มีที่ว่างไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาต

ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน

(๒) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบพาณิชยกรรม เว้นแต่เป็นส่วนหนึ่งของการจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย และมีพื้นที่ไม่เกินร้อยละห้าของพื้นที่โครงการทั้งหมด

(๓) การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชยกรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่

ที่ดินประเภทนี้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวขนานริมฝั่ง ตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

ข้อ ๙ ที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม การอยู่อาศัย พาณิชยกรรม สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ และการอนุรักษ์และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือสาธารณประโยชน์ สำหรับการให้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่นให้เป็นไปตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ดำเนินการหรือประกอบกิจการได้ในอาคารที่ไม่ใช่อาคารขนาดใหญ่หรืออาคารสูง แต่ไม่หมายความรวมถึงโครงสร้างสำหรับใช้ในการรับส่งสัญญาณวิทยุ สัญญาณโทรทัศน์ หรือสัญญาณ สื่อสารทุกชนิด

(๒) ให้มีที่ว่างไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาต ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน

(๒) คลังน้ำมันและสถานที่เก็บรักษาน้ำมัน ลักษณะที่สาม ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุม น้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อการจำหน่าย

(๓) คลังก๊าซปิโตรเลียมเหลว สถานที่บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงบรรจุ สถานที่ บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทห้องบรรจุ และสถานที่เก็บรักษาก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงเก็บ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

(๔) โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

(๕) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรม

(๖) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบพาณิชยกรรม

(๗) จัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย

(๘) การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชยกรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่

(๙) สวนสนุก

(๑๐) สนามกอล์ฟ

(๑๑) กำจัดมูลฝอย เว้นแต่เป็นกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น หรือได้รับอนุญาตให้ดำเนินการจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

(๑๒) ซั้วขายหรือเก็บเศษวัสดุ ที่ดินประเภทนี้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วย การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งลำคลองหรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่ง ตามสภาพธรรมชาติของลำคลองหรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้าง เพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณสุข

ข้อ ๑๐ ที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการสงวนและคุ้มครองดูแลรักษาหรือบำรุงป่าไม้ สัตว์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร และทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ตามมติคณะรัฐมนตรี และกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเท่านั้น

ที่ดินประเภทนี้ซึ่งเอกชนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม หรือการอยู่อาศัยประเภทบ้านเดี่ยวที่มีขนาดพื้นที่อาคารไม่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร มีความสูงของอาคารไม่เกิน ๗ เมตร แต่ไม่หมายความรวมถึงโครงสร้างสำหรับใช้ในการรับส่งสัญญาณวิทยุ สัญญาณโทรทัศน์ หรือสัญญาณสื่อสารทุกชนิด และมีใช้การจัดสรรที่ดินเท่านั้น การวัดความสูงของอาคาร ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดิน ที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

ที่ดินประเภทนี้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่ง ตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้าง เพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณสุข

ข้อ ๑๑ ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือเกี่ยวข้องกับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การประมง การท่องเที่ยว การประกอบกิจการดูตทรายซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง หรือสาธารณประโยชน์ เท่านั้น

ข้อ ๑๒ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการก่อสร้างอาคารหรือการประกอบกิจการ ในเขตผังเมืองรวมปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้

๒.) พระราชบัญญัติป่าสงวน พ.ศ.๒๕๐๗

พระราชบัญญัติป่าสงวน พ.ศ.๒๕๐๗ บัญญัติขึ้นด้วยเจตนารมณ์ ๒ ประการที่สำคัญ คือ

๑) พระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ.๒๔๘๑ ที่ใช้บังคับอยู่มีปัญหาและข้อบกพร่องหลายเรื่อง เช่นการประกาศให้บริเวณใดเป็นป่าสงวน หรือป่าคุ้มครองนั้น มีวิธีการที่ไม่รัดกุมเหมาะสมต้องเสียเวลาดำเนินการเป็นระยะเวลาอันนาน มีบทกำหนดโทษไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้เปิดโอกาสเกิดการทำลายป่าไม่อย่างกว้างขวางขึ้น ๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑ ได้กำหนดเป้าหมายเรื่องป่าไม้วางสงวนป่าไม้ในประเทศไทย ให้มีเนื้อที่ประมาณร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่โดยรวมของประเทศ หรือประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๕๖ ล้านไร่

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ รัฐบาลมีนโยบายที่จะช่วยเหลือราษฎรที่มีความจำเป็นในการครองชีพสามารถเข้าทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้โดยไม่เดือดร้อน และมีที่อยู่เป็นหลักแหล่งจึงได้แก้ไขกฎหมายให้ทางราชการมีอำนาจอนุญาตให้บุคคลเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้เป็นคราวๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยกำหนดว่าในระยะสั้นอันเป็นการช่วยเหลือชั่วคราวตามความจำเป็น อนุญาตได้คราวละไม่เกินห้าปี นอกจากนั้นได้แก้ไขบทบัญญัติอื่นๆ ที่ยังไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงและสะดวกแก่การปฏิบัติราชการ เช่น อนุญาตให้ทางราชการและองค์การของรัฐใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเป็นการชั่วคราวได้โดยคล่องตัวยิ่งขึ้น โดยรายละเอียดสาระสำคัญ ที่เกี่ยวข้องและเป็นข้อพิจารณา มีดังนี้

มาตรา ๗ การเปลี่ยนแปลงเขตหรือการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติป่าใด ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้กระทำได้โดยออกกฎกระทรวง และเฉพาะกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลง หรือเพิกถอนบางส่วนให้มีแผนที่ แสดงแนวเขตที่เปลี่ยนแปลง หรือเพิกถอนนั้นแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

มาตรา ๑๓ ทวิ ในกรณีที่ส่วนราชการและองค์การของรัฐมีความประสงค์จะใช้พื้นที่บางแห่งภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติเป็นสถานที่ปฏิบัติงานหรือเพื่อประโยชน์ของรัฐอย่างอื่น ให้อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดบริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณที่ทางราชการใช้ประโยชน์ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ และในบริเวณดังกล่าวมิให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับแก่การที่ส่วนราชการหรือองค์การนั้นๆ จำเป็นต้องกระทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานเพื่อใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้น

การใช้พื้นที่ตามวรรคหนึ่ง ถ้าที่ดินในบริเวณที่ทางราชการใช้ประโยชน์มีแนวเขตทับที่ดินซึ่งบุคคลได้รับประโยชน์ตามมาตรา ๑๔ อยู่แล้ว ให้การรับประโยชน์ในที่ดินส่วนที่เป็นบริเวณที่ทางราชการใช้ประโยชน์นั้นสิ้นสุดลง เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบวัน นับแต่วันที่ประกาศกำหนดบริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณที่ทางราชการใช้ประโยชน์

การใช้พื้นที่ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

มาตรา ๑๔ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า หรือกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ เว้นแต่

(๑) ทำไม้หรือเก็บหาของป่าตามมาตรา ๑๕ เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยตามมาตรา ๑๖

มาตรา ๑๖ ทวิ หรือมาตรา ๑๖ ตริ กระทำการตามมาตรา ๑๗ ใช้ประโยชน์ตามมาตรา ๑๘ หรือ
กระทำการตามมาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๒๐

(๒) ทำไม้หวงห้ามหรือเก็บหาของป่าหวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

มาตรา ๑๖ อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าทำ
ประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติคราวละไม่น้อยกว่าห้าปีแต่
ไม่เกินสามสิบปี ในกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตเป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการ
งบประมาณจะอนุญาตโดยให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่เห็นสมควรก็ได้

(๒) การเข้าทำประโยชน์เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่คราวละไม่เกิน
สิบปีโดยให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตเก็บหาของป่าและไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงของป่าตาม
พระราชบัญญัตินี้สำหรับแร่ ดินขาว หรือหิน แล้วแต่กรณี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและ
เงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด โดยอนุมัติรัฐมนตรี

มาตรา ๑๖ ทวิ ในกรณีที่ป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมดหรือบางส่วนมีสภาพเป็นป่าไร่ร้างเก่า
หรือทุ่งหญ้าหรือเป็นป่าที่ไม่มีไม้มีค่าขึ้นอยู่เลย หรือมีไม้มีค่าที่มีลักษณะสมบูรณ์เหลืออยู่เป็นส่วนใหญ่
และป่านั้นยากที่จะกลับฟื้นคืนดีตามธรรมชาติ ทั้งนี้ โดยมีสภาพตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่รัฐมนตรี
กำหนดโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าป่าสงวนแห่งชาติในบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเสื่อมโทรม

ถ้าทางราชการมีความจำเป็นต้องปรับปรุงฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรม ให้รัฐมนตรีประกาศ
กำหนดเขตป่าเสื่อมโทรมทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติโดยจังหวัด
อุบลราชธานีได้มีการประกาศพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนจำนวน ๓๙ แห่ง
ดังนี้

๑) ป่าดงป่อ และป่าดงบังอี ตำบลคำไผ่ อำเภอลำดวน จังหวัดอุบลราชธานี ตาม
กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ.๒๕๐๗)

๒) ป่าดงคำดอย แปลงที่ ๑ ตำบลหนองข่า ตำบลโคกก่ง อำเภอนามน ตำบลหนองผืด
ตำบลเขมราฐ อำเภอเขมราฐ และตำบลห้วย อำเภอนา จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับ
ที่ ๙๐(พ.ศ.๒๕๐๘)

๓) ป่าดงฟ้าห่วน ตำบลขามใหญ่ อำเภอมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ตาม
กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๕๓ (พ.ศ.๒๕๑๐)

๔) ป่าโนนฮังรังแร้ง ตำบลสว่าง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ตาม
กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๘๗(พ.ศ.๒๕๑๑)

๕) ป่าดงคันไทร ตำบลนาแวง และตำบลพะลาน อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๘๐ (พ.ศ.๒๕๑๑)

๖) ป่ากุดกระเสียน และป่าดงชี ตำบลก่อเอ้ ตำบลเชียงใน ตำบลท่าไห ตำบลสร้างถ่อ
อำเภอเมืองในจังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๗๐ (พ.ศ.๒๕๑๕)

๗) ป่าดงลุ่ม ตำบลสงยาง อำเภศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับ
ที่ ๔๘๕(พ.ศ.๒๕๑๕)

๘) ปาดงนาฮี และป่าขี้เลน ตำบลนาสะไม ตำบลไหล่ทุ่ง และตำบลขามเปี้ย อำเภอดงรัก จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๘๙ (พ.ศ.๒๕๑๕)

๙) ป่าโคกน้ำคำ ตำบลตากแดด ตำบลโคกจาน ตำบลตระการ อำเภอตระการพืช ตำบลจิกเทิง ตำบลสำโรง อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๕๐๔ (พ.ศ.๒๕๑๕)

๑๐) ป่าหินน้ำรอบ ตำบลขามป้อม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๕๑๑ (พ.ศ.๒๕๑๕)

๑๑) ป่าไสภขัน ตำบลโพนเมือง ตำบลท่าเมือง และตำบลเหล่าเสือโก้ก อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๕๑๒ (พ.ศ.๒๕๑๕)

๑๒) ป่าสีสุก ตำบลศรีสุข และตำบลโนนรัง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๕๗๗ (พ.ศ.๒๕๑๖)

๑๓) ป่าดงผักขา ตำบลหนองบ่อ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๕๙๔ (พ.ศ.๒๕๑๖)

๑๔) ป่าดงภูไหล่น ตำบลสำโรง อำเภอเขมราฐ ตำบลสงยาง ตำบลหนามแห่ง ตำบลลาดควายตำบลนาคำ และตำบลคำไหล อำเภอศรีเมืองใหม่ และตำบลนาโพธิ์กลาง และตำบลห้วยยาง อำเภอโขงเจียมจังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๖๐๓ (พ.ศ.๒๕๑๖)

๑๕) ป่าดงเก้าต้น ตำบลหนองเหล่า และตำบลหนองไข่นก อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานีตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๖๕๒ (พ.ศ.๒๕๑๗)

๑๖) ป่าดงน้ำคำ ตำบลเตย อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๖๕๔(พ.ศ.๒๕๑๗)

๑๗) ป่าดอนเม้า ตำบลแจระแม อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๖๗๙ (พ.ศ.๒๕๑๗)

๑๘) ป่ากลางใหญ่ ตำบลกลางใหญ่ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๖๘๘ (พ.ศ.๒๕๑๗)

๑๙) ป่าดงแดง ตำบลม่วงสามสิบ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๓๖ (พ.ศ.๒๕๑๘)

๒๐) ป่าโคกสองสลึง ตำบลลือ ตำบลพนา อำเภอพนา และตำบลเป้า อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๖๐ (พ.ศ.๒๕๑๘)

๒๑) ป่าเหนืออ่างเก็บน้ำหนองเหล่าหิน ตำบลค้อทอง และตำบลสร้างถ่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๖๕ (พ.ศ.๒๕๑๘)

๒๒) ป่าแวมอง ตำบลหนองไข่มุก อำเภอม่วงสามสิบ และตำบลหนองซอน อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๘๓๙ (พ.ศ.๒๕๒๒)

๒๓) ป่าทรายพูล ตำบลนาแวง ตำบลขามป้อม ตำบลพังเคน และตำบลกองโพน อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๘๕๕ (พ.ศ.๒๕๒๒)

๒๔) ป่าดงหนองบัว ตำบลจิกตุ อำเภอหัวตะพาน และตำบลหนองฮาง อำเภอม่วงสามสิบ

จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๘๖๗ (พ.ศ.๒๕๒๒)

๒๕) ปาดงตาดไก่อ่ แปลงที่หนึ่ง แปลงที่สอง และแปลงที่สาม ตำบลหนองผือ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๘๖๙ (พ.ศ.๒๕๒๒)

๒๖) ป่าสุวรรณวารี ตำบลคำไหล อำเภอศรีเมืองใหม่ และตำบลห้วยยาง อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๙๐๑ (พ.ศ.๒๕๒๓)

๒๗) ป่าคันทินขวาง ตำบลพะลาน และตำบลนาตาล อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๙๑๘ (พ.ศ.๒๕๒๓)

๒๘) ปาดงใหญ่ ตำบลธาตุน้อย ตำบลแดงหม้อ และตำบลนาคำใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๙๑๙ (พ.ศ.๒๕๒๓)

๒๙) ป่าห้วยแมนนท์ ตำบลไร่ใต้ และตำบลนาโพธิ์ อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๙๕๖ (พ.ศ.๒๕๒๔)

๓๐) ปาดงชุมคำ ตำบลหนองผือ ตำบลเจียด อำเภอเขมราฐ ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ

ตำบลโนนสว่าง ตำบลแก่งเค็ง อำเภอกุดข้าวปุ้น และตำบลคอนสาย ตำบลถ้ำแซ่ ตำบลโนนทุ่ง อำเภอตระการผล จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๑,๐๑๖ (พ.ศ.๒๕๒๖)

๓๑) ปาดงนาแก ตำบลท่าโพธิ์ศรี ตำบลทุ่งเทิง ตำบลหนองอ้ม ตำบลนาเกษม และตำบลแก้ง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๑,๐๔๐ (พ.ศ.๒๕๒๗)

๓๒) ป่าสนดงตัว ตำบลนาเจริญ และตำบลนากระแซง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๑,๐๔๔ (พ.ศ.๒๕๒๗)

๓๓) ปาดงภูเมย ป่าเขาสวนตาล และป่าพลานไหแตก ตำบลนาจะหลวย อำเภอนาจะหลวย และตำบลโดมประดิษฐ์ อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๑,๐๕๕ (พ.ศ.๒๕๒๗)

๓๔) ป่าฝั่งซ้ายลำโดมใหญ่ ตำบลตบหู อำเภอเดชอุดม ตำบลพรสวรรค์ อำเภอนาจะหลวย และ ตำบลขี้เหล็ก ตำบลยาง ตำบลไพบูลย์ ตำบลบุญเปือย ตำบลสิวีเชียร ตำบลตาเกา ตำบลโขง ตำบลโดมประดิษฐ์ อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๑,๐๖๓ (พ.ศ.๒๕๒๗)

๓๕) ป่าโคกหินอ่าง ตำบลหนองผือ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๑,๑๒๓ (พ.ศ.๒๕๒๘)

๓๖) ป่าโนนโพน ตำบลโนนโพน อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑,๑๓๙ (พ.ศ.๒๕๒๘)

๓๗) ปาดงเปือย ตำบลหัวดอน อำเภอโขงเจียม และตำบลหนองซอน อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๑,๑๘๒ (พ.ศ.๒๕๒๙)

๓๘) ป่าช่องเม็ก ตำบลช่องเม็ก อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๑,๒๑๑ (พ.ศ.๒๕๓๐)

๓๙) ป่าหลังภู ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๑,๒๑๕ (พ.ศ.๒๕๓๑)

๓.) กฎกระทรวงออกตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ถือเป็นกฎหมายหลักอีกฉบับหนึ่งที่ถูกนำมาบังคับใช้ในการควบคุมดูแลให้การก่อสร้างอาคารหรือสถานที่ที่มีความปลอดภัย และถูกต้องตามมาตรฐานของการก่อสร้าง ซึ่งในปัจจุบันเจ้าพนักงานท้องถิ่น (ในระดับจังหวัด อำเภอ หรือตำบล) มีภาระหน้าที่ ในฐานะเจ้าพนักงานตามกฎหมายฉบับนี้ ในการพิจารณาออกใบอนุญาตก่อสร้าง และมีอำนาจในการควบคุมสั่งการหรือให้มีการระงับการก่อสร้างได้หากการดำเนินการนั้นไม่ถูกต้องหรือขัดกับบทบัญญัติของกฎหมาย เช่น การก่อสร้างอาคารสูงกว่าที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น นอกจากนี้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารยังให้อำนาจท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมอาคารบางประเภทในแต่ละบริเวณกฎกระทรวงที่อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ เพื่อควบคุมอาคารภายในเขตจังหวัดอุบลราชธานี มีดังนี้

๑) กฎกระทรวงกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิด หรือ บางประเภท ในพื้นที่บางส่วนในท้องที่ตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ.๒๕๔๗

กฎกระทรวงนี้กำหนดพื้นที่บางส่วนในท้องที่ตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ.๒๕๔๗ ภายในบริเวณแนวเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้เป็นบริเวณห้ามก่อสร้างอาคารบางชนิดและประเภท ดังต่อไปนี้

(๑.๑) ภายในบริเวณที่ ๑ ห้ามบุคคลใดก่อสร้างอาคารพาณิชยกรรมประเภทค้าปลีกค้าส่งที่มีพื้นที่ใช้สอยอาคารรวมกันเพื่อประกอบกิจการในอาคารหลังเดียวกันหรือหลายหลังตั้งแต่ ๓๐๐ ตารางเมตร ขึ้นไป

(๑.๒) ภายในบริเวณที่ ๒ ห้ามบุคคลใดก่อสร้างอาคารดังต่อไปนี้

(๑.๒.๑) อาคารพาณิชยกรรมประเภทค้าปลีกค้าส่งที่มีพื้นที่ใช้สอยอาคารรวมกันเพื่อประกอบกิจการในอาคารหลังเดียวกันหรือหลายหลังเกิน ๑,๐๐๐ ตารางเมตร

(๑.๒.๒) อาคารพาณิชยกรรมประเภทค้าปลีกค้าส่งที่มีพื้นที่ใช้สอยอาคารรวมกันเพื่อประกอบกิจการในอาคารหลังเดียวกันหรือหลายหลังตั้งแต่ ๓๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ตารางเมตร เว้นแต่อาคารพาณิชยกรรมประเภทค้าปลีกค้าส่งนั้นเป็นไปตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

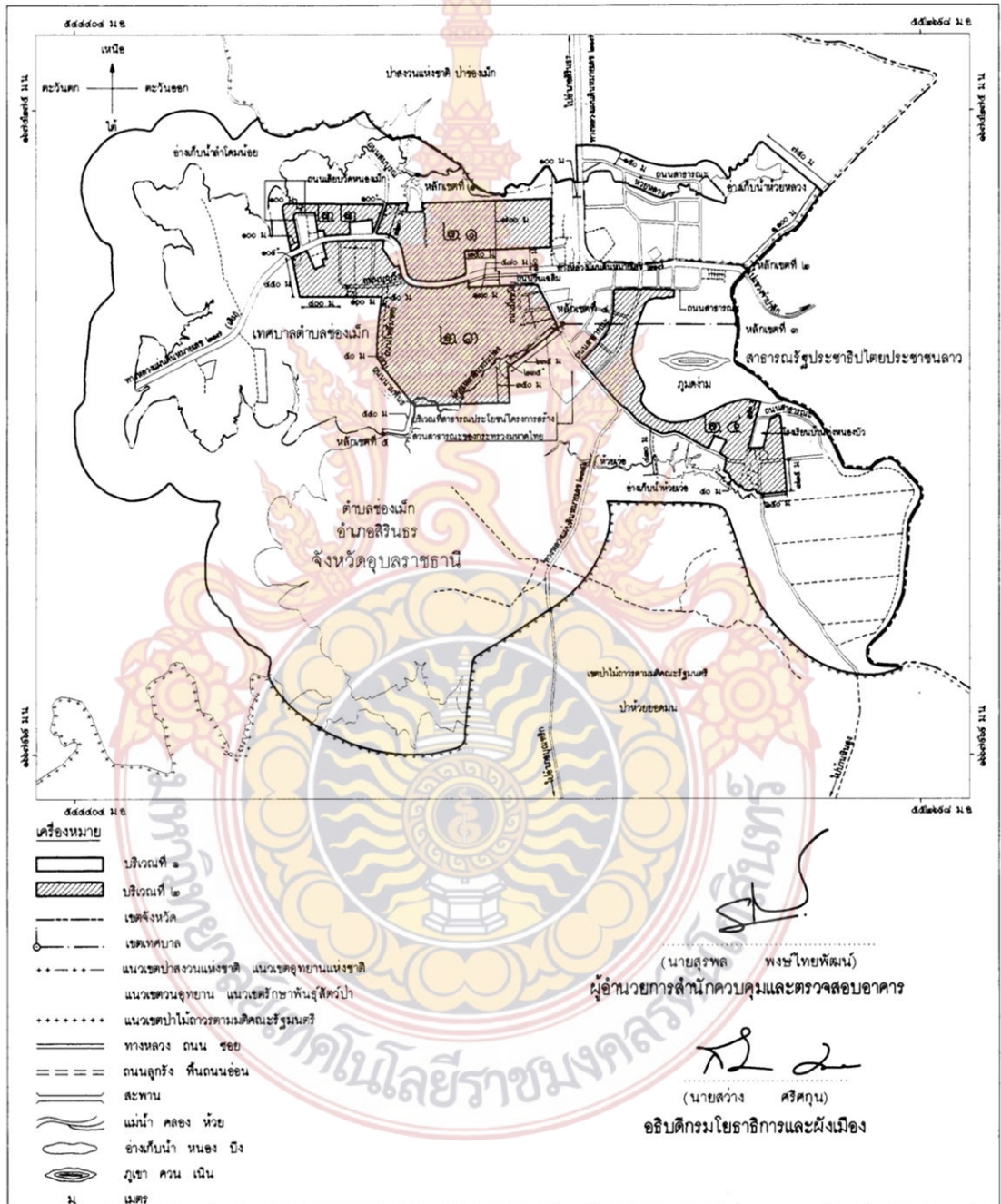
- ที่ดินแปลงที่ตั้งอาคารจะต้องอยู่ติดถนนสาธารณะที่มีช่องทางจราจรไม่น้อยกว่า ๔ ช่องทาง หรือมีขนาดเขตทางไม่น้อยกว่า ๒๐ เมตร และจะต้องบรรจบกับถนนสาธารณะที่มีขนาดเขตทางที่เท่ากันหรือมากกว่า

- แนวศูนย์กลางปากทางเข้าออกของรถยนต์ต้องอยู่ห่างจากทางร่วมทางแยกที่เป็นทางบรรจบกันของถนนสาธารณะที่มีขนาดเขตทางตั้งแต่ ๑๔ เมตร ขึ้นไป ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร

แผนที่ ๓.๑๔ พื้นที่ห้ามก่อสร้างและตัดแปลงอาคารบางชนิด

แผนที่ท้ายกฎกระทรวง
กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภท
ในพื้นที่บางส่วนในท้องที่ตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตราพัน ๑ - ๕๐,๐๐๐
๐ ๐.๕ ๑ กิโลเมตร

ที่มา : กฎกระทรวง ผังเมืองรวมจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ.๒๕๕๘

- มีที่ว่างไม่น้อยกว่า ๗๐ ใน ๑๐๐ ส่วนของพื้นที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร
- มีค่าสูงสุดของอัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมกันทุกชั้นของอาคารทุกหลังต่อพื้นที่ที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคารไม่เกิน ๑.๕ ต่อ ๑
- มีอัตราส่วนของพื้นที่ว่างที่จัดให้เป็นสวน หรือบริเวณปลูกต้นไม้หรือการนันทนาการต่อพื้นที่ของแปลงที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐
- มีที่ว่างด้านหน้าของอาคาร ห่างจากเขตทางของถนนสาธารณะไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร โดยวัดระยะจากขอบนอกสุดของอาคารถึงริมเขตทางด้านที่ติดกับแปลงที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร
- มีที่ว่างด้านหน้าและด้านหลังของอาคาร ห่างจากเขตที่ดินของผู้อื่นหรือเขตทางของถนนสาธารณะไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร โดยวัดระยะจากขอบนอกสุดของอาคารถึงเขตที่ดินของผู้อื่นหรือริมเขตทางด้านที่ติดกับแปลงที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร
- อาคารที่มีความสูงเกิน ๑๐ เมตร ต้องมีระยะห่างจากแนวเขตที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งอาคารศูนย์ราชการหลักของจังหวัดหรืออำเภอ ศาลากลาง โบราณสถาน หรือสถานศึกษาไม่น้อยกว่า ๕๐๐ เมตร โดยวัดระยะจากขอบนอกสุดของอาคารที่ขออนุญาตถึงแนวเขตที่ดินของสถานที่ดังกล่าว
- มีที่จอดรถยนต์ไม่น้อยกว่า ๑ คัน ต่อพื้นที่อาคาร ๔๐ ตารางเมตรเศษของ ๔๐ ตารางเมตร ให้คิดเป็น ๔๐ ตารางเมตร
- ที่พักมูลฝอย ต้องมีระยะห่างจากเขตที่ดินของผู้อื่นหรือถนนสาธารณะไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร และต้องมีระยะห่างจากสถานที่ประกอบอาหารและสถานที่เก็บอาหารไม่น้อยกว่า ๔ เมตร แต่ถ้าที่พักมูลฝอยมีขนาดความจุเกิน ๓ ลูกบาศก์เมตร ต้องมีระยะห่างจากสถานที่ดังกล่าวไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร และสามารถขนย้ายมูลฝอยได้โดยสะดวก

๔.)ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๗

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๗ตราขึ้นตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลเพื่อแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศไทย ๓ ปัญหา คือ ปัญหาความยากจนปัญหายาเสพติด และปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ซึ่งคณะรัฐมนตรีในการประชุม เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๗ ได้เห็นชอบกับข้อเสนอของคณะกรรมการอำนวยการและกำกับนโยบายการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน (กอ.ขตจ.) ที่ให้นำที่ดินของรัฐมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้เห็นชอบให้กรมที่ดินนำที่ดินสาธารณประโยชน์ประเภท ที่ทำเลเลี้ยงสัตว์และที่ป่าช้าสาธารณประโยชน์ ที่ประชาชนเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกัน และมีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแล้ว เพื่อนำไปดำเนินการตามนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน

ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐในการแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสัมฤทธิ์ผลในทางปฏิบัติ กระทรวงมหาดไทยจึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว โดยมีระเบียบเบื้องต้นกำหนดให้

จำนวนเนื้อที่ที่อนุญาตไม่เกินครอบครัวละสิบห้าไร่ ระยะเวลาคราวละห้าปี ถ้าผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดินเกิน ๑๕ ไร่ให้ปรับลดส่วนที่เกินให้ผู้ขอใช้ประโยชน์รายอื่นต่อไป โดยผู้รับอนุญาตจะโอนสิทธิให้ผู้อื่นไม่ได้ ยกเว้นกรณีผู้รับอนุญาตถึงแก่กรรม ให้ทายาทโดยธรรมของผู้รับอนุญาตมีสิทธิแจ้งความประสงค์ขอใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นการชั่วคราว ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่ผู้รับอนุญาตถึงแก่กรรม หากไม่แจ้งความประสงค์ภายในกำหนดโดยไม่มีเหตุอันควร ให้ถือว่าละสิทธิ เป็นต้น

๓.๑.๓.๒ โครงการและแผนงานที่เกี่ยวข้อง

- โครงการศึกษา ออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี

- ดำเนินการโดย กรมโยธาธิการและผังเมือง

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐานและปัจจัยที่เกี่ยวข้องทุกด้าน นำไปสู่การออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะบริเวณชุมชนชายแดนที่มุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

๒) เพื่อให้ได้ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต พร้อมทั้งมาตรการทางผังเมืองที่ส่งเสริมการพัฒนาในระดับพื้นที่ที่ได้มาตรฐานและเหมาะสมแก่การเป็นเมืองชายแดนที่ส่งเสริมระบบเศรษฐกิจการค้าชายแดนและโลจิสติกส์

๓) เพื่อให้ได้แผนผังระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่ง และผังพัฒนาการบริการสาธารณะ ที่กำหนดทิศทางการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานอย่างสมบูรณ์ รองรับการพัฒนาของชุมชนและการพัฒนาพื้นที่บริเวณหลังจุดผ่านแดนอย่างเหมาะสม สามารถเพิ่ม ศักยภาพให้พื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) เพื่อให้ได้ผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่ ผังปฏิบัติการเชิงพื้นที่ที่บริเวณชุมชนชายแดนที่กำหนดองค์ประกอบการพัฒนาพื้นที่ มาตรการปรับปรุงสภาพแวดล้อม และโครงการพัฒนาด้านต่างๆ ให้มีภาพลักษณ์ที่ได้มาตรฐานสากล คงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของพื้นที่ และสามารถสร้างความประทับใจให้แก่ผู้มาเยือน โดยมีรูปแบบและรายละเอียดที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

๕) เพื่อให้ได้แบบก่อสร้างของโครงการพัฒนาที่ระบุรายละเอียดด้านสถาปัตยกรรม ภูมิสถาปัตยกรรม โครงสร้างและงานระบบ รวมถึงการประมาณราคาก่อสร้างที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตามผัง

๖) เพื่อให้ได้กรอบงบประมาณ แผนปฏิบัติการ แนวทางและโครงการพัฒนาพื้นที่ในด้านต่างๆ ที่จัดลำดับความสำคัญตามความเร่งด่วน รวมทั้งแนวทางการบริหารจัดการและมาตรการที่ส่งเสริมการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมกำหนดแนวทางและมาตรการต่างๆ ในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมและชุมชนในอนาคต

๗) เพื่อให้ได้กลยุทธ์ (Strategy) ที่ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ให้มีศักยภาพเหมาะสมแก่การเป็นประตูการค้าชายแดน รองรับการค้าเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป

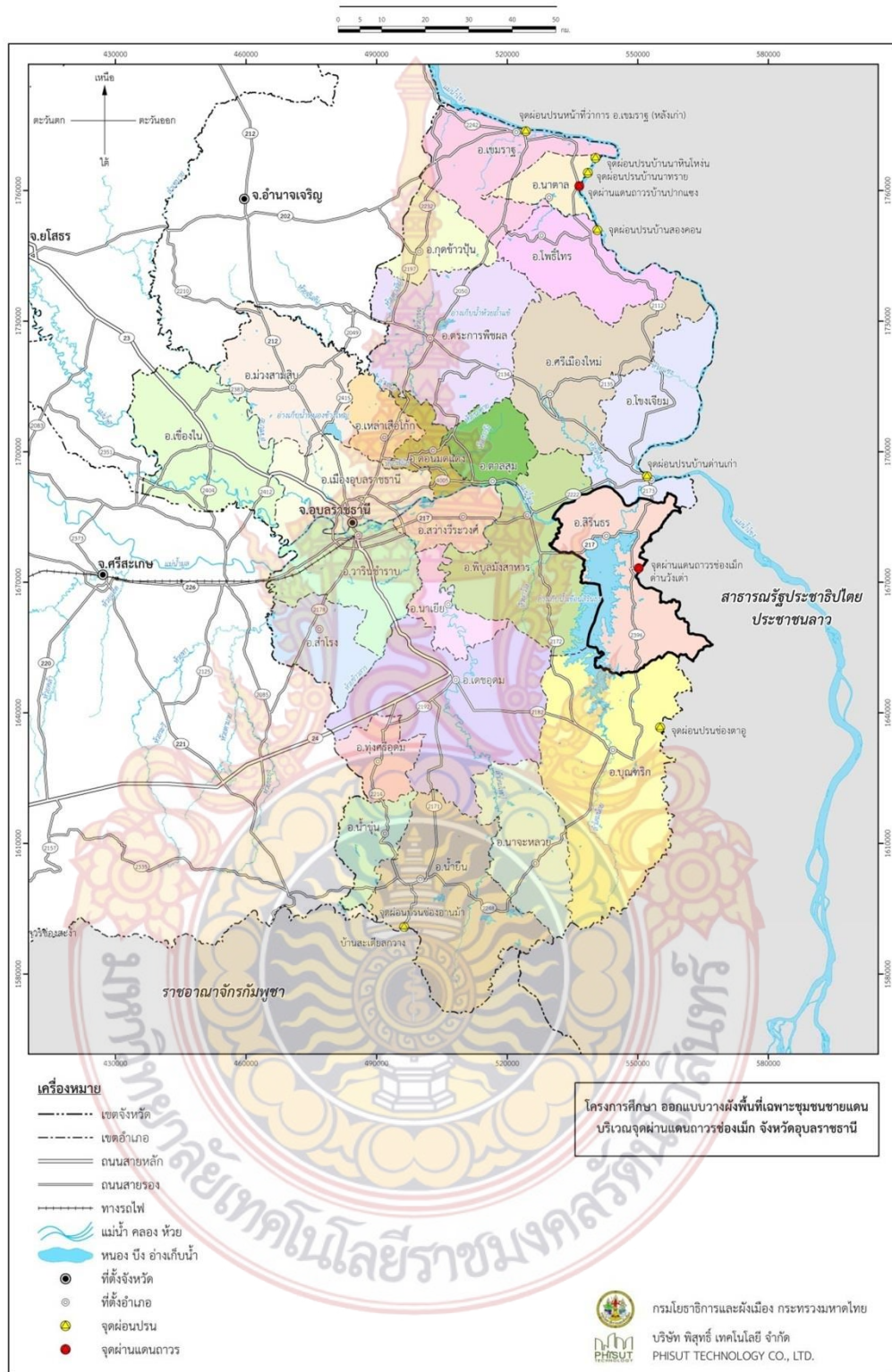
พื้นที่ศึกษาและพื้นที่โครงการ

๑) **พื้นที่เพื่อการศึกษา** ได้แก่ พื้นที่ที่มีบริบทเกี่ยวเนื่องและมีผลกระทบต่อการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี โดยที่ปรึกษาจะพิจารณาข้อมูลเกี่ยวข้องในระดับระหว่างประเทศและภายในประเทศ พร้อมสรุปข้อมูลทุกด้านเพื่อนำไปสู่การออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะ การกำหนดรูปแบบและองค์ประกอบการพัฒนาพื้นที่ชุมชนชายแดนต่อไป

๒) **พื้นที่เพื่อการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะ** ได้แก่ พื้นที่ชุมชนบริเวณโดยรอบและพื้นที่ที่มีความต่อเนื่องกับ จุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก ประมาณ ๒๐ ตารางกิโลเมตรเป็นอย่างน้อย เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม โดยที่ปรึกษาจะดำเนินการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะ เพื่อส่งเสริมศักยภาพและเตรียมความพร้อมให้ชุมชนชายแดนสามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนอันเนื่องมาจากการพัฒนาเป็นประตูการค้า และจุดเชื่อมต่อไปสู่ภูมิภาคใกล้เคียง

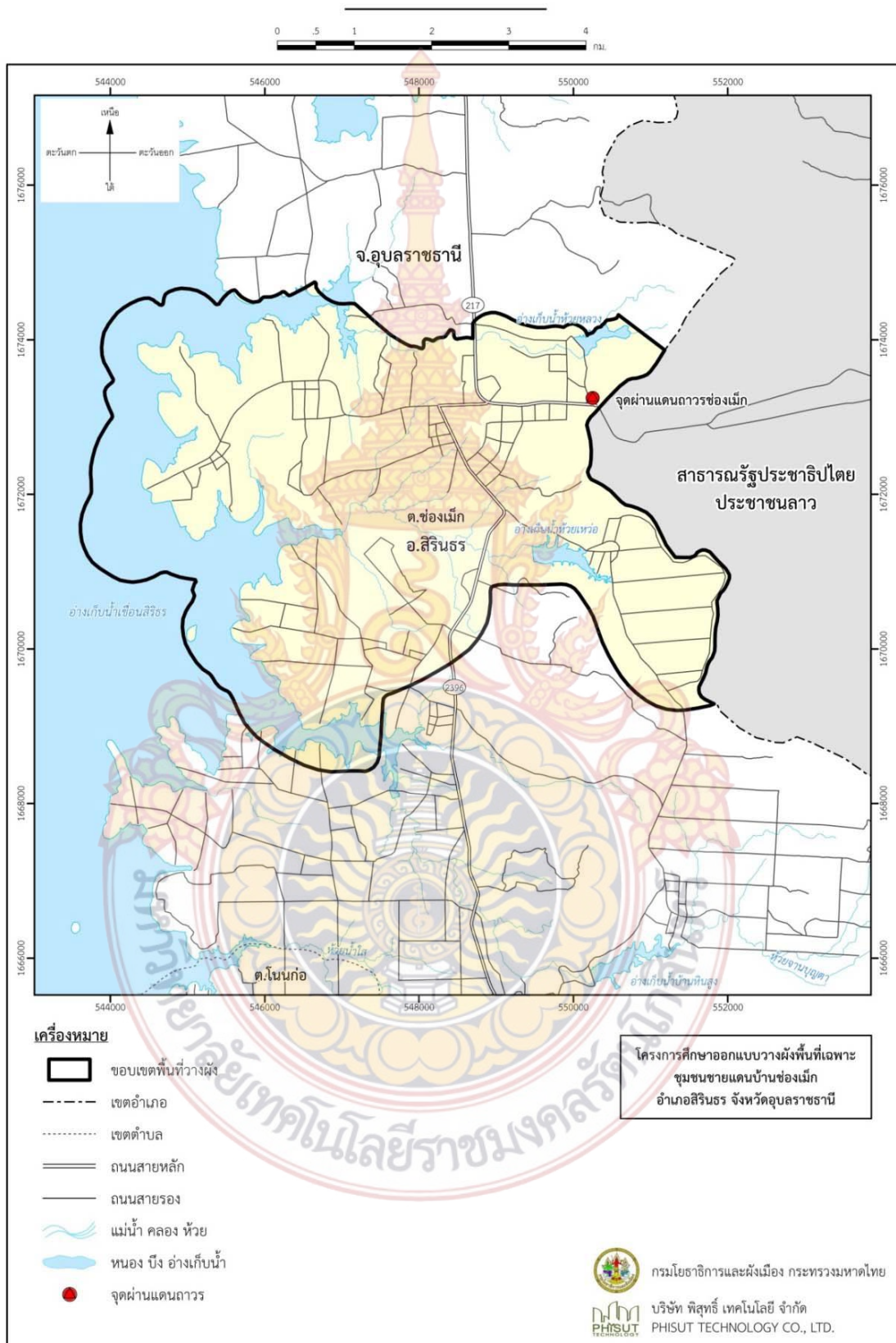
ในการกำหนดพื้นที่เพื่อการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะตามแนวทางการศึกษาได้กำหนดให้ขอบเขตการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดนถาวรช่องเม็ก ต้องพิจารณาให้ครอบคลุมพื้นที่บริเวณโดยรอบจุดผ่านแดนถาวร ได้แก่ พื้นที่ชุมชนบริเวณโดยรอบและพื้นที่ที่มีความต่อเนื่องกับจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม โดยที่ปรึกษาจะดำเนินการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะ การจัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาพื้นที่ เพื่อส่งเสริมศักยภาพและเตรียมความพร้อมให้ชุมชนชายแดนสามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนอันเนื่องมาจากการพัฒนาเป็นประตูการค้า และ จุดเชื่อมต่อไปสู่ภูมิภาคใกล้เคียง ขอบเขตการออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะบริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็กเบื้องต้นจึงมีพื้นที่ประมาณ ๓๒.๗๗ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒๐,๔๘๒ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่การปกครองบางส่วนของตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร ในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลช่องเม็ก และองค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็ก โดยมีลักษณะสี่เหลี่ยมของพื้นที่วางผังเป็นแนวยาวในแนวแกนตะวันออก-ตะวันตกด้านกว้างวางตัวขนานไปกับพื้นที่แนวเขตแดนระหว่างประเทศไทยและ สปป. ลาว นอกจากนี้ ขอบเขตของพื้นที่วางผังพื้นที่เฉพาะยังสอดคล้องกับขอบเขตผังเมืองรวมเมืองชุมชนช่องเม็กอีกด้วย โดยมีอาณาเขตการติดต่อดังนี้

แผนที่ ๓.๑๕ พื้นที่ศึกษาและตำแหน่งพื้นที่ออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะ

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง

แผนที่ ๓.๑๖ ขอบเขตการวางผังพื้นที่เฉพาะบริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

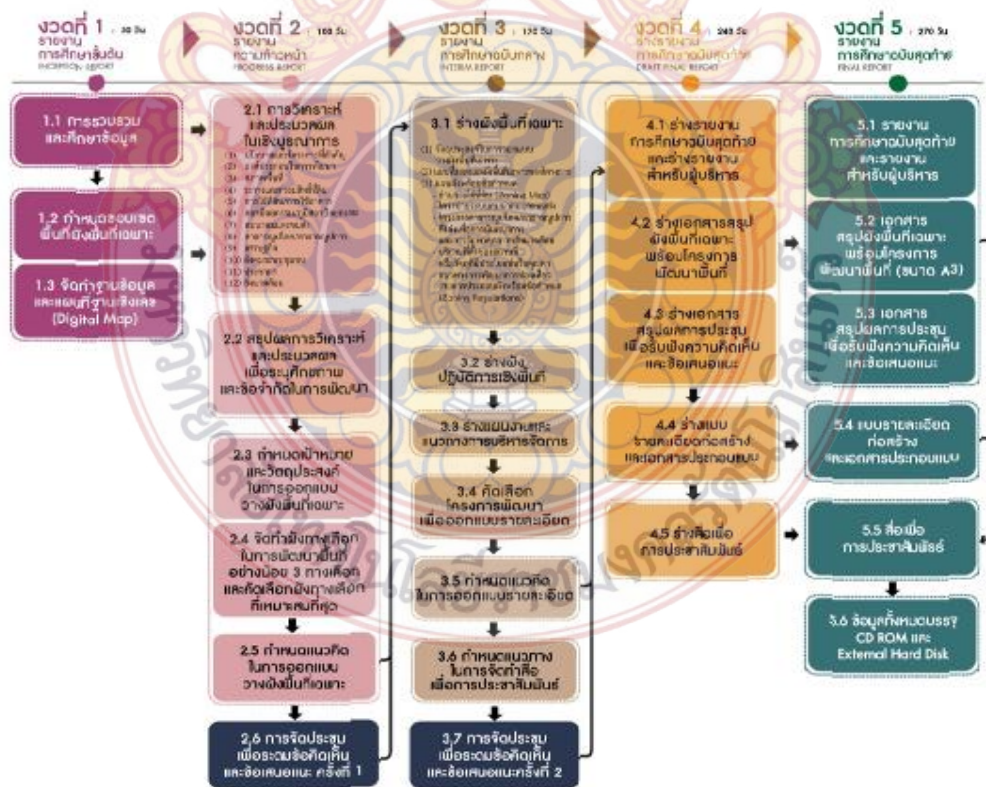
ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ ลำห้วยหลวง ตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร ตลอดแนวเป็นระยะทางประมาณ ๘ กิโลเมตร จากแนวเขตชายแดนไทย-ลาวด้านทิศตะวันออกไปบรรจบกับอ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธร
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ แนวเขตชายแดนระหว่างประเทศไทยกับเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมระยะทาง ๙ กิโลเมตร
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธร รวมระยะทาง ๗.๕ กิโลเมตร
- ทิศใต้ ติดต่อกับ อ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธร บริเวณปากคลองห้วยด่านเม่นทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของพื้นที่ และแนวป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี(ป่าห้วยยอดมน) รวมระยะทาง ๙.๕ กิโลเมตร

- ขอบเขตของงาน

การดำเนินงานโครงการศึกษา ออกแบบวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี มีระยะเวลาตามที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตโดยละเอียดของงานที่จะจ้างที่ปรึกษา(TOR) เป็นเวลา ๒๗๐ วัน นับจากวันลงนามในสัญญาจ้าง การจัดทำแผนงานเพื่อดำเนินโครงการดังกล่าวจะดำเนินการตามขั้นตอนให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น โดยจัดแบ่งกิจกรรมเป็น ๕ ขั้นตอนหลักสอดคล้องกับงวดในการส่งมอบงาน โดยมีรายละเอียดขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

แผนภูมิที่ ๓.๑ ขั้นตอนในการดำเนินงาน

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง

-แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

จากการพิจารณาบทบาทของการวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนช่องเม็กประกอบกับการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาพื้นที่ การเปรียบเทียบผังเมืองรวมชุมชนช่องเม็กที่มีการบังคับใช้มาก่อนหน้านี้ ได้กำหนดกรอบแนวความคิดการพัฒนาโดยเน้นความแตกต่างของการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ภายในขอบเขตพื้นที่วางผัง ทั้งในบริเวณเขตเทศบาลตำบลช่องเม็ก และองค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็ก เพื่อส่งเสริมให้เกิดการกระจายตัวของการใช้ประโยชน์ที่ดิน และกิจกรรมที่ตอบสนองบทบาทของแต่ละพื้นที่ สามารถแบ่งประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินของการวางผังพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนช่องเม็ก ออกเป็น ๙ ประเภท ตามรายละเอียดดังนี้

๑) ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย แบ่งรายละเอียดของที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อยตามบทบาทการวางผังพื้นที่เฉพาะได้ดังนี้

- ๑.๑ ที่ดินย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ย.๑
- ๑.๒ ที่ดินย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ย.๒
- ๑.๓ ที่ดินย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ย.๓

๒) ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง แบ่งรายละเอียดของที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลางตามบทบาทการวางผังพื้นที่เฉพาะได้ดังนี้

- ๒.๑ ที่ดินย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ย.๔

๓) ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก แบ่งรายละเอียดของที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ตามบทบาทการวางผังพื้นที่เฉพาะได้ดังนี้

- ๓.๑ ที่ดินย่านพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก พ.๑
- ๓.๒ ที่ดินย่านพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก พ.๒
- ๓.๓ ที่ดินย่านพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก พ.๓

๔) ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ แบ่งรายละเอียดของที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ ตามบทบาทการวางผังพื้นที่เฉพาะได้ดังนี้

- ๔.๑ ที่ดินย่านอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ อ.๑

๕) ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม แบ่งรายละเอียดของที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม ตามบทบาทการวางผังพื้นที่เฉพาะได้ดังนี้

- ๕.๑ ที่ดินย่านชนบทและเกษตรกรรม ชบ.๑
- ๕.๒ ที่ดินย่านชนบทและเกษตรกรรม ชบ.๒
- ๕.๓ ที่ดินย่านชนบทและเกษตรกรรม ชบ.๓

๖) ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แบ่งรายละเอียดของที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามบทบาทการวางผังพื้นที่เฉพาะได้ดังนี้

- ๖.๑ ที่ดินย่านที่โล่งเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม น.๑
- ๖.๒ ที่ดินย่านที่โล่งเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม น.๒
- ๖.๓ ที่ดินย่านที่โล่งเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม น.๓

๖.๔ ที่ดินย่านที่โล่งเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม น.๔

๖.๕ ที่ดินย่านที่โล่งเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม น.๕

๗) **ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา** แบ่งรายละเอียดของที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา ตามบทบาทการวางผังพื้นที่เฉพาะได้ดังนี้

๗.๑ ที่ดินย่านสถาบันการศึกษา ศษ.๑

๘) **ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา** แบ่งรายละเอียดของที่ดินประเภทสถาบันศาสนา ตามบทบาทการวางผังพื้นที่เฉพาะได้ดังนี้

๘.๑ ที่ดินย่านสถาบันศาสนา ศน.๑

๙) **ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ** แบ่งรายละเอียดของที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตามบทบาทการวางผังพื้นที่เฉพาะได้ดังนี้

๙.๑ ที่ดินย่านสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ส.๑

แผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่ง

แผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่งหรือแผนผังโครงข่ายระบบถนนในอนาคต จำแนกประเภทของถนนตามหน้าที่ (Road Function) ออกเป็น ๓ ประเภท คือ

(๑) ถนนสายหลัก (Sub-Arterial Road) คือ ถนนที่มีความมุ่งหมายเพื่อรับปริมาณการจราจรจากถนนสายรองแล้วไปเชื่อมต่อกับถนนสายหลักหรือถนนสายประธาน เป็นถนนที่เชื่อมโยงศูนย์กลางต่างๆ ของเมืองเข้าด้วยกัน มีแนวถนนต่อเนื่อง มีปริมาณจราจรและความเร็วของยานยนต์ค่อนข้างสูงได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๒๑๗ ซึ่งเป็นเส้นทางหลัก (Sub-Arterial Road) ในพื้นที่ซึ่งสามารถเชื่อมโยงจากถนนสายประธาน (Arterial Road) (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓ และ ๒๔) ที่อำเภอวารินชำราบ

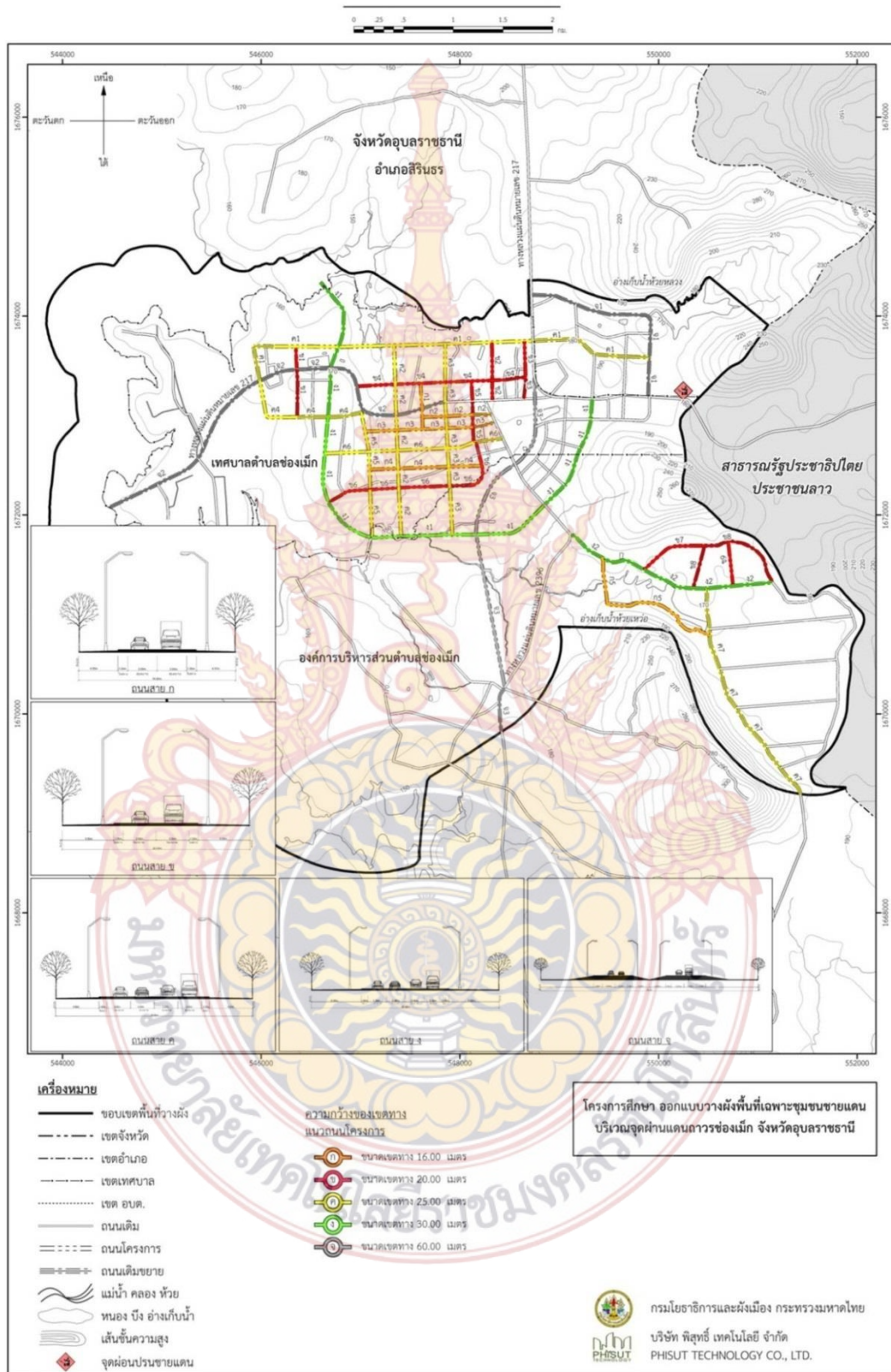
(๒) ถนนสายรอง (Collector and Distributor Streets) คือ ถนนที่ทำหน้าที่รวบรวมและกระจายการจราจรระหว่างถนนสายย่อยและถนนสายหลัก เป็นถนนที่ให้บริการพื้นที่หรือกิจกรรมสองข้างทางของถนน ความเร็วของยานยนต์มีความเร็วค่อนข้างต่ำเนื่องจากถูกรบกวนจากกิจกรรมบริเวณสองข้างทาง มีปริมาณการจราจรค่อนข้างต่ำ ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๙๖

(๓) ถนนสายย่อย (Local or Access Roads) คือ ถนนที่ทำหน้าที่บริการเข้าถึงพื้นที่ (Accessibility) เป็นหลัก เป็นถนนที่มีขนาดเขตทางค่อนข้างแคบ มีปริมาณการจราจรและความเร็วของยานยนต์ต่ำ ถนนสายย่อย และซอยต่างๆ ไป

แผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่งในอนาคต กำหนดขนาดทางเป็น ๓ ขนาด ได้แก่

ถนนสาย ก	ขนาดเขตทาง	๑๖.๐๐	เมตร
ถนนสาย ข	ขนาดเขตทาง	๒๐.๐๐	เมตร
ถนนสาย ค	ขนาดเขตทาง	๒๕.๐๐	เมตร
ถนนสาย ง	ขนาดเขตทาง	๓๐.๐๐	เมตร
ถนนสาย จ	ขนาดเขตทาง	๖๐.๐๐	เมตร

แผนที่ ๓.๑๘ แผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่งในอนาคต

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง

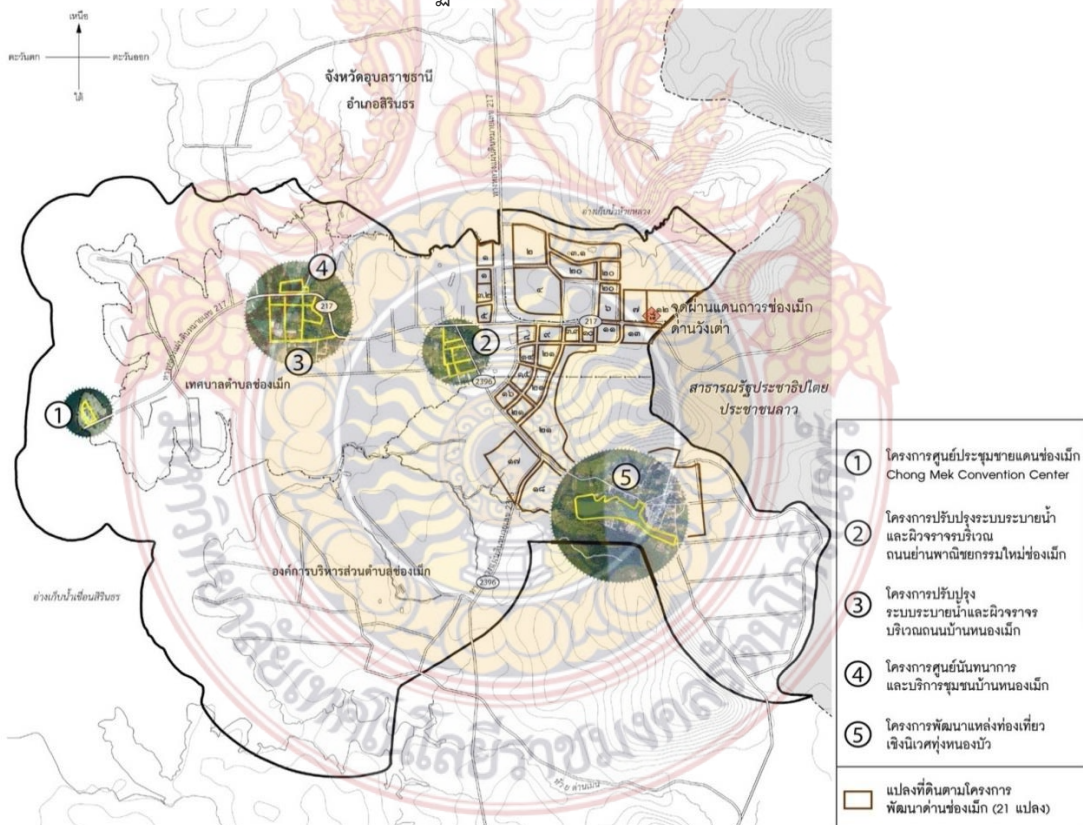
-ผังปฏิบัติการเชิงพื้นที่ (Area Action Plan)

จากการกำหนดแผนงานและโครงการพัฒนาตามผังพื้นที่เฉพาะชุมชนชายแดนทั้งหมด ๕ แผนงานที่ปรึกษาได้คัดเลือกโครงการเพื่อจัดทำผังปฏิบัติการเชิงพื้นที่ด้วยวิธีการตรวจเช็ครายละเอียด ภายใต้เงื่อนไข ๖ ประการ ตามที่นำเสนอในส่วนขั้นตอนดำเนินงาน จากการคัดเลือกมีแผนงานที่เข้าเกณฑ์เหมาะสมสำหรับจัดทำผังปฏิบัติการเชิงพื้นที่ จำนวน ๕ โครงการ คือ

- ๑) โครงการก่อสร้างศูนย์ประชุมสัมมนาชายแดนช่องเม็ก
- ๒) โครงการปรับปรุงถนนและระบบระบายน้ำย่านพาณิชย์กรรมใหม่ช่องเม็ก
- ๓) โครงการพัฒนาถนนโครงข่ายพร้อมเพิ่มประสิทธิภาพระบบระบายน้ำชุมชนบ้านหนองเม็ก
- ๔) โครงการศูนย์นันทนาการและบริการชุมชนบ้านหนองเม็ก
- ๕) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทุ่งหนองบัว

โครงการทั้ง ๕ แห่ง ที่ปรึกษาจะดำเนินการศึกษาในรายละเอียดเพื่อจัดทำผังปฏิบัติการเชิงพื้นที่ (Area Action Plan) เพื่อใช้เป็นกรอบดำเนินงานพัฒนาเมืองชายแดนต่อไป

แผนที่ ๓.๑๙ ผังปฏิบัติการเชิงพื้นที่ (Area Action Plan)

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง

๑.โครงการศูนย์ประชุมชายแดนช่องเม็ก (Chong Mek Convention Centre)

ที่ตั้งและขอบเขตโครงการ

-สวนสาธารณะบ้านโปงดินดำ มีขนาดพื้นที่ประมาณ ๑๐ ไร่

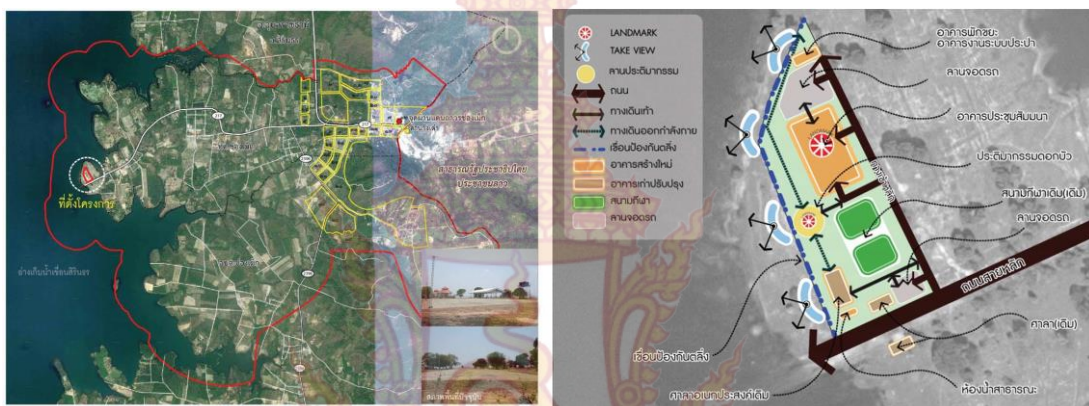
วัตถุประสงค์

- เพื่อรองรับการพัฒนาเมืองชายแดนในจังหวัดอุบลราชธานี

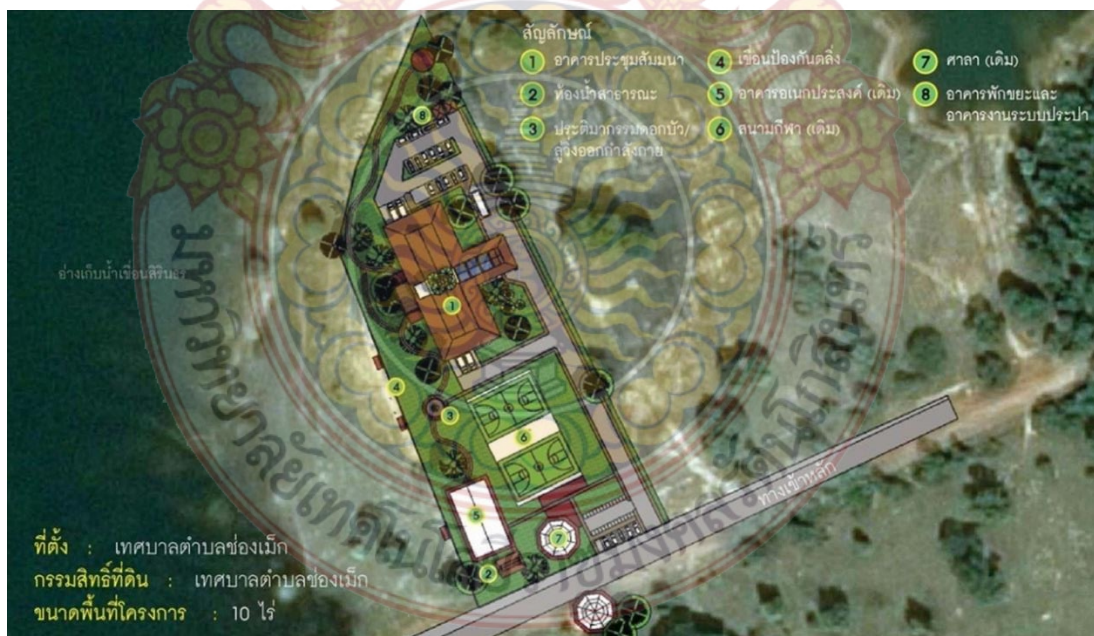
- เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและสร้างแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่บริเวณพื้นที่ชายแดนช่องเม็ก

และเป็นการกระตุ้นให้เกิดการพำนักบริเวณชุมชนชายแดนช่องเม็กมากขึ้น

- เพื่อกระจายรายได้สู่ระบบเศรษฐกิจชุมชน และส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการของเมือง

ภาพที่ ๓.๑๙ ที่ตั้งและขอบเขตโครงการ (ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง)

ภาพที่ ๓.๒๐ ผังแม่บทโครงการศูนย์ประชุมชายแดนช่องเม็ก (ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง)

ภาพที่ ๓.๒๑ ทักษิณภาพโครงการศูนย์ประชุมชายแดนช่องเม็ก (ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง)

๒.โครงการปรับปรุงระบบระบายน้ำและผิวจราจรบริเวณถนนย่านพาณิชย์กรรมใหม่ช่องเม็ก

โครงการตั้งอยู่ในเขตหมู่บ้านเหล่าอินทร์แปลง (ด้านตะวันตกของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๙๖) ในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลช่องเม็ก ตามผังเมืองรวมชุมชนช่องเม็กได้กำหนดพื้นที่บริเวณนี้เป็นย่านพาณิชย์กรรมแห่งใหม่ที่รองรับการขยายตัวจากศูนย์กลางเดิม ปัจจุบันสภาพถนนได้กำหนดพื้นที่บริเวณนี้ค่อนข้างชำรุดขาดการบำรุงรักษา แนวทางการออกแบบ คือ ปรับปรุงผิวจราจรระบบระบายน้ำทางเท้า ทางจักรยานแบบปั่นส่วน (Bike Sharing) ปรับปรุงภูมิทัศน์และระบบไฟฟ้าส่องสว่างของถนนวันดีถนนขุนชัย ถนนวันเฉลิม ถนนสะอาด ถนนสาตี ถนนวงหอม และถนนสิงห์คำ ความยาวรวมประมาณ ๒ กิโลเมตร

- องค์ประกอบและรูปแบบโครงการ

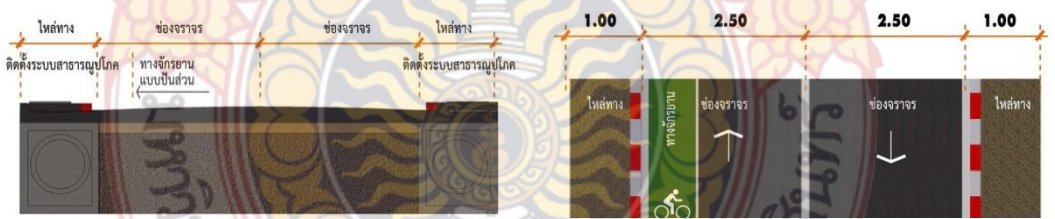
เสนอให้มีการปรับปรุงพื้นผิวถนนที่ชำรุด พัฒนาทางเท้าและทางจักรยานแบบปั่นส่วนระบบระบายน้ำแบบตะแกรงฝาเปิดปรับเปลี่ยนเป็นระบบท่อลอดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๖๐ เมตร ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่าง และป้ายชื่อถนน

ภาพที่ ๓.๒๒ ที่ตั้งและขอบเขต (ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง)

ภาพที่ ๓.๒๓ การวิเคราะห์พื้นที่โครงการ (ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง)

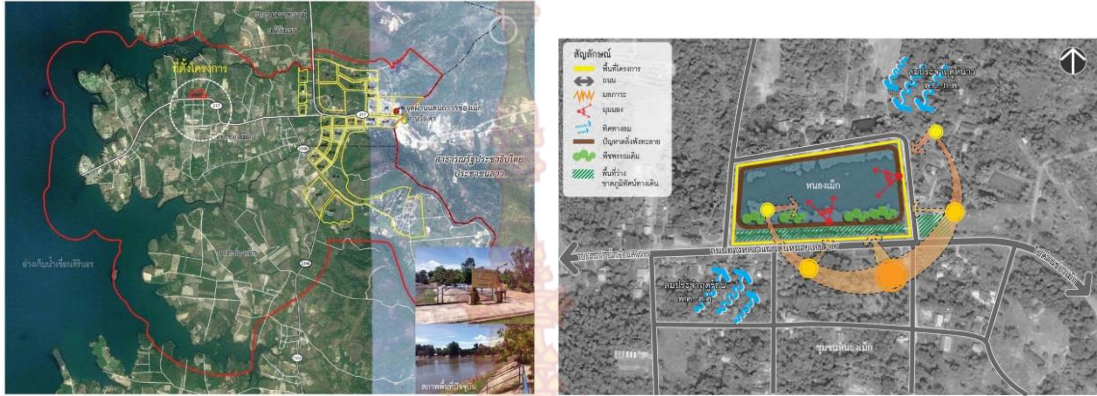
ภาพที่ ๓.๒๔ องค์ประกอบการพัฒนาปรับปรุงถนนและระบบระบายน้ำย่านพาณิชย์กรรมใหม่ช่องเม็ก (ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง)

๓. โครงการศูนย์นันทนาการและบริการชุมชนบ้านหนองเม็ก

โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแหล่งนันทนาการรองรับการขยายตัวของเมืองชายแดนในอนาคตโดยใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้านหนองเม็กขนาดพื้นที่ประมาณ ๑๗ ไร่ การพัฒนาโครงการมีแนวคิดปรับปรุงตลิ่งโดยรอบอ่างเก็บน้ำบ้านหนองเม็กที่ชำรุดให้กลับมาใช้ประโยชน์ได้ พัฒนาทางเท้าและทางจักรยานที่รองรับกิจกรรมนันทนาการของเมือง บริเวณพื้นที่ริมตลิ่งออกแบบเป็นลานกิจกรรมริมน้ำเพื่อรองรับงานประเพณีลอยกระทงหรือจุดเทียนชัย บริเวณศูนย์ชุมชนปรับปรุงลานกีฬาและอาคารให้สามารถรองรับการทำกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

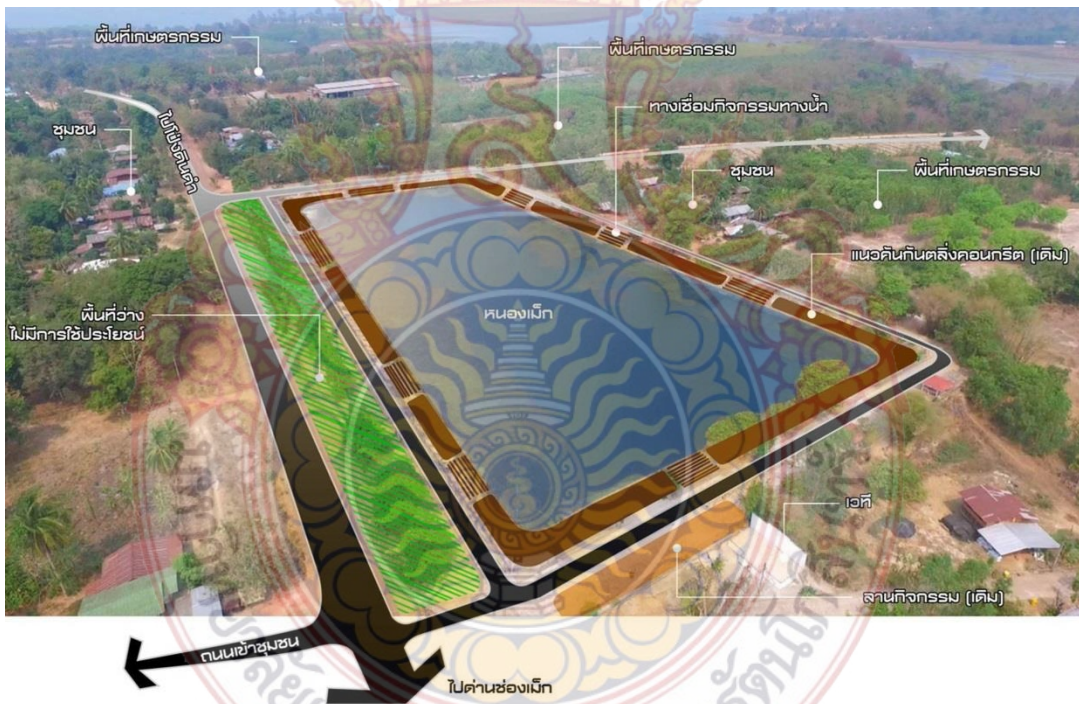
- ตำแหน่งที่ตั้งโครงการ

โครงการตั้งอยู่ที่หมู่บ้านหนองเม็ก พิกัด E ๑๕.๑๓๖๙๘๑ N ๑๐๕.๔๓๔๖๖๒ ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ของชุมชนบ้านหนองเม็ก มีขนาดพื้นที่ประมาณ ๑๗ ไร่

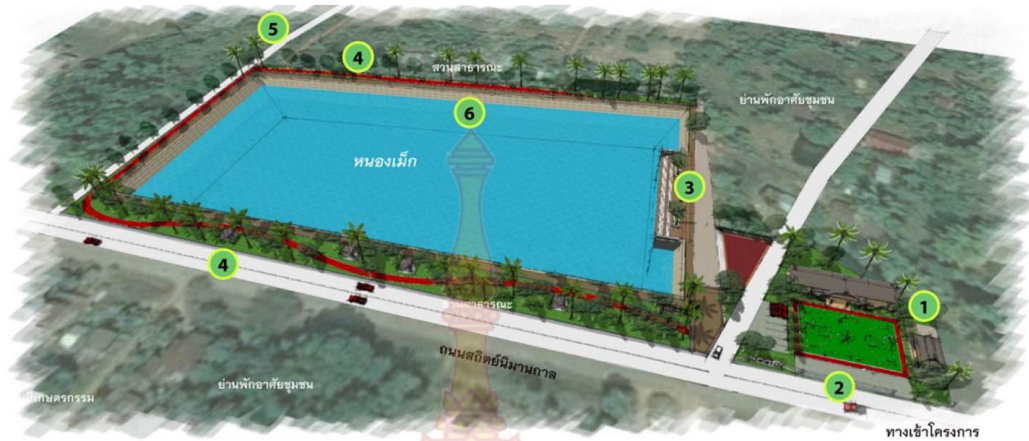

ภาพที่ ๓.๒๕ ที่ตั้งและขอบเขตโครงการศูนย์
นันทนาการและบริการชุมชนบ้านหนองเม็ก
(ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง)

ภาพที่ ๓.๒๖ การวิเคราะห์พื้นที่เพื่อการออกแบบ
(Site Analysis)
(ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง)

ภาพที่ ๓.๒๗ การใช้ที่ดินและอาคาร (ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง)

สัญลักษณ์

- 1 อาคารศูนย์ชุมชนที่จอดรถ
- 2 ลานกีฬา/ห้องน้ำสาธารณะ
- 3 ลานกิจกรรมริมน้ำ
- 4 ทางจักรยาน/ทางวิ่งออกกำลังกาย
- 5 ระบบประปาชุมชน
- 6 เขื่อนป้องกันตลิ่ง / บ้านโดรงทำน้ำ

ภาพที่ ๓.๒๘ ทศนียภาพผังแม่บทโครงการศูนย์นันทนาการและบริการชุมชนบ้านหนองเม็ก (ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง)

ภาพที่ ๓.๒๙ ทศนียภาพโครงการศูนย์นันทนาการและบริการชุมชนบ้านหนองเม็ก (ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง)

๔.โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทุ่งหนองบัว

โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทุ่งหนองบัวตั้งอยู่บ้านทุ่งหนองบัว ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็ก สภาพปัจจุบันเป็นอ่างเก็บน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ มีพื้นที่ประมาณ ๑๑๐ ไร่ บริเวณต่อเนื่องเป็นย่านพักอาศัยและพื้นที่เกษตรกรรม จากการสำรวจกายภาพ พบว่า เป็นพื้นที่ที่มีทัศนียภาพสวยงาม มีภูเขาโอบล้อมทั้ง ๔ ทิศ ภายในอ่างเก็บน้ำมีบัวหลากหลายสายพันธุ์ เช่น บัวแดง บัวฉัตร บัวหลวง อีกทั้งยังเป็นแหล่งอาศัยของนกน้ำ และนกทำรังบนผิวดินหลายสายพันธุ์

-ที่ตั้งและขอบเขตโครงการ

บ้านทุ่งหนองบัว มีขนาดพื้นที่ประมาณ ๑๑๐ ไร่

แผนนโยบายที่เกี่ยวข้อง

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร และศรีสะเกษ พ.ศ.๒๕๕๘

จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร และศรีสะเกษ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๗๘) ที่มุ่งเน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเมืองและการตั้งถิ่นฐาน ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความเป็นเมืองและเมืองชายแดน และยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านชายแดนให้เป็นประตูการค้าชายแดนและโลจิสติกส์ที่มีศักยภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาเมืองชายแดน

ประเด็นที่ ๒ วางผังพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน

- ด้านผ่านแดนถาวรบ้านปากแซง อ.นาตาล จ.อุบลราชธานี ให้มีความสำคัญทางเศรษฐกิจด้าน สินค้าเกษตรกรรม วัสดุก่อสร้าง และเครื่องอุปโภคและบริโภคต่างๆ รวมทั้งเป็นประตูการเชื่อมโยงเข้าสู่ศูนย์กลางทางการแพทย์ สาธารณะสุขและการศึกษา

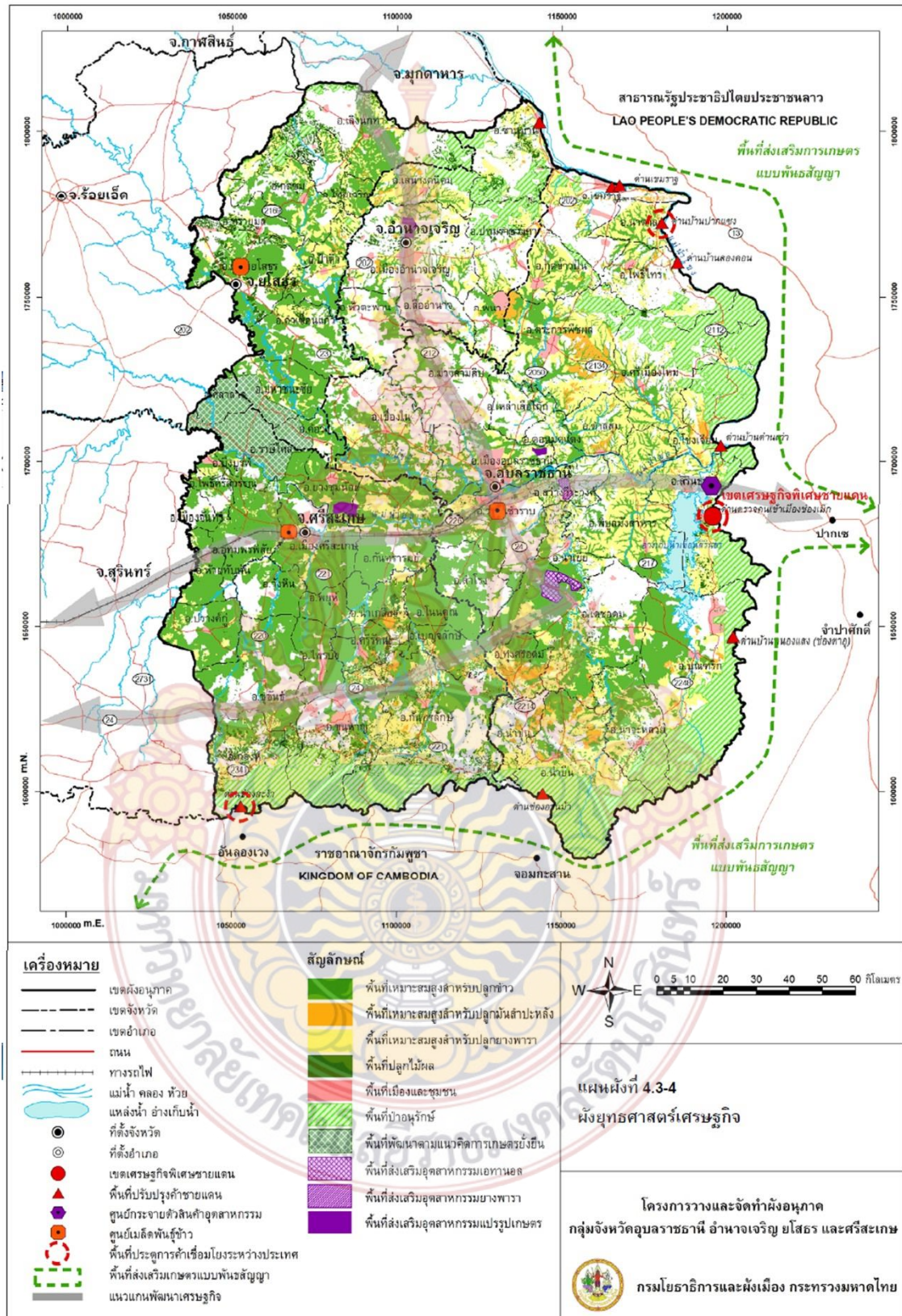
- ด้านผ่านแดนถาวรช่องสะง่า อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ ให้มีความสำคัญด้านการท่องเที่ยว และการขนส่งสินค้าการเกษตร และขนส่งวัตถุดิบด้านการเกษตรเข้าสู่การแปรรูปและส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร

- ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี ให้มีความสำคัญเป็นประตูการค้าที่สำคัญในการเชื่อมโยงเมืองปากเซ สปป.ลาว ซึ่งการค้าชายแดนพื้นที่นี้มีบทบาทหลากหลาย เป็นเสมือนศูนย์กลางเศรษฐกิจที่ครอบคลุมมากที่สุดจากสามด่าน

การกำหนดพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็กมีการวางแผนเขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะนั้น จะอยู่ภายใต้เงื่อนไขหลังจากการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งใหม่เสร็จเรียบร้อยแล้ว

แผนที่ ๓.๒๐ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร และศรีสะเกษ พ.ศ.๒๕๕๘

ที่มา : แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร และศรีสะเกษ พ.ศ.๒๕๕๘

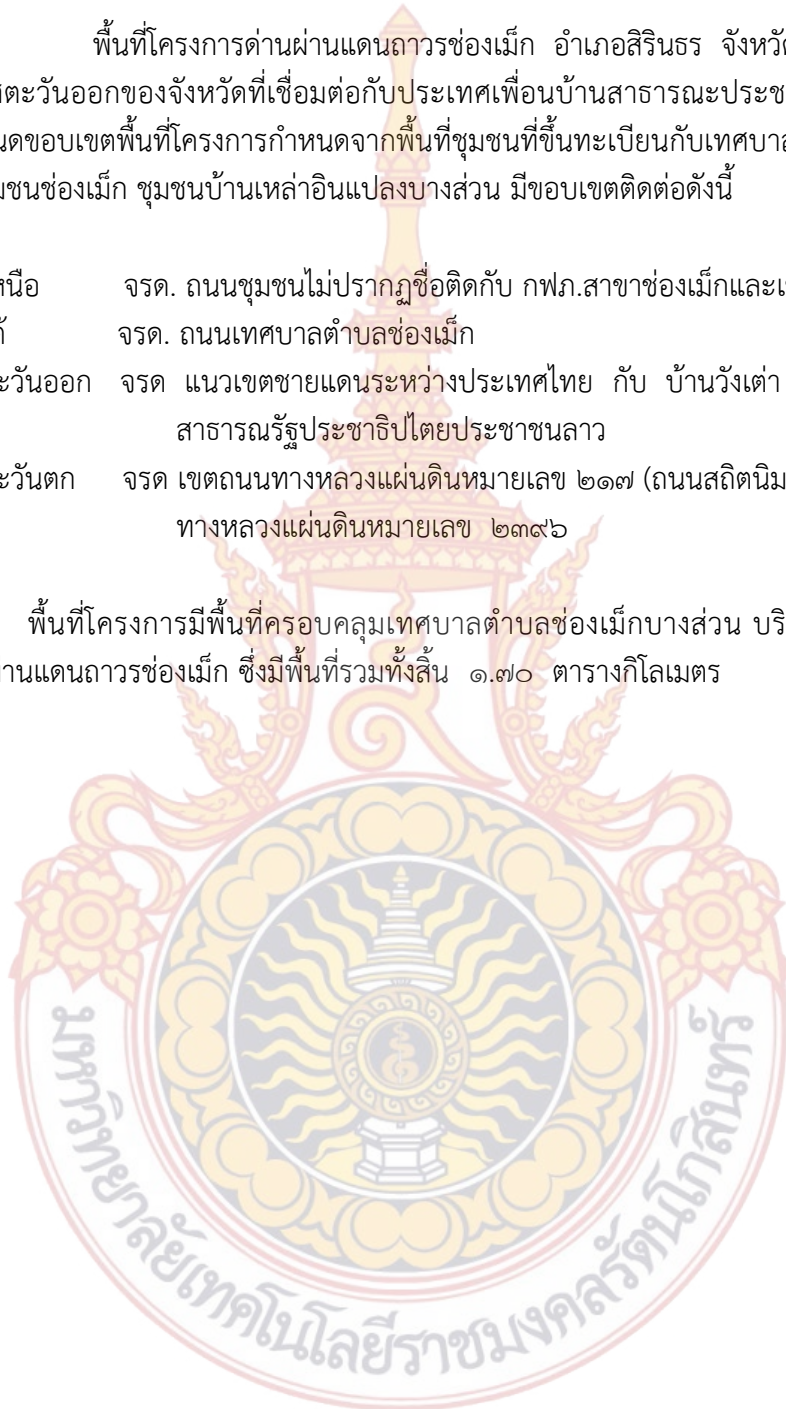
๓.๒ พื้นที่โครงการ

๓.๒.๑ การกำหนดขอบเขตพื้นที่โครงการ

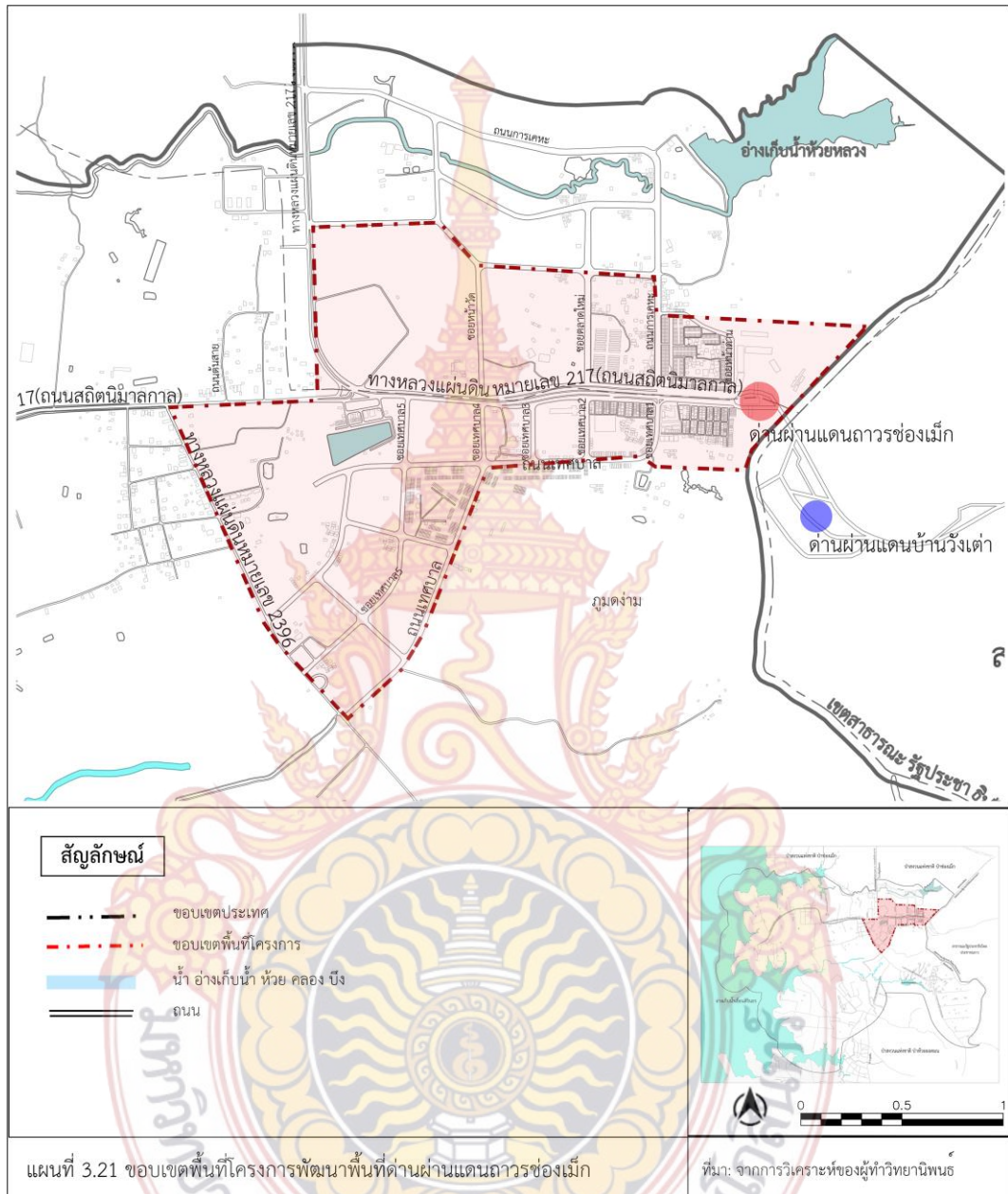
พื้นที่โครงการผ่านแดนถาวรช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี และอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดที่เชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กำหนดขอบเขตพื้นที่โครงการกำหนดจากพื้นที่ชุมชนที่ขึ้นทะเบียนกับเทศบาลช่องเม็ก ประกอบไปด้วย ชุมชนช่องเม็ก ชุมชนบ้านเหล่าอินแปลงบางส่วน มีขอบเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จรด. ถนนชุมชนไม่ปรากฏชื่อติดกับ กฟภ.สาขาช่องเม็กและเขตป่าช่องเม็ก
ทิศใต้	จรด. ถนนเทศบาลตำบลช่องเม็ก
ทิศตะวันออก	จรด. แนวเขตชายแดนระหว่างประเทศไทย กับ บ้านวังเต่า เมืองปากเซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศตะวันตก	จรด. เขตถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๗ (ถนนสถิตนิมานกาล) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๙๖

พื้นที่โครงการมีพื้นที่ครอบคลุมเทศบาลตำบลช่องเม็กบางส่วน บริเวณตลาดช่องเม็กหน้าด่านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก ซึ่งมีพื้นที่รวมทั้งสิ้น ๑.๗๐ ตารางกิโลเมตร

แผนที่ ๓.๒๑ ขอบเขตพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ด่านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๒.๒ ประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของพื้นที่โครงการ

ประวัติความเป็นมาของพื้นที่

จุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก เป็นจุดผ่านแดนไทย-ลาว ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสิรินธร ห่างจากตัวจังหวัดราว ๙๐ กิโลเมตร เป็นพื้นที่ชายแดนติดต่อกันระหว่างไทยกับลาว ซึ่งเป็นจุดผ่านแดนจุดเดียวในภาคอีสานที่สามารถเดินทางไป ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยทาง

พื้นดิน ในขณะที่จุดอื่นจะต้องข้ามลำน้ำโขง และเป็นที่สุดของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๗ จากอุบลราชธานี

จุดผ่านแดนถาวรช่องเม็กห่างจากเมืองปากเซ แขวงจำปาศักดิ์ ระยะทางประมาณ ๓๕ กิโลเมตร ถูกตั้งขึ้นเป็นจุดผ่านแดนชั่วคราวที่อำเภอสิรินธรในปี พ.ศ.๒๕๓๑ ซึ่งในปีเดียวกันนี้ได้มีการขอใช้พื้นที่ ๑๗ ไร่ ในบริเวณป่าสงวนแห่งชาติห้วยยอดม่นเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นและพ่อค้าอยู่อาศัยและทำการค้าขาย และติดต่อกับลาว หลังจากที่ได้มีการปรับพื้นที่ได้มีการสร้างบ้านเรือนและร้านค้าต่างๆ โดยพ่อค้าท้องถิ่นในช่วงแรกได้มีชาวบ้านประมาณ ๒๕๐ คน มาทำการตั้งรกราก ต่อมาได้มีการสร้างบ้านเรือนและร้านค้า และได้มีการเปิดจุดผ่านแดนอย่างเป็นทางการใน พ.ศ.๒๕๓๒ ซึ่งหลังจากนั้นทำให้มีการขยายของพื้นที่อยู่อาศัย และพาณิชยกรรมอย่างมากในพื้นที่ ปัจจุบันจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็กเป็นเสมือนประตูสู่ประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสำคัญยิ่ง

พัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ การทำกิจกรรม และการใช้ประโยชน์พื้นที่ ซึ่งเป็นผลต่อการกำหนดการดำรงชีวิต สภาพสังคม และวัฒนธรรมของคนในชุมชนต่างๆ รวมถึงการกำหนดรูปแบบการตั้งถิ่นฐานที่แตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค มีลักษณะการพึ่งพาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ทั้งในด้านกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการจัดรูปแบบพื้นที่ของสังคม พื้นที่ตำบลช่องเม็กแต่เดิมเป็นพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ ได้มีประชาชนเข้ามาปรับปรุงพื้นที่เพื่อประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม เมื่อชุมชนเจริญขึ้นได้มีประชาชนเข้ามาตั้งบ้านเรือนเพิ่มมากขึ้น ภายในพื้นที่วางผังประกอบไปด้วย ๒ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลตำบลช่องเม็ก และองค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็ก โดยเทศบาลตำบลช่องเม็กได้รับการยกฐานะจาก สุขาภิบาลช่องเม็ก เป็นเทศบาลตำบลช่องเม็ก เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๒ และองค์การบริหารส่วนตำบลช่องเม็กได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๙ ภายในพื้นที่วางผังมีการตั้งถิ่นฐานที่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะสำคัญ คือ การตั้งถิ่นฐานภายในเขตเมือง (Urban Settlement) การตั้งถิ่นฐานภายในเขตชนบท (Rural Settlement)

๓.๒.๓ ข้อมูลด้านกายภาพ

๓.๒.๓.๑ โครงข่ายการสัญจรและการเข้าถึง

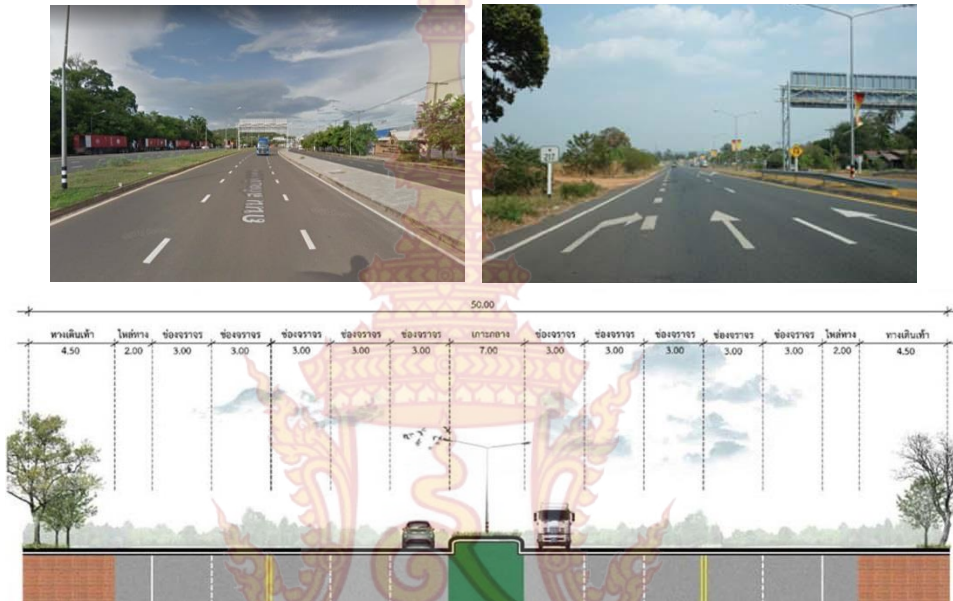
สำหรับโครงข่ายการสัญจรที่เข้าถึงพื้นที่โครงการมี ๒ ระบบ โดยประกอบด้วยระบบโครงข่ายถนน ระบบเดินรถโดยสารสาธารณะ มีรายละเอียดดังนี้

-ระบบโครงข่ายถนน

๑.) ถนนสายหลัก ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 217 (ถนนสถิตนิมานการ)

ถนนสถิตนิมานการหรือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๗ สายวารินชำราบ-ช่องเม็ก เริ่มจากเขตเทศบาลเมืองวารินชำราบ อำเภอวารินชำราบ จากนั้นผ่านอำเภอสว่างวีระวงศ์ อำเภอพิบูลย์มังสาหาร สูดท้ายผ่านอำเภอสิรินธร แล้วไปสิ้นสุดที่ด่านช่องเม็กตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี รวมระยะทางได้ ๘๖.๐๖๗ กิโลเมตร

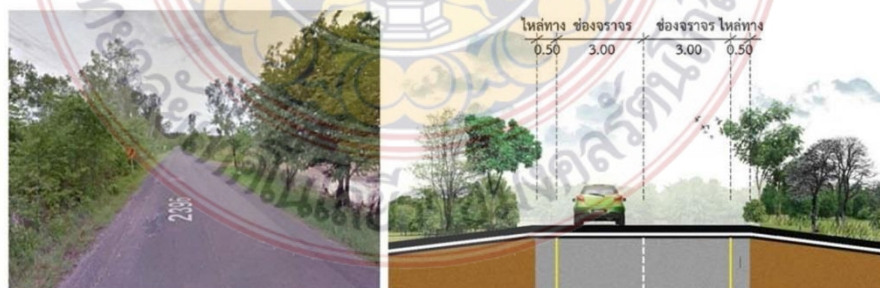
ช่วงวารินชำราบ-พิบูลมังสาหารแต่เดิมเป็นถนนเพียง ๒ ช่องทางจราจร เท่านั้น แต่ปัจจุบันได้ขยายถนนจาก ๒ ช่องทางจราจร มาเป็น ๔ ช่องทางจราจร ถนนสถิตินิมานกาลเดิมมีชื่อเรียกว่า "ทางหลวงแผ่นดินสายวาริน-พิบูล-ช่องเม็ก" ต่อมาได้รับการตั้งชื่อดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ในสมัยที่ จอมพล ป. พิบูล-สงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นเกียรติแก่หลวงสถิตินิมานกาล (ชวน สุเปียพันธ์ สถิตินิมานการ) อดีตนายช่างกำกับการก่อสร้างถนนสายนี้

ภาพที่ ๓.๓๒ ถนนสายหลัก ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๗ (ถนนสถิตินิมานกาล)
ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๒.) ถนนสายรอง ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๒๓๙๖ (ถนนช่องเม็ก - โพนแสง บუნทริก)

ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๒๓๙๖ หรือ ถนนช่องเม็ก - โพนแสง บუნทริก เป็นถนนที่วิ่งจากช่องเม็กไปยังอำเภอบุนทริก เป็นถนนลาดยางขนาด ๒ ช่องทางจราจร

ภาพที่ ๓.๓๓ ถนนสายรอง ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๒๓๙๖
ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.) ถนนสายย่อย หรือ ถนนซอย ในพื้นที่โครงการมีถนนสายย่อยอยู่หลากหลายเส้น มีขนาดเล็ก โดยเชื่อมต่อได้ทั้งถนนสายหลัก สายรอง เป็นถนนสาธารณะประโยชน์

ถนนการไฟฟ้า

ซอยข้างทัวร์

ซอยตลาดใหม่

ซอยข้างตลาด

ถนนการเคหะ

ซอยบ้านเคหะ

ซอยหน้าด่าน

ถนนเทศบาล 1

ซอยหลังตลาด

ถนนเทศบาล 2

ถนนเทศบาล 3

ถนนเทศบาล4

ถนนเทศบาล ๕

ซอยอนามัย

ภาพที่ ๓.๓๔ ถนนสายย่อยหรือซอยในพื้นที่โครงการ
ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

- ระบบเดินรถโดยสารสาธารณะ

รถโดยสารประจำทางในพื้นที่โครงการ เป็นเส้นทางรถโดยสารประจำทาง รถตู้
รถทัวร์ มีรายละเอียดดังนี้

- รถทัวร์สาย กรุงเทพ - อุบล-ช่องเม็ก
- รถทัวร์สาย กรุงเทพ - ปากเซ
- รถทัวร์สาย อุบลราชธานี - ปากเซ
- รถตู้สาย อุบล - ช่องเม็ก
- รถประจำทาง (รถสองแถว)สาย ช่องเม็ก - ปากเซ
- รถประจำทาง (รถสองแถว)สาย ช่องเม็ก - สิรินคร
- รถประจำทาง (รถสองแถว)สาย ช่องเม็ก - พิบูล
- รถประจำทาง (รถสองแถว)สาย ช่องเม็ก - บუნชริก

รถทัวร์สาย กรุงเทพ - อุบล-ช่องเม็ก

รถทัวร์สาย กรุงเทพ - ปากเซ

รถทัวร์สาย อุบลราชธานี - ปากเซ

รถตู้สาย อุบล - ช่องเม็ก

รถประจำทาง (รถสองแถว)สาย ช่องเม็ก - ปากเซ

รถประจำทาง (รถสองแถว)สาย ช่องเม็ก - สีรินธร

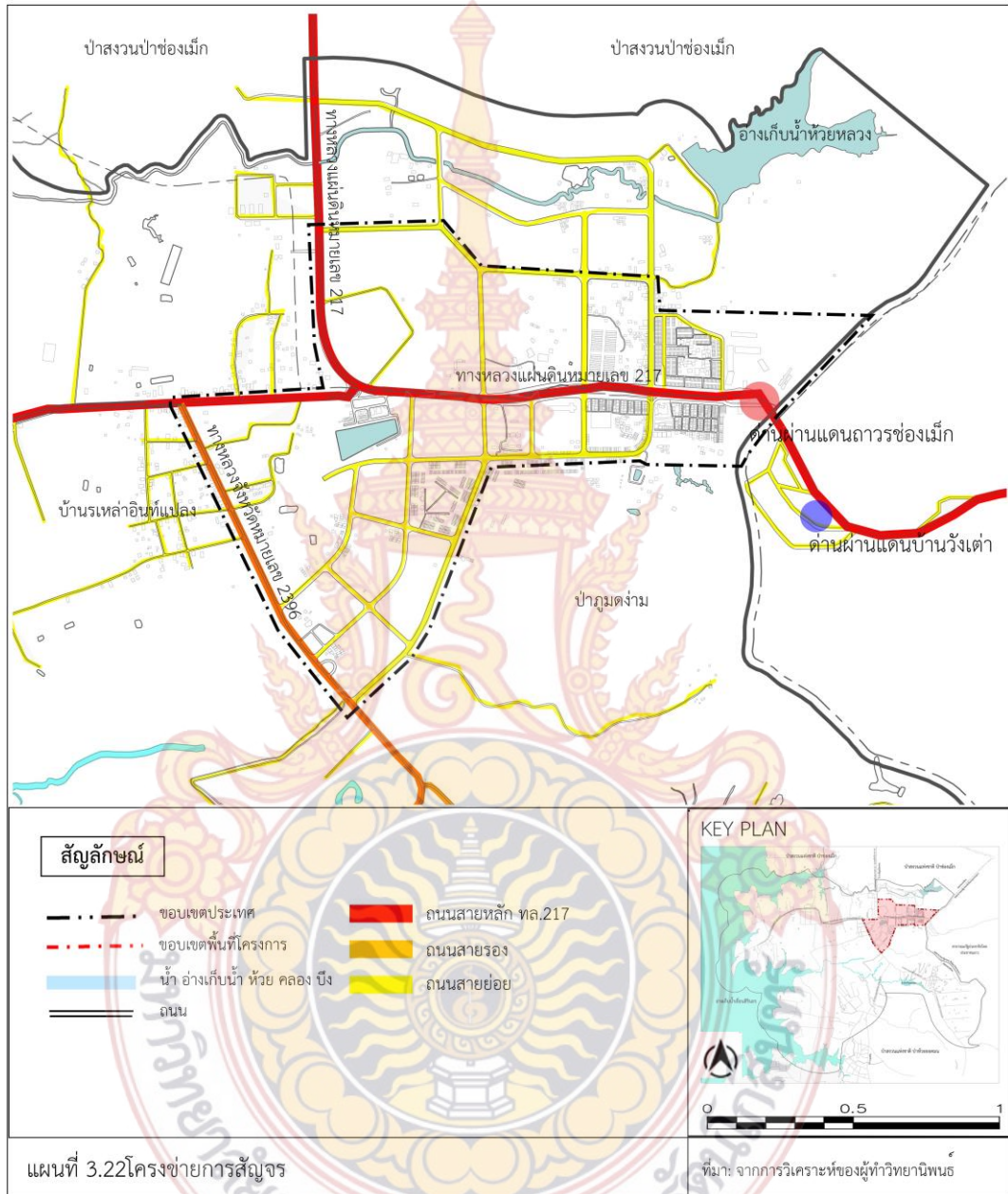
รถประจำทาง (รถสองแถว)สาย ช่องเม็ก - พิบูล

รถประจำทาง (รถสองแถว)สาย ช่องเม็ก - บุญซริก

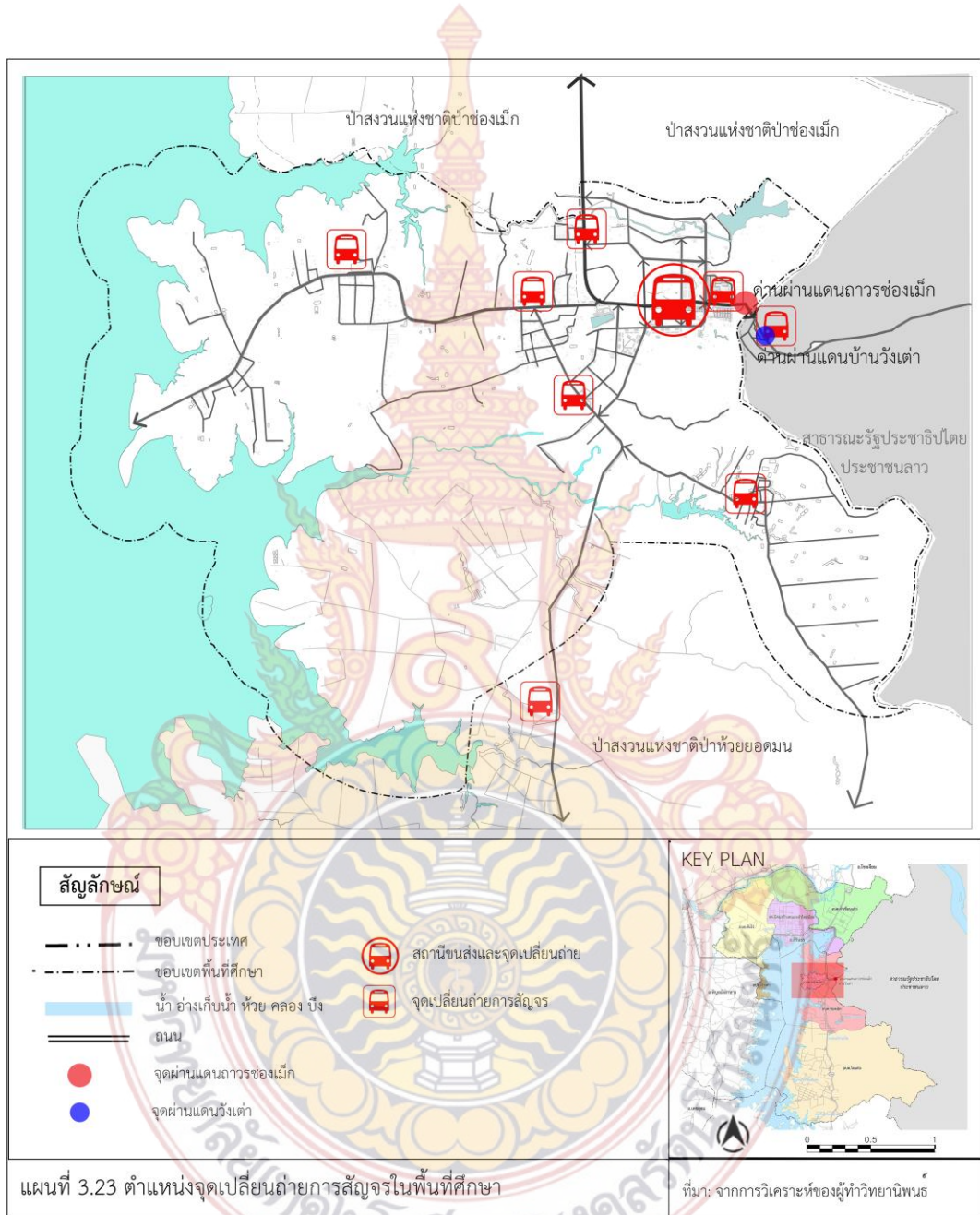
ภาพที่ ๓.๓๕ ระบบเดินรถโดยสารสาธารณะ
ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

แผนที่ ๓.๒๒ โครงข่ายการสัญจรโครงการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

แผนที่ ๓.๒๓ ตำแหน่งจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรโครงการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

แผนที่ 3.23 ตำแหน่งจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรในพื้นที่ศึกษา

ที่มา: จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๒.๓.๒ การใช้ประโยชน์ที่ดิน

การใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่โครงการ ภายในเขตเทศบาลตำบลช่องเม็ก มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ๖ ประเภท มีดังนี้

๑.การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย

จากการสำรวจพบว่า ที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย จะอยู่บริเวณพื้นที่ ชุมชนเอื้ออาทร และ ถนนการเคหะ ส่วนมากจะกระจายอยู่โดยรอบพื้นที่

ภาพที่ ๓.๓๖ ที่อยู่อาศัย

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๒.การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม

จากการสำรวจพบว่า พื้นที่พาณิชยกรรม จะอยู่บริเวณพื้นที่ หน้าด่านผ่านแดนช่องเม็กซึ่งเป็นศูนย์กลางของพื้นที่

ภาพที่ ๓.๓๗ พื้นที่พาณิชยกรรม

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถานที่ราชการ

จากการสำรวจพบว่า ที่ราชการ จะอยู่บริเวณพื้นที่ ริมนถนนสายหลักโดยเกาะกลุ่มอยู่บริเวณรอบสถานีตำรวจช่องเม็ก

ภาพที่ ๓.๓๘ สถานที่ราชการ

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๔.การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา

จากการสำรวจพบว่า สถาบันการศึกษา จะอยู่บริเวณพื้นที่ริมทางหลวงจังหวัด หมายเลข ๒๓๙๖ บริเวณบ้านเหล่าอินทร์แปลง

ภาพที่ ๓.๓๙ สถาบันการศึกษา

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๕.การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา

จากการสำรวจพบว่า สถาบันศาสนา จะอยู่บริเวณโดยรอบพื้นที่พื้นที่

ภาพที่ ๓.๔๐ สถานศาสนา

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๕.การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่โล่งว่าง

จากการสำรวจพบว่า ที่โล่งว่าง จะอยู่บริเวณโดยรอบพื้นที่พื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นที่โล่ง

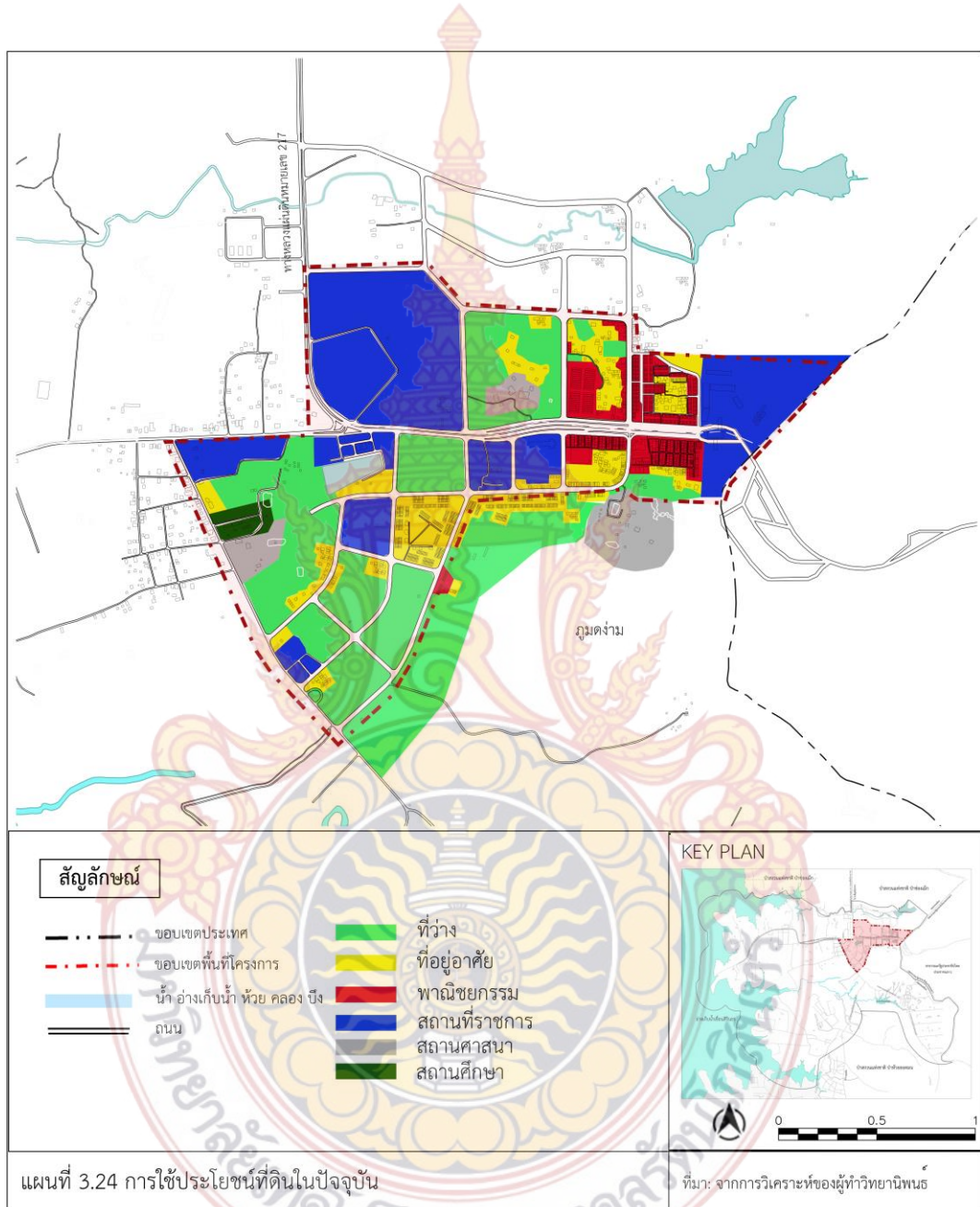
ว่างรกร้าง

ภาพที่ ๓.๔๑ พื้นที่โล่งว่าง

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

แผนที่ ๓.๒๔ การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันโครงการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

ที่มา: จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๒.๓.๓ การใช้ประโยชน์อาคาร

การใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่โครงการ ภายในเขตเทศบาลตำบลช่องเม็ก มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ๖ ประเภท มีดังนี้

๑.ประเภทที่อยู่อาศัย

จากการสำรวจพบว่า ที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย จะอยู่บริเวณพื้นที่ ชุมชนเอื้ออาทร และ ถนนการเคหะ ส่วนมากจะกระจายอยู่โดยรอบพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นอาคาร ๑-๒ ชั้น

ภาพที่ ๓.๔๒ ที่อยู่อาศัย

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๒.ประเภทพาณิชยกรรม

จากการสำรวจพบว่า พื้นที่พาณิชยกรรม จะอยู่บริเวณพื้นที่ หน้าด่านผ่านแดนช่องเม็กซึ่งเป็นศูนย์กลางของพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นอาคาร ๑-๒ ชั้น

ภาพที่ ๓.๔๓ พื้นที่พาณิชยกรรม

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.ประเภทสถานที่ราชการ

จากการสำรวจพบว่า ที่ราชการ จะอยู่บริเวณพื้นที่ ริมนถนนสายหลักโดยเกาะกลุ่มอยู่บริเวณรอบสถานีตำรวจช่องเม็ก ส่วนใหญ่เป็นอาคาร ๒-๔ ชั้น

ภาพที่ ๓.๔๔ สถานที่ราชการ

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๔.ประเภทสถาบันการศึกษา

จากการสำรวจพบว่า สถาบันการศึกษา จะอยู่บริเวณพื้นที่ริมทางหลวงจังหวัด หมายเลข ๒๓๙๖ บริเวณบ้านเหล่าอินทร์แปลง ส่วนใหญ่เป็นอาคาร ๑-๒ ชั้น

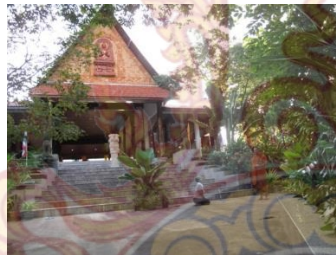

ภาพที่ ๓.๔๕ สถาบันการศึกษา

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๕.ประเภทสถาบันศาสนา

จากการสำรวจพบว่า สถาบันศาสนา จะอยู่บริเวณโดยรอบพื้นที่พื้นที่

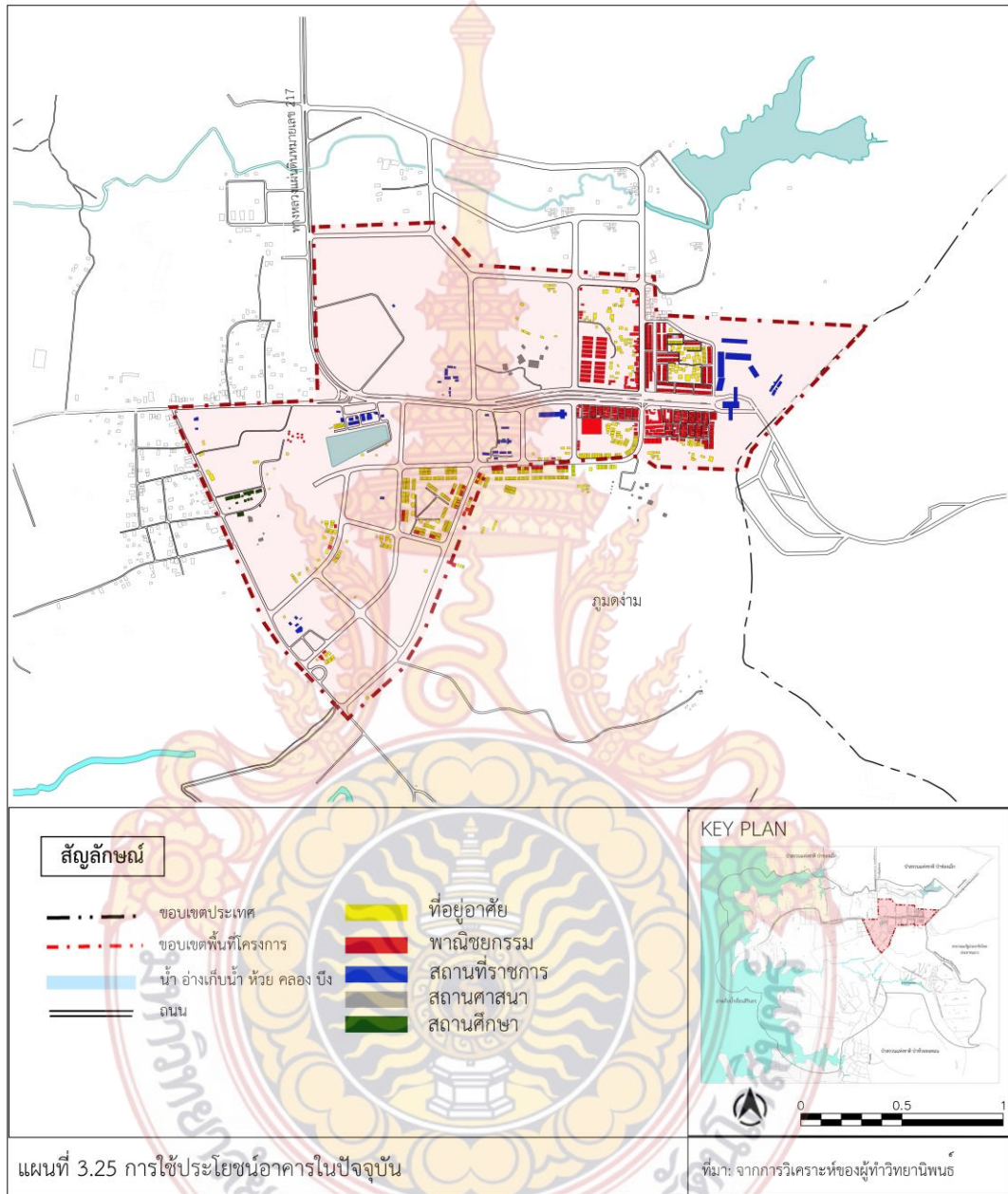

ภาพที่ ๓.๔๖ สถานศาสนา

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

แผนที่ ๓.๒๕ การใช้ประโยชน์อาคารในปัจจุบันโครงการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

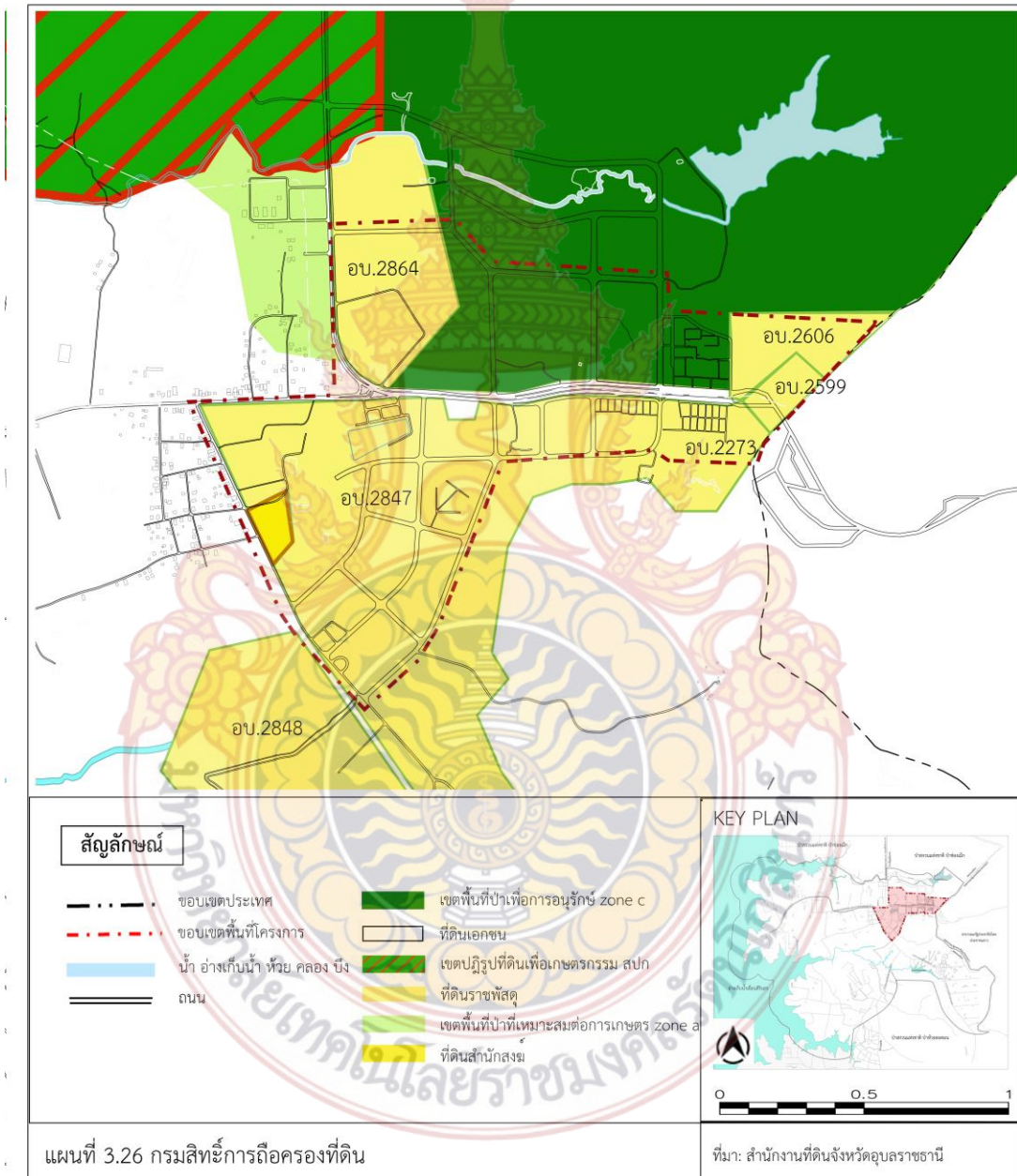

ที่มา: จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๒.๓.๔ กรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน

กรรมสิทธิ์ที่ดินของรัฐในเขตพื้นที่โครงการ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราชพัสดุ โดยมีพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรเพียงเล็กน้อย

แผนที่ ๓.๒๖ กรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน

ที่มา : จากสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี

๓.๒.๓.๕ โครงสร้างสาธารณูปการ

- ประเภทสถาบันการศึกษา ในพื้นที่ศึกษามี 3 แห่งภายในพื้นที่ ซึ่งไม่ครอบคลุมทั้งพื้นที่ ไม่เพียงพอต่อการให้บริการ
- ประเภทสถานพยาบาล 1 แห่ง ในพื้นที่โครงการคือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลช่องเม็ก การให้บริการครอบคลุมทั้งพื้นที่

ภาพที่ ๓.๔๗ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านช่องเม็ก
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

- หน่วยงานรักษาความปลอดภัย 3 แห่ง ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรช่องเม็ก , สถานีดับเพลิงตำบลช่องเม็ก , สถานีดับเพลิงเทศบาลตำบลช่องเม็ก
- หน่วยงานราชการ 8 แห่ง ได้แก่ ที่ทำการตำบลช่องเม็ก , ที่ทำการเทศบาลตำบลช่องเม็ก สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย , สถานีขนส่งช่องเม็ก , สำนักงานศุลกากร , ที่ทำการด่านพรมแดนกลางช่องเม็ก , สำนักงานกรมป่าไม้ช่องเม็ก

สำนักงานเทศบาลตำบลช่องเม็ก

สถานีตำรวจภูธรช่องเม็ก

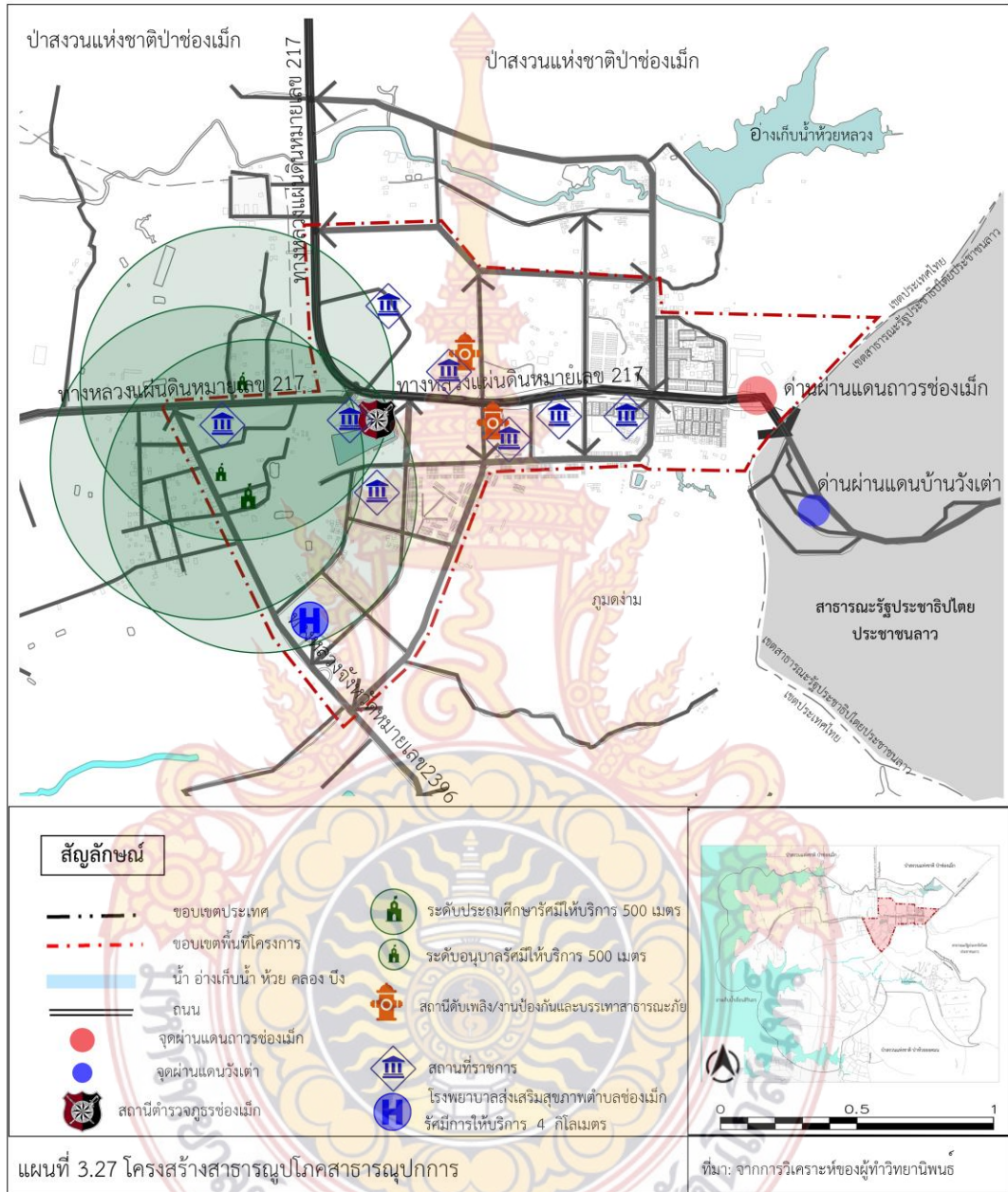

สำนักงานศุลกากร

ที่ทำการด่านพรมแดนกลาง

ภาพที่ ๓.๔๘ สถานที่ราชการช่องเม็ก
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

แผนที่ ๓.๒๗ โครงสร้างสาธารณูปการโครงการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๒.๓.๖ มวลอาคารและพื้นที่ว่าง

จากการวิเคราะห์มวลอาคารและที่ว่าง (Figure and Ground) เพื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของมวลอาคารและพื้นที่โล่งว่าง โดยสามารถวิเคราะห์และสรุปออกมาได้ ดังนี้

- ที่โล่งในพื้นที่ บริเวณที่โล่งที่ไม่มีการใช้ประโยชน์หรือก่อสร้างอาคาร เป็นที่ดินเปล่าส่วนใหญ่เป็นที่ว่างรกร้าง เป็นที่ดินของราชพัสดุ
- มวลอาคาร วางตัวกันเป็นกลุ่ม เห็นได้ชัดเจนบริเวณชุมชนช่องเม็กหน้าด่านผ่านแดนช่องเม็ก และส่วนใหญ่จะกระจายทั่วพื้นที่โดยไม่เกาะกลุ่ม

มวลอาคาร

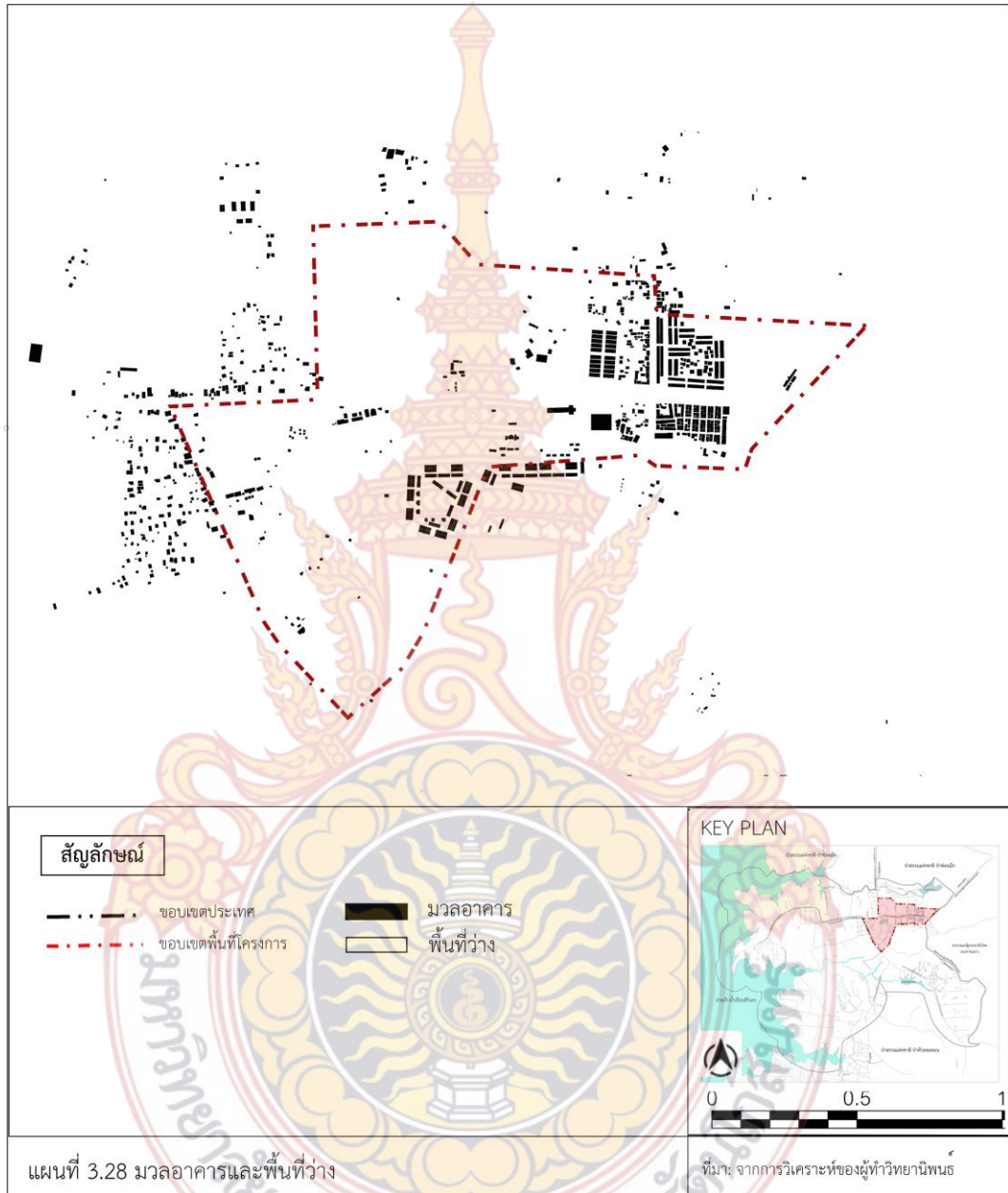

ที่ว่าง

ภาพที่ ๓.๔๘ มวลอาคารและพื้นที่ว่าง

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

แผนที่ ๓.๒๘ มวลอาคารและพื้นที่ว่างโครงการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๒.๓.๗ ลักษณะสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรม

๑.) อายุอาคาร อาคารในพื้นที่ส่วนมากเป็นอาคารที่มีอายุน้อยกว่า ๑๐ ปี จนถึงอาคารที่มีอายุมากกว่า ๒๐ ปี โดยสามารถแบ่งได้ ๒ ช่วง ดังนี้

- อาคารที่มีอายุน้อยกว่า ๑๐ ปี จะอยู่เป็นอาคารที่พักอาศัย และสำนักงานที่มีการกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ก่อสร้างเป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ที่มีความสูงตั้งแต่ ๑ - ๔ ชั้น

- อาคารที่มีอายุมากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นอาคารที่พักอาศัย เกิดขึ้นจากการยกเลิกเขตป่าไม้เพื่อให้เป็นเขตชุมชน รวมทั้งอาคารที่พักอาศัยกึ่งพาณิชย์กรรม ส่วนใหญ่โครงสร้างเป็นอาคารไม้ รูปแบบสถาปัตยกรรมเป็นสถาปัตยกรรมรูปแบบบ้านไม้ ๒ ชั้น หลังคาทรงจั่ว และอาคารที่พักอาศัยบางส่วนที่มีรูปแบบลักษณะสถาปัตยกรรมแบบประยุกต์ เป็นครึ่งไม้ครึ่งปูน

อาคารที่มีอายุมากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

อาคารที่มีอายุน้อยกว่า ๑๐ ปี

ภาพที่ ๓.๕๐ อายุอาคาร

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๒.) สภาพอาคาร ในพื้นที่ สามารถแบ่งได้ ๓ ระดับ ดังนี้

- สภาพอาคารที่ทรุดโทรม คือ อาคารที่ทั้งรูปลักษณ์ภายนอกและโครงสร้างอาคารมีความทรุดโทรม ไม่สมบูรณ์ ขาดการดูแลรักษา ได้แก่ อาคารที่อยู่อาศัยบริเวณตลาดหน้าด่านข้างศูนย์โอท็อป

- สภาพอาคารปานกลาง คือ อาคารที่รูปลักษณ์ภายนอกอาจจะไม่สมบูรณ์ แต่ยังมีโครงสร้างอาคารที่ดี ไม่ผุพัง แต่ไม่ได้รับการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่เป็นอาคารอยู่อาศัยและพาณิชย์กรรม

- สภาพอาคารที่ดี คืออาคารที่มีการบำรุงรักษาอย่างดี มีความสมบูรณ์ทั้งด้านรูปลักษณ์ภายนอกและโครงสร้างที่ดีและแข็งแรง ส่วนมากจะเป็นอาคารสำนักงาน

สถาปัตยกรรมที่ทรุดโทรม

สถาปัตยกรรมปานกลาง

สถาปัตยกรรมที่ดี

ภาพที่ ๓.๕๑ สถาปัตยกรรม

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๒.๓.๘ ความสูงอาคาร

- ความสูง 1 - 2 ชั้น เป็นชั้นความสูงของอาคารประเภทที่อยู่อาศัย บ้านเดี่ยว บ้านจัดสรร (การเคหะแห่งชาติ) และอาคารสำนักงานต่างๆ มีจำนวนมากที่สุดกระจายทั่วทั้งพื้นที่โครงการ เพราะเป็นพื้นที่ตั้งถิ่นฐานดั้งเดิมของพื้นที่
- ความสูง 3 ชั้น ส่วนใหญ่เป็นอาคารสำนักงานราชการเป็นส่วนใหญ่
- ความสูง 4 ชั้น เป็นอาคารที่พักอาศัยของหน่วยงานศุลกากรในพื้นที่มีเพียงอาคารเดียวของพื้นที่

ความสูงอาคาร ๑-๒ ชั้น

ความสูงอาคาร ๓ ชั้น

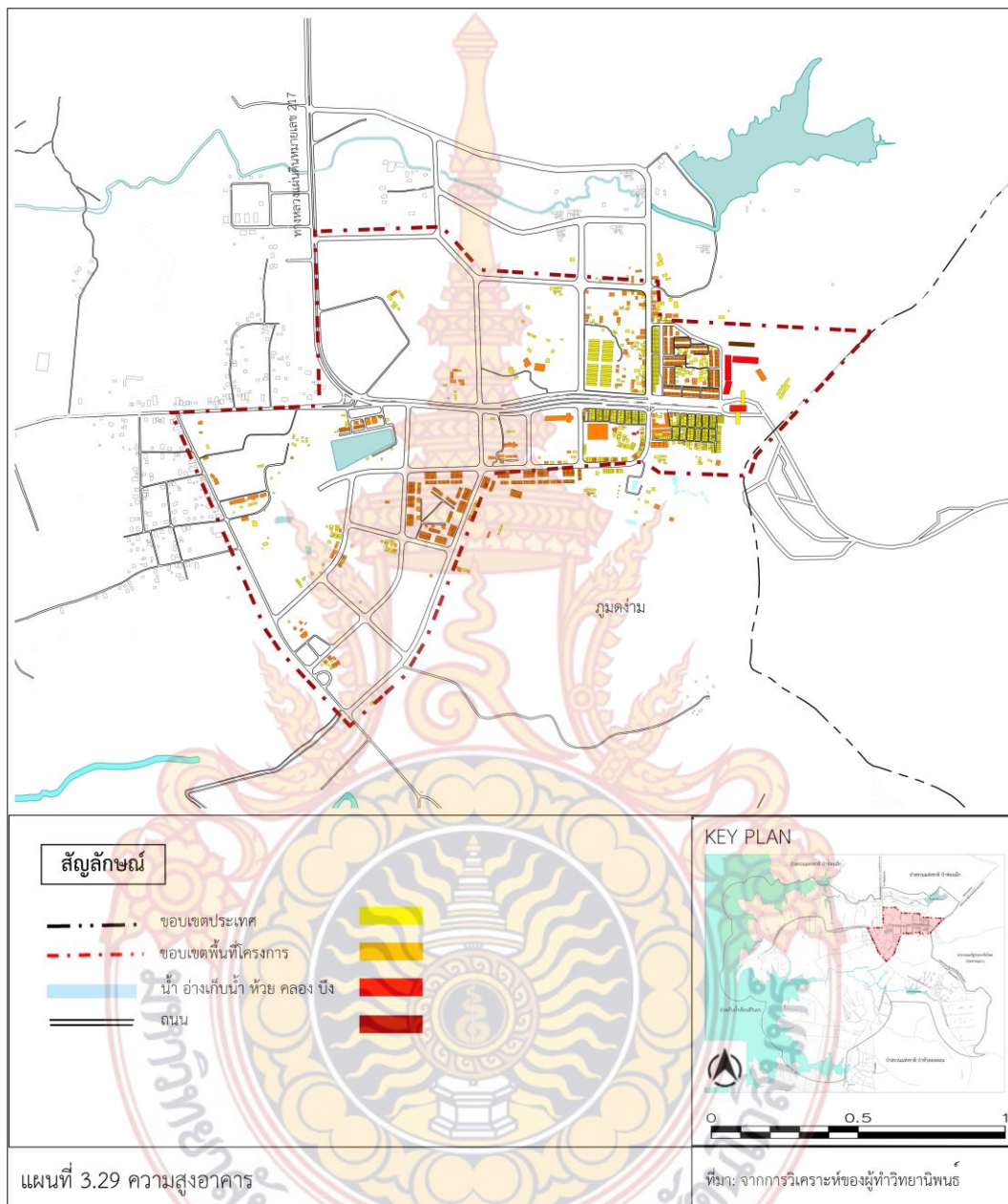
ความสูงอาคาร ๔ ชั้น

ภาพที่ ๓.๕๒ ความสูงอาคาร

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

แผนที่ ๓.๒๙ ความสูงอาคารโครงการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

ที่มา: จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๒.๓.๙ **มรดกวัฒนธรรม** พื้นที่ด่านผ่านแดนถาวรช่องเม็กมีวัฒนธรรมที่เป็นมาได้แต่ก่อตั้งชุมชนมาจนถึงปัจจุบันจนกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด คือ วัฒนธรรมการค้าชายแดนที่เด่นชัดที่สุดของพื้นที่แต่ปัจจุบันการพัฒนาเข้ามายังพื้นที่ ขาดการคำนึงถึงวัฒนธรรมตรงนี้ ทำให้ชบเซาลง

ภาพที่ ๓.๕๓ วัฒนธรรมการค้าชายแดน
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๒.๓.๑๐ คักยภาพการมองเห็นและการเข้าถึงพื้นที่

มุมมองเข้าสู่พื้นที่ด่านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี สามารถแบ่งจากมุมมองเข้าสู่พื้นที่โดยเส้นทางถนน มีรายละเอียดดังนี้

๑.) มุมมองจากทางหลวงแผ่นดิน ๒๑๗ บริเวณห้วยหลวง

ภาพที่ ๓.๕๔ มุมมองจากทางหลวงแผ่นดิน ๒๑๗
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๒.) มุมมองจากถนนการเคหะบริเวณลำห้วยหลวง

ภาพที่ ๓.๕๕ มุมมองจากถนนการเคหะ
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.) มุมมองจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๗ บริเวณหน้าสถานีตำรวจภูธรช่องเม็กไปยังด่านผ่านแดนช่องเม็ก

ภาพที่ ๓.๕๖ มุมมองจากทางหลวงแผ่นดิน ๒๑๗ (หน้าสถานีตำรวจภูธรช่องเม็ก)
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๔.) มุมมองจากบริเวณหน้าที่ทำการด่านพรมแดนกลางช่องเม็ก

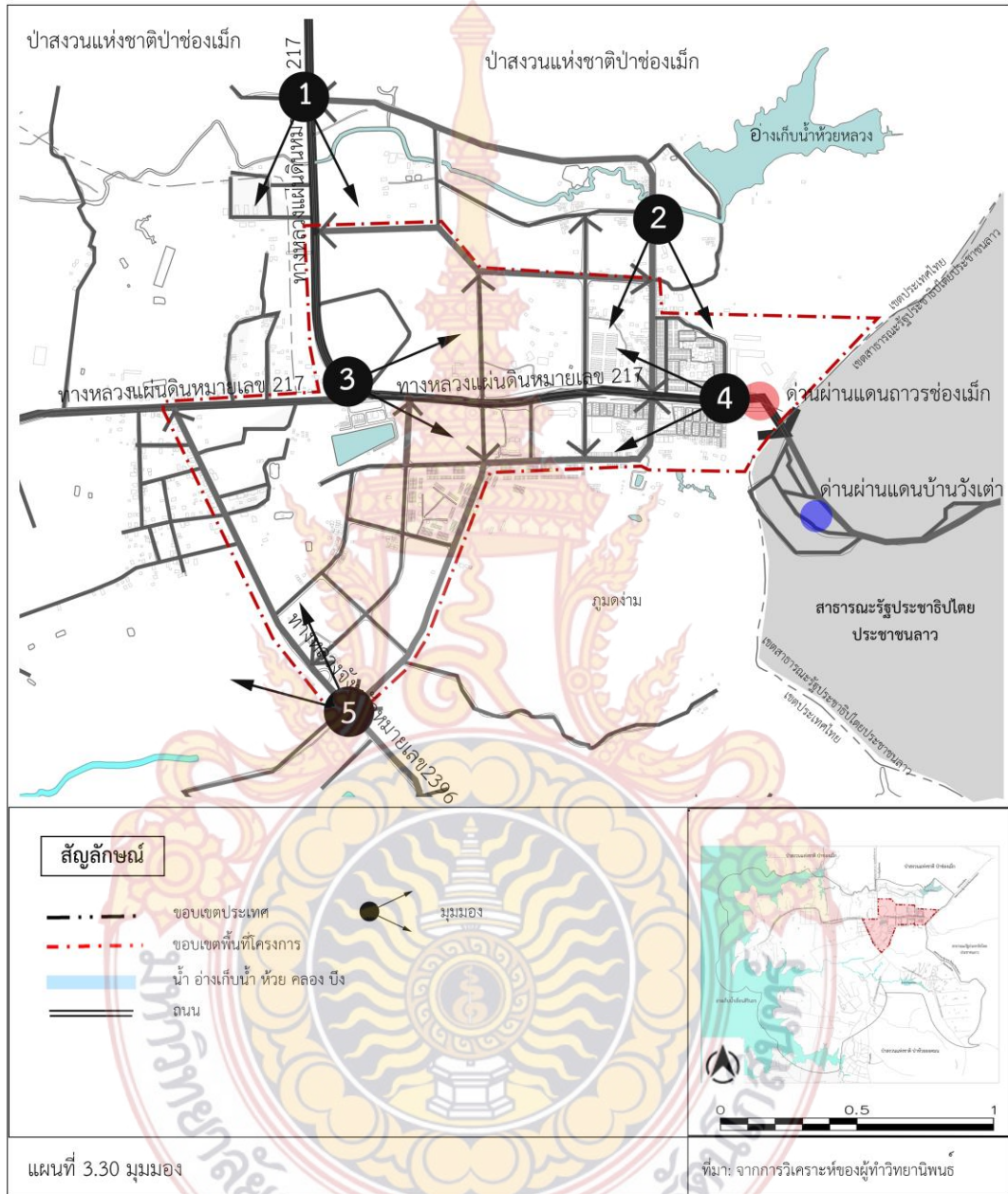
ภาพที่ ๓.๕๗ มุมมองจากหน้าที่ทำการด่านพรมแดนกลาง
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๕.) มุมมองบริเวณทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๒๓๙๖

ภาพที่ ๓.๕๘ มุมมองจากทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๒๓๙๖
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

แผนที่ ๓.๓๐ ศักยภาพการมองเห็นโครงการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

ที่มา : จากการสำรวจของเจ้าหน้าที่วิทยานิพนธ์

๓.๒.๓.๑๑ องค์ประกอบทางจินตภาพ

จากการศึกษาองค์ประกอบทางจินตภาพเป็นการศึกษาลักษณะทางภูมิทัศน์เมืองตามแนวความคิดของเคลวิน ลินช์ (Lynch, ๑๙๖๐) โดยมีหลักว่า จินตภาพสาธารณะ (public image) เกิดจากองค์ประกอบเมือง ๕ ประการ มีรายละเอียดดังนี้

- เส้นทางสัญจร (Path) เป็นเส้นทางสัญจรทางบก สายหลักของพื้นที่โครงการ คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๗ (ถนนสถิตนิมานกาล) ที่เชื่อมต่อระหว่างเมืองพื้นที่โครงการ ถนนสายรองในพื้นที่โครงการคือ ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๒๓๙๖ (ถนนช่องเม็ก - บุณทริก) ส่วนถนนสายที่เหลือเป็นถนนย่อย เช่น ถนนการเคหะ ถนนหน้าด่าน ถนนข้างตลาด ถนนเทศบาล ๑-๕ เป็นต้น

- ขอบเขต (Edge) ได้แก่ ลำห้วยหลวงและอ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธรที่เป็นเส้นแบ่งทางธรรมชาติ และถนนสถิตนิมานกาล ถนนช่องเม็ก - บุณทริก ที่แบ่งแยกพื้นที่อย่างชัดเจน รวมทั้งขอบเขตของการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือเขตป่าไม้อีกด้วย

- ย่าน (District) ในพื้นที่โครงการสามารถแบ่งได้ดังนี้ คือ ย่านพาณิชยกรรมตลาดหน้าด่านผ่านแดน ย่านที่พักอาศัยหน้าด่าน ย่านชุมชนเอื้ออาทร และย่านชุมชนบ้านเหล่าอินทร์แปลง

- ศูนย์รวมกิจกรรม (Node) บริเวณย่านพาณิชยกรรมตลาดหน้าด่านผ่านแดน เป็นศูนย์กลางการค้าและจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรที่สำคัญในพื้นที่ ส่วนศูนย์รวมกิจกรรมที่รองลงมาจะอยู่บริเวณย่านชุมชนบ้านเหล่าอินทร์แปลง ที่มีบทบาทเป็นย่านที่อยู่อาศัยและการค้าที่รองมาจากย่านพาณิชยกรรมตลาดหน้าด่านผ่านแดน

- จุดหมายตา ภูมิทัศน์ (Landmark) พื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างที่มี ลักษณะที่โดดเด่นเป็นจุดใช้อ้างอิงและสามารถจดจำพื้นที่ ซึ่งมีความสำคัญลดต้นทุนพิจารณาจากการมองเห็น แบ่งได้เป็นภูมิทัศน์หลัก ได้แก่ อาคารที่ทำการด่านพรมแดนกลางช่องเม็ก และสถานีตำรวจภูธรช่องเม็ก

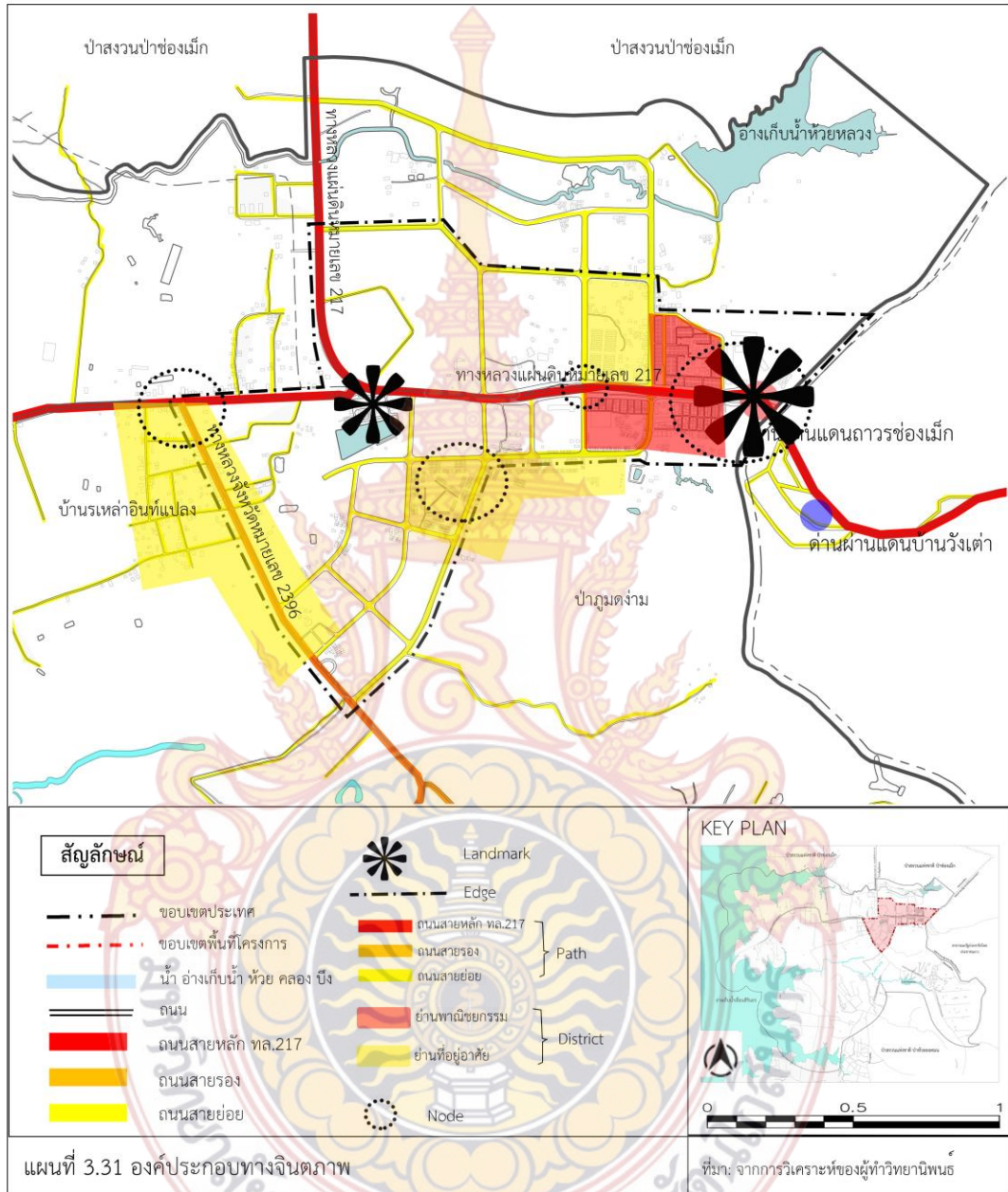
อาคารที่ทำการด่านพรมแดนกลางช่องเม็ก

สถานีตำรวจภูธรช่องเม็ก

ภาพที่ ๓.๕๙ จุดหมายตา ภูมิทัศน์ (Landmark)

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

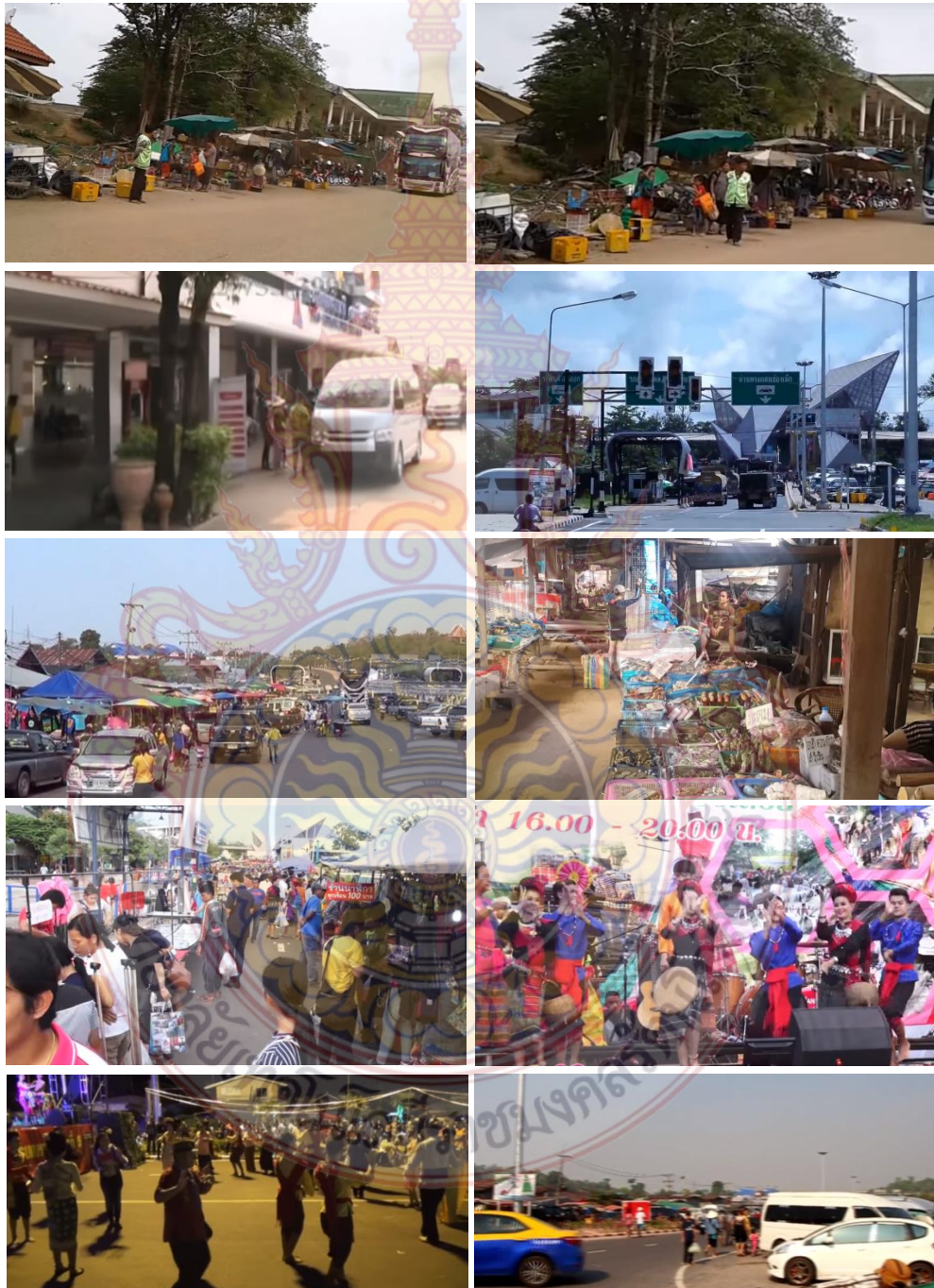
แผนที่ ๓.๓๑ จินตภาพเมืองพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

ที่มา: จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๒.๓.๑๒ ความเป็นสถานที่

ในพื้นที่โครงการเป็นพาณิชย์กรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นการค้าชายแดนที่คน ๒ ฝั่งไทย - ลาวสามารถเดินข้ามหากันได้โดยที่ไม่มีแม่น้ำกั้นคน ๒ ฝั่งจึงมีวัฒนธรรมการค้าเหมือนเป็นบ้านแผ่นดินเดียวกันและอยู่เหมือนพี่น้องกันโดยลืมนึกไปว่ามีเส้นแบ่งประเทศ เพราะเหตุนี้จึงทำให้การค้าชายแดนพื้นที่ด่านช่องเม็กโดดเด่นจากพื้นที่อื่นในบริเวณใกล้เคียง

ภาพที่ ๓.๖๐ บรรยากาศของพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก
ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๓.๔ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม

๓.๓.๔.๑ สภาพชุมชนและลักษณะทางสังคม

พื้นที่โครงการตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลช่องเม็ก สภาพชุมชนจากการศึกษาสามารถแบ่งชุมชน ออกเป็น ๓ ชุมชน ได้แก่ ชุมชนดั้งเดิม ชุมชนเมือง ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร โดยในพื้นที่โครงการมีเพียงหนึ่งชุมชนที่เป็นลักษณะชุมชนเมืองเศรษฐกิจ คือ ชุมชนช่องเม็ก

ตารางที่ ๓.๙ จำนวนประชากรเทศบาลตำบลช่องเม็ก พ.ศ.๒๕๕๙

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน ประชากร	ชาย	หญิง
๑	ชุมชนบ้านหนองเม็ก	๓๐๑	๖๗๒	๒๙๑	๓๘๑
๒	ชุมชนบ้านโป่งดินดำ	๒๒๑	๕๕๒	๒๕๑	๓๐๑
๓	ชุมชนบ้านเหล่าฯ	๔๐๑	๗๓๓	๒๙๑	๔๔๒
๔	ชุมชนช่องเม็ก	๒๖๑	๔๓๒	๒๓๑	๒๐๑
๕	ชุมชนสิทธิอุดม	๑๙๑	๓๙๒	๒๐๑	๑๙๑
๖	ชุมชนพักภู	๑๓๑	๓๗๒	๑๘๑	๑๙๑
๗	ชุมชนเสรีภาพ	๒๐๙	๓๖๒	๑๗๑	๑๙๑
๘	ชุมชนเอื้ออาทร	๘๐	๒๓๒	๑๒๑	๑๑๑
	รวม	๑,๗๙๕	๓,๗๔๗	๑,๘๔๙	๑,๘๙๘

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎรเทศบาลตำบลช่องเม็ก

ลักษณะทางสังคม เนื่องจากพื้นที่เป็นชุมชนเมือง คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โครงการ มีพฤติกรรมกรรมการค้าอยู่เป็นประจำทุกวัน ส่วนใหญ่จะเปิดบ้านเป็นร้านค้าทำให้ กิจกรรมทางสังคมต่างๆ สามารถพบเห็นได้ตลอดตั้งแต่เช้าจนเย็น เช่น การค้าแผงลอย การเปิดร้านอาหารโดยใช้บ้านตนเอง ส่วนเวลาช่วงกลางคืนจะดูเงียบเหงาหน่อย เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในเวลากลางวันกลับออกจากพื้นที่ ถึงแม้ว่าในพื้นที่จะมีกิจกรรมการค้าถึงช่วง ๒๒.๐๐-๐๐.๐๐ น. เพราะไม่มีที่พักที่เพียงพอจึงทำให้นักท่องเที่ยวกลับออกจากพื้นที่

ภาพที่ ๓.๖๑ กิจกรรมทางสังคม

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๓.๓.๔.๒ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

กิจกรรมทางเศรษฐกิจของคนในพื้นที่ จะมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ เป็นผู้ประกอบรายใหญ่และห้างสรรพสินค้าอยู่ในพื้นที่ และส่วนมากก็จะประกอบกิจการที่บ้านตนเอง และ ค้าขายเปิดร้านในส่วนของตลาดหน้าด่านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

ประเภทที่เปิดบ้านเป็นร้านค้า

ประเภทเปิดร้านค้าในส่วนของตลาดกลางหน้าด่าน

ประเภทนำเข้าและส่งออก โลจิสติกส์

ภาพที่ ๓.๖๒ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ที่มา : จากการสำรวจของผู้ทำวิทยานิพนธ์

สรุปบทที่ ๓ การศึกษาที่ตั้งและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาข้อมูลทางกายภาพ สังคมและเศรษฐกิจของพื้นที่โครงการและพื้นที่ศึกษาแล้วพบว่าในพื้นที่ศึกษามีความหลากหลายในการใช้ประโยชน์ที่ดิน การใช้ประโยชน์อาคาร เป็นอย่างมาก และมีลักษณะสังคมเหมือนพี่น้องกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อีกทั้งเป็นด่านผ่านแดนที่สำคัญของจังหวัด ทำให้สามารถวิเคราะห์ศักยภาพ และปัญหาของพื้นที่ได้อย่างครบถ้วนและรอบด้าน โดยจะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น ๔ เรื่องได้แก่ จุดแข็งของพื้นที่โครงการ จุดอ่อนของพื้นที่โครงการ โอกาสในการพัฒนาของพื้นที่โครงการ และอุปสรรคในการพัฒนาของพื้นที่โครงการ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมข้อมูลในบทที่ ๓ อย่างครบถ้วน ดังต่อไปนี้

- ด้านกายภาพ

ด้านกายภาพ พื้นที่โครงการมีศักยภาพในหลายด้าน เช่น ที่ตั้งและความสัมพันธ์กับพื้นที่โดยรอบ โครงข่ายการสัญจร ที่ว่าง สาธารณูปการ เป็นต้น ซึ่งสามารถพัฒนาไปได้หลายทิศทาง ขึ้นอยู่กับปัจจัย และการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน แต่ในขณะเดียวกันก็มีจุดอ่อนทางการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้ได้เต็มศักยภาพของพื้นที่ และลักษณะอาคารและการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันที่ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องและเต็มศักยภาพกับบริบทของพื้นที่ในปัจจุบัน

- ด้านเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการ ยังไม่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เนื่องจากพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจชายแดนแต่ยังมีลักษณะเป็นเหมือนตลาดนัดอยู่ ส่งผลทำให้ขาดความน่าสนใจซึ่งต่างจากบริบทที่เป็นเขตเศรษฐกิจชายแดนในพื้นที่โครงการ แต่เนื่องจากใช้ประโยชน์พื้นที่ได้อย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบอาคาร และรูปแบบของเศรษฐกิจให้เหมาะสมกับรูปแบบบริบทการค้าชายแดนในปัจจุบัน

- ด้านสังคม

เนื่องจากเป็นพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน ชุมชนชายแดนที่มีวัฒนธรรมการค้าชายแดนที่ต่างจากพื้นที่อื่น มีสำนักงานราชการหลายแห่ง แต่ยังคงขาดพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวทำให้ปัจจุบันมีการใช้งานพื้นที่ตลอดทั้ง แต่จากการสำรวจพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวยังไม่เพียงพออย่างมาก ทำให้ในเวลากลางคืนกิจกรรมจะเบาบางกว่าในเวลากลางวันอย่างมาก

บทที่ ๔

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่โครงการเพื่อกำหนดโปรแกรมในการออกแบบ

๔.๑ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคาม

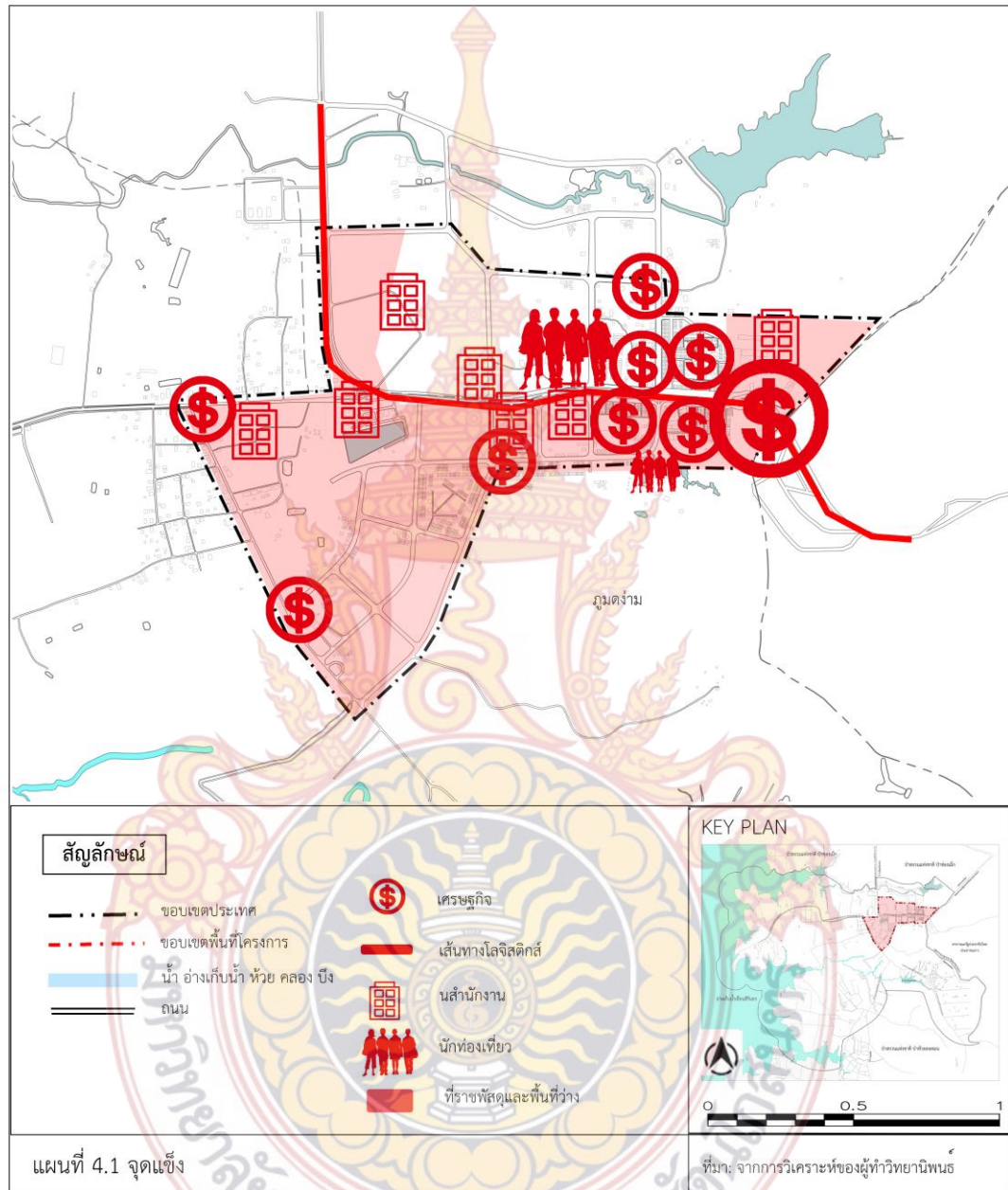
จากข้อมูลด้านกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม เพื่อบอกถึงศักยภาพ และปัญหาของโครงการพัฒนาพื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาแนวทางการพัฒนาพื้นที่อย่างเหมาะสมกับแนวโน้มและบริบทของพื้นที่ในอนาคต โดยมีประเด็นในการวิเคราะห์ ได้แก่ ด้านโครงข่ายการสัญจร ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินและการใช้ประโยชน์อาคาร โครงสร้างสาธารณูปการ เศรษฐกิจสังคม และพื้นที่ว่างมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ วิเคราะห์จุดแข็งของโครงการในด้านต่างๆ

รูปแบบ	การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน
	จุดแข็ง (Strengths : S)
ลักษณะทางกายภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นด่านผ่านแดนถาวรที่เดียวของจังหวัดที่สามารถเดินข้ามหากันได้โดนไม่มีแม่น้ำกั้น - เป็นเส้นทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของจังหวัด - มีพื้นที่ว่างรองรับการพัฒนากิจกรรมในอนาคตมาก - ในพื้นที่มีสำนักงานราชการหลายแห่ง - พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่กรรมสิทธิ์ของราชพัสดุ ง่ายต่อการพัฒนาพื้นที่ - ถนนสายหลักผ่านพื้นที่โครงการ ทำให้การสัญจรมีความสะดวกมากขึ้น
ด้านเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นเขตเศรษฐกิจชายแดนที่สำคัญที่ทำรายได้ให้กับจังหวัด - เป็นประตูการค้าที่สำคัญของจังหวัดเนื่องจากสามารถเชื่อมโยงกับเมืองเศรษฐกิจของ สปป.ลาว คือ
ด้านสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่มีวัฒนธรรมการค้าชายแดนที่เป็นเอกลักษณ์เด่น - ในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสังคมการค้า - กิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่มีความคึกคักตลอดทั้งวัน

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

แผนที่ ๔.๑ การวิเคราะห์จุดแข็งของโครงการ

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

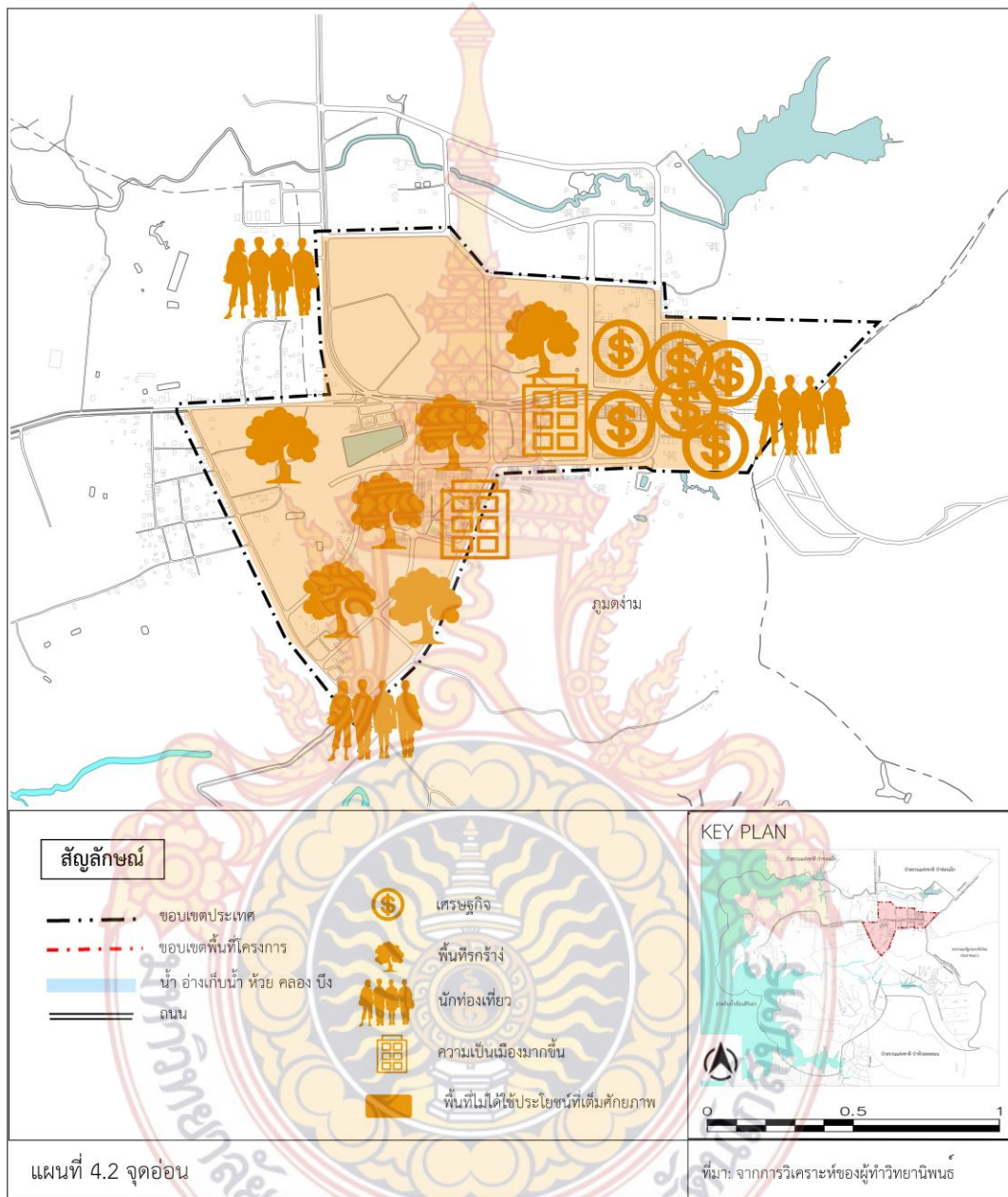
ตารางที่ ๔.๒ วิเคราะห์จุดอ่อนของโครงการในด้านต่างๆ

รูปแบบ	การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน
	จุดอ่อน (Weaknesses : W)
ลักษณะทางกายภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เต็มศักยภาพ - มีพื้นที่รกร้างที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์มาก - พื้นที่สถานศึกษาในพื้นที่ไม่เพียงพอและไม่ครอบคลุมทั้งพื้นที่ - ขาดพื้นที่นันทนาการส่วนกลาง
ด้านเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่พาณิชย์กรรมมีการกระจุกตัวอยู่เพียงบริเวณหน้าด่านไม่มีการกระจายตัว - ในพื้นที่ยังขาดเศรษฐกิจที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ - พื้นที่ส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็นที่ราชพัสดุทำให้ผู้ประกอบการไม่กล้าเข้ามาลงทุนในพื้นที่
ด้านสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังพื้นที่ - กิจกรรมเวลากลางคืนไม่มีความคึกคักเท่าที่ควร - รูปแบบบริบทชุมชนเริ่มเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบสังคมเมือง - พื้นที่บางส่วนไม่มีการใช้ประโยชน์และเป็นที่รกร้างทำให้ส่งผลต่อความปลอดภัยและคุณภาพชีวิต

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

แผนที่ ๔.๒ การวิเคราะห์จุดอ่อนของโครงการ

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

ตารางที่ ๔.๓ วิเคราะห์โอกาสของโครงการในด้านต่างๆ

รูปแบบ	การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน
	โอกาส (Opportunities : O)
ลักษณะทางกายภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถพัฒนาได้หลากหลายแนวทาง - มีพื้นที่รองรับผู้ประกอบการทั้งรายเล็กและรายใหญ่ที่จะลงทุนในพื้นที่ - เป็นศูนย์กลางสำนักงานราชการ
ด้านเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - เศรษฐกิจในพื้นที่มีโอกาสเติบโตมากขึ้นเนื่องจากโครงการที่จะเกิดขึ้นในอนาคตคือเขตเศรษฐกิจพิเศษ - ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากโครงการในอนาคต
ด้านสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - การเพิ่มขึ้นของประชากรแฝงที่ผู้ประกอบการทั้งรายเล็กรายใหญ่ จะส่งผลต่อเศรษฐกิจในพื้นที่ - การเชื่อมโยงระหว่างชุมชนกับย่านเศรษฐกิจชายแดน ให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจชายแดนที่ได้มาตรฐาน

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

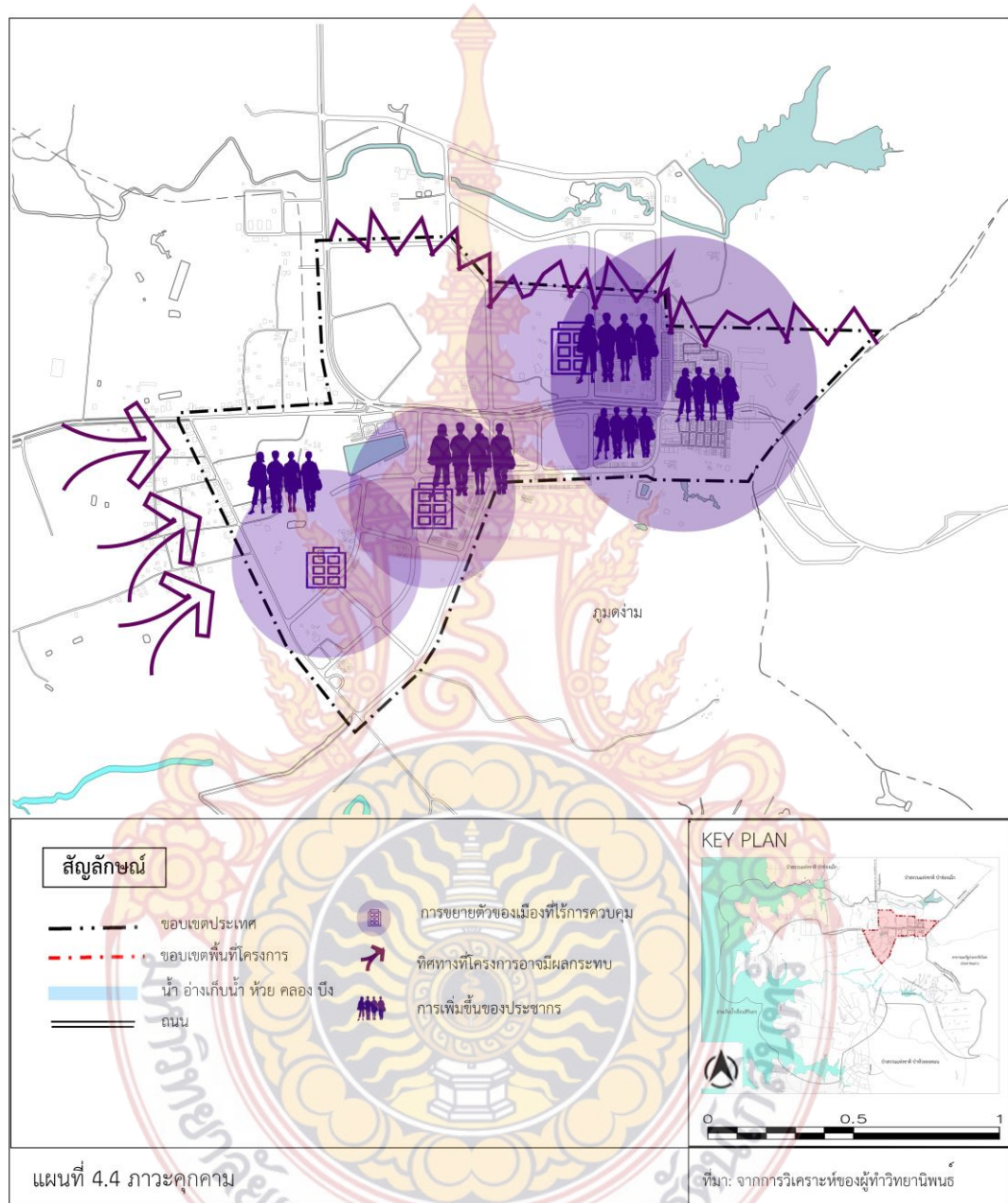
ตารางที่ ๔.๔ วิเคราะห์ภาวะคุกคามของโครงการในด้านต่างๆ

รูปแบบ	การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน
	อุปสรรค (Threats : T)
ลักษณะทาง กายภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่โดยรอบเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ - การก่อสร้างอาคารที่ไร้รูปแบบ และไม่มีการควบคุม
ด้านเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - เนื่องจากการวางแผนเปิดศูนย์กลางเศรษฐกิจใหม่บริเวณพื้นที่บ้านเหล่าอินแปลงอาจส่งผลทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่ซบเซาลง
ด้านสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - การเพิ่มขึ้นของประชากรแฝงและประชากรจรส่งผลทำให้ประชากรราษฎร์ลดลง - การพัฒนาอย่างรวดเร็วส่งผลต่อชุมชนการค้าและวัฒนธรรมการค้า

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

แผนที่ ๔.๔ การวิเคราะห์จุดภาวะคุกคามของโครงการ

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

สรุปผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม

ศักยภาพของพื้นที่

- ด้านกายภาพ ระบบโครงข่ายการสัญจรที่มีศักยภาพ ที่เหมาะสมในการรองรับระบบขนส่งโลจิสติกส์ การใช้ประโยชน์ที่ดิน มีศักยภาพในการรองรับการพัฒนาอีกมาก อีกทั้งพื้นที่มีระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่ครอบคลุมและครบครันแทบจะทุกด้าน
- ด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจในพื้นที่มีความหลากหลาย และ แทบจะครบครันอยู่ในพื้นที่ อีกทั้งด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็กเป็นด่านที่นำเข้าและส่งออกสินค้าสูงสุดของจังหวัดเนื่องจากพื้นที่ข้ามด่านเป็นพื้นดินเดียวกันกับ สปป.ลาว จึงมีวัฒนธรรมการค้าชายแดนที่โดดเด่นกว่าด้านอื่น
- ด้านสังคม มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจได้ในอนาคต และเป็นเมืองศูนย์กลางการบริการได้เนื่องจากมีสำนักงานราชการตั้งอยู่ในพื้นที่หลายแห่ง

ปัญหาของพื้นที่

- ด้านกายภาพ ระบบโครงข่ายการสัญจรบางเส้นยังขนาดเล็กและเป็นถนนตัน อีกทั้งยังเป็นที่ยกร้างโดยรอบทำให้เสี่ยงต่อความปลอดภัย การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่มีการพัฒนาและขาดการดูแล อีกทั้งพื้นที่ว่างสาธารณะที่ไม่มีการพัฒนาทำให้ขาดพื้นที่นันทนาการ พักผ่อนหย่อนใจ
- ด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจในพื้นที่มีความหลากหลาย และ แทบจะครบครันอยู่ในพื้นที่แต่ขาดการจัดสรรจัดส่วนที่เป็นโซนที่มีความเป็นระเบียบและขาดความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ อีกทั้งด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็กเป็นด่านที่นำเข้าและส่งออกสินค้าสูงสุดของจังหวัด แต่ยังคงพื้นที่รองรับรถบรรทุกสินค้าที่จะเข้าและออกด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก
- ด้านสังคม มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและกระจายการท่องเที่ยวแต่ยังขาดที่พักนักท่องเที่ยวที่เพียงพอจึงส่งผลทำให้กิจกรรมตอนกลางคืนซบเซาลง

๔.๒ การกำหนดแนวความคิดในการออกแบบพื้นที่

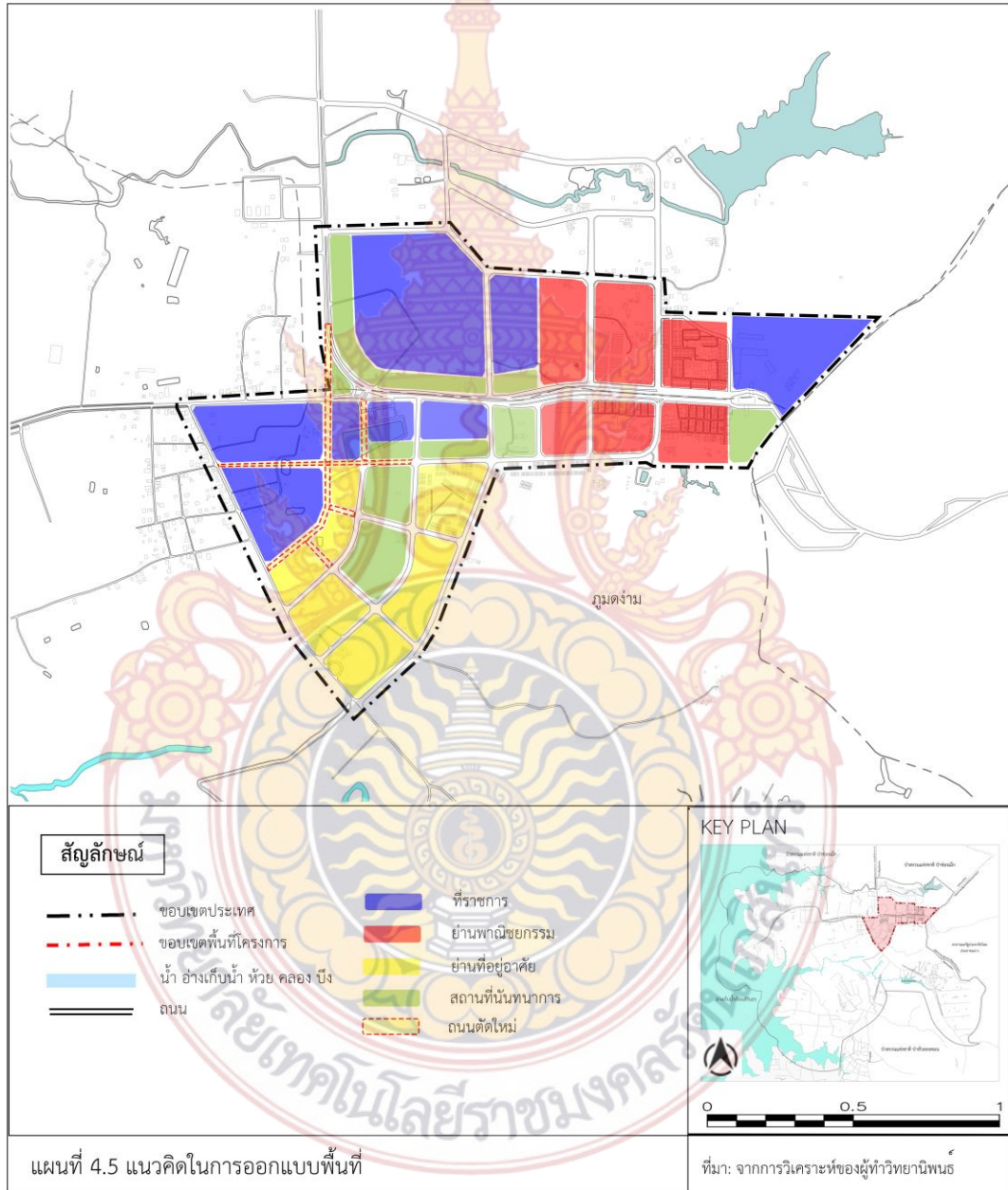
เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ และศักยภาพของพื้นที่ในปัจจุบัน ให้มีบริบทที่ควรจะเป็นในอนาคตจึงได้มุ่งเน้นพัฒนา เพื่อส่งเสริมพื้นที่ที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ เพื่อเป็นศูนย์กลางการเศรษฐกิจและกระจายการท่องเที่ยวของอีสานใต้ โดยจะมีองค์ประกอบในการพัฒนาพื้นที่แบ่งออกเป็นโครงการพัฒนาต่างๆดังต่อไปนี้

- ๑.)โครงการพัฒนาย่านพาณิชยกรรม
- ๒.)โครงการพัฒนาที่พักอาศัย
- ๓.)โครงการพัฒนาพื้นที่นันทนาการ

๔.)โครงการจัดโซนพื้นที่ราชการ

๕.)โครงการพัฒนาสถานที่จอดรถ

แผนที่ ๔.๕ การวิเคราะห์วางโซนของโครงการเพื่อวางโครงการพัฒนา

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๔.๓ รายละเอียดในการออกแบบและวางผัง

๔.๓.๑ ด้านโครงข่ายการสัญจร มีการตัดถนนเพิ่ม ๓ เส้นทาง ขนาดถนน ๔ ช่องจราจร บริเวณหลักสถานีตำรวจภูธรช่องเม็กไปจรดกับถนน ช่องเม็ก-บุญทริก

๔.๓.๒ ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน มีการวางการใช้ประโยชน์ที่ดิน ๔ ชนิดหลัก

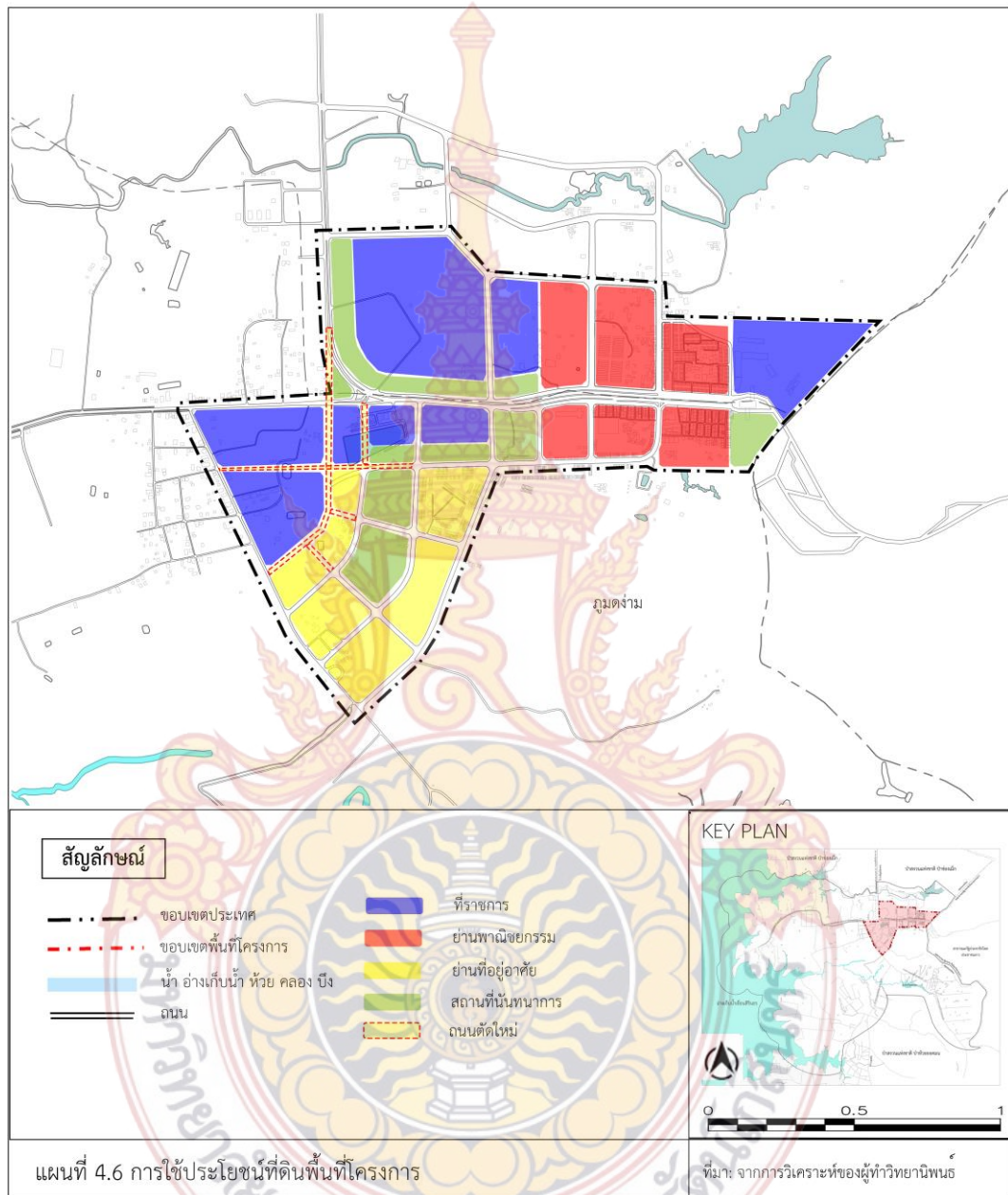
- สถานที่ราชการ
- พาณิชยกรรม
- ที่อยู่อาศัย
- พื้นที่นันทนาการ

๔.๓.๓ ด้านอาคาร สิ่งปลูกสร้างและพื้นที่ว่าง อาคารจะแบ่งออกเป็น ๓ ชนิดหลักๆ

- อาคาร เพื่อพาณิชยกรรม (ห้างสรรพสินค้า อาคารพาณิชย์)
- อาคารเพื่ออยู่อาศัย
- อาคารสำนักงาน

แผนที่ ๔.๖ การใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่โครงการ

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๔.๔ สรุปโปรแกรมการออกแบบและวางผังในพื้นที่โครงการ

การพัฒนาพื้นที่ผ่านด่านถาวรช่องเม็ก ที่มีบทบาทเดิมเป็นเขตการค้าชายแดนและพื้นที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด จึงมีแนวทางในการพัฒนา ให้เป็นศูนย์กลางการค้าชายแดนที่สำคัญและได้มาตรฐาน ศูนย์กลางการกระจายการท่องเที่ยว แนวทางการออกแบบพื้นที่พาณิชยกรรมที่มีความเป็นสัดส่วนมากขึ้น พัฒนาที่พักอาศัยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่เพื่อสร้างกิจกรรมในช่วงเวลาเย็น พัฒนาเป็นศูนย์กลางการบริการ

สรุปบทที่ ๔

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่โครงการเพื่อกำหนดโปรแกรมในการออกแบบ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและศักยภาพในพื้นที่โครงการ ทำให้สามารถกำหนดแนวทางในการออกแบบพื้นที่โครงการ ได้จากการกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ในการออกแบบ โดยการกำหนดโซนพื้นที่แต่ละประเภท ลักษณะอาคาร โครงข่ายการสัญจรที่ทำให้พื้นที่โครงการสามารถเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดบริบทใหม่ที่ควรจะเป็นในอนาคต

บทที่ ๕

การกำหนดรายละเอียดโครงการและการออกแบบวางผังโครงการ

๕.๑ วิสัยทัศน์ในการพัฒนาพื้นที่

วิสัยทัศน์ในการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี กำหนดนิยามให้พื้นที่ที่มีบทบาทของการเป็น “ ศูนย์กลางการค้าชายแดน เน้นฟื้นฟูวิถีชีวิต-วัฒนธรรม ๒ แผ่นดิน สู่คุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน ”

ภาพที่ ๕.๑ วิสัยทัศน์การพัฒนา

-ศูนย์กลางการค้าชายแดน เป็นศูนย์กลางการค้า การกระจายสินค้าที่ครบวงจร มีความหลากหลายและครบครันด้วยสินค้าต่างๆทั้งสินค้าขายนปลีก ขายเป็น ตลาดสินค้าของป่า อาหารป่า พันธุ์ไม้ป่าที่หลากหลาย และร้านอาหารอร่อยของเมืองอุบลราชธานี สถาบันเทิงและตลาดคนเดินที่คึกคัก

-เน้นฟื้นฟูวิถีชีวิต - วัฒนธรรม ๒ แผ่นดิน คือ การใช้ชีวิตและวิถีชีวิตของประชาชนทั้ง ๒ แผ่นดิน ที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่เปรียบเสมือนไม่มีเขตแดนระหว่างกันมีความเอื้อเพื่อเอื้อแก่กัน มีวัฒนธรรมประเพณีร่วมกัน เช่น ตักบาตรสองแผ่นดิน เป็นต้น

-สู่คุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน คือการมีชีวิตที่ยืนยาวด้วยสุขภาพที่แข็งแรงแบบองค์รวมสามารถทำกิจกรรมต่างๆได้ด้วยตนเอง เพื่อยังประโยชน์แก่ตนเองและสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพ

๕.๑.๑ วัตถุประสงค์ของโครงการ

๕.๑.๑.๑ เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ตลอดจนความต้องการในอนาคตของพื้นที่ด้านการค้าชายแดนช่องเม็ก

๕.๑.๑.๒ เพื่อทำการออกแบบพัฒนาพื้นที่ที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็กที่สามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ที่สำคัญของพื้นที่ที่สอดคล้องกับบริบทเมืองประตูการค้าชายแดนสากลและผสมผสานกับวิถีชีวิตชุมชนเดิมอย่างเหมาะสม

๕.๑.๑.๓ เพื่อให้ได้แนวทางการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ให้มีศักยภาพเหมาะสมแก่การเป็นประตูการค้าชายแดนสากลและรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษในอนาคต

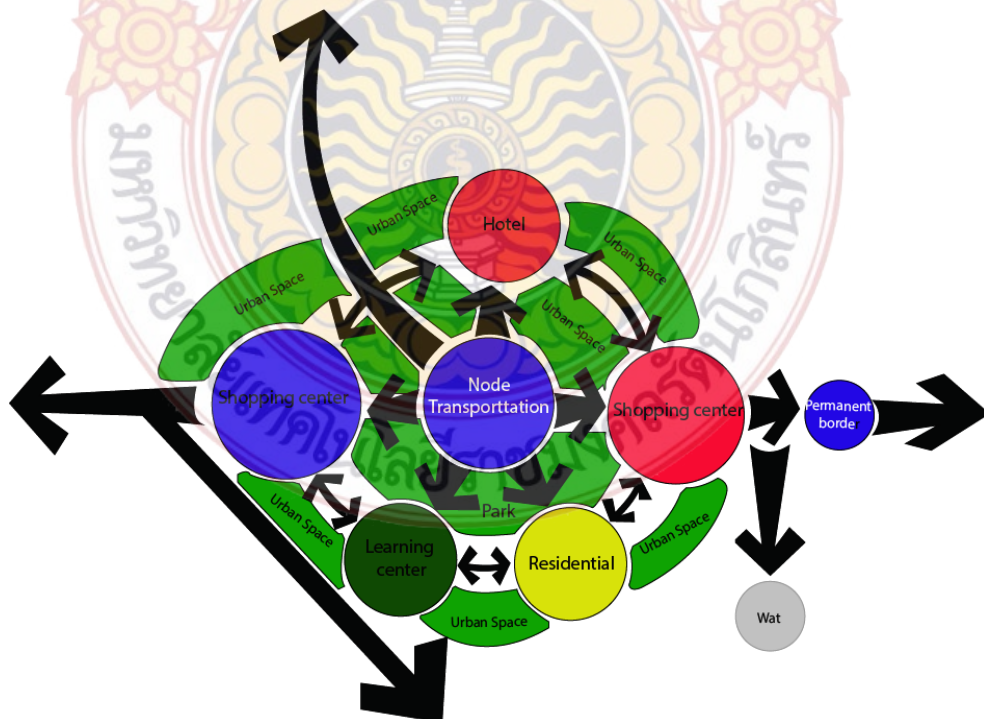
๕.๑.๑.๔ เพื่อทำการออกแบบจัดทำผังแม่บทพื้นที่ที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี

๕.๑.๑.๕ เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้กับชุมชน

๕.๑.๑.๖ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวมายังพื้นที่ให้มากขึ้น

๕.๒ แนวคิดในการออกแบบและวางผัง

จากการวิเคราะห์ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมและอิทธิพลในการใช้ชีวิตของคนในพื้นที่ ผ่านการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของพื้นที่ รวมทั้งการนำแนวคิดการพัฒนาเมืองใหม่ (New Urbanism) โดยนำหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้มีหลากหลายรูปแบบ สร้างเมืองที่เหมาะสมกับการเดินเท้าและเส้นทางจักรยาน ส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ สร้างเมืองที่เหมาะสมกับการอยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตที่ดี ผสมผสานกับแนวความคิดจินตภาพเมืองที่ส่งเสริมการเชื่อมโยงการสร้างสังคมการค้าชายแดน การเชื่อมโยงพื้นที่เมืองกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงชุมชนและพาณิชยกรรมของเมือง รวมทั้งระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีประสิทธิภาพ ให้ตอบสนอง เมืองประตูการค้าชายแดนในอนาคตและเหมาะสมกับรูปแบบการใช้ชีวิตของประชากรในอนาคต

ภาพที่ ๕.๒ Concept Diagrams

แนวคิดในการออกแบบและวางผังแม่บทโครงการได้รับแรงบันดาลใจในการออกแบบพื้นที่มาจาก ดอกบัวและใบบัว ซึ่งก็เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานีอีกด้วย และเพื่อให้มีความสอดคล้องกับตัวอาคารสำนักงานทำการด้านพรมแดนช่องเม็ก ที่มีแนวคิดในการออกแบบเป็นดอกบัว ซึ่งจะเห็นจากหลังคากระจกที่มีลักษณะที่เหมือนกับกลีบบัวที่มีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากด้านผ่านแดนแห่งอื่น ที่มีความทันสมัย สถาปัตยกรรมแบบโมเดิร์นผสมผสานเข้ากับความเป็นไทย ความเป็นเมืองอุบลราชธานี (ดังรูปที่๕.๓)

ภาพที่ ๕.๓ ที่ทำการด้านพรมแดนและแนวคิดในการออกแบบ

ในการออกแบบและวางผังแม่บทโครงการจึงได้นำเอาลักษณะของดอกบัวใบบัวมาใช้ในการออกแบบเพื่อให้มีความสอดคล้องกับการออกแบบอาคารทำการของด่าน และเพิ่มพื้นที่สีเขียวในลักษณะของลายกลีบบัวและใบบัว ต้นตะแบกในการออกแบบพื้นที่สีเขียวตามทางเท้าเมื่อถึงฤดูหนาวดอกตะแบกจะบานสะพรั่งด้วยสีชมพูเข้ม เมื่อมองจากจุดชมวิวบนเขา และจากมุมสูงจะเห็นเสมือนอ่างบัวขนาดใหญ่ในพื้นที่ อีกทั้งยังสื่อความหมายอีกนัยหนึ่งว่าพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์

ภาพที่ ๕.๔ ดอกบัวแนวคิดในการออกแบบ

ภาพที่ ๕.๕ แรงบันดาลใจในการใช้ดอกไม้ในการออกแบบ

5.3 การกำหนดรายละเอียดโครงการ

การกำหนดรายละเอียดในพื้นที่โครงการมีจุดประสงค์เพื่อตอบสนองบทบาทและวิสัยทัศน์การเป็น เมืองการค้าชายแดนสองแผ่นดิน ดังนี้

5.3.1 ด้านระบบโครงข่ายการสัญจร ประกอบด้วย

- 1.) การปรับปรุงเส้นทางการสัญจรบริเวณถนนสายหลักให้มีขนาดของถนนลดน้อยลงเพื่อลดความเร็วและปริมาณของรถเพื่อความปลอดภัยของทางเท้าและทางจักรยาน
- 2.) สายรอง และสายย่อยในพื้นที่ปรับให้มีขยายใหญ่เพื่อรองรับรถบรรทุกสินค้า และ รถจากถนนสายหลักที่เข้ามายังพื้นที่
- 3.) การพัฒนาจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรที่รองรับนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการที่จะเข้ามายังพื้นที่ในอนาคต
- 4.) การปรับปรุงและกำหนดเส้นทางจักรยานเพื่อรองรับการใช้งานของคนในพื้นที่ และ ส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 5.) การพัฒนาการเชื่อมต่อการสัญจร ส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน

5.3.2 ด้านที่อยู่อาศัยพาณิชยกรรมและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาพื้นที่ตลาดหน้าด่านผ่านแดนถาวรช่องเม็กและสถานที่ราชการช่องเม็ก
- 2) การพัฒนาพื้นที่อยู่อาศัยประเภทโรงแรม และ โฮสเทล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังพื้นที่จำนวนมาก
- 3) การพัฒนาพื้นที่พาณิชยกรรมหลักเพื่อเป็นพาณิชยกรรมระดับจังหวัดและปรับปรุงรูปแบบให้เหมาะสมกับบริบทเมืองประตูการค้าชายแดน
- 6) การพัฒนาพื้นที่รองรับสาธารณูปการในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพและใช้งานได้ 24 ชั่วโมง เช่น สถานพยาบาล

5.3.3 แผนงานด้านพื้นที่โล่งและพื้นที่สวนสาธารณะ ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาพื้นที่ปาร์กร้างและพื้นที่เทศบาลเดิมเพื่อเป็นพื้นที่สวนสาธารณะชุมชน
- 2) การพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อสร้างกิจกรรมระหว่างชุมชน สถาบันราชการ และพื้นที่พาณิชยกรรม
- 3) การพัฒนาพื้นที่สาธารณะระดับชุมชน และสร้างพื้นที่สาธารณะที่คนในพื้นที่ สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา
- 4) การพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่เพื่อสร้างภูมิทัศน์และมุมมองสำคัญของพื้นที่
- 5) การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อสร้างบรรยากาศและความต่อเนื่องในพื้นที่

5.3.1 ลักษณะโครงข่ายการสัญจร

การปรับปรุงและพัฒนาโครงข่ายถนนที่ค้ำึงถึงเส้นทางการเดินเท้า การตัดถนนเส้นใหม่เพื่อเชื่อมโยงกับโครงข่ายถนนเดิมให้เป็นโครงข่ายการสัญจรที่สามารถเชื่อมต่อได้ทั่วถึงในพื้นที่โครงการ การให้ความสำคัญกับระยะการเดินเท้าและเส้นทางจักรยาน ที่ช่วยลดปริมาณรถยนต์ในพื้นที่และเชื่อมโยงระบบเส้นทางจักรยานเพื่อรองรับการใช้งานในอนาคตของนักท่องเที่ยว ส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ ที่ช่วยให้พื้นที่ที่มีความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่เมืองได้รวดเร็วยิ่งขึ้น สร้างการเชื่อมต่อระหว่างจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรและการเชื่อมสู่ส่วนต่างๆในพื้นที่โดยทางเท้าและทางจักรยานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการพัฒนาจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจร

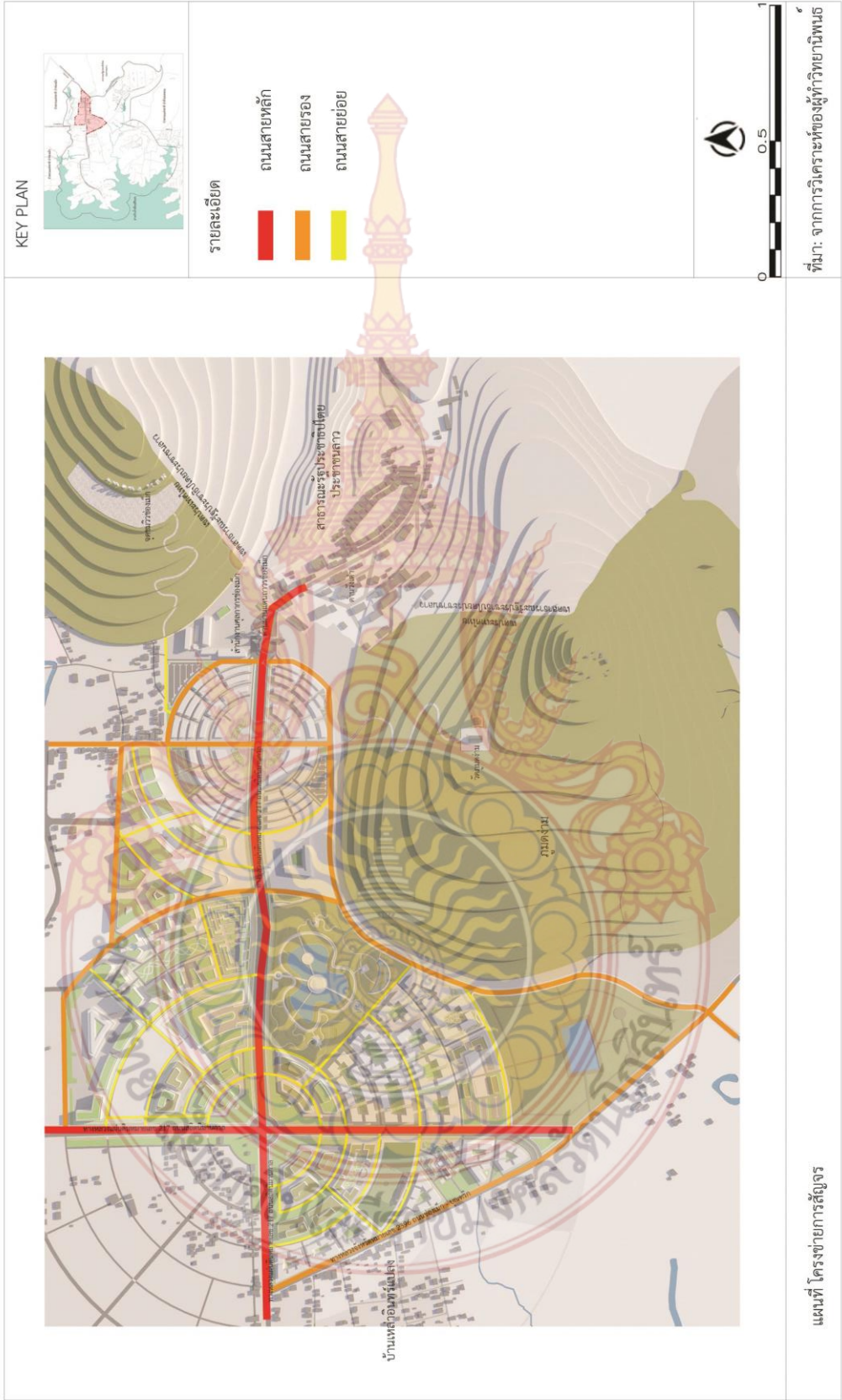

ภาพที่ ๕.๖ รูปแบบแนวคิดการออกแบบถนนแต่ละสาย

ภาพที่ ๕.๗ รูปแบบแนวคิดการออกแบบถนนแต่ละสาย

แผนที่ที่ ๕.๑ ผังโครงข่ายการสัญจรพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

แผนที่ที่ ๕.๒ ผังโครงข่ายการสัญจรทางเท้า ,ทางจักรยาน , เส้นทางรถบรรทุก พื้นที่ผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

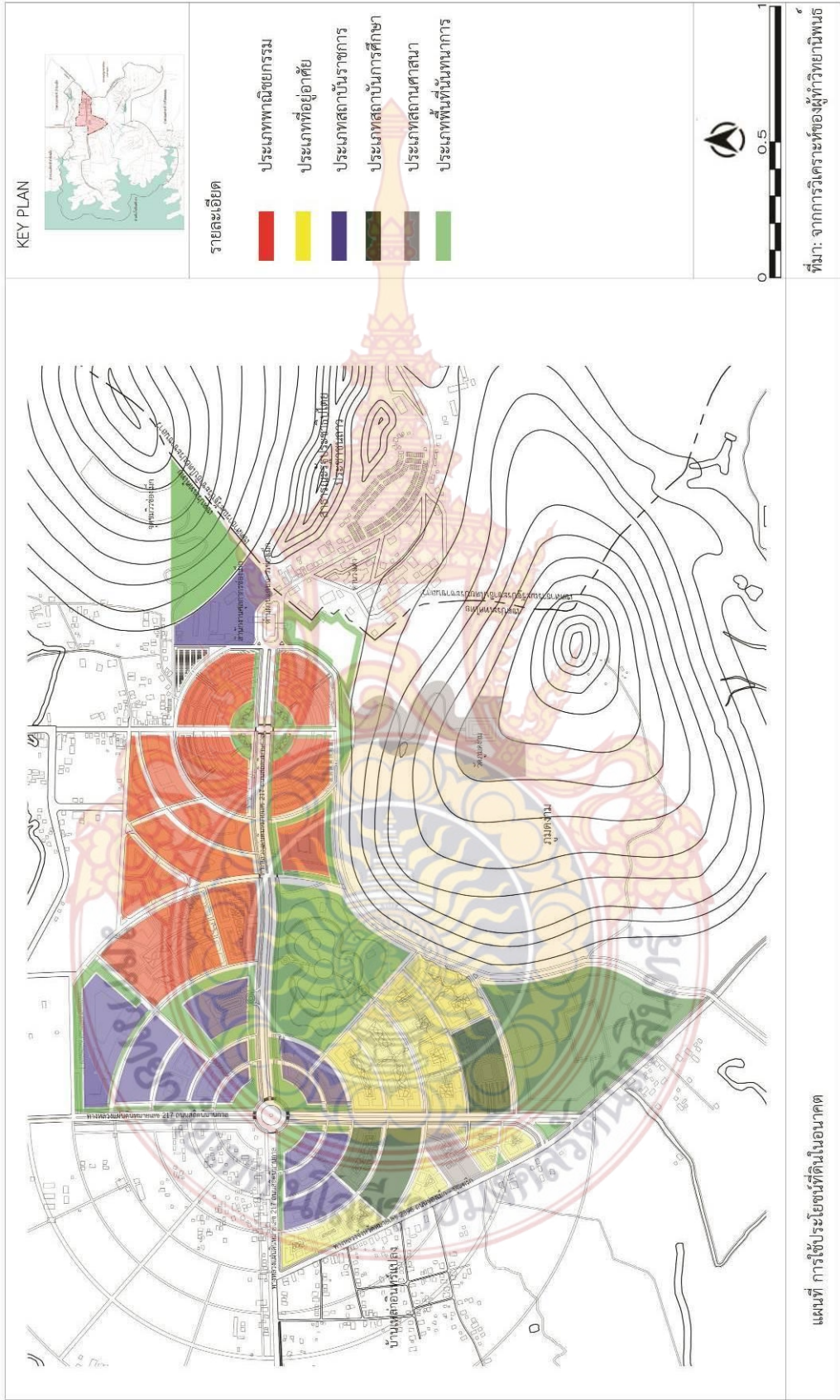
๕.๓.๒ การกำหนดตำแหน่งอาคาร สิ่งปลูกสร้างและพื้นที่ว่าง

๕.๓.๒.๑ การใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต

การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่โครงการมีการพื้นที่ที่ชัดเจนในการออกแบบคือในพื้นที่จะมีการใช้ประโยชน์ที่ดินอยู่ด้วยกันทั้งหมด ๖ ประเภท โดยแยกได้ดังนี้

- ๑.) สีน้ำเงิน พื้นที่สำนักงานราชการจะอยู่บริเวณโดยรอบวงเวียนช่องเม็กที่มีการก่อสร้างขึ้นมาใหม่และพื้นที่ด้านพรมแดนกลางและพื้นที่กรมศุลกากรช่องเม็ก
- ๒.) สีแดง พื้นที่พาณิชย์กรรมจะจัดอยู่บริเวณตลาดชายแดนช่องเม็กและพื้นที่โรงแรมที่รองรับนักท่องเที่ยว
- ๓.) สีเหลือง พื้นที่อยู่อาศัยจัดตั้งไว้บริเวณโดยรอบพื้นที่ราชการเพื่อสะดวกต่อการติดต่อทางราชการ
- ๔.) สีเขียวมะกอก สถาบันการศึกษาจะตั้งอยู่บริเวณระหว่างชุมชนและสถาบันราชการ อีกบริเวณจะตั้งอยู่ระหว่างชุมชนและศูนย์การเกษตรเป็นศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
- ๕.) สีเทา สถาบันศาสนาในพื้นที่จะมีอยู่ ๑ แห่ง คือวัดบ้านเหล่าอินทร์แปลง และพื้นที่เชื่อมต่ออีก ๑ แห่งคือวัดป่าภูมดงงาม
- ๖.) สีเขียวอ่อน พื้นที่นันทนาการ จะครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงพื้นที่แต่ละโซนด้วยกิจกรรมและมีพื้นที่สวนสาธารณะชุมชนอยู่ระหว่างพื้นที่ราชการ ชุมชน และพื้นที่พาณิชย์กรรม

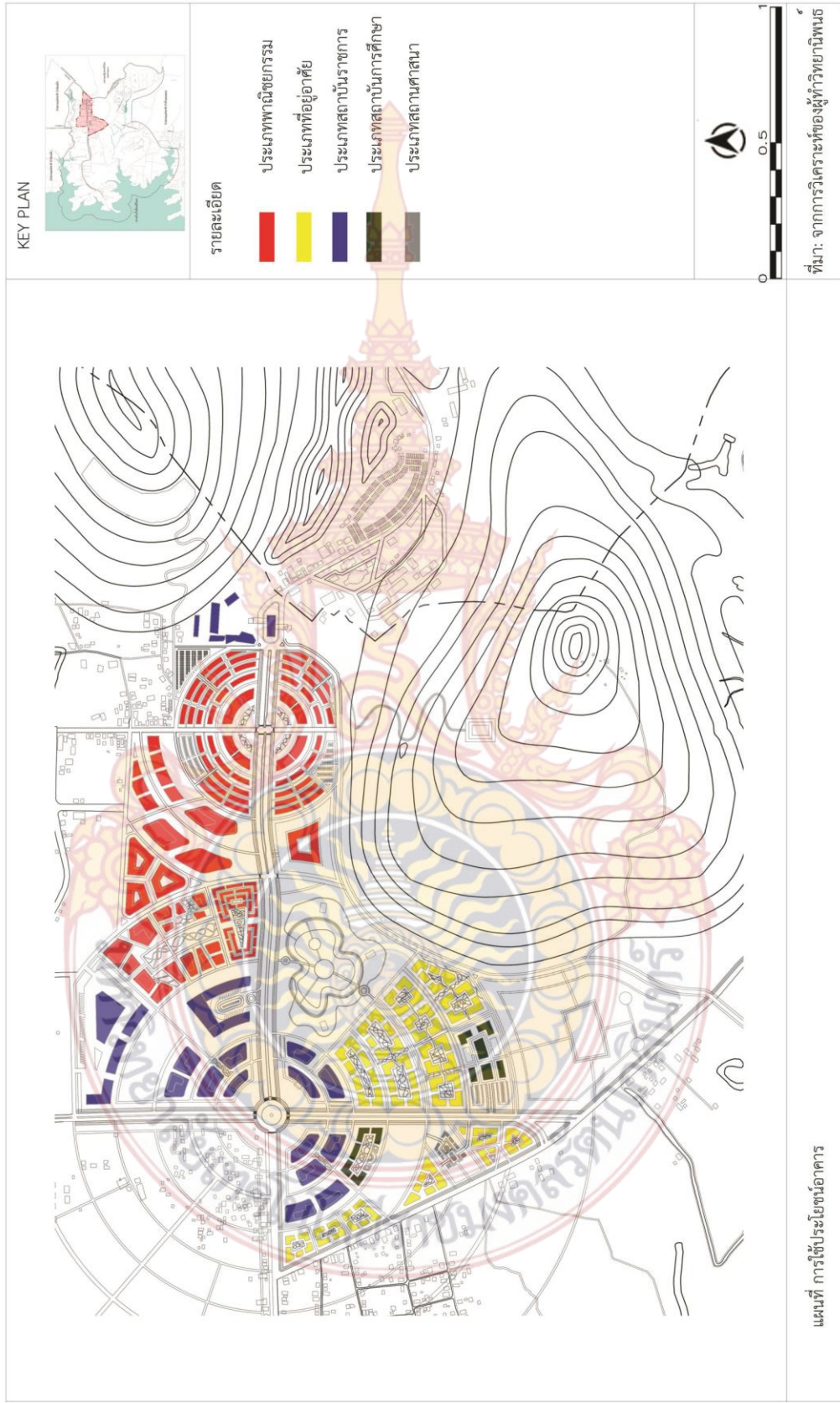
แผนที่ ๕.๓ ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

๕.๓.๒.๑ การใช้ประโยชน์อาคารในอนาคต

การกำหนดการใช้ประโยชน์อาคารในพื้นที่โครงการมีการพื้นที่ที่ชัดเจนในการออกแบบคือในพื้นที่จะมีการใช้ประโยชน์ที่อาคารอยู่ด้วยกันทั้งหมด ๕ ประเภท โดยแยกได้ดังนี้

- ๑.) สี่น้ำเงิน พื้นที่สำนักงานราชการ
- ๒.) สีแดง พื้นที่พาณิชย์กรรมจะจัดอยู่บริเวณตลาดชายแดนช่องเม็กและพื้นที่โรงแรมที่รองรับนักท่องเที่ยว
- ๓.) สีเหลือง พื้นที่อยู่อาศัยจัดตั้งไว้บริเวณโดยรอบพื้นที่ราชการมีความสูง ๓-๘ ชั้น
- ๔.) สีเขียวมะกอก สถาบันการศึกษาและศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
- ๕.) สีเทา สถาบันศาสนาในพื้นที่จะมีอยู่ ๑ แห่ง คือวัดบ้านเหล่าอินทร์แปลง และพื้นที่เชื่อมต่ออีก ๑ แห่งคือวัดป่าภูมดงงาม

แผนที่ที่ ๕.๔ แผนผังใช้ประโยชน์อาคารในอนาคตพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

๕.๓.๓ การกำหนดมุมมองสำคัญของพื้นที่โครงการ

การกำหนดและสร้างมุมมองใหม่ให้กับพื้นที่เพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่มุมมองที่สำคัญ เมื่อเดินทางมาจากตัวจังหวัดเข้ามายังพื้นที่ที่จะพบกับหอนาฬิกาที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่เมื่อถึงวงเวียนหอนาฬิกาจะเปิดมุมมองไปยังอาคารที่ทำการด่านพรมแดน โดยอาคารริมถนนกำหนดให้ความสูงอาคารไม่สูงมากนัก เพื่อเปิดทัศนียภาพและปลูกพันธุ์ไม้เพื่อดึงดูดในการเดินทางโดยทางเท้า และ สร้างจุดหมายตาเพิ่มอีก ๒ ที่คือ จุดชมวิวมืองช่องเม็ก โดยสร้างเป็นตัวอักษรช่องเม็กบนภูเขาป่าช่องเม็ก และ รับกับภูเขาภูมดงามที่สร้างเป็นพระธาตุวัดป่าภูมดงามซึ่งเป็นวัดป่าที่มีความเงียบสงบในการวิปัสสนาของชาวพุทธไทยและลาว

ภาพที่ ๕.๘ การเปิดมุมมองไปยังพื้นที่ด่านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

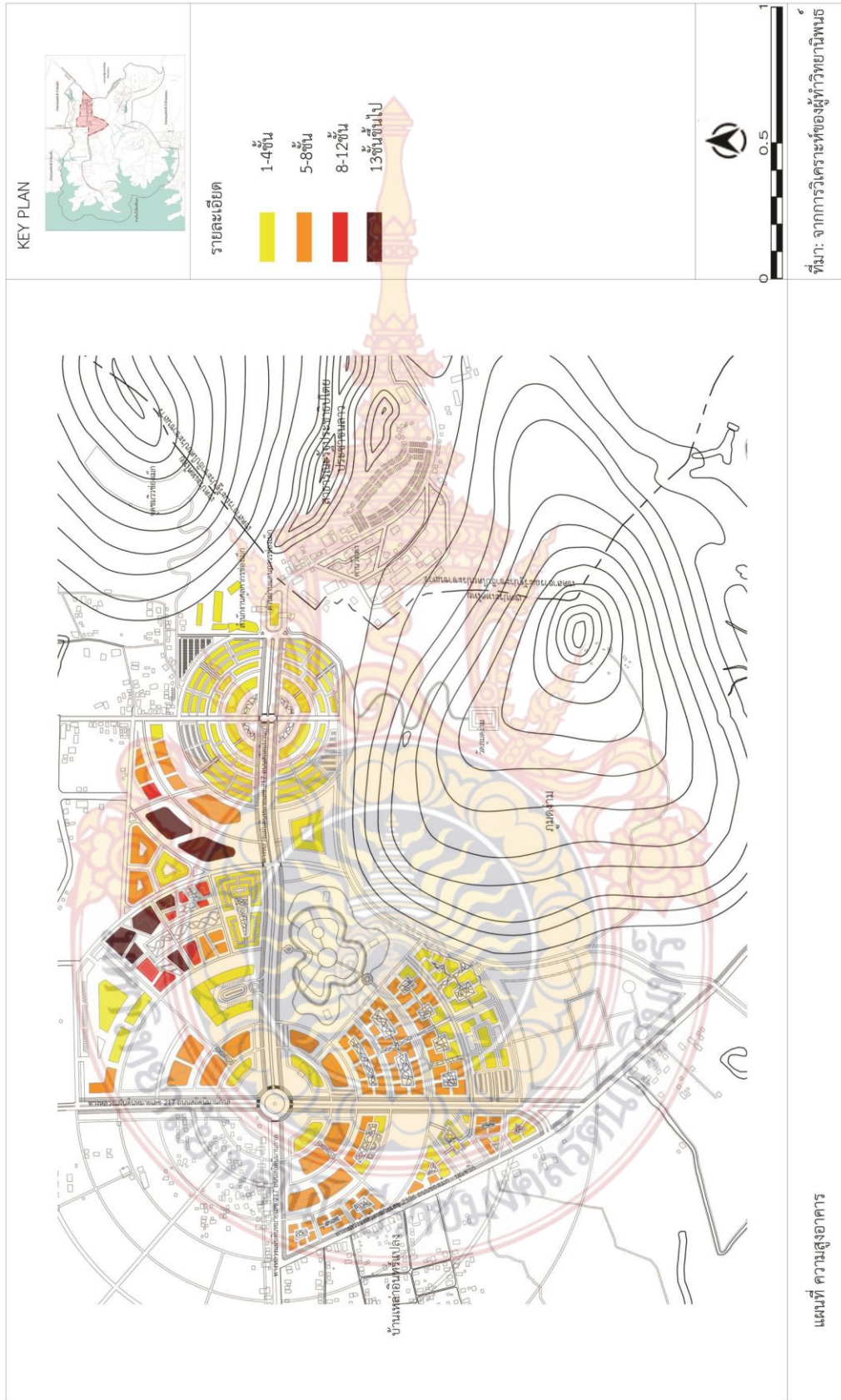
ภาพที่ ๕.๙ จุดหมายตาของมุมมองสำคัญ

๕.๓.๔ การควบคุมรายละเอียดการออกแบบของสิ่งปลูกสร้าง

๕.๓.๔.๑ ความสูงอาคาร

การกำหนดความสูงอาคารในพื้นที่โครงการ ซึ่งกำหนดให้พื้นที่ในโครงการมีความสูงมากกว่าด้านนอกโครงการเพื่อให้พื้นที่ที่มีการพัฒนาจากศูนย์กลางเมืองออกมาโดยรอบพื้นที่โครงการ โดยในพื้นที่โครงการกำหนดกลุ่มอาคารสูงเป็นบริเวณพื้นที่พาณิชย์กรรมกลุ่มอาคารห้างสรรพสินค้า และโรงแรมมีความสูงที่สุดในพื้นที่โครงการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ และเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษในอนาคตอีกด้วย และกลุ่มอาคารที่มีความสูงรองลงมาเป็นกลุ่มอาคารสำนักงาน ราชการและที่อยู่อาศัย กลุ่มอาคารที่มีความสูงน้อยที่สุดจะเป็นกลุ่มอาคารตลาดชายแดนและศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนจะมีความสูง ๑-๒ ชั้น.

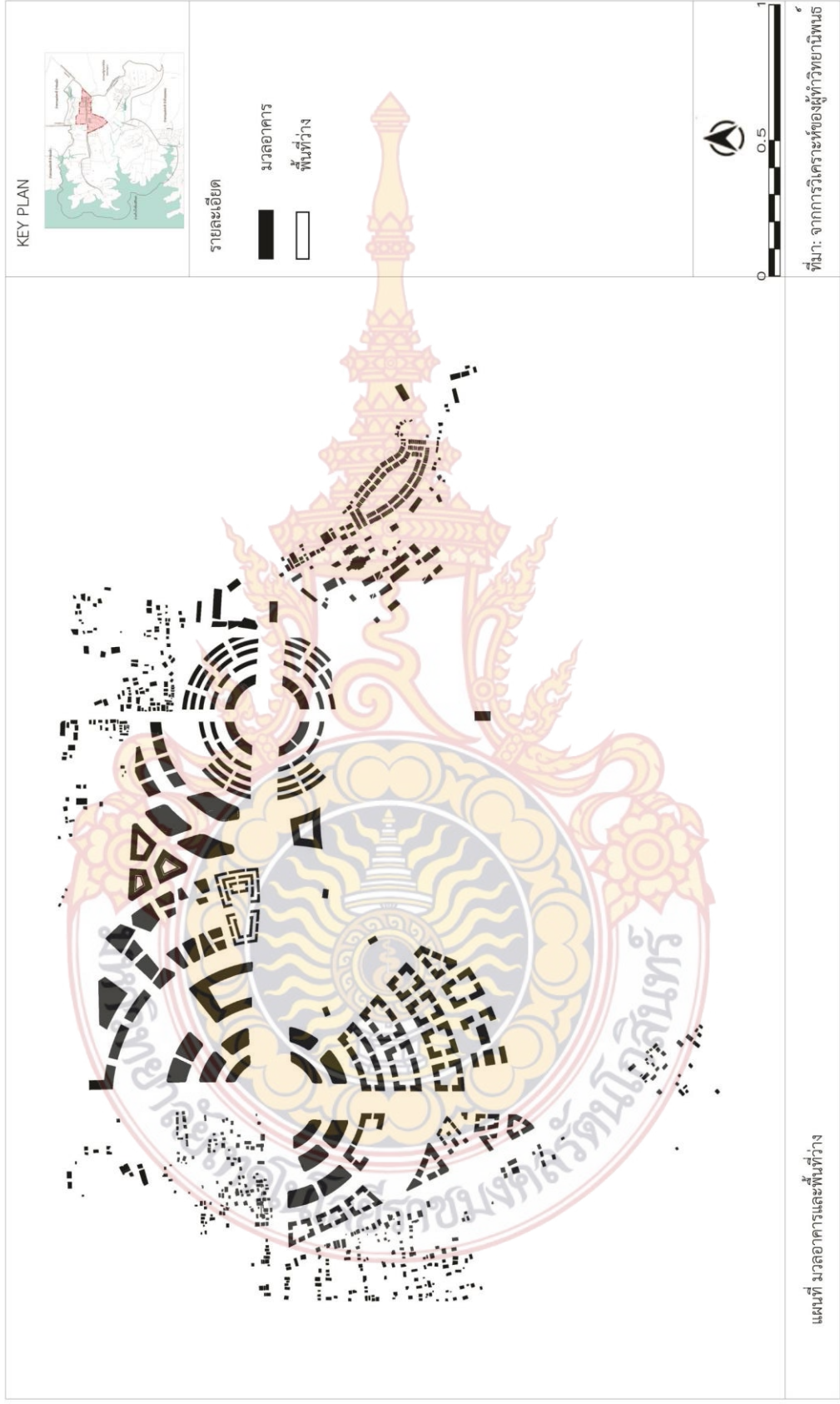

แผนที่ที่ ๕.๕ ผังความสูงอาคารอาคารในอนาคตพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

๕.๓.๔.๒ ความหนาแน่นของสิ่งปลูกสร้าง

การกำหนดมวลอาคารพื้นที่โครงการนั้นได้กำหนดให้มีมวลอาคารใหญ่มากขึ้นมาเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์อาคารในแนวตั้งในบางอาคารและในแนวราบในอาคาร การวางบล็อกอาคารที่เกิดขึ้นใหม่มีความเป็นกลุ่มก้อนมากขึ้น การวางอาคารที่สอดคล้องกับพื้นที่ชุมชนและบริบทโดยรอบพื้นที่ มวลอาคารมีความหนาแน่นมากขึ้นและกระจายไปทั้งพื้นที่ในรูปแบบของการแบ่งพื้นที่แต่ละประเภท และใช้พื้นที่ว่างที่มีมากในการเชื่อมโยงแต่ละกลุ่มอาคารเข้าด้วยกัน พื้นที่ว่างที่มีมากสร้างเป็นพื้นที่กิจกรรมและพื้นที่สีเขียวเพื่อลดความแออัด สร้างคุณภาพชีวิต และวัฒนธรรมให้กับชุมชน

แผนที่ที่ ๕.๖ ผังมวลดอาคารและพื้นที่ว่างพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

แผนที่ มวลดอาคารและพื้นที่ว่าง

ที่มา: จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

๕.๓.๔.๓ รูปแบบทางสถาปัตยกรรม

การกำหนดรูปแบบสถาปัตยกรรมในพื้นที่โครงการมีการใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมโมเดลสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ควบคู่กับการใช้สถาปัตยกรรมอีสานเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นเมืองชายแดนอีสาน โดยการนำมาใช้ในบางส่วนของอาคาร และมีรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่และหลังคากรีนรูฟ (Green Roof) าดาดฟ้าสนามหญ้าเพื่อสร้างพื้นที่สีเขียวทดแทนพื้นที่สีเขียวเดิม และเพื่อลดความร้อนให้กับอาคารอีกด้วย อาคารในพื้นที่โครงการส่วนใหญ่จะใช้แสงและลมจากธรรมชาติเพื่อรับความเป็นธรรมชาติที่มีโดยรอบอย่างเต็มที่

ภาพที่ ๕.๑๐ รูปแบบสถาปัตยกรรมในพื้นที่และใกล้เคียง

ภาพที่ ๕.๑๑ รูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่หลังคากรีนรูฟ (Green Roof) เพื่อลดความร้อน

ภาพที่ ๕.๑๒ รูปแบบสถาปัตยกรรมสถานศาสนา

๕.๓.๔.๔ รูปแบบภูมิทัศน์

การกำหนดรูปแบบภูมิทัศน์และพันธุ์ไม้ในพื้นที่โครงการมีการใช้รูปแบบเป็นสวนสาธารณะชุมชนซึ่งจะมีเส้นทางวิ่ง ทางเท้า ทางจักรยาน ลานกิจกรรมกลาง และยังเป็นแหล่งเรียนรู้พันธุ์ไม้พื้นถิ่นอีกด้วย ส่วนพื้นที่ภูมิทัศน์เกาะกลางถนนและพื้นที่ริมถนน มีลักษณะเป็นสวนที่ถูกจัดระเบียบและออกแบบอย่างสวยงาม โดยการใช้พันธุ์พืช ต้นตะแบก ปลูกตามถนนสายหลักจากวงเวียนเข้าไปหาด้านผ่านแดนช่องเม็ก วงเวียนช่องเม็กมีการออกแบบก่อสร้างขึ้นมาใหม่ โดยการใช้เอกลักษณ์ของจังหวัดมาใช้เป็นแนวคิดในการออกแบบคือดอกบัวและต้นเทียนพรรษาเป็นหอนาฬิกา และใช้ลักษณะกลีบบัวเป็นไม้ตัดในการตกแต่งระดับพื้นและบ่อน้ำที่ปลูกดอกบัวเป็นพันธุ์ไม้หลัก เลี้ยงปลาเทโพ ซึ่งเป็นพันธุ์ปลาประจำจังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ ๕.๑๓ แนวคิดในการออกแบบหอนาฬิกา

พันธุ์ไม้ริมถนนบริเวณทางเท้า
- ไม้ตะแบก

ภาพที่ ๕.๑๔ พันธุ์ไม้ตะแบก

พันธุ์ไม้พื้นถิ่น

จังหวัดอุบลราชธานี มีต้นไม้มงคลซึ่งเป็นต้นไม้ประจำจังหวัด คือต้นยางนา หรือที่ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dipterocarpus alatus* Roxb เป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ไม้ผลัดใบ ใบแก่จะร่วงลงมา ขณะเดียวกันจะแตกใบใหม่มาทดแทนทันที เนื่องจากมักขึ้นอยู่ในที่ลุ่ม ความชื้นสูง จึงสามารถผลิตใบใหม่แทนได้ เมื่อโตเต็มที่ไม้ยางนาจะมีความสูง ประมาณ ๓๐ - ๔๐ เมตร ความสูงถึงกิ่งแรก ประมาณ ๒๐ - ๒๕ เมตร หรืออาจมากกว่าถ้าอายุมากๆ

ภาพที่ ๕.๑๕ ลักษณะทั่วไปของต้นยางนา ต้นไม้ประจำจังหวัดอุบลราชธานี

จากการสำรวจบริเวณพื้นที่วางผังพบว่า ต้นยางนาสามารถพบได้ทั่วไปในพื้นที่ โดยกระจายอยู่ตามพื้นที่ริมถนนสาย ๒๓๙๖ พื้นที่สวนป่าชุมชน พื้นที่สวนป่าเศรษฐกิจ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วกลุ่มต้นไม้ที่เป็นต้นไม้พื้นถิ่นที่พบได้ทั่วไปในพื้นที่แถบภาคอีสาน ได้แก่ ต้นตะแบกนา ต้นราชพฤกษ์ (คูณ) ต้นเสลาใบใหญ่(อินทรีชิต) ต้นอินทนิลน้ำ ต้นขี้เหล็ก สะเดานา เป็นต้น

16. ตะแบกนา

ชื่อสามัญ : Queen's flower
 ชื่อวงศ์ : LYTHRACEAE
 ชื่อวิทยาศาสตร์ : Lagerstroemia floribunda Jack

ลักษณะ

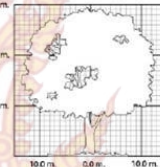
รูปทรง	ใบ	ใบ	สีเขียวผลเป็นมัน ใบอ่อนสีแดง มีขนสั้นๆ ใบแก่จะเรียบ
ความสูง	15 - 30 ม.	☐ ไม่ผลัดใบ	☒ ผลัดใบ
ขนาดทรงพุ่ม	5 - 7 ม.	ดอก	สีม่วงปนชมพูแล้วเปลี่ยนเป็นขาว
ผิวสัมผัส	หยาบ	กลิ่น	-
ลำต้น	สีเทาเข้ม มีรอยวงขาว	ช่วงการมีดอก	ก.ค. - ก.ย. เกือบตลอดปี
	ต้นแก่จะร่อนเป็นแผ่น คล้ายต้นฝรั่ง		

ลักษณะนิสัย

ดิน	ร่วน	ความชื้น	ปานกลาง - ต่ำ ทนแล้ง
แสง	แดดเต็มวัน	โรค/แมลง	แมลงกินใบ หนอนมีเปลือกกลางคืน

อัตราการเจริญเติบโต : ช้า (ขึ้นกับสภาพแวดล้อม)
 ระยะปลูกที่ใช้ในการจัดจริง : ที่ 4 - 5 ม. ห่าง 6 - 8 ม.

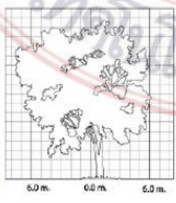
- การใช้งาน :
- นิยมปลูกตามบ้านทั่วไปและริมถนน เพราะขนาดไม่ใหญ่เกินไป และโตช้า ผลัดใบให้ร่มเงา
 - ดอกสวยและช่วงการมีดอก (ฤดูร้อน) ไม่ตรงกับไม้ชนิดอื่น (ฤดูหนาว)

37. ราชพฤกษ์ (คูณ)

ชื่อสามัญ : Golden shower, Indian laburnum, Pudding pipe tree
 ชื่อวงศ์ : LEG - CAESALPINOIDEAE
 ชื่อวิทยาศาสตร์ : Cassia fistula L.

ลักษณะ

รูปทรง	กลม	ใบ	สีเขียวอ่อน ตีงใบก่อนออกดอก
ความสูง	10 - 20 ม.	☐ ไม่ผลัดใบ	☒ ผลัดใบ
ขนาดทรงพุ่ม	4 - 6 ม.	ดอก	สีเหลืองสด
ผิวสัมผัส	หยาบ	กลิ่น	-
ลำต้น	สีเทาอ่อนเรียบเกลี้ยง	ช่วงการมีดอก	ก.พ. - พ.ค.
	ต้นแก่เป็นสีน้ำตาลเข้ม		

ลักษณะนิสัย

ดิน	ทั่วไป ทนดินเค็ม	ความชื้น	น้อย - ปานกลาง
แสง	แดดเต็มวัน	โรค/แมลง	แมลงเจาะไขกิ่งและลำต้น

อัตราการเจริญเติบโต : ปานกลาง
 ระยะปลูกที่ใช้ในการจัดจริง : ที่ 4 - 5 ม. ห่าง 6 - 8 ม.

- การใช้งาน :
- ไม่ควรปลูกจำนวนมากในที่เดียว เพราะถ้ามีแมลงเข้าทำลายอาจตายทั้งกลุ่ม
 - ไม่ควรปลูกในที่ระดับน้ำใต้ดินสูงเพราะรากจะเน่าได้ ควรปลูกสูงจากระดับดินเดิมและระมัดระวังให้ตุ้มดินแตกเมื่อกำลังปลูก
 - เป็นไม้ประจำชาติไทย สัญลักษณ์ทางศาสนา เป็นไม้มงคล
 - ปลูกริมทะเลได้
 - นิยมปลูกตกแต่งริมถนนและในสวน เพราะดอกสีสวยสดใสมาก

ภาพที่ ๕.๑๖ พันธุ์ไม้พื้นถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี

48. เสลาใบใหญ่ (อินทรีต)

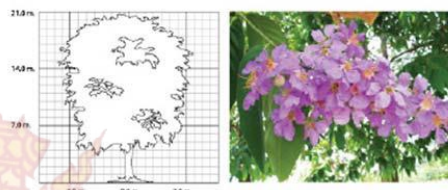
ชื่อสามัญ : -
 ชื่อวงศ์ : LYTHRACEAE
 ชื่อวิทยาศาสตร์ : Lagerstroemia loudonii Teijsm. & Binn.

ลักษณะ			
รูปทรง	ไข่ กิ่งใบห้อยลง	ใบ	สีเขียว มีขนทั้ง 2 ด้าน
ความสูง	10 - 20 ม.	☐ ไม่ผลัดใบ	☒ ผลัดใบ
ขนาดทรงพุ่ม	5 - 6 ม.	ดอก	สีชมพู ม่วง ม่วงอมชมพู
ผิวสัมผัส	หยาบ	กลิ่น	-
ลำต้น	สีเทาเข้มเกือบดำ	ช่วงการมีดอก	ออกมาก ธ.ค. - มี.ค.
	เปลือกผิวขรุขระ		เกือบตลอดปี
	แตกเป็นร่องตามยาว		

ลักษณะนิสัย			
ดิน	ร่วนซุย	ความชื้น	ปานกลาง
แสง	แดดเต็มวัน	โรค/แมลง	ทนจนเจาะเปลือกลำต้น
อัตราการเจริญเติบโต : ช้า - ปานกลาง			
ระยะปลูกที่ใช้ในการจัดจริง : ที่ 4 - 5 ม. ห่าง 6 - 8 ม.			

- การใช้งาน :
- ต้นไม้ใหญ่มาก ดอกสีสวย ปลูกให้ร่มเงาในบ้าน
 - นิยมปลูกริมถนน ผลัดใบเดือน พ.ย. - มี.ค.
 - เปลือกแตกเป็นร่องตามยาว พุ่มใบห้อยย้อยลง ใบมีขน

57. อินทนิลน้ำ

ชื่อสามัญ : Queen's flowers, Pride of India
 ชื่อวงศ์ : LYTHRACEAE
 ชื่อวิทยาศาสตร์ : Lagerstroemia speciosa (L.) Pers

ลักษณะ			
รูปทรง	กลม	ใบ	ใบเล็กกว่าอินทนิลบก
ความสูง	8 - 25 ม.	☐ ไม่ผลัดใบ	☒ ผลัดใบ
ขนาดทรงพุ่ม	4 - 5 ม.	ดอก	สีม่วง ชมพู ขาว
ผิวสัมผัส	หยาบ	กลิ่น	-
ลำต้น	สีเทาปนดำ	ช่วงการมีดอก	ออกมาก มี.ค. - มิ.ย.
	เปลือกต่งปุ่มตะป่ำ		เกือบตลอดปี
	ลอกเป็นสะเก็ด		

ลักษณะนิสัย			
ดิน	ร่วน	ความชื้น	ปานกลาง - สูง
แสง	แดดเต็มวัน	โรค/แมลง	แมลงกินใบ
อัตราการเจริญเติบโต : ปานกลาง			
ระยะปลูกที่ใช้ในการจัดจริง : ที่ 4 - 5 ม. ห่าง 6 - 8 ม.			

- การใช้งาน :
- นิยมปลูกตกแต่งสวนหรือปลูกริมถนนเพราะมีดอกสวยงาม ทรงพุ่มไม่ใหญ่มาก ปัญหาน้อย
 - หน้ำซึ่งชั่วคราวได้ดีกว่าเสลาใบใหญ่

ภาพที่ ๕.๑๗ พันธุ์ไม้พื้นถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี(ต่อ)

44. สะเดาบ้าน

ชื่อสามัญ : Siamese neem tree
 ชื่อวงศ์ : MELIACEAE
 ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Azadirachta indica* A. Juss. var. *siamensis* Valetou

ลักษณะ

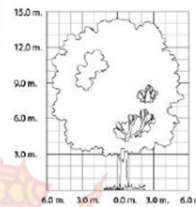
รูปทรง	กลม	ใบ	สีเขียวเข้ม
ความสูง	8 - 15 ม.	☐ ไม่ผลัดใบ	☒ ผลัดใบ
ขนาดทรงพุ่ม	3 - 5 ม.	ดอก	สีครีม
ผิวสัมผัส	หยาบ	กลิ่น	-
ลำต้น	สีน้ำตาล แตกเป็นร่องลึก	ช่วงการมีดอก	เม.ย. - พ.ค.

ลักษณะนิสัย

ดิน	ทั่วไป	ความชื้น	ต่ำ
แสง	แดดเต็มวัน	โรค/แมลง	-
อัตราการเจริญเติบโต	เร็ว		
ระยะปลูกที่ใช้ในการจัดจริง	ที่ 4 - 5 ม. ห่าง 6 - 8 ม.		

การใช้งาน :

- ปลูกในที่มีการดูแลต่ำ ปลูกริมทะเลได้
- ให้ร่มเงาได้ดี กินใบและดอกอ่อนได้
- สกัดทำสารกำจัดแมลงได้
- มีอีกชนิดหนึ่งคือ สะเดาอินเดีย เปลือกจะเรียบและใบแคบกว่า

ภาพที่ ๕.๑๘ พันธุ์ไม้พื้นถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี(ต่อ)

อุปกรณ์ประกอบถนน (Street Furniture) หรือองค์ประกอบอื่นๆ ที่เป็นเอกลักษณ์

เนื่องจากพื้นที่วางผังบริเวณชุมชนชายแดนช่องเม็กส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชุมชนชนบท จึงยังไม่มีรูปแบบขององค์ประกอบถนนต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ มีเพียงบริเวณชุมชนการค้าหน้าจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็กที่มีการออกแบบองค์ประกอบถนนไว้อย่าง อาทิเช่น ลวดลายที่มีเอกลักษณ์บนพื้นทางเดินเท้า เป็นต้น จึงได้นำเอกลักษณ์เดิมที่มีอยู่มาใช้กับทางเท้าทั่วทั้งพื้นที่โครงการ

ภาพที่ ๕.๑๙ ลวดลายที่มีเอกลักษณ์บนพื้นทางเดินเท้าเดิม

๕.๔ การออกแบบวางผังโครงการ

๕.๔.๑ ผังแม่บทพื้นที่โครงการ

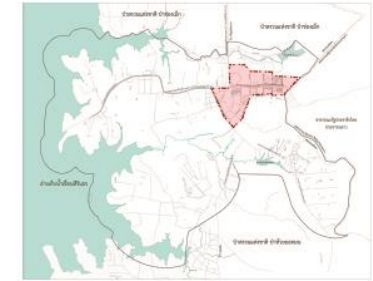
เป็นการออกแบบวางผังเฉพาะที่ดำเนินการตามแนวความคิดที่ได้กำหนดเอาไว้ในเบื้องต้น เป็นแนวทางเสนอแนะการออกแบบในการปรับปรุงพื้นที่ต่างๆ ภายในโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ โดยมีการออกแบบเป็นเมืองใหม่มีวงเวียนช่องเม็กเป็นศูนย์กลางเมืองใหม่ และเป็นสถานที่ราชการอยู่โดยรอบวงเวียนเพื่อความสะดวกของประชากรในพื้นที่ในการติดต่อทางราชการ และรอบนอกสถานที่ราชการจะเป็นสถานศึกษา สถานีขนส่งผู้โดยสาร และที่อยู่อาศัย พื้นที่เชื่อมต่อกับพื้นที่อยู่อาศัยและสถานีส่งผู้โดยสาร จะจัดโซนเป็นพื้นที่พาณิชยกรรมเกี่ยวกับที่พักอาศัยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โรงแรม โฮสเทล และเป็นพื้นที่ห้างสรรพสินค้าปลอดภาษีเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยที่อดีตและปัจจุบันนั้นที่เข้ามายังพื้นที่เพื่อเข้าไป สปป.ลาว เพื่อไปยังเขตปลอดภาษีของลาวดังนั้นจึงมีการออกแบบเพื่อดึงดูดให้เข้ามายังพื้นที่เนื่องจากง่ายต่อการเดินทาง และมีการออกแบบพื้นที่ห้างสรรพสินค้า OTOP ชุมชน ตลาดการค้าชายแดนที่มีความครบครันของสินค้าเป็นศูนย์กลางการค้าชายแดนที่มีสินค้าที่หลากหลาย พร้อมกับในแต่ละพื้นที่จะมีการออกแบบพื้นที่สีเขียวเพื่อสร้างกิจกรรมให้กับชุมชนเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีที่มีการออกแบบจุดหมายตามพื้นที่ภูเขาเพื่อเป็นเสมือนประตูเข้าสู่พื้นที่และประเทศอีกด้วย

บ้านเหล่าอินทร์แปลง

KEY PLAN

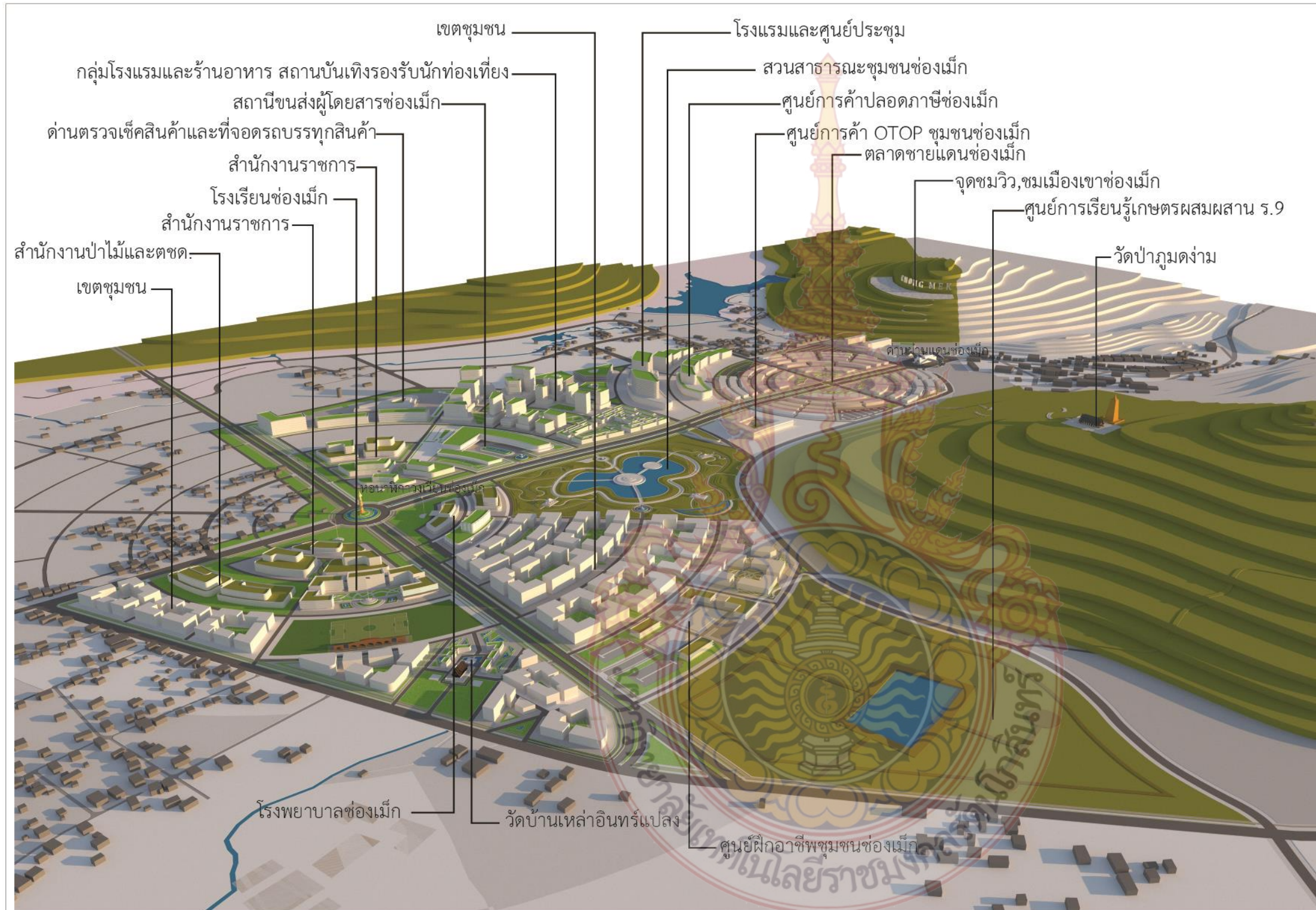
รายละเอียด

- 1.โครงการพัฒนาโครงการสัญจร
 - 1.1 พัฒนากถนนสายรองและย่อย
 - 1.2 พัฒนาทางเท้าให้มีความเชื่อมต่อ
 - 1.3 พัฒนาทางจักรยานให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่
- 2.โครงการพัฒนาพื้นที่พาณิชยกรรมช่องเม็ก
 - 2.1 ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ตลาดชายแดน
 - 2.2 พัฒนาพื้นที่ศูนย์ OTOP ชุมชนช่องเม็ก
 - 2.3 ก่อสร้างศูนย์การค้าปลอดภาษี
 - 2.4 พัฒนาที่อยู่อาศัยรองรับนักท่องเที่ยว
 - 2.5 พัฒนาร้านอาหารและแหล่งท่องเที่ยวสถาบันเชิง
 - 2.5 พัฒนากิจกรรมถนนคนเดิน
- 3.โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย
 - 3.1 พัฒนาที่อยู่อาศัยรองรับพนักงานราชการ
 - 3.2 พัฒนาที่อยู่อาศัยรองรับแหล่งงาน
 - 3.3 พัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับประชากรในพื้นที่
- 4.โครงการพัฒนาศูนย์ราชการ
 - 4.1 พัฒนาพื้นที่ราชการให้เป็นศูนย์ราชการ
 - 4.2 พัฒนาโรงพยาบาลช่องเม็ก
- 5.โครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้
 - 5.1 พัฒนาโรงเรียนและยกระดับโรงเรียน
 - 5.2 ก่อสร้างศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
 - 5.3 สร้างศูนย์การเรียนรู้เกษตรผสมผสาน
 - 5.4 สร้างแหล่งการเรียนรู้พันธุ์ไม้
- 6.โครงการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ
 - 6.1 พัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะ
 - 6.2 สร้างพื้นที่สาธารณะระหว่างอาคาร
- 7.โครงการพัฒนาทัศนียภาพของพื้นที่
 - 7.1 พัฒนาพื้นที่ริมถนนทั้งพื้นที่
 - 7.2 พัฒนาพื้นที่บนเขาเป็นประตูเมือง

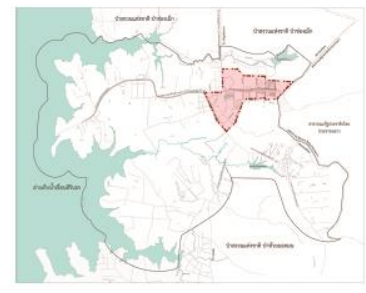

แผนที่ ผังแม่บทโครงการ

ที่มา: จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

KEY PLAN

แผนที่ ผังแม่บทโครงการ มุมสูง

ที่มา: จากการวิเคราะห์ของผู้ทำวิทยานิพนธ์

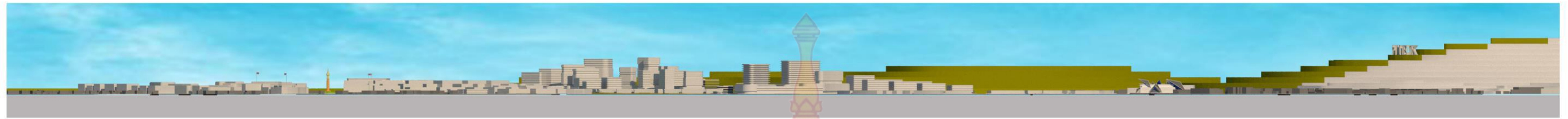
แผนที่ ๕.๘ ผังแม่บทพื้นที่ผ่านแดนถาวรชองเม็ก

- ผังแม่บทพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก ระยะที่ ๒ ระยะเวลา ๖ - ๑๕ ปี

แผนที่ ๕.๑๐ ผังแม่บทพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก ระยะที่ ๒

๕.๔.๒ รูปด้านพื้นที่โครงการ

Elevation A

Elevation B

Elevation C

Elevation D

ภาพที่ ๕.๒๐ รูปด้านพื้นที่โครงการพัฒนาด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

Section

ภาพที่ ๕.๒๑ รูปตัดพื้นที่โครงการพัฒนาด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

๕.๔.๓ รายละเอียดโครงการ

๕.๔.๓.๑ รายละเอียดการออกแบบพื้นที่โครงการ Zone A

Zone A มีการออกแบบ เป็นศูนย์ราชการและโรงแรมเป็นหลักเป็นพื้นที่แรกที่เข้ามายังพื้นที่ที่จะพบกับกิจกรรมและความเป็นเมืองชองเม็กเป็นอันดับแรก ซึ่งจะประกอบด้วย

- สำนักงานราชการ
- สถานีขนส่งผู้โดยสาร
- โรงแรม สำหรับรองรับนักท่องเที่ยว
- ด้านตรวจเช็คสินค้าและที่จอดรถบรรทุกสินค้า
- พื้นที่จอดรถและอาคารจอดรถ

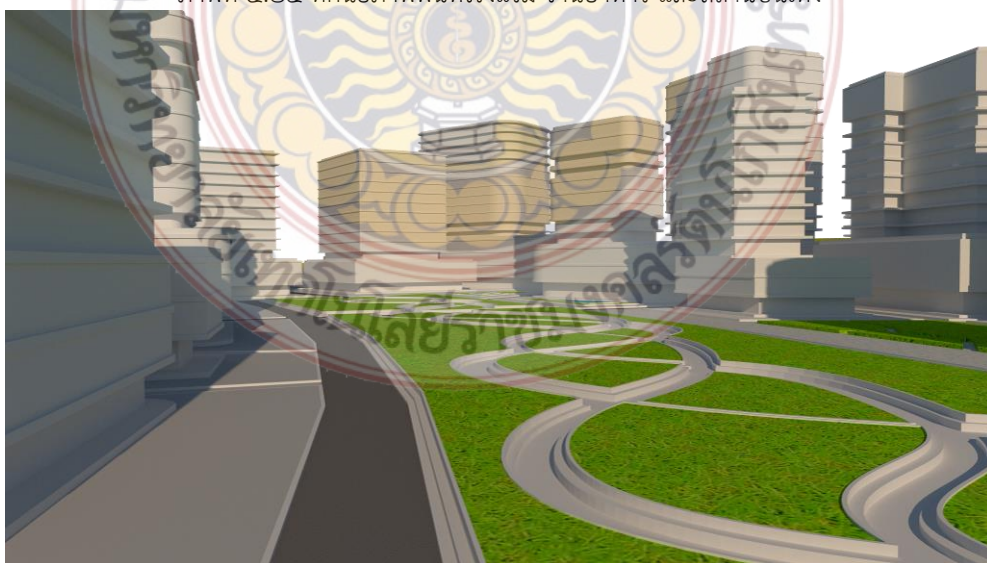
ภาพที่ ๕.๒๒ รูปแบบแนวคิดการออกแบบพื้นที่ Zone A

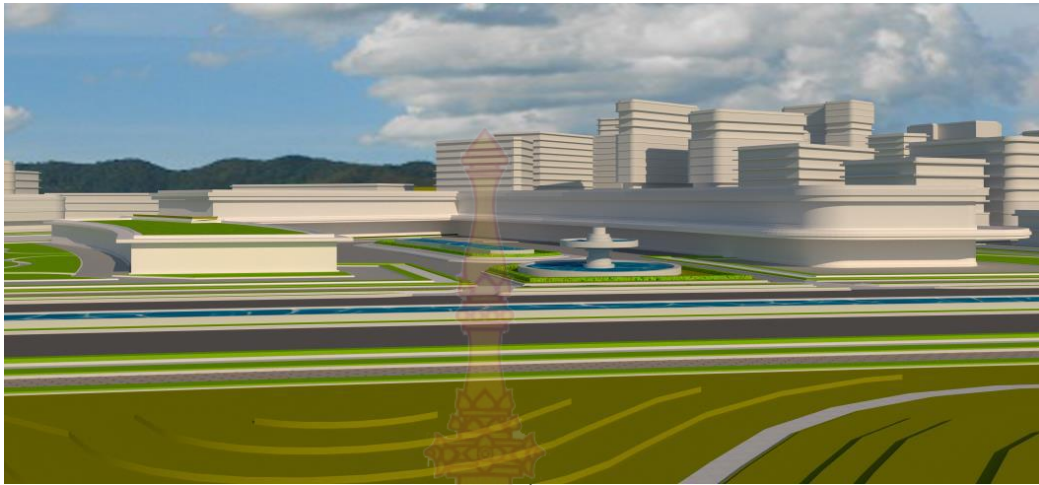
ภาพที่ ๕.๒๓ มุมสูงพื้นที่โรงแรม ร้านอาหาร และสถานบันเทิง

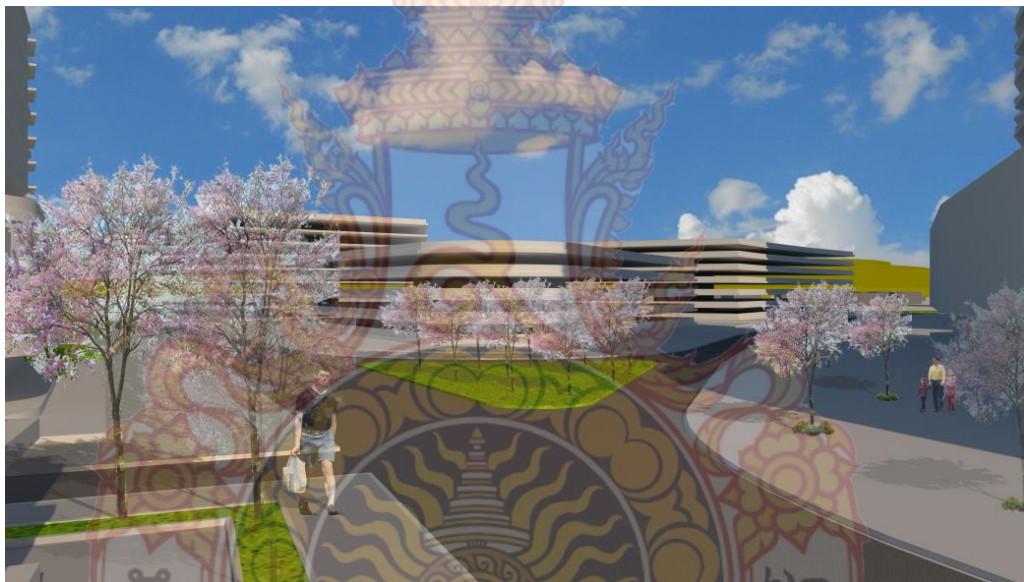
ภาพที่ ๕.๒๔ ทศนียภาพพื้นที่โรงแรม ร้านอาหาร และสถานบันเทิง

ภาพที่ ๕.๒๕ ทศนียภาพพื้นที่โรงแรม

ภาพที่ ๕.๒๖ ทศนียภาพพื้นที่สถานีส่งผู้โดยสาร

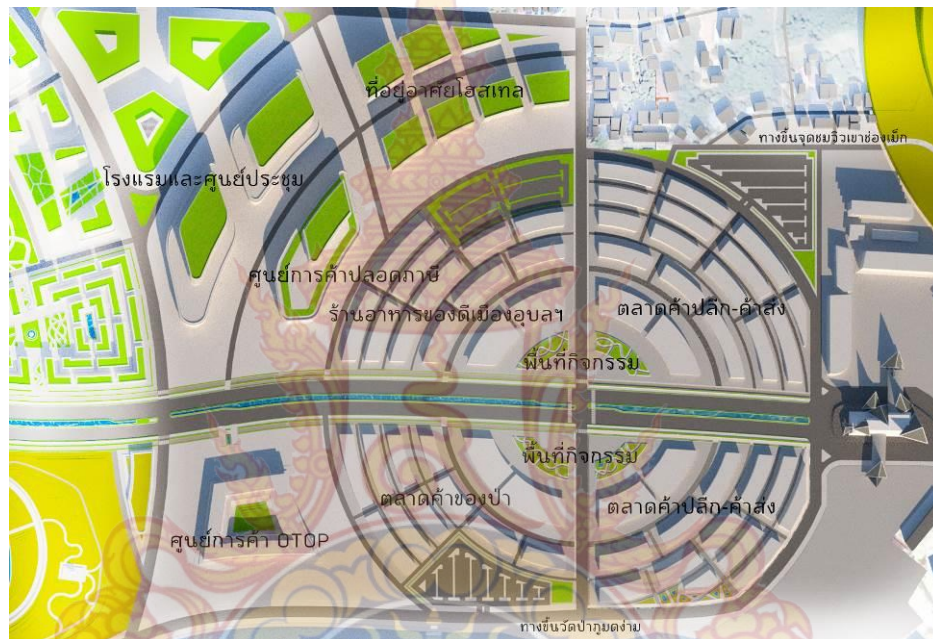
ภาพที่ ๕.๒๗ ทศนียภาพพื้นที่อาคารจอดรถ

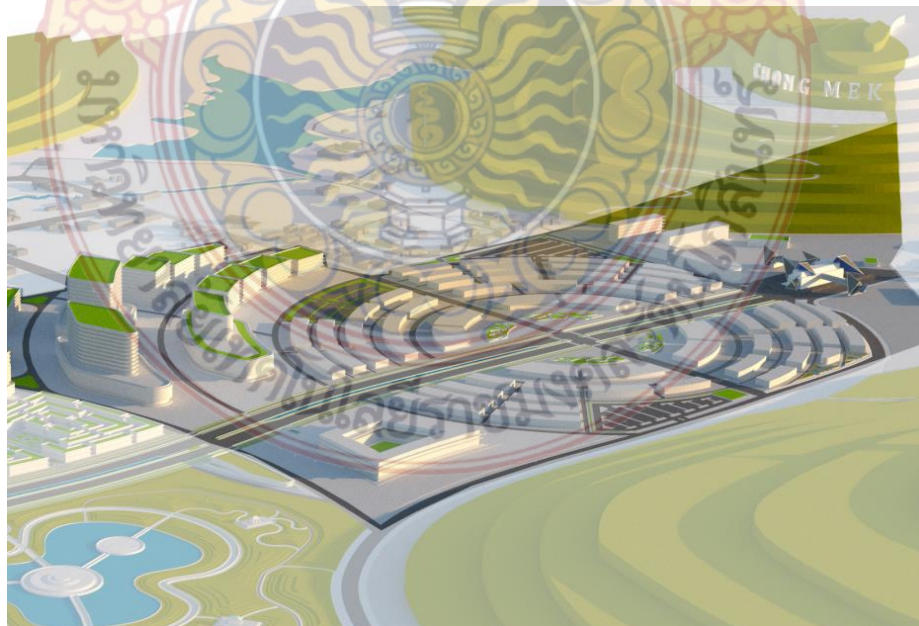
๕.๔.๓.๒ รายละเอียดการออกแบบพื้นที่โครงการ Zone B

Zone B มีการออกแบบ เป็นศูนย์การค้าชายแดนเป็นหลัก ซึ่งจะประกอบด้วย

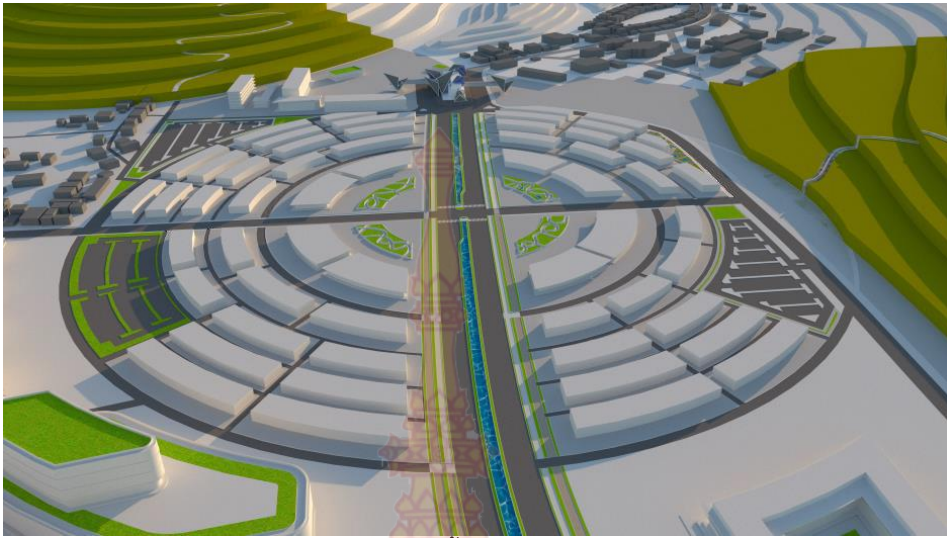
- สำนักงานศุลกากรและด่านพรมแดนกลาง
- ห้างสรรพสินค้าปลอดภาษี
- โรงแรมและห้องประชุมมาตรฐานสากล
- ศูนย์สินค้า OTOP
- ตลาดชายแดนช่องเม็ก

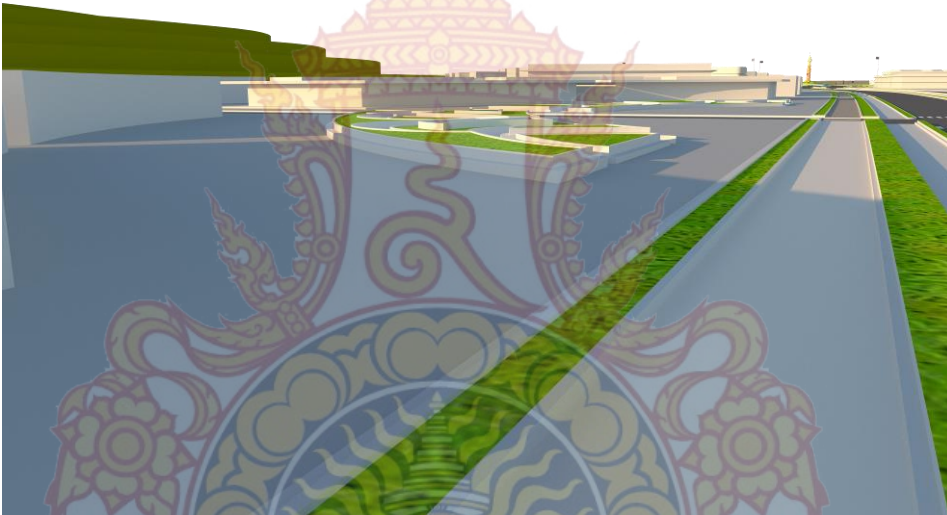
ภาพที่ ๕.๒๘ ผังแม่บทการออกแบบพื้นที่ Zone B

ภาพที่ ๕.๒๙ มุมสูงแนวคิดการออกแบบพื้นที่ Zone B

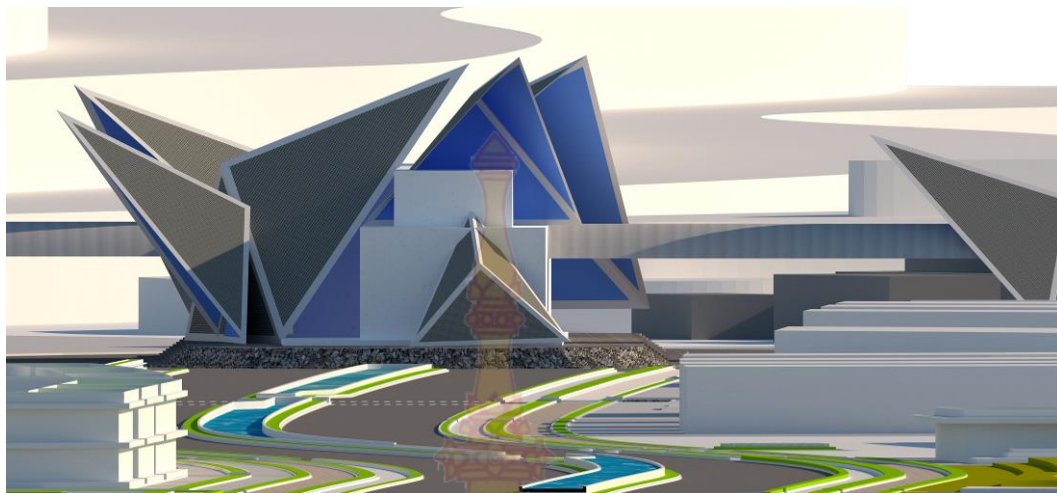
ภาพที่ ๕.๓๐ มุมสูงพื้นที่ตลาดชายแดนช่องเม็ก

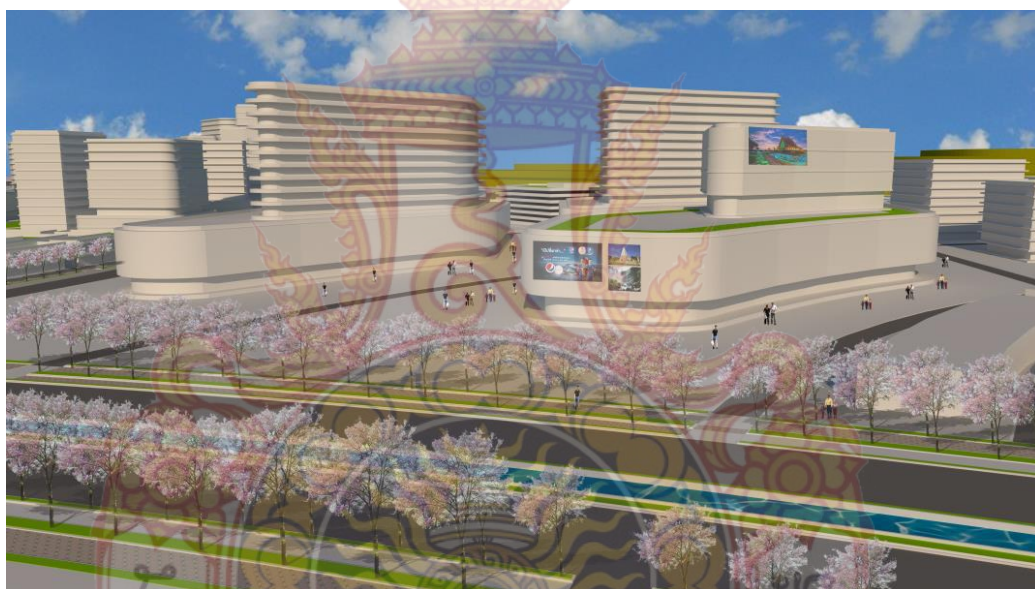
ภาพที่ ๕.๓๑ ทัดนียภาพตลาดชายแดนช่องเม็ก๑

ภาพที่ ๕.๓๒ ทัดนียภาพตลาดชายแดนช่องเม็ก๒

ภาพที่ ๕.๓๓ ทศนิยมภาพด้านพรมแดนกลาง

ภาพที่ ๕.๓๔ ทศนิยมภาพห้างปลอดภาษี

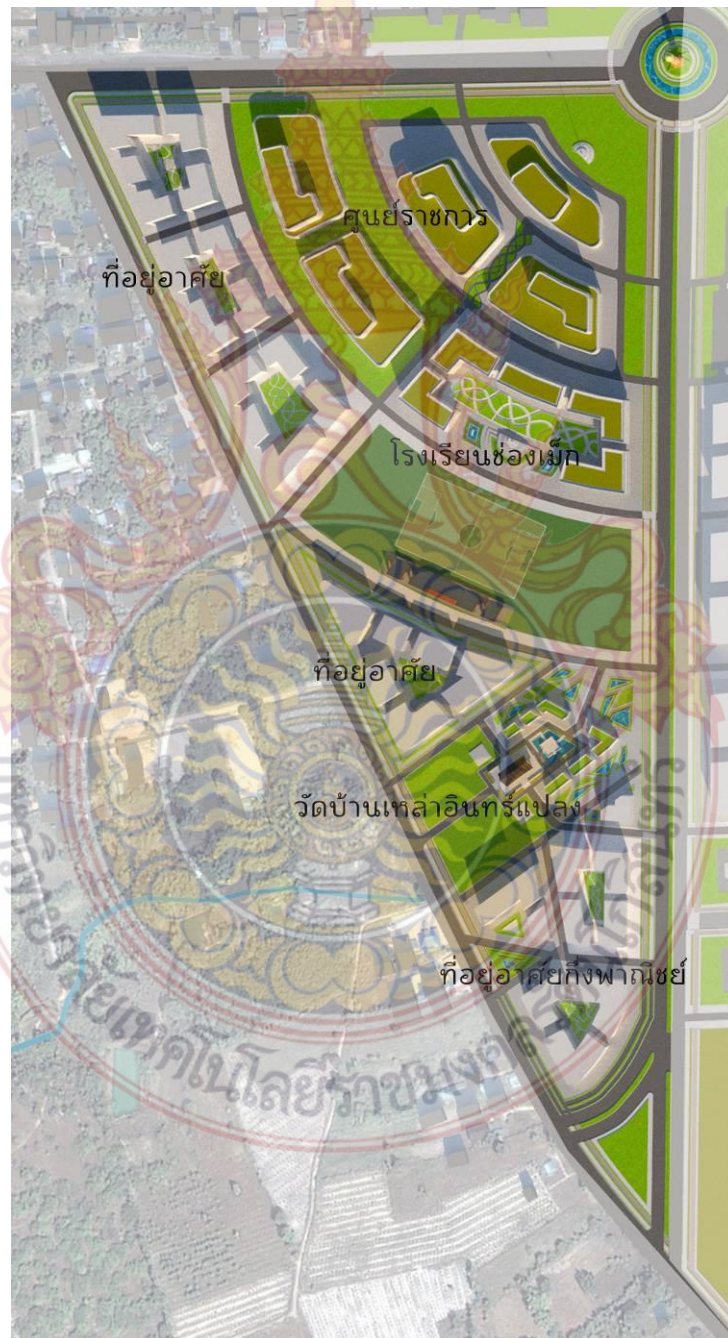

ภาพที่ ๕.๓๕ ทศนิยมภาพประตูเมือง

๕.๔.๓.๓ รายละเอียดการออกแบบพื้นที่โครงการ Zone C

Zone C มีการออกแบบ เป็นศูนย์ราชการ ที่อยู่อาศัย โรงเรียน และสถานศึกษา ซึ่งจะประกอบด้วย

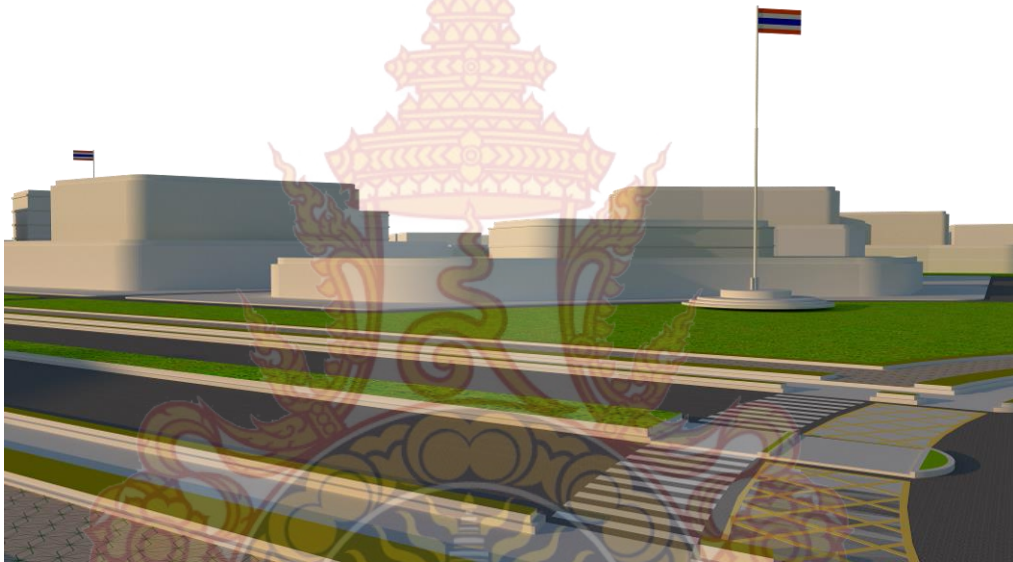
- สำนักงานราชการท้องถิ่น และหน่วยงานรักษาความปลอดภัย
- สถานศึกษา (โรงเรียนช่องเม็ก)
- ที่อยู่อาศัย
- วัดบ้านเหล่าอินทร์แปลง

ภาพที่ ๕.๓๖ ผังโครงการพื้นที่ Zone C

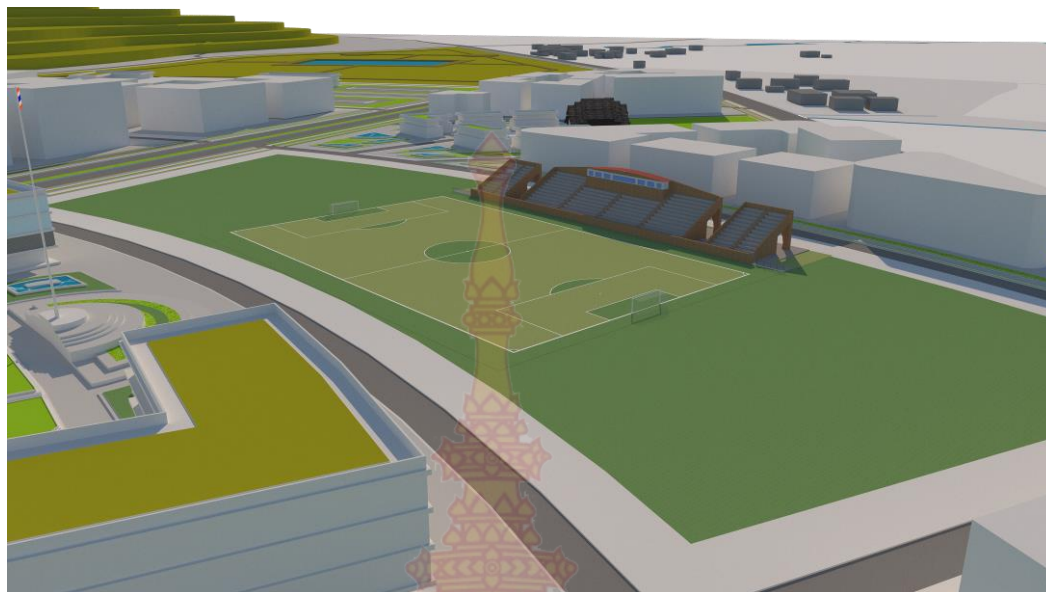
ภาพที่ ๕.๓๗ มุมสูงแนวคิดการออกแบบพื้นที่ Zone C

ภาพที่ ๕.๓๘ ทศนียภาพศูนย์ราชการท้องถิ่น

ภาพที่ ๕.๓๙ ทศนียภาพโรงเรียนช่องเม็ก

ภาพที่ ๕.๕๐ มุมสูงสนามกีฬาโรงเรียนช่องเม็ก

๕.๔.๓.๔ รายละเอียดการออกแบบพื้นที่โครงการ Zone D

Zone D มีการออกแบบ ที่อยู่อาศัยและสวนสาธารณะเป็นหลัก และยังประกอบด้วย สถานพยาบาลและศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งจะประกอบด้วย

- โรงพยาบาลช่องเม็ก
- กลุ่มอาคารที่อยู่อาศัย
- สวนสาธารณะชุมชน
- ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
- ศูนย์การเรียนรู้การเกษตรผสมผสาน ร.๙

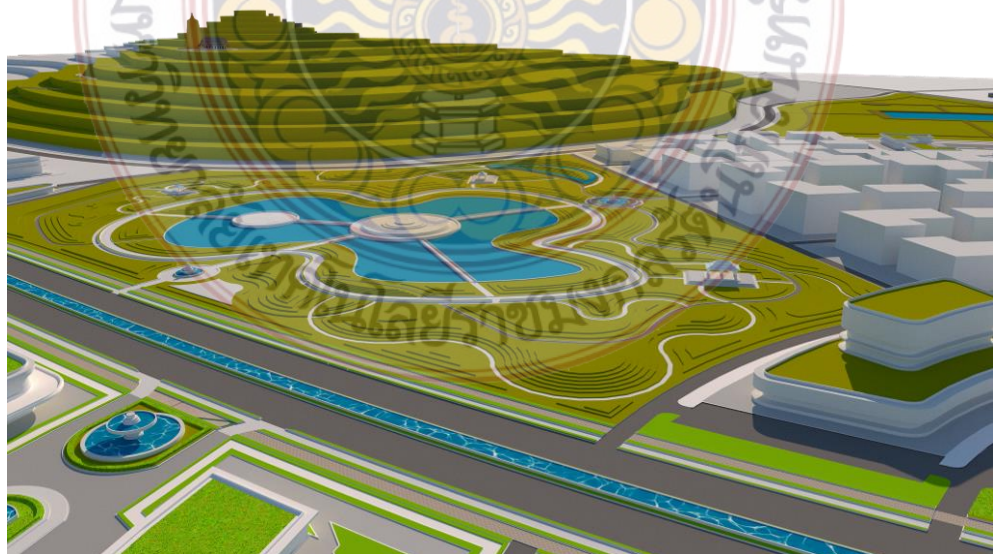
ภาพที่ ๕.๔๑ ผังโครงการพื้นที่ Zone D

ภาพที่ ๕.๔๒ มุมสูงแนวคิดการออกแบบพื้นที่ Zone D

ภาพที่ ๕.๔๓ ทศนียภาพสถานพยาบาล (โรงพยาบาลช่องเม็ก)

ภาพที่ ๕.๔๔ ทศนียภาพมุมสูงสวนสาธารณะ

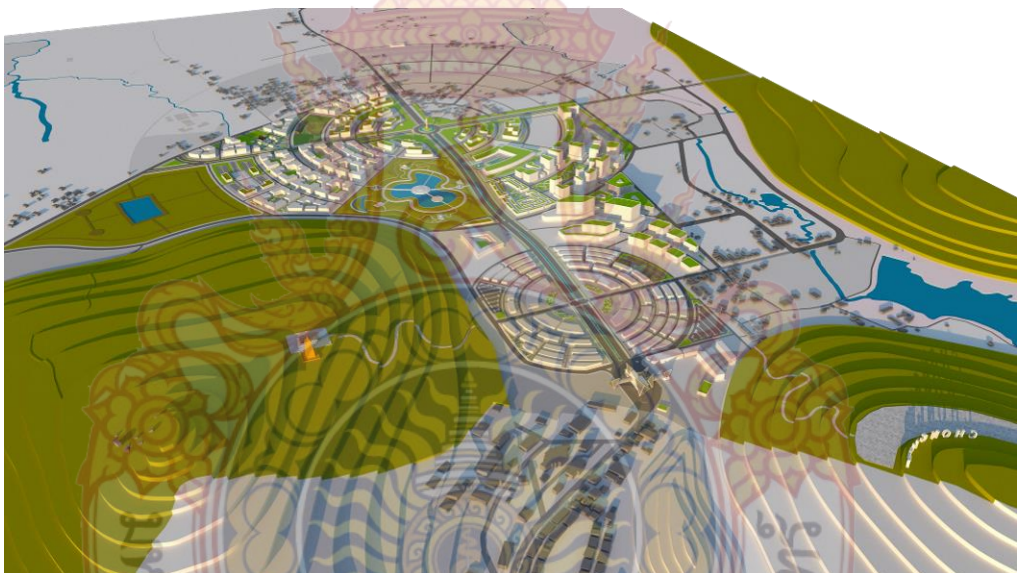
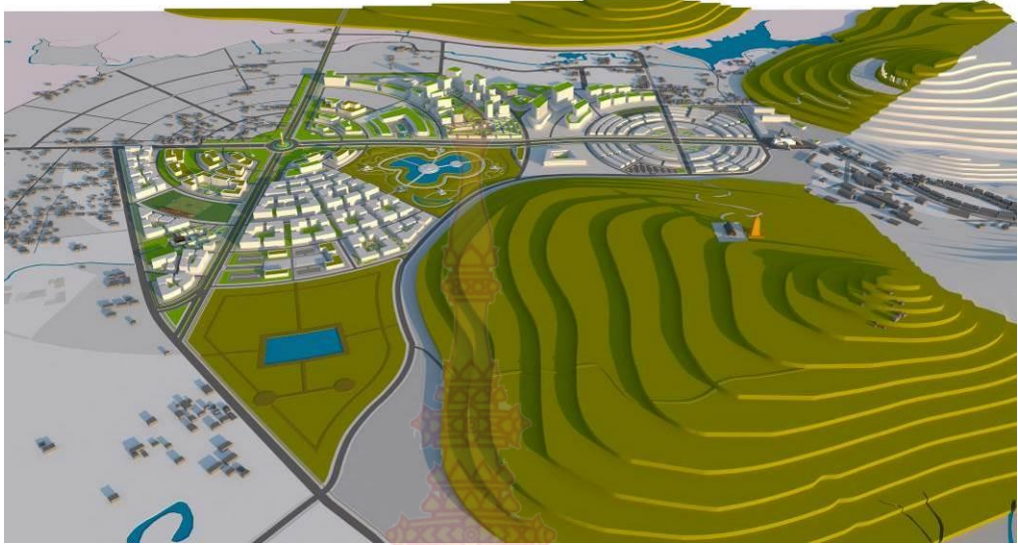
ภาพที่ ๕.๔๕ ทศนียภาพสวนสาธารณะ

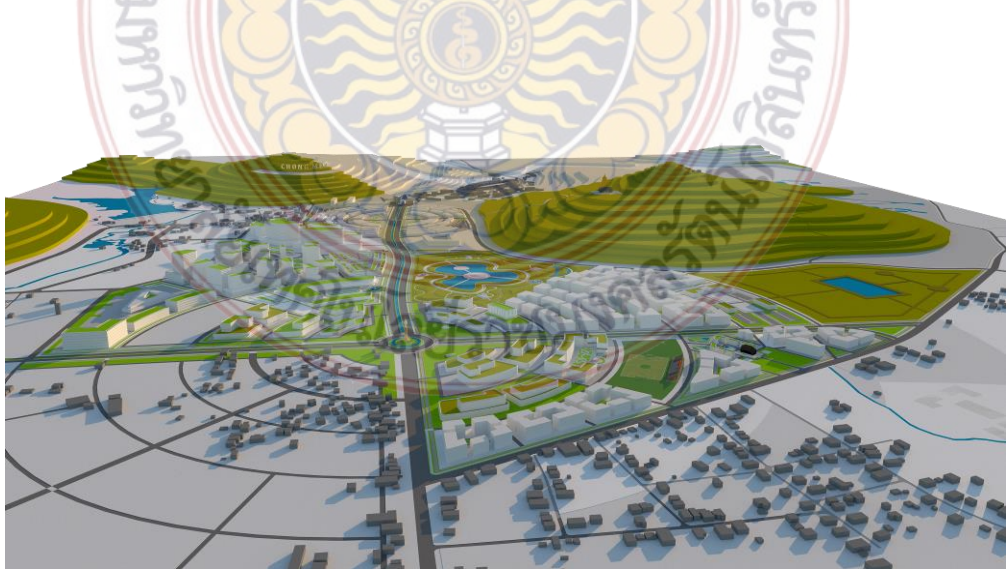
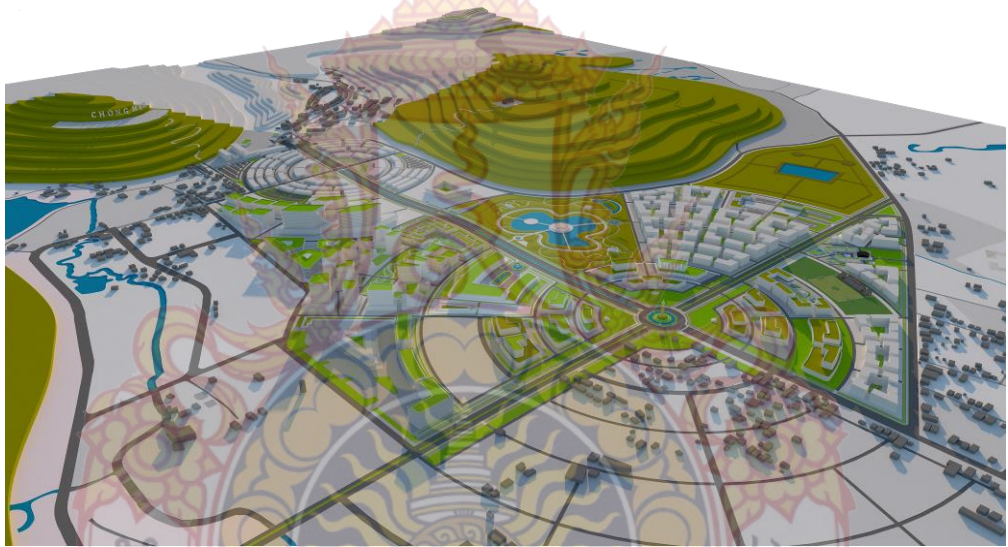
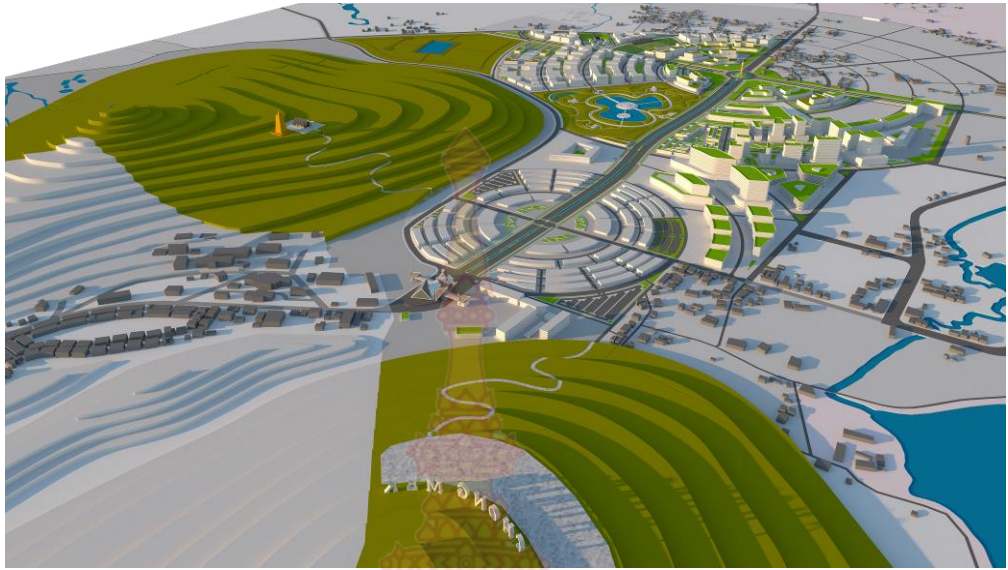
ภาพที่ ๕.๔๖ ทศนียภาพมุมสูงที่อยู่อาศัย

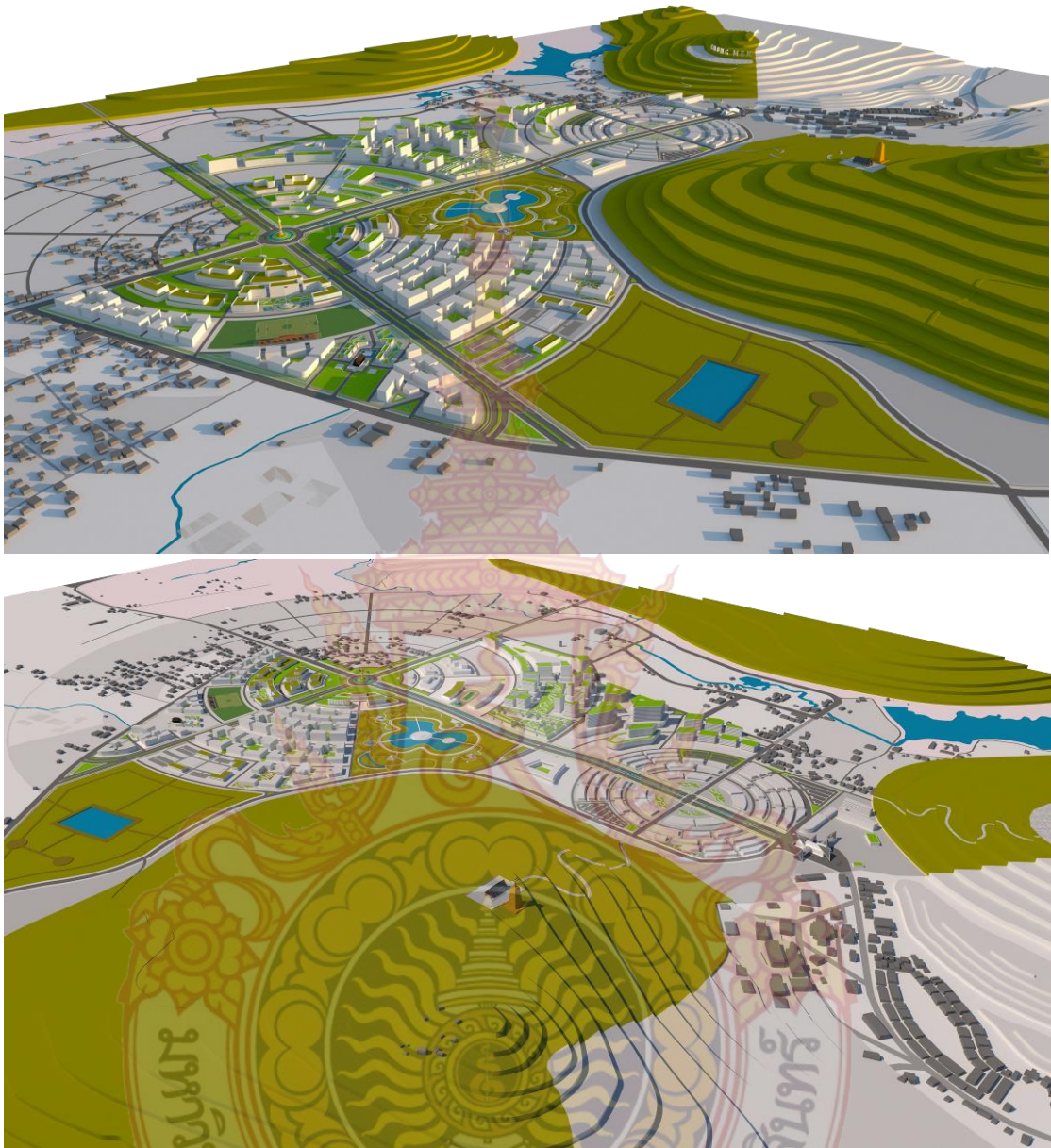
ภาพที่ ๕.๔๗ ทศนียภาพมุมสูงที่อยู่อาศัย

ภาพที่ ๕.๔๘ ทศนิยมภาพมุมมองโครงการ

ภาพที่ ๕.๔๘ ทศนิยมภาพมุมมองโครงการ (ต่อ)

ภาพที่ ๕.๕๐ ที่ศนีภาพมุมมองโครงการ (ต่อ)

สรุปบทที่ ๕

สรุปผลการวิเคราะห์ และออกแบบวางผังโดยพื้นที่โครงการได้รับการพัฒนาและแก้ไข ปัญหาจากประเด็นสำคัญ ๒ ด้านคือ

๑.) ด้านระบบโครงข่ายการสัญจรและระบบขนส่งมวลชน จะส่งเสริมการเดินเท้า และทางจักรยานให้มีประสิทธิภาพและความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะ รองรับการเดินทางเติบโตของเมืองในอนาคตที่จะเป็นเมืองเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งตัดถนนในส่วนที่ไม่มีการเชื่อมต่อเพิ่มเติมเพื่อลดการเกิดอาชญากรรม และเพื่อความปลอดภัยของประชาชนและนักท่องเที่ยว

๒.) ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นที่ไม่มีการใช้ที่เต็มศักยภาพ ซึ่งลักษณะในปัจจุบันเป็นที่รกร้าง ไม่มีการพัฒนา

โดยสรุปแล้วภาพรวมในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่มีศักยภาพที่เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะในด้านพื้นที่พาณิชยกรรมที่เพิ่มขึ้นจากเดิม และเพิ่มพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรม และพื้นที่อยู่อาศัยถูกลดสัดส่วนลงแต่เพิ่มศักยภาพให้เป็นอาคารที่มีความสูงตามที่ข้อกำหนดกำหนดให้สามารถสร้างได้ เห็นได้ว่าหลังจากการออกแบบพื้นที่มีรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารที่หลากหลายมากขึ้น มีความหนาแน่นของมวลอาคารมากขึ้น เหมาะสมกับแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

บทที่ ๖

สรุปและข้อเสนอแนะ

๖.๑ สรุปผลการพัฒนาโครงการ

การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นในการหาคำตอบปัญหาในปัจจุบัน โดยตั้งประเด็นที่ความเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นจากโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษในอนาคต ซึ่งจากการวิเคราะห์พื้นที่สู่การออกแบบวางผัง โครงการทำให้เกิดแนวทางการแก้ปัญหา โดยในการออกแบบสำหรับพื้นที่ที่พบว่าการแก้ปัญหาด้วย การเพิ่มระบบโครงข่ายถนนให้มีการเชื่อมต่อกันและเป็นการแก้ปัญหาจุดที่ไม่เชื่อมต่อให้เชื่อมโยง กับถนนสายหลักอย่างสะดวกมากขึ้น และการจัดโซนพื้นที่พาณิชยกรรมให้สอดคล้องกับการพัฒนา พื้นที่ด้านเพื่อรองรับการเป็นประตูการค้าชายแดน ตอรับกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในพื้นที่ ซึ่งโครงการมีขนาดใหญ่และต้องมีการร่วมมือกันของหลายฝ่าย เพื่อการพัฒนาทั้งเสนอข้อสัญญากับกรมธนารักษ์ และการวางระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่จะรองรับเมืองที่จะเกิดขึ้นเป็น ศูนย์รวมแหล่งพาณิชยกรรมชายแดนที่จะสามารถรองรับคนจำนวนมากที่จะเข้ามาเพื่อใช้ บริการด้านที่อยู่อาศัย และการร่วมมือของภาคเอกชนและภาครัฐในการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งระยะเวลาในการพัฒนา ควรมีการเร่งให้มีการพัฒนา เนื่องจากพื้นที่ด้านผ่านแดนช่องเม็กเป็นด้านพาณิชยกรรมที่สำคัญของจังหวัด ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปการ เพื่อดึงดูดนักลงทุนและ นักท่องเที่ยวใหม่ที่จะเข้ามาในพื้นที่ และจึงเริ่มดำเนินการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ เพื่อส่งเสริม เศรษฐกิจของพื้นที่ให้เติบโตมากยิ่งขึ้น เป็นแหล่งพาณิชยกรรมและแหล่งที่อยู่อาศัย ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต

๖.๒ มาตรการการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

ความตั้งใจของการวางผังโครงการพัฒนาพื้นที่ด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก ภายใต้แนวความคิดการพัฒนาเมืองใหม่ นั้นก็เพื่อให้เกิดเป็นต้นแบบของการพัฒนาเมืองสมัยใหม่ที่คำนึงถึงการพัฒนาเมืองควบคู่ไปกับธรรมชาติและ การสร้างกิจกรรมในรูปแบบต่างๆตามแต่ศักยภาพและข้อได้เปรียบของพื้นที่ซึ่งต่างกันออกไป เพราะฉะนั้นการวางผังการออกแบบเมืองนี้พยายามที่จะสร้างแนวทางมุมมอง ที่มีความสอดคล้องกันในทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการสานต่อของหน่วยงานระดับบนสู่หน่วยงานระดับลดหลั่นลงไป โดยมีแผนมาตรการในการพัฒนาดังต่อไปนี้

๖.๒.๑ มาตรการการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๖.๒.๑.๑ พื้นที่พาณิชยกรรม กำหนดให้โซนพาณิชยกรรมตั้งอยู่ใกล้บริเวณด้านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก โดยสามารถเชื่อมต่อกับระบบขนส่งมวลชนได้อย่างสะดวกด้วยสวนสาธารณะ

๖.๒.๑.๒ พื้นที่อยู่อาศัย กำหนดให้พื้นที่โซนที่อยู่อาศัยอาคารที่มีพื้นที่ลาดฟ้าให้จัดเป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อเพิ่มพื้นที่กิจกรรมและทดแทนพื้นที่สีเขียวเดิม

๖.๒.๑.๓ พื้นที่สำนักงาน การพัฒนาพื้นที่โซนศูนย์กลางสำนักงานราชการต้องจัดให้มีพื้นที่สีเขียวเพื่อทำกิจกรรม พื้นที่จุดจอดรถและพื้นที่สีเขียว

๖.๒.๑.๔ พื้นที่สาธารณะ กำหนดให้พื้นที่ระหว่างพื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่ราชการและพาณิชย์กรรมเป็นพื้นที่สาธารณะที่เน้นกิจกรรมเชิงเรียนรู้ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและเป็นพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจของคนที่เข้ามาใช้พื้นที่

๖.๒.๑.๕ พันธุ์ไม้ในพื้นที่ กำหนดให้ในพื้นที่ใช้พันธุ์ไม้ ๓ ชนิด เป็นหลัก คือ ตะแบก คุณ ยางนา และส่วนพันธุ์ไม้ชนิดอื่นใช้เป็นพันธุ์ไม้พื้นถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี

๖.๒.๒ มาตรการด้านการสัญจร

๖.๒.๒.๑ ทางจักรยาน,จุดจอดจักรยาน กำหนดให้พื้นที่ที่อยู่ในรัศมีการบริการของสถานีขนส่งผู้โดยสารชองเม็ก เน้นการให้ความสะดวกในการเดินทางและจอดจักรยานเป็นหลัก

๖.๒.๒.๒ ทางเดินเท้า กำหนดให้มีการขยายทางเดินริมถนนกว้าง ๕ เมตร และปลูกต้นไม้ต้นตะแบก เพื่อให้ร่มเงาตลอดการเดิน และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและถ่ายรูปในฤดูหนาวเมื่อดอกตะแบกบาน

๖.๒.๒.๓ เส้นทางสัญจร กำหนดให้มีการขยายเขตทางถนนสายย่อยจากเดิมกว้าง ๖ เมตร ทางเดินเท้ากว้าง ๑.๒ เมตร เป็น ผิวจราจรกว้าง ๘ เมตร ทางเท้ากว้าง ๔ เมตร

๖.๒.๒.๔ สถานีขนส่งผู้โดยสาร กำหนดให้มีพื้นที่ขนาดใหญ่เป็นพื้นที่จอดรถรับส่งแท็กซี่และรถขนาดเล็กจอดในอาคาร

๖.๒.๒.๕ จุดตรวจเช็คสินค้าขาเข้า-ขาออก กำหนดให้มีพื้นที่ขนาดใหญ่เป็นพื้นที่จอดรถบรรทุก-สินค้า และรถขนาดเล็กจอด

๖.๒.๓ มาตรการควบคุมอาคาร

๖.๒.๓.๑ อาคารขนาดใหญ่โซนพาณิชย์กรรม กำหนดให้มีพื้นที่สีเขียวเป็น ๕๐ % ของพื้นที่ตัวอาคาร และกำหนดให้เป็นหลังคา Green Roof เพื่อลดอุณหภูมิและใช้เป็นกระฉกเพื่อรับแสงธรรมชาติในตอนกลางวัน

๖.๒.๓.๒ อาคารพื้นที่ตลาดชายแดนชองเม็ก กำหนดให้เป็นอาคารพาณิชย์กรรม ๒ ชั้นใช้รูปแบบอาคารแบบผสมผสาน ใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมอีสานและโมเดิร์น

๖.๒.๓.๓ อาคารสูง กำหนดให้เป็นหลังคา Green Roof เพื่อลดอุณหภูมิ ภายในตัวอาคาร และเพิ่มพื้นที่สีเขียวภายในโครงการ

๖.๓ ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

๖.๓.๑ พื้นที่ว่างระหว่างอาคารยังขาดกิจกรรม

๖.๓.๒ แกนการนำไปสู่จุดหมายยังขาดการต่อเนื่อง

๖.๓.๓ รูปแบบของสถาปัตยกรรมในพื้นที่ไม่ได้นำมาเสนอโครงการ

๖.๓.๔ การวางผังโดยการวางเป็น ๒ ศูนย์กลางทำให้ดูขัดแย้งและยากต่อการเชื่อมต่อ

๖.๓.๕ การใช้ลักษณะอาคารสูงอาจทำให้ขัดต่อความเป็นชุมชน

๖.๓.๖ ยังขาดการคาดการณ์เกี่ยวกับเส้นทางการขนส่งทางรางในอนาคต

ภาคผนวก

AREA DEVELOPMENT OF CHONG-MEK PERMANENT CHECKPOINT-UBON RATCHATHANI

Site Project

Circulation

Circulation

1.14

1.15

1.16

1.17

1.18

1.19

1.20

1.21

1.22

1.23

1.24

1.25

1.26

1.27

1.28

1.29

1.30

1.31

1.32

1.33

1.34

1.35

1.36

1.37

1.38

1.39

1.40

1.41

1.42

1.43

1.44

1.45

1.46

1.47

1.48

1.49

1.50

1.51

1.52

1.53

1.54

1.55

1.56

1.57

1.58

1.59

1.60

1.61

1.62

1.63

1.64

1.65

1.66

1.67

1.68

1.69

1.70

1.71

1.72

1.73

1.74

1.75

1.76

1.77

1.78

1.79

1.80

1.81

1.82

1.83

1.84

1.85

1.86

1.87

1.88

1.89

1.90

1.91

1.92

1.93

1.94

1.95

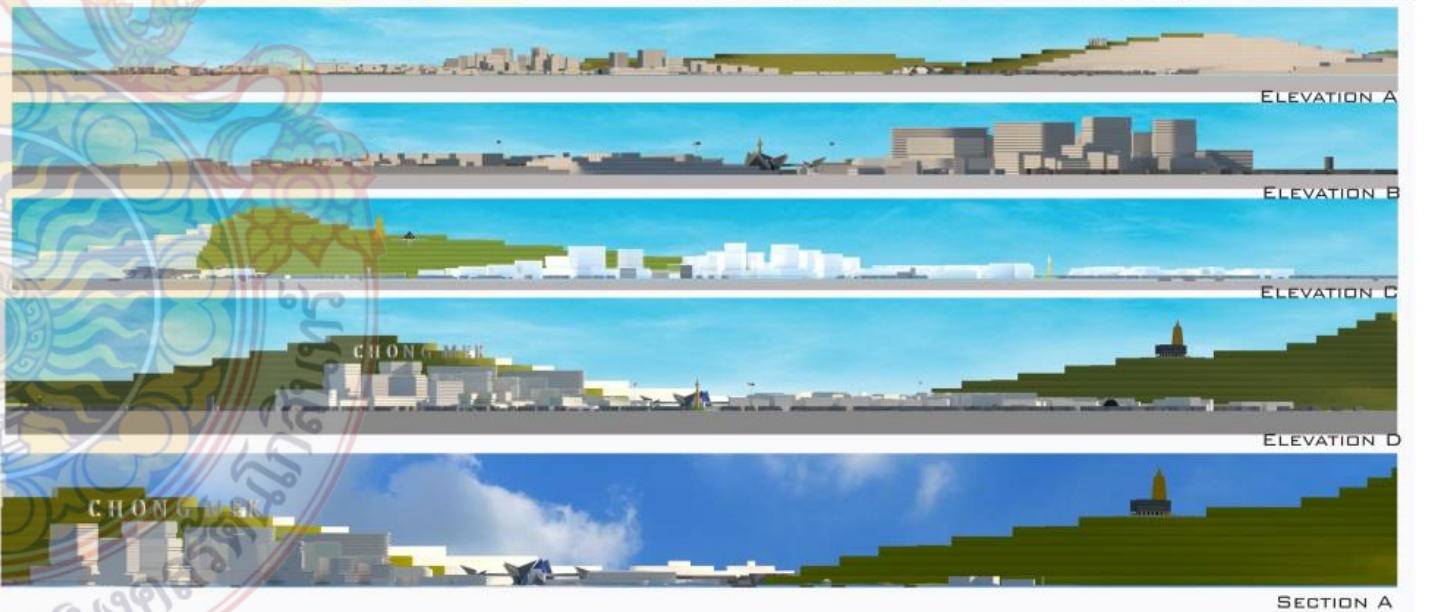
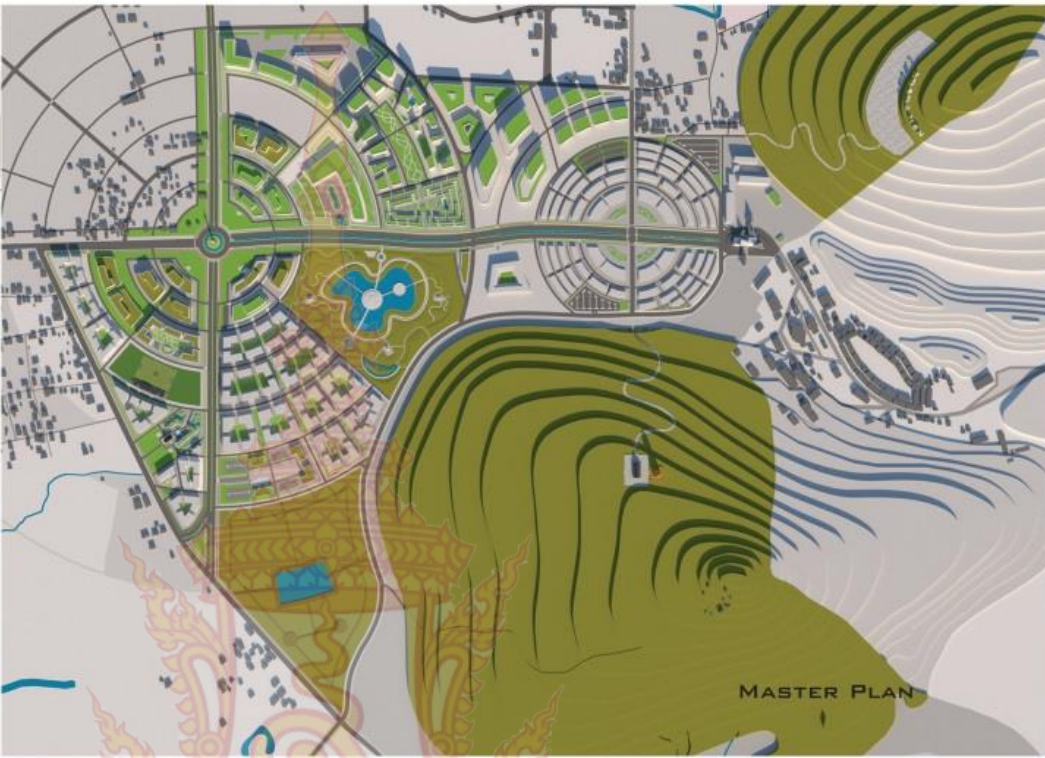
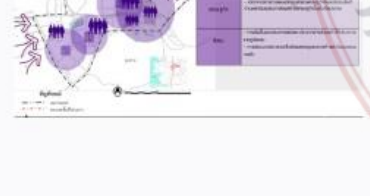
1.96

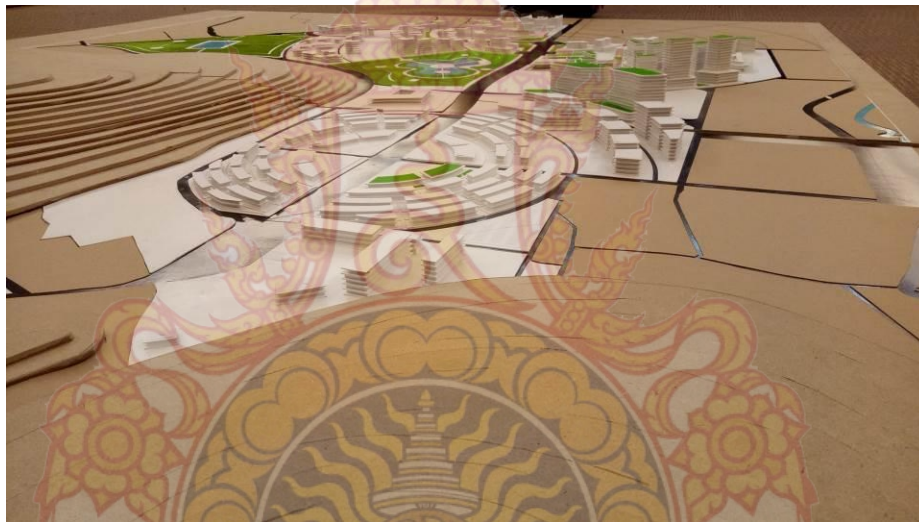
1.97

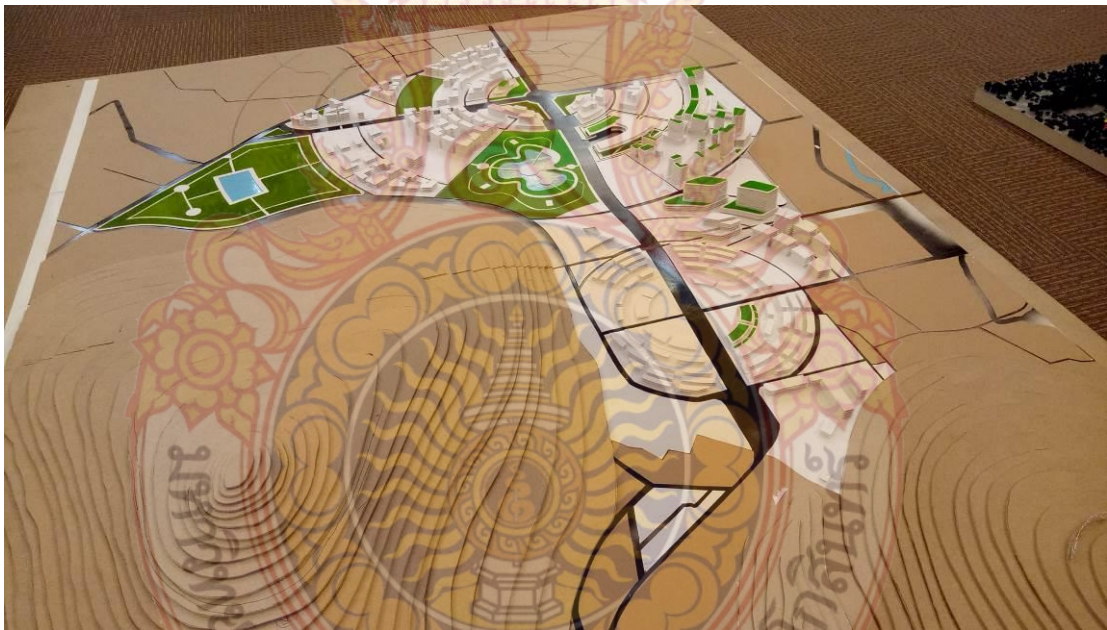
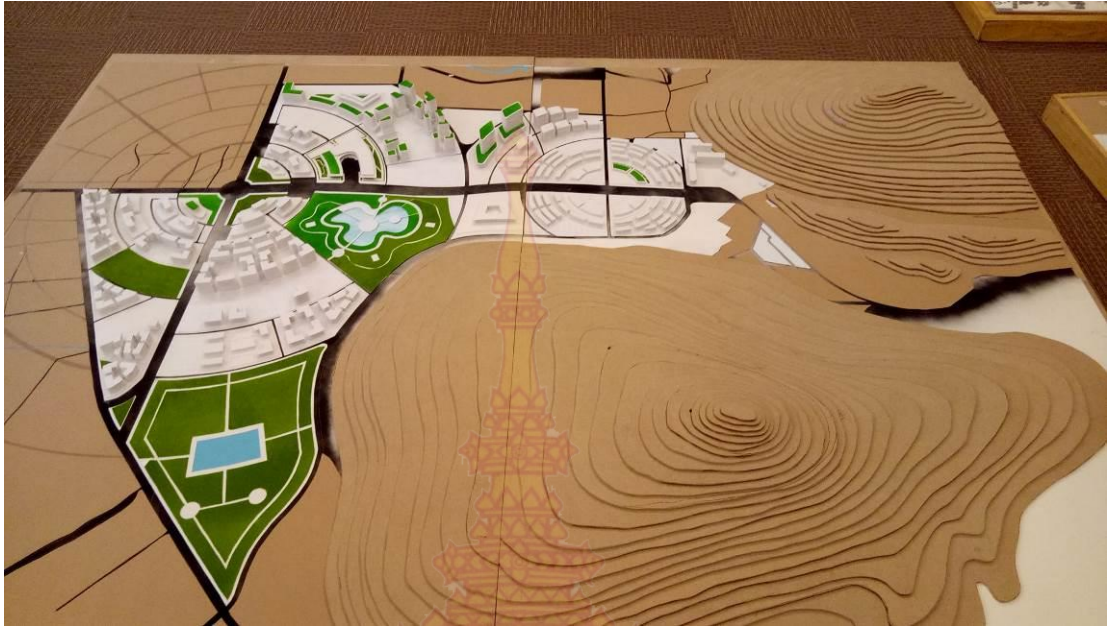
1.98

1.99

2.00

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. : **แผนการพัฒนาจังหวัดอุบลราชธานี** จังหวัดอุบลราชธานี. ๒๕๕๘.
- กรมที่ดิน. : **กรรมสิทธิ์ที่ดินเทศบาลตำบลช่องเม็ก,กรรมสิทธิ์ที่ดินตำบลช่องเม็ก.**
สำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี. ๒๕๕๙.
- กรมศุลกากร. : **รายงานประจำปีสถิตินำเข้า-ส่งออก,สถิติคนเข้า-ออก ,สถิติรายได้ด่าน**
ด้านศุลกากรช่องเม็ก. กรมศุลกากรช่องเม็กจังหวัดอุบลราชธานี. ๒๕๕๙.
- กระทรวงมหาดไทย. กรมการปกครอง. : **แผนการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลช่องเม็ก.** สำนักงาน-
เทศบาล ตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี.๒๕๖๐.
- กระทรวงมหาดไทย. กรมโยธาธิการและผังเมือง. : **แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดอุบลราชธานี**
อำนาจเจริญ หนองบัวลำภู และศรีสะเกษ พ.ศ.๒๕๕๘. สำนักผังประเทศและผังภาค.
กรุงเทพมหานคร.๒๕๕๘.
- กระทรวงมหาดไทย. กรมโยธาธิการและผังเมือง. : **การจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดอุบลราชธานี.**
จังหวัดอุบลราชธานี. ๒๕๕๘.
- กระทรวงมหาดไทย. กรมโยธาธิการและผังเมือง. : **การจัดทำผังเมืองเฉพาะชุมชนชายแดนช่องเม็ก.**
จังหวัดอุบลราชธานี.๒๕๕๙.
- กระทรวงมหาดไทย. กรมโยธาธิการและผังเมือง. : **การจัดทำผังเมืองเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ**
สระแก้ว.กรุงเทพมหานคร.๒๕๕๘
- สำนักงานสถิติ. : **รายงานประจำปีสถิติการใช้น้ำประปาเทศบาลตำบลช่องเม็กปี ๒๕๕๔- ๒๕๕๙.**
สำนักงานประปาพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี. ๒๕๕๙
- สำนักงานสถิติ. : **รายงานประจำปีสถิตินักท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี ปี ๒๕๕๔- ๒๕๕๙.**สำนักงาน-
สถิติจังหวัดอุบลราชธานี. ๒๕๕๙.
- สำนักงานสถิติ. : **รายงานประจำปีสถิติประชากรอำเภอสิรินธร ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๙.** สำนักงานสถิติ-
จังหวัดอุบลราชธานี. ๒๕๕๙.

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์

ชื่อ-นามสกุล	นายณัฐพล พรอ่อน
ชื่อเล่น	แจ๊ค
วัน เดือน ปีเกิด	๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๓๖ ปัจจุบันอายุ ๒๔ ปี
ภูมิลำเนา	บ้านเลขที่ ๑๔๙ หมู่ ๗ บ้านโนนค้อ ต.ไร่ใต้ อ.พิบูลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี
ประวัติการศึกษา	
๒๕๔๙-๒๕๕๑	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาลป้อมแพลงไฟฟ้า
๒๕๕๒-๒๕๕๔	อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา สาขาวิชา ศิลปกรรม แผนกวิชา การออกแบบ แขนงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
๒๕๕๕-๒๕๖๐	ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พื้นที่ศาลายา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ สาขาสถาปัตยกรรมและการออกแบบชุมชนเมือง ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
ประสบการณ์การทำงาน	
๒๕๕๙-๒๕๖๐	เข้าฝึกงานวิชาสหกิจศึกษา สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดอุบลราชธานี ฝ่ายงานผังเมือง เป็นระยะเวลา ๔ เดือน (๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ - ๑๒ เมษายน ๒๕๖๐)
การติดต่อ	E-mail : Nattaphon3534@gmail.com Facebook : nattaphon porn-on Line : Jack_urban Tel. : 061-762-9929

โครงการพัฒนาพื้นที่ด่านผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี
Area Development of Chong-Mek Permanent Checkpoint, Ubon Ratchathani

“ ศูนย์กลางการค้าชายแดน เน้นแผนวิถีชีวิต-วัฒนธรรม 2 แผ่นดิน สู่คุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน ”

- โครงการพัฒนาศูนย์ราชการช่องเม็ก
- โครงการพัฒนาสู่ประตูการค้าชายแดน
- โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว
- โครงการพัฒนาพาณิชยกรรมปลอดภาษี
- โครงการพัฒนาสวนสาธารณะชุมชน
- โครงการพัฒนาศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนช่องเม็ก
- โครงการศูนย์การเรียนรู้การเกษตรผสมผสาน ร.9

URA^{THESIS}₂₀₁₇

นายณัฐพล พรอ่อน รหัส 1551020551115